

Maria Biolik

**NAMEN DER STEHENDEN GEWÄSSER
IM ZUFLUßGEBIET
DER OBEREN NAREW**

Namen der stehenden Gewässer im Zuflußgebiet der oberen Narew

A

Adlersdorfer See s. Dubinek

Adlig Jucha s. Juskie Jezioro

Adlig-Fliessdorf s. Juskie Jezioro

Aleksandrowizna dziś bagna we wsi Czarne, gm. Filipów.

(Mp. 25-Suw. 5)

SN.: 1961-1970 mua. *Aleksandrov'izna* SNT. 2

Etym.: Od PN. *Aleksander* (por. Adj. *aleksandrowy* "należący do Aleksandra") z Suff. *-(ow)-izna*.

Alex See s. Haleckie Jezioro

Alofka s. Haleckie Jezioro

Altanka jeziorko na północ od Waniewa.

(Mp. 25-Łapy 1)

SN.: 2003 mua. *Altanka* NPN.

Etym.: Nazwa od Appell. *altanka*. Jeziorko na północ od Waniewa, od strony brzegowej wcina się w wysoki brzeg. Jest tam wąskie wejście otulone wierzbami i łożami, które kształtem przypomina nieco ogrodową budowlę.

Alek s. Haleckie Jezioro

Ałówka s. Haleckie Jezioro

Auglitten s. Zawadzkie Jezioro

August s. Augustowskie Jezioro

Augustowskie s. Białe

Augustowskie Jezioro jezioro (ok. 4,5 km²) w dorzeczu Nereśl, przy wsi Czechowizna.

Namenvariante: *Jezioro Zygmunta Augusta, Jez. Augusta, August, Knyszyńskie Jezioro, Czechowizna, Czechowski Staw*; ON. *Czechowizna, Knyszyn*

Mp. 25-Moń. 4, 7

SN.: 1561 *Pierwszy staw wielki spustowy, August zwany Chomętowski* 262

1565 *Staw Augusta* Źródła Dziejowe VI/2 s. 64

1784 *ze stawu Czechowskiego* HG. Dekanat Augustowski 225

1784 *do Stawu Czechowskiego* HG. Dekanat Augustowski 229

1784 *Staw Czachowski zwany* HG. Dekanat Knyszyński 155

1784 *Staw nazwany Czechowski pod imieniem August założony* HG. Dekanat Knyszyński 162

1808 *Augustus* See Mapa Tex.

1859 *J. Augustowo* Mapa Chrzanowskiego

1885 *zwanego Czechowskim lub jeziorem Zygmunta Augusta*, za którego to króla staw ten przez zatrzymanie wód rzeki Nereśli pod wsią Czechowizną utworzony został SG. VI 907

1900 *J. Zygmunt August* Mp. Prus.

1930 *Jez. Zygmunta Augusta (Czechowskie)* Mp. WIG.

1942 *Jez. Zygmunta Augusta* TK. R.

1961-1970 *Staw Czechowski* mua. *Staf Čexofsk'i, -vu -'ego, -v'e -'im* SNT. 473

1963 *Jez. Zygmunta Augusta (Czechowskie)* Mp. 25-Moń. 4

1965 *Jez. Augustowskie a. Jez. Zygmunta Augusta, a. Jez. Augusta a. Jez. Knyszyńskie a. Czechowizna a. Czechowski Staw* HW. (424)165

1980 *J. Zygmunta Augusta* PHP. 224

1983 *Jez. Zygmunta Augusta* PHP. 1. 557

ON.: 1547 *Strzeżewo* NMP. II 205

1569 *Czechowczizna* NMP. II 205

1571 *Czechowszczyzna seu Strzeżewo* Halicka 42

1576 *Sioło Czechowszczyzna* Halicka 42

1577 *Czechowszcz Źródła* Dziejowe VI 176

1578 *Czechowszcz* Halicka 42

1625 *Czechowczizna, Czechowszczyzna* NMP. II 205

1645 *Czechowizna* NMP. II 205

1664 *Wieś Czechowizna* Halicka 42

1746 *in Bonis Villa Czechowszczyzna* Halicka 42

1784 *widać wioska Czachowizna* HG. Dekanat Knyszyński 156

1784 *Czechowizna* HG. Dekanat Knyszyński 160

1784 *przy wiosce Czechowiznie* HG. Dekanat Knyszyński 163

1795 *Czechowizna* Halicka 42

1885 *pod wsią Czechowizną* SG. VI 907

1900 *Czechowizna* SG. XV/1, 357

1963 *Czechowizna* Mp. 25-Moń. 7

1964 *Czechowszczyzna* (dziś *Czechowizna*) zastąpiła dawną nazwę *Strzeżewo* Wiśniewski
 Rozwój 119

1980 *Czechowizna* SM. I 276

1995 *Czechowizna* Mp. 100 - Graj.

ON.: 1509 *Knyszyn* Kartoteka PAN.

1536 *Knyszyn* Kartoteka PAN.

1537 *Knyschin* Kartoteka PAN.

1562 w *Knyszynie* Herb. K. Mil. 499

1567 *Pisan* w *Knyszynie* Herb. K. Mil. 466

1573 *Knischin* Kartoteka PAN.

1576 *Miasto Knyszyn* LDK. WP. 73

1576 w *Knyschynie* LDK. WP. 113

1579 *Knyszyn* Źródła Dziejowe VI 160

1580 *miasto Knyszyn* Źródła Dziejowe VI 131

1580 *Parachia Knysienensis* Źródła Dziejowe VI 120

1591 *miasteczko Knyszyn* Źródła Dziejowe VI 142

1744 *Knyszyn* Kartoteka PAN.

1784 *do Kniszyna* HG. Dekanat Knyszyński 137

1784 *Droga do Kniszyna* HG. Dekanat Augustowski 198

1784 *od Kniszyna* HG. Dekanat Knyszyński 162

1883 *Knyszyn* SG. IV 199

1981 *Knyszyn* SM. II 94

1963 *Knyszyn* Mp. 25 - Moń. 4

Etym.: SN. *Augustowskie Jezioro* to Adj. od PN. *August* imienia króla Polski Zygmunta Augusta (1520-72) i poln. *jezioro* „See”. SN. *Jezioro Zygmunta Augusta* od poln. *jezioro* PN. króla: Zygmunt August w Gen. Sg. SN. *Jezioro Augusta* od poln. *jezioro* i PN. *August* w Gen. Sg. z elipsą członu Zygmunt. Nazwa *August* jest równa PN. *August*. SN. *Jezioro Knyszyńskie* od poln. *jezioro* i Adj. od ON. *Knyszyn*. ON. *Knyszyn*, por. PN. *Knysz*, *Knysza* (SSNO. III 32) z Suff. *-in*. SN. *Czechowizna* od ON. *Czechowizna* a ta od PN. *Czech* z Suff. *-ow-szczyzna* > *-ow-izna*. SN. *Czechowski Staw* od ON. *Czechowizna* z wymianą Suff. *-izna* na *-ski* i *staw* „Teich”.

B

Bären Bruch s. Niedźwiedzie Bagno

Bären Wiese s. Niedźwiedzie Bagno

Büschel See s. Głębokie Jezioro

Babine Błoto teren bagienny na południowy - zachód od wsi Pawły i południowy-wschód od wsi Ryboły.

Mp. 25-Bielsk Podl. 6

SN.: 1963 *Babine Błoto* Mp. 25-Bielsk Podl. 6

Etym.: Od poln. Adj. mua. *babine* "babie, należące do baby" (: *baba* "kobieta") i poln.

błoto.

Babino rozlewisko, łąka w korycie rzeki Nareśl ok. 1,5 km na pn-wsch. od wsi Lewonie, gm.

Mońki.

Mp. 25-Moń. 7

SN.: 1963 *Babino* Mp. 25-Moń. 7

Etym.: Od poln. Adj. *babi* (: *baba* "kobieta") z Suff. *-ino* lub od PN. *Baba* NP. I 12 z Suff.

-ino.

Babino s. Babiński Grunt

Babiński Grunt bagno na południe od wsi Babino, gm. Choroszcz.

ON. *Babino*

Mp. 25-Biał. 3.

SN.: 1963 *Babiński Grunt* Mp. 25-Biał. 3

ON.: 1480 *Babin* NMP. I 50

1558 *de Babino* Halicka 15

1569 *Babino* NMP. I 50

1576 *Babino* LDK. WP. 98

1580 *Babino* NMP. I 50

1795 *Babino* NMP. I 50

1880 *Babino* SG. I 73

1963 *Babino* Mp. 25-Biał. 3

1980 *Babino* SM. I 33

Etym.: Nazwa w formie zestawienia z przymiotnika od ON. *Babino* i rzeczownika *grunt* "ziemia, rola". ON.: *Babino* od PN. *Baba* (por. nazwiska *Babicz*, *Babienia* SB. I 21) z Suff. *-ino*.

Bagieńskie teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza od strony prawej, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Namenvariante: *Bagno Netta*, *Netta Bruch*

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1808 *Netta Bruch* Mapa Tex.

1843 *Bagno Netta* Mp. Kwat.

1963 *Bagieńskie* Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

Etym.: N. *Bagieńskie* w formie liczby mnogiej od *bagno* z Suff. *-eńsko* lub od PN.

Bagieński (SNW. I 123). FINN. dt. *Natta Bruch*, poln. *Bagno Netta* z członem równym FIN. *Netta* (zob.) i dt. *Bruch*, poln. *Bagno*.

Bagna Stasia bagno 1 km na południowy-zachód od wsi Sokole, gm. Michałowo.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1963 *Bagna Stasia* Mp. 25-Biał. 5

Etym.: Od *bagno* i PN. *Stas* (: *Stanisław*) w Gen. Sg.

Bagniste Jezioro, jez. na południe od wsi Dunajki w dorzeczu dopływów jez. Świętajno.

Namenvariante: *Bruck*, *Mul*, *Bruck See*, *Mul See*, *Mul Bruck See*, *Bruck Mul See*, *Bruege*, *Briege*

(Mp. 25 - Olecko 4)

SN.: 1558 *Bruege*, *Briege* Barkowski 205

1629 *Bruck S.* Hennenberg

um. 1790 *Bruck See* Schrötter XII

1802-1812 *Bruck See* TK. Ost.- Pr.

1881 *Bruck* Kętrzyński 513

1885 *Bruck*, jez. SG. VI 118

1914 *Bruck oder Mul See* TK. Kreis Oletzko

1923 *Bruck See* TK. 25/1999

1928 *Bruck- oder Mul S.* Leyding 53

1930 *Bruck* Leyding 53

1940 *Bruck See* Leyding 53

1955 *Bruck* Leyding 53

1965 *Jez. Bagniste a. Bruk a. Mul* [*Bruck See, Mul See, Mul Bruck See, Bruck Mul See, Bruege, Briege*] (= ? jez. *Mul*) HW. (441) 170

1998 *Bagniste Jezioro* Ekspł.

Etym.: SN. Bagniste Jezioro od Adj. *bagnisty* (: *bagno* + Suff. *-isty*) i *jezioro* "See". SNN. *Bruk, Bruck See, Bruege, Briege* to zapisy substytucyjne nazwy niemieckiej, por. dt. *Bruch* "trzęsawisko, bagno" lub *Brücke* "most". SN. *Mul See*, 1. człon por. poln. *mul* < psł. **mulъ* "szlam, błoto" lub dt. *Mühl See*.

Bagno bagno u źródeł rzeki Niewodnica 1,5 km na południe od wsi Skrybicze.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Bagno* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od poln. Appell. *bagno*.

Bagno jez. bezodpływowe w dorzeczu strumyka Zgierszczyzna, pow. Dąbrowa Białostocka.

Mp. 25-Sok. 1

SN.: 1963 *Jez. Bagno* Mp. 25-Sok. 1

1998 *Bagno* Ekspł.

Etym.: Jak wyżej, też z członem *jezioro*.

Bagno jez. bezodpływowe w dorzeczu strumyka Golubica dopływu jez. Selmęt Wielki.

(Mp. 25 - Ełk 5)

SN.: 1965 *Bagno* HW. (459) 177

Etym.: Wie oben.

Bagno teren bagienny na wschód od wsi Wierzbowo.

Mp. 25. - Aug. 2

SN.: 1963 *Bagno* Mp. 25. - Aug. 2

Etym.: Wie oben.

Bagno Biebrzańskie s. Biebrzańskie Błota

Bagno Biel bagienne rozlewiska Narwi, przy wsi Kruszewo na wschód od wsi Pszczółczyn.

Mp. 25-Wys. Maz. 3

SN.: 1963 *Bagno Biel* Mp. 25-Wys. Maz. 3

2003 mua. *Bagno Biel* NPN.

Etym.: Od *bagno* i *biel* "podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Bagno Bieli bagno na południe, północny-wschód i wschód od wsi Izbiszcz.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bg. Bieli* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od *bagno* i PN. *Biela* lub *Biel* (SNW. I 298) w Gen. Sg.

Bagno Karano 1,5 km na wschód od wsi Kruszewo.

Mp. 25-Wys.Maz. 3

SN.: 1963 *Bagno Karano* Mp. 25-Wys. Maz. 3

Etym.: Od *bagno* i PN. *Karano*, por. *Karanowski*, *Karanowicz*, *Karanuch* (SNW. IV 491)

Bagno Netta s. Bagieńskie

Bagno Podlaskie, bagno w rozlewisku rzeki Biebrza, na południe od Bagno Ławki.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1900 *Bagno Podleskie* Mp. Prus.

1930 *Bagno Podlaskie* Mp. WIG.

1963 *Bagno Podlaskie* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od *bagno* i Adj. *podlaskie* od *Podlasie* "nazwa krainy geograficznej, części Polski północno-wschodniej", w zapisie z 1900 r. przymiotnik *podleskie* (alternacja 'a' : 'e').

Bagno Rozgnój – bagno na północny wschód od rzeki Awissa, między Łupianką Starą i Uhowem.

(Mp. 25-Łapy 1)

SN.: 2003 mua. *Bagno Rozgnój* NPN.

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *bagno* i Appell. *rozgnój* od nazwy rośliny turzycy sztywnej (*Carex hudsonii*). Gnicie i fermentacja tej rośliny powoduje, że roztacza wokół charakterystyczny, niezbyt przyjemny zapach.

†**Bagno Turówka**, bagno w pobliżu ujścia rzeki Turówka do Netta.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1843 *Bagno Turówka* Mp. Kwat.

Etym.: Wie oben. Człon *Turówka* ponowiony od FIN. *Turówka* (zob.).

Bajorko jez. 1, 3 km na wschód od wsi Płociczno, bezodpływowe w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1963 *J. Bajorko* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Bajorko* HW. (450)173

Etym.: Od Appell. *bajorko* "małe bagno, jezioro".

Barania Woda bagna leśne 4 km na wschód od wsi Czarna Wieś.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1928 *Barania Woda* Mp. WIG.

1963 *Barania Woda* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od przymiotnika *barani* (: *baran*) i *woda*.

Barannen s. Barańskie Jezioro

Baranner See s. Barańskie Jezioro

Barany s. Barańskie Jezioro

Barańskie Jezioro jez. 5,85 ha na wschód od wsi Barany w dorzeczu dopływów Ełckie Jezioro, gm. Ełk.

Namenvariante: *Baranner See*, *Keipern See*; ON. *Barany*, dt. *Keipern*

(Mp. 25 - Ełk 5)

SN.: 1928 *Barańskie Jezioro* Leyding 26

1938 *Baranner S.* Leyding 26

1938 *Keipern See* Leyding 26

1955 *Barańskie Jezioro* Leyding 26

1965 *Jezioro Barańskie* [*Baranner See*, *Keipern See*] HW. (453)175

ON.: 1516 *Barann* Kętrzyński 461

1785 *Barrannen* Goldbeck III 15

ok. 1790 *Barannen* Schrötter XVIII

1880 *Barany*, niem. *Barannen* SG. I 105

1941 *Barany - Keipern* 1938, *Barannen* Chojnacki 87

1951 *Barany - Keipern* (*Barannen*) Rospond 4

1963 *Barany* Mp. 25 - Ełk 5

1980 *Barany* SM. I 47

1996 *Barany* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Barańskie Jezioro* jest zestawieniem przymiotnika *barański* od nazwy wsi

Barany i poln. *jezioro* "See". Nazwa wsi *Barany* została utworzona od nazwiska

właściciela z XVI w. zapisanego jako *Stefan Baran*. W 1938 r. nazwę *Barany* zmieniono

na *Keipern*, od nazwiska kolejnego właściciela *Max Keiper* (NMP. I 75). Od nazwy wsi

dt. *Keipern* utworzono SN. *Keipern See*.

Barszczewizna stawek na rzeczce Goniądzka, w pobliżu miasta Goniądz.

(Mp. 25-Moń. 4)

SN.: 1784 Stawek *Barszczewizna* (...) na Goniądzce, ruczaju małym od Hornostaiow idącym

HG. Dekanat Augustowski 197

Etym.: Od PN. *Barszcz* (SNW. I 183) z Suff. *-ew-izna*.

†**Barszczowo Błoto** bagno na wschód od wsi Barszczewo gm. Choroszcz, na północ od wsi Czaplino w pobliżu rzeki Supraśl.

ON. *Barszczewo*

(Mp. 25-Biał. 7)

SN.: (1437)1456 usque ad Przelaygory, a Przelaygory ad viam, a via ad Nyewodnycza, a Nyewodnycza ad *Barszczowoblotho* a *Barszczowoblotho* ad fluvium Spransla K. M.K. 3. 249

ON.: 1437 *Barszczowo* blotho Kondratiuk 24

1598 *Barszczów* Kondratiuk 24

1784 *Barszczewo* Kondratiuk 24

1880 *Barszczewo* SG. I 109

1915 *Barszczewo* Mp. 28

1980 *Barszczewo* SM. I 50

1997 *Barszczewo* Mp. - 100 Biał.

Etym.: Nazwa zestawiona z członu *Barszczowo* od PN. *Barszcz* (PN. *Barszcz* od *barszcz* "roślina heracleum" NP. I 21) z Suff. *-owo* i *bloto*. W nazwie wsi *Barszczewo* od PN. *Barszcz* dziś Suff. *-ewo*, wcześniej *-owo* i *-ów*.

Bartkowa Teich s. Bartkówko

Bartkowka Teich s. Bartkówko

Bartkówko jez. 4,05 ha na północ od wsi Doliwy w dorzeczu dopływów Rumejki Wielkie.

Namensvariante: *Bartkowka Teich*, *Bartkowa Teich*

(Mp. 25 - Olecko 2)

SN.: 1931 *Bartkówko* Leyding 52

1938 *Bartkowka Teich* Leyding 52

1955 *Bartkówko* Leyding 52

1965 *Bartkówko* [*Bartkowa* (?) *Teich*] HW. (444) 171

Etym.: SN. *Bartkówko* od PN. *Bartek* (: *Bartłomiej*) z Suff. *-ów-ko* (por. Adj. *bartkowy* "należący do Bartka"). SN. dt. *Bartkowka Teich* z 1. członem od poln. *Bartkówko* z końcówką *-a* Gen. SG. i 2. członem *Teich*. SN. w formie *Bartkowa Teich* od *Bartek* z Suff. *-owa* i dt. *Teich*.

Batorzyste teren bagienny nad Biebrza po prawej stronie, na południe i na północny - zachód od wsi Dolistowo-Nowe.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Batorzyste* Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

Etym.: Nazwa w formie przymiotnika utworzonego od PN. *Bator, Batorz, Batory* (NP. I 23) z Suff. *-iste* w rodzaju nijakim.

Berg See s. Garbas

Bergenuau s. Krzywe Jezioro

Bergenuauer See s. Krzywe Jezioro

Berka s. Mazurskie Jezioro

Berndhöfen s. Zaniewskie Bagno

Berndhöfer See s. Zaniewskie Bagno

Bialla See s. Białe Jezioro

Bialy S(ee) s. Białe

Biała Biel jez. ok. 1,5 km na południowy - zachód od jez. Jałowo i ok. 6,5 km na południowy - wschód od wsi Raczki, w pobliżu rzeki Rospuda.

Mp. 25 - Suw. 8, Aug. 2

SN.: 1961-1970 *Biała Biel* mua. *B'ala B'el* SNT. 19

1963 *Biała Biel* Mp. 25 - Suw. 8, Aug. 2

1966 *Biała Biel* mua. *B'ala B'el, B'alej B'el'i* UN. 151

Etym.: Od Adj. *biały* i Appell. *biel* "podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Biała Glina bagno leśne w Puszcza Augustowska przy linii kolejowej na południe od jez. Jeziorko, przy uroczysku Biała Glina.

FlurN. *Biała Glina*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1963 *Biała Glina* Mp. 25-Aug. 5

FlurN.: 1929 *Ur. Biała Glina* Mp. WIG.

Etym.: GN. od FlurN. *Biała Glina*, ta od Adj. *biały* i *glina*.

Białe bagno, rozlewisko, część Bagno Biebrzańskie przy ujściu rzeki Klimaszewnica.

Mp. 25 - Graj. 8

SN.: 1963 *Białe* Mp. 25 - Graj. 8

Etym.: Od Adj. *biały*.

Białe część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1784 *Jeziorko Białe* długości na staj dziesięć, miejscem czyste, miejscem błotniste i
zarosłe HG. Dekanat Augustowski 224

1784 *Białe* (...) miejscem czyste HG. Dekanat Augustowski 233

1963 *Białe* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Wie oben.

Białe jez. na północny - wschód od Augustów.
Namensvariante: *Augustowskie*; ON. *Augustów*
Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1569 *Iezioro Bialle w Puszczy Blizu Augustowa* Falk, ABS. 10, 92

1569 wpada w *Iezioro bialle* Falk, ABS. 10, 92

1770 *Białe Jez.* Mapa Polonia

1843 *Jez. Białe* Mp. Kwat.

1880 *Białe* SG. I 54

1889 w *Białem* jeziorze SG. X 211

1894 *Jeziorko Białe* Dziennik 176

1900 *Jez. Białe* Mp. Prus.

1919 *Bialla See* TK. Kreis Lyck

1921 *Bialla See* Mp. Niem.

1963 *Jez. Białe* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Jez. Białe* HW. (427) 166

1966 *Jez. Białe* mua. *B'ale, B'alego* UN. 151

1967 *Jez. Białe* Wiśniewski Aug. 223

1976 *Dzisiejsze Białe (Augustowskie)* Falk, ABS. 10, 105

1980 *Jeziorko Białe* PHP. 225

1983 *Białe* PHP. 1. 565

1995 *Jeziorko Białe* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1555 *Z wołości Augustowskiej* NMP. I 41

1557 *Awhustowo* NMP. I 41

1561 *Auhustowo* NMP. I 41

1564 *tak wielka osada miasta Augusta* Wiśniewski Aug. 113

1569 *Iezioro Sayno blisko miasta Augustowskie* Falk, ABS. 10, 90

1576 *Miasto Augustów* LDK. WP. 110

1567 *przy mieście Augustowie* LDK. WP. 112

1576 *Augustów* NMP. I 41
1577 *Miasto Augustów Źródła Dziejowe* VI 178
1579 *Miasto Augustów Źródła Dziejowe* VI 160
1580 *Augustów Źródła Dziejowe* VI 132
1591 *miasteczko Augustów Źródła Dziejowe* VI 142
1658 *miasteczka Augustowa* Wiśniewski Aug. 184
1784 *Miasto Augustów* HG. Dekanat Grodzieński 57
1784 *od Augustowa* HG. Dekanat Augustowski 178
1795 *Augustow* NMP. I 41
1779 *m(iasta) Augustowa* Ks. Ref. 83
1880 *Augustów* SG. I 53
1894 *Augustów* Dziennik 176
1966 *mua. Augustóf, -va* UN. 151
1980 *Augustów* SM. I 29
1996 *Augustów* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Wie oben. Nazwa *Biale* odnosi się do koloru wody i dna jeziora (Falk, ABS. 10, 105)

SN. *Augustowskie* to Adj. od ON. *Augustów*. Nazwa miasta Augustów została nadana od imienia *August* - króla Polski Zygmunt August, założyciela miasta, z Suff. *-ów* lub *-owo*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 105

Biale Błota bagna nad Narwią na zachód od wsi Samułki Duże.

Mp. 25-Bielsk Podl. 3

SN.: 1963 *Biale Błota* Mp. 25-Bielsk Podl. 3

Etym.: Od *biały* i *bloto* w liczbie mnogiej.

Biale Błoto s. Dzikie Bagno

Biale Jezioro jez. 146,37 ha między wsiami Ramoty i Jędrzejki, w pobliżu Stackie Jezioro (Jezioro Rajgrodzkie).

Namenvariante: *Bielskie Jezioro, Bialla See, Engel See*

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1784 *Jezioro Biale*, szerokości na kilkaset kroków HG. Dekanat Augustowski 167

1900 *Bialla S.* Mp. Prus.

1921 *Bialla S.* Leyding 23

1928 *Biale Jezioro* Leyding 23

1928 *Bialla - See* Mp. OE.

1929 *Bialla S.* Leyding 23

1938 *Engel See* Leyding 23

1940 *Engel See* Leyding 23

1955 *Białe Jezioro* Leyding 23

1963 *Jez. Białe* Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

1965 *Jezioro Białe a. Jezioro Bielskie* [*Bialla See, Engen See* (!)] HW. (461)177

1980 *J. Białe* PHP. 225

1983 *Białe* PHP. 1. 574

1996 *J. Białe* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Białe Jezioro* od Adj. *biały* i *jezioro*. Nazwa *Bielskie Jezioro* od *biały* z Suff. *-ski* w rodzaju nijakim i Appell. *jezioro*. ON. dt. *Bialla See* jest substytucją nazwy *Białe* i dt. *See*. SN. *Engel See*, por. dt. *Engel* "anioł" i *See* "jezioro".

Białe Jezioro jez. ok. 20 ha w lesie na południowy - wschód od wsi Wydminy.

Namenvariante: *Weisser See*

Mp. 25-Ełk 1

SN.: 1923 *Weisser S.* TK. 25/2098

1928 *Weisser See* Leyding 97

1929 mua. *Białe Jezioro* Leyding 97

1940 *Weisser See* Leyding 97

1955 *Białe Jezioro* Leyding 97

1965 *Jez. Białe* [*Weisser See*] HW. (447) 172

1980 *J. Białe* PHP. 225

1983 *Białe* PHP.1. 580

1996 *J. Białe* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Białe Jezioro* wie oben. SN. dt. *Weisser See*, vgl. dt. *weiß* i *See*.

Białe Jezioro, jez. ok. 7 ha, bezodpływowe, położone w lesie ok. 1, 7 km na zachód od wsi Gawliki Małe.

Namenvariante: *Wiesen See, Bialy See*

Mp. 25 - Ełk 1

SN.: 1923 *Bialy See* TK. 25/1998

1929 mua. *Biele Jezioro* Leyding 97

1938 *Bialy S.* Leyding 97

1938 *Wiesen See* Leyding 97

1963 *Jez. Białe* Mp. 25 - Ełk 1

1965 *Jez. Białe* [*Wiesen See*] HW. (446) 172

Etym.: Wie oben. SN. dt. *Wiesen See*, vgl. dt. *Wiese* "łąka", *wiesen* "łąkowy" i *See*.

Biebrzańskie Błota rozległe bagna nad rzeką Biebrza.

Namenvariante: *Hale, Bagno Biebrzańskie, Ober, Nieder Bobra Bruch*

Mp. 25 -Aug. 8, Dąb. Biał. 2, Moń. -3

SN.: 1784 [*Błota*] *Drugie znaczne nad rzeką Bobrą zwaną* HG. Dekanat Augustowski 175

1806 *Ober, Nieder Bobra Bruch* Mapa Tex.

1900 *Błoto Biebrzańskie* Mp. Prus.

1930 *Bagno Biebrzańskie* Mp. WIG.

1942 *Bagno Biebrzańskie* TK. R.

1963 *Błota Biebrzańskie* Mp. 25 -Aug. 8

1963 *Błota Biebrzańskie* Mp. 25- Dąb.- Biał. 2

1963 *Bagno Biebrzańskie* Mp. 25-Moń. 3

1966 *Błoto Biebrzańskie* mua. *Hale* UN. 151

1966 *Bagno Biebrzańskie, -gna -go* mua. *Bagno B'ebzańsk'e* UN. Graj. 18

1983 *Błota Biebrzańskie* PHP. 1. 560

Etym.: Nazwa *Biebrzańskie Błota* to zestawienie z przymiotnika *biebrzański* od FIN. *Biebrza* i rzeczownika *błoto*, w liczbie mnogiej. SNN. dt. z członami *Nieder, Ober* i *Bruch*, por. FIN. *Bobra*, dziś *Biebrza*. Nazwa *Hale* w liczbie mnogiej od *hala* „wielka przestrzeń, tu łąki i bagna”. Nazwa *Hale* jest nowa i jej związek etymologiczny z rdzeniem tkwiącym w wyrazie *goły* „miejsce puste” jest mało prawdopodobny.

Biebrzańskie Stawy rozlewisko wodne we wsi Bobra Wielka.

(Mp. 25-Dąb. Biał. 6)

SN.: 1961-1970 *Stawy Bobrańskie* mua. *Stawy Bobrańsk'e, Stavuf Bobrańsk'ix* SNT. 474

1966 *Stawy Biebrzańskie, -wów -kich* mua. *Stawy Bobrańsk'e, ze Stavuf Bobrańsk'ix* UN.

Dąb. Biał. 49

Etym.: Nazwa w liczbie mnogiej komponowana z przymiotnika *biebrzański* od FIN. *Biebrza* lub *bobrański* od FIN. *Bobra* wariantu nazwy Biebrza (zob.) i rzeczownika *staw* "Teich".

Biel bagno w rozlewisku rzeka Narew między wsiami Pszczółczyn i Waniewo.

Mp. 25-Łapy 1

SN.: 1963 *Bagno Biel* Mp. 25-Łapy 1

Etym.: Od Appell. *biel* "podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Biel Choszczewo bagno na południe od Woźna Wieś.

(Mp. 25-Aug. 3)

SN.: 1967 *Biel Choszczewo* Wiśniewski Aug. 78

1967 nad rzeką Jegrznią między *Bielą Choszczewo* i Błotem Glinki Wiśniewski Aug. 83

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *biel*, por. wyżej i członu *Choszczewo* utworzonego Suff. *-ewo* od mua. *choszcz* "chwoszcz" (SGP. PAN. IV 42), por. *chwoszcz* "roślina - skrzyp Equisetum" (SGP. PAN. IV 192).

Biel Klimaszewska bagna nad rzeką Klimaszewnica (zob.).

(Mp. 25-Graj. 8)

SN.: 1975 *Biel Klimaszewska* nad Klimaszewnicą Wiśniewski Graj. 42

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *biel* jak wyżej i członu *Klimaszewska* od FIN. *Klimaszewnica* (zob.) lub ON. *Klimaszewo* z Suff. *-ska*.

Biel Niecka bagno na wschód od jez. Tajno i wsi Orzechówka nad rzeką Netta.

(Mp. 25-Aug. 3)

SN.: 1967 *Biel Niecka* Wiśniewski Aug. 78

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *biel*, jak wyżej i Adj. *Niecka* (: *Nett-ska*) od FIN. *Netta* (zob.) z suf. *-ska*.

Biel Okrągła jezioro w pobliżu wsi Gołasze Górki.

(Mp. 25- Wys. Maz. 2)

SN.: 1966 *Biel Okrągła*, *-li -lej*, mua. *B'el Okroŋgła*, z *B'el'i Okroŋglej* UN. Wys. Maz.

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *biel*, jak wyżej i Adj. *okrągła*.

Biel Pażochowska s. Pażochowska Biel

Biel Solistowska bagno w pobliżu wsi Solistówka, na zachód od Bragłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1967 *Biel Solistowska* Wiśniewski Aug. 78

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *biel*, jak wyżej i Adj. *Solistowska*, od ON. *Solistowo* z suf. *-ska*, por. FIN. *Solistówka* i tam zapisy ON.

Bielawka staw we wsi Perki-Franki, gm. Sokoły.

(Mp. 25 - Łapy 3)

SN.: 1961-1970 *Bielawka* mua. *B'elafka* SNT. 22

1973 *Bielawka* UN. 158, 43

Etym.: *Bielawka* z Suff. *-ka* od mua. *bielawa* "stawek wśród pól" (SGP. PAN. II 189).

Biele bagno śródleśne w Puszcza Augustowska, ok. 1 km na południe od jez. Mikaszewo.

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1963 *Biele* Mp. 25 -Aug. 7

Etym.: Od Appell. *biel*, jak wyżej, w formie liczby mnogiej.

Biele bagno, torfowisko w dolinie Brzozówki l. z. Biebrza, między wsiami Karpowicze, Podgaje, Głęboczyzna, Hrymiaczki, Rudkowszczyzna.

Mp. 25- Dąb. Biał. 4, Aug. 6, Moń. 2

SN.: 1963 *Biele* Mp. 25- Dąb. Biał. 4

1963 *Biele* Mp. 25-Moń. 2

1983 *Biele* PHP. 1. 570

Etym.: Wie oben.

Biele tereny podmokłe nad brzegiem Kanał Woźnawiejski.

Mp. 25 - Graj. 6

SN.: 1963 *Biele* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Wie oben.

Bielidło bagno w rozlewisku Narew między wsiami Topilec i Baciuty.

Mp. 25-Łapy 2

SN.: 1915 *Bagno Bielidło* Mp. 28

1963 *Bielidło* Mp. 25-Łapy 2

2003 mua. *Bielidło* NPN.

Etym.: Od Appell. *bielidło* "miejsce, gdzie bieli się płótno" (SGP. PAN. II 194), tu dno z domieszką gliny, co daje białawe zabarwienie wody.

Bielskie Jezioro s. Białe Jezioro

Bierg See s. Mazurskie Jezioro

Bierk s. Mazurskie Jezioro

Biezedlnica jez. we wsi Ostrów Północny, gm. Szudziałowo.

(Mp. 25 - Sok. 8)

SN.: 1961-1970 *Biezedlnica* mua. *B'ezd'elńica* SNT. 25

Etym.: Z Suff. *-ica* od mua. brus. *b'ezd'elnyj* "niepodzielny".

Binsen See s. Róg

Bircken s. Mazurskie Jezioro

Birgken s. Mazurskie Jezioro

Birke s. Mazurskie Jezioro

Birkenwalde s. Przykopyckie Jezioro

Birkenwalder See s. Przykopeckie Jezioro

Blanker See s. Ułówka

Blinder See s. Ślepe Jezioro

Blizienko, jez. 38,5 ha w dorzeczu Blizna między jez. Blizno i Kopanica przy wsi Danowskie.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1569 *Iezioroko Blizienki blisko tegosz* Falk, ABS. 10, 94

1961-1970 *Blizienko* mua. *Blizienko* SNT. 26

1963 *J. Blizienko* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Blizienko* a. *Blizenko* HW. (432) 167

1966 *Jez. Blizienko, Blizienko, -ka* mua. *Bl'izienko, -ka* UN. 151

1976 *Bliz(i)enko* Falk, ABS. 10, 109

1976 *Blizienko* mua. *blizienko, bliżenka, koło bliżenka, bliżenki, bliżenki, bliżenkof, bliżenek* Falk, ABS. 10, 110

1980 *J. Blizienko* PHP. 225

1983 *Blizienko* PHP. 1. 563

1995 *J. Blizienko* Mp. 100 - Grod.

Etym. SN. *Blizienko, Blizenko* z Suff. *-ko* od SN. *Blizno*.

Blizno jez. 241.05 ha w Puszcza Augustowska w dorzeczu rzeki Blizna, tamże wieś Blizna gm. Nowinka.

ON. *Blizna*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1569 *Iezioroko Blizny od Auguszhowa* Falk, ABS. 10, 93

1900 *Jez. Blizna* Mp. Prus.

1942 *Jez. Blizno* TK. R.

1961-1970 *Blizna*, mua. *Blizna, Blizn'a* SNT. 26

1963 *Jez. Blizno* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Blizno* HW. (432) 167

1966 *Jez. Blizno, Blizno, -na* mua. *Bl'izna, -Bl'izny* UN. 151

1976 *Blizno* Falk, ABS. 10, 109

1980 *J. Blizno* PHP. 225

1983 *Blizno* PHP. 1. 563

1995 *Jezioro Blizno* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1690 *Blizna* NMP. I 215

1827 *Blizna* NMP. I 215

1880 *Blizno* SG. I 244

1900 *Blizna* SG. XV/1, 161

1963 *Blizna* Mp. 25-Aug. 4

1966 *Blizna*, -ny mua. *Bl'izńa*, -ńi UN. 151

1980 *Blizna* SM. I 95.

Etym.: SN. *Blizno* i ON. *Blizna* od FIN. *Blizna*, por. przym. *blizny* "bliski", semantycznie nazwa znaczy "blisko leżące jezioro" w stosunku do jeziora Wigry. Jezioro Wigry było największym, dominującym jeziorem dawnej Jaćwieży, nad którym stosunkowo wcześniej zakładano osiedla.

Lit.: Falk, ABS. 10, 109-111 NMP. I 215

Bluszczowe, bagno 1,5 km na północny - wschód od Tykocin nad rzeką Narew.

Mp. 25-Biał. 3, 6

SN.: 1963 *Bluszczowe* Mp. 25-Biał. 3

1963 *Bluszczowe* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Adj. *bluszczowy* od *bluszcz* "roślina pnąca z rodziny araliowatych - bluszcz - Hedera" (SGP. PAN. II 277).

Błota tereny bagienne ok. 1 km na północ od wsi Rumejki.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Błota* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: W liczbie mnogiej od *błoto*.

Błotne Jezioro jez. ok. 3 ha na północny - zachód od wsi Rogówko gm. Kowale Oleckie, w dorzeczu dopływów Jegrznia.

Namenvariante: *Rogówko*, *Rogowker See*, *Roggenfelder See*; ON. *Rogówko*, dt. *Roggenfelde*
Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1923 *Roggenfelder See* TK. 25/18100

1931 mua. *Rogówko* Leyding 61

1938 *Rogowker See* Leyding 61

1938 *Roggenfelder See* Leyding 61

1963 *J. Błotne* Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Jezioro Błotne* a. *Rogówko* [*Rogowker See*, *Roggenfelder See*] HW. (456) 175

ON.: 1581 *Rogoffken* Kętrzyński 524

um 1790 *Rogowken* Schrötter XII

1882 *Rogówko* Kętrzyński 524

1888 *Rogówko*, wś na pol.-prus. Mazurach, pow. margrabowski SG. IX 670

1923 *Roggenfelde* TK. 25/19101

1941 *Rogówko - Roggenfelde* 1938, *Rogowken* Chojnacki 124

1951 *Rogówko - Roggenfelde (Rogowken)* Rospond 271

1963 *Rogówko* Mp. 25 - Olecko 2

1982 *Rogówko* SM. III 131

1995 *Rogówko* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Błotne Jezioro* od przymiotnika *błotny* (: *bloto*) i *jezioro*. Nazwa *Rogówko* została ponowiona od nazwy wsi *Rogówko*. ON. *Rogówko* została utworzona od ON. *Rogowo* z Suff. *-ko*. SNN. dt. *Rogowker See, Roggenfelder See* od dt. ON. *Rogowken*, potem *Roggenfelde* i dt. *See*. ON. dt. *Rogowken* jest adaptacją fonetyczną poln. *Rogówko*, dostosowaną do systemu morfologicznego języka niemieckiego.

Błotniste jez. ok. 0,75 km na północny - zachód od wsi Romoty, między jez. Głębokie i Okrągłe.

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1963 *J. Błotniste* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *J. Błotniste* Mp. 25 - Ełk 6

Etym.: Od Adj. *błotniste* (: *bloto* i Suff. *-isty* w rodzaju nijakim).

Błoto Diki s. Dzikie Bagno

Błoto Glinki bagno w pobliżu Woźna Wieś.

(Mp. 25-Aug. 3)

SN.: 1967 bagien (...) *Błoto Glinki* (k. Woźnej Wsi) Wiśniewski Aug. 78

1967 nad rzeką Jegrznią między Bielą Choszczewo i *Błotem Glinki* Wiśniewski Aug. 83

Etym.: Nazwa komponowana od Appell. *bloto* i PN. *Glinka* (SNW. III 370) w Gen. Sg. lub Appell. *glinka* (: *glina*) w liczbie mnogiej.

†**Błoto Kury**, bagno 15 km na wschód od Białowieża, dziś teren Białoruś.

SN.: 1930 *Błoto Kury* Mp. WIG.

Etym.: Od Appell. *bloto* i PN. *Kura* w Gen. Sg., por. nazwisko *Kura* (NP. 1, 492).

Bobrojec jez. w bagnie na zachód od wsi Topczewo.

Mp. 25-Bielsk Podl. 3

SN.: 1963 *Bobrojec* Mp. 25-Bielsk Podl. 3

Etym.: Od brus. mua. *bobroj* "bobrowy, należący do bobrów" z Suff. *-ec*, jako miejsce gdzie żyją bobry.

†**Bobrowa** staw przy wsi Bobrowa gm. Zabłudów.

ON. *Bobrowa*

(Mp. 25-Biał. 5)

1784 Stawek zwany *Bobrowa* HG. Dekanat Knyszyński 198

ON.: 1744 *Bobrowę* (Acc.) NMP. I 233

1784 *Bobrowa* HG. Dekanat Knyszyński 194

1878-86 *Bobrowo* Kondratiuk 28

1900 *Bobrowo* SG. XV/1, 171

1963 *Bobrowa* Mp. 25-Biał. 5

1980 *Bobrowa* NMP. I 106

Etym.: Nazwa stawu i wsi od FIN. *Bobrowa* (zob.), ta od Adj. *bobrowa* (: *bóbr* z Suff. *-owa*).

Bocian jez. ok. 9 ha, ok. 2 km na północ od wsi Panistruga w dorzeczu dopływów jez.

Gawlik.

Namenvariante: *Grosser Bodzian See, Grosser Brillen See*

(Mp. 25 - Ełk 1)

FIN.: 1923 *Gr. Bodzian See* TK. 25/2098

1938 *Grosser Brillen See* Leyding 24

1938 *Grosser Bodzian S.* Leyding 24

1928 *Bocian* Leyding 24

1955 *Bocian* Leyding 24

1965 *Bocian* [*Grosser Bodzian See, Grosser Brillen See*] HW. (447) 172

Etym.: SN. *Bocian* od Appell. *bocian* lub PN. *Bocian* (NP. 1, 43). SN. dt. *Grosser Bodzian*

See to substytucja fonetyczna nazwy polskiej *Bocian* (udźwięcznienie *ć - dź*) z członami *Grosser* "wielki, duży" i *See* "jezioro", por. niżej dt. *Kleiner Bodzian See*. Dt. *Grosser Brillen See*, por. dt. *Brille* i *See*.

Bocianek jez. 2,50 ha w pobliżu jez. Bocian, ok. 2 km na zachód od wsi Orzechowo.

Namenvariante: *Mały Bocian, Kleiner Bodzian See, Kleiner Brillen See*

(Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1923 *Kl. Bodzian S.* TK. 25/2098

1928 mua. *Mały Bocian* Leyding 27

1938 *Kleiner Brillen See* Leyding 27

1938 *Kleiner Bodzian* S. Leyding 27

1955 *Bocianek* Leyding 27

1965 *Bocianek* a. *Mały Bocian* [*Kleiner Bodzian See, Kleiner Brillen See*] HW. (447) 172

Etym.: SN. *Bocianek* od SN. *Bocian* (por. wyżej) z Suff. *-ek*. Dt. SNN. *Kleiner Bodzian See, Kleiner Brillen See*, jak wyżej z członami *Kleiner* " mały" i *See* "jezioro".

Boczka s. Boczne Jezioro

Boczne Jezioro, jez. 7,43 ha na południowy - wschód od wsi Olszewo, w dorzeczu Ostrówka dopływ Dworackie Jezioro.

Namenvariante: *Boczka, Botzni See, Botzka See, Mittel See*

Mp. 25 - Olecko 2

1914 *Botzni* S. TK. Kreis Oletzko

1921 *Botzni* S. Leyding 59

1938 *Botzka* S. Leyding 59

1938 *Mittel See* Leyding 59

1930 *Boczne Jez.* Srokowski 21

1931 mua. *Bockja* Leyding 59

1940 *Mittel See* Leyding 59

1955 *Boczka* Leyding 59

1963 *J. Boćki* (!) Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Jez. Boczne* a. *Boczka* [*Botzni See, Botzka See, Mittel See*] HW. (443) 170

Etym.: SN. *Boczne Jezioro* od Adj. *boczne* (: *bok* + Suff. w rodzaju nijakim *-ne*) "leżące z boku" i *jezioro*. SN. *Boczka* w rodzaju żeńskim od Appell. *boczek* (: *bok* + Suff. *-ek*) lub od PN. *Boczek* NP. 1, 46 w Gen. Sg. z końcówką *-a*. SN. dt. *Botzni See* jest substytucją fonetyczną SN. poln. *Boczne* z członem *See - jezioro*. SN. dt. *Botzka See* to substytucja fonetyczna SN. poln. *Boczka* z członem *See*. SN. dt. *Mittel See*, vgl. dt. *Mittel* "środek" i *See* "jezioro".

Boćki s. Boczne Jezioro

Boćwinka Mała jez. 7,50 ha w Czerwonym Borze na północny-zachód od jez. Piłwąg, ok. 24 km na północny - zachód od Olecko.

Namenvariante: *Kleiner Bodschwingken See, Karpfen Teich*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: 1923 *Karpfen T.* TK. 25/1899

1930 *Boćwinka Mała* Leyding 44

1938 *Karpfen Teich* Leyding 44

1938 *Kleiner Bodschingken See* Leyding 44

1955 *Boćwinka Mała* Leyding 44

Etym.: Nazwa komponowana. Człon *Boćwinka* z Suff. *-ka* od *botwina* "rzecz zbutwiała, spleśniała, próchno" (SP. I 342). Człon drugi od Adj. *mała*, por. sąsiedni zbiornik *Boćwinka Wielka*. SN. dt. *Kleiner Bodschingken See* jest adaptacją nazwy polskiej *Boćwinka Mała*, por. dt. *Kleiner* - pol. *Mała* i *See* "jezioro". Dt. SN. *Karpfen Teich*, por. dt. *Karpfen* "karp" i *Teich* "staw".

Boćwinka Wielka jez. ok. 15,6 ha na zachód od jez. Piłwąg.

Namensvariante: *Karpfen Teich*, *Grosser Bodschingken See*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: 1923 *Karpfen Teiche* TK. 25/1898

1930 *Boćwinka Wielka* Leyding 42

1930 mua. *Duza Boćwinka* Leyding 42

1938 *Grosser Bodschingken See* Leyding 42

1938 *Karpfen Teich* Leyding 42

1955 *Boćwinka Wielka* Leyding 42

Etym.: Nazwa komponowana. Por. wyżej. Człon *Grosser* antonimiczny do *Kleiner* w SN.

Kleiner Bodschingken See.

†**Boguszewka** stawek przy wsi Boguszewka, gm. Mońki.

ON. *Boguszewka*

(Mp. 25-Moń. 4)

SN.: 1784 Stawek *Boguszewka* (...) przy zaścianku tegoż imienia HG. Dekanat Augustowski

197

ON.: 1496 *Bogvszewo* NMP. I 259

1510 *Bohuszowa* Halicka 22

1544 *in Boguszewo* Halicka 22

1564 *Na folwarku bohuszowskim, ... na Bohuszewie* Halicka 22

1571 *Bohuszewo* Halicka 22

1574 *w Bohuszewie* Źródła Dziejowe VI, 2, s. 231

1576 Folwark *Boguszewo* LDK. WP. 73

1580 *od rzeki Nereśli... powyżej Bohuszewa* Źródła Dziejowe VI 2 s. 16

1633 *Boguszewo* Halicka 22

1664 *Wieś Boguszewo* Halicka 22

1784 *Boguszewka zaścianek* HG. Dekanat Augustowski 193

1795 *Boguszewo* Halicka 22

1900 *Boguszewo* SG. XV/1, 180

1980 *Boguszewka, Boguszewo* SM. I 114

Etym.: SN. *Boguszewka* została ponowiona od ON. *Boguszewka*, ta od ON. *Boguszewo* z Suff. *-ka*. ON. *Boguszewo* od PN. *Bogusz* lub *Bogusza* (: *Boguchwał, Bogumił, Bogusław*) z Suff. *-ewo*.

Boguszów Staw s. Mierucie

Boguszów Staw małe jez. we wsi Bogusze, ok. 3 km na północ od Grajewa, w pobliżu wieś i jez. Mierucie (zob.) oraz Toczyłowo (zob.).

ON. *Bogusze*

(Mp. 25- Graj. 3)

SN.: 1472 *Boguszow staw* K. M.K. 5.26

1963 *Mierucie a. ? Boguszów Staw* HW. (455)175

ON.: 1481 *Bogushe* NMP. I 258

1487 *Bogusche* NMP. I 258

1506 *Boguschs* AGAD. perg. 975

1577 Parochia Graiewska - *Bogusze* Halicka 22

1795 *Bogusze* NMP. I 258

1798 *Bogusze* Halicka 92

1800 *Boguschen* TK. W.

1801 *de Villis Bogusze* Halicka 22

1827 *Bogusze* Halicka 22

1880 *Bogusze* wś, nad rz. Łęk SG. I 282

1923 *Bogusze* TK. 25/23100

1963 *Bogusze* Mp. 25- Graj. 3

Etym.: Nazwa komponowana. Człon *Boguszów* od ON. *Bogusze* to Gen. Plur. Człon drugi od Appell. *staw* "Teich". ON. *Bogusze* od PN. *Bogusz, Bogusza* (: *Bogusław, Boguchwał, Bogumił*).

Bojerycha bagno ok. 2 km na południowy -zachód od wsi Łuka.

Mp. 25 - Haj. 3

SN.: 1963 *Bojerycha* Mp. 25 - Haj. 3

Etym.: Od PN. *Bojer* (SNW. I 404) z Suff. *-ycha*, por. ros. *bojarycha* „żona bojara”.

Bolesty jez. w dorzeczu Rospuda na północny - zachód od wsi Raczki, przy wsi Bolesty gm. Bakalarzewo.

Namenvariante: *Boleściańskie Jezioro*; ON. *Bolesty*

Mp. 25 - Suw. 8, Olecko 3, 6

SN.: 1888 *Bolesty* SG. IX 769

1921 *Bolesty* See Mp. Niem.

1928 *Bolesty* - See Mp. OE.

1931 *Jez. Bolesty* Mp. WIG.

1932 *Jez. Bolesty* Mp. WIG.

1961-1970 *Bolesty* mua. *Bolesty, Boleścansk'e Jezoro* SNT. 32

1963 *Jez. Bolesty* Mp. 25 - Suw. 8

1963 *Jez. Bolesty* Mp. 25 - Olecko 6

1965 *Bolesty* HW. (431) 167

1980 *J. Bolesty* PHP. 225

1983 *Bolesty* PHP. 1. 562

1995 *J. Bolesty* Mp. 100-Suw.

ON.: 1827 *Bolesty* par. Raczki Tabella I 81

1921 *Bolesty* Mp. Niem.

1928 *Bolesty* Mp. OE.

1980 *Bolesty* SM. I 117

1995 *Bolesty* Mp. 100-Suw.

Etym.: SN. *Bolesty* zostało ponowione od ON. *Bolesty*. ON. *Bolesty* od PN. *Bolesta* w formie liczby mnogiej. SN. *Boleściańskie Jezioro* to Adj. *boleściańskie* utworzone od SN. lub ON. *Bolesty* Suff. *-ańskie* i Appell. *jezioro*.

Boleściańskie Jezioro s. *Bolesty*

Bołoceczko bagna i błota między wsiami Ostrówki i Koźliki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 6

SN.: 1963 *Bołoceczko* Mp. 25-Bielsk Podl. 6

1963 *Bołoceczko* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od brus. mua. *boloto* "błoto" z Suff. *-eczko*.

†**Borowe** bagno na południe od Rajgród przy dawnej drodze do Grajewo.

(Mp. 25-Mońki 4)

SN.: 1784 *na bagienku zwanym Borowe* HG. Dekanat Augustowski 217

Etym.: Od Adj. *borowe* (: *bór*) "leżące w boru".

Borsuki bagno na północ od Krzywe Jezioro, 1,2 na wschód od wsi Paniewo w Puszcza Augustowska.

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1963 *Borsuki* Mp. 25 -Aug. 7

1966 *Borsuki* mua. *Borsuk'i* UN. 151

Etym.: Od w formie liczby mnogiej od PN. *Borsuk* (SNW. I 440) lub Appell. *borsuk*.

Borycówka bagna przy zabudowaniach Wierzch-Topolany.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Borycówka* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od PN. *Boryc*, *Boryca* (SNW. I 444) z Suff. *-ówka*.

Botzka See s. Boczne Jezioro

Botzni See s. Boczne Jezioro

Briege s. Bagniste Jezioro

Bruch See s. Pokrzywy

Bruck Mul See s. Bagniste Jezioro

Bruck See s. Bagniste Jezioro

Bruege s. Bagniste Jezioro

Bruk s. Bagniste Jezioro

Brzezina bagna podmokłe łąki nad rzeką Supraśl, 1,5 km na północny-wschód od wsi Topolany.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Brzezina* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od Appell. *brzezina* "lasek brzozowy" (SWil. I 118).

Brzeźnik małe jez. 0,5 km na wschód od wsi Dydule, gm. Orla.

Mp. 25-Bielsk Podl. 8

SN.: 1963 *Brzeźnik* Mp. 25-Bielsk Podl. 8

Etym.: Od Appell. *brzeźnik* "las brzozowy".

Brzozowa Biel, bagno na wschód od wsi Pomiany i drogą do Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1967 na wschód od Pomian między bagnem *Brzozowa Biel* a drogą do Bargłowa Wiśniewski 35

Etym.: Por. Adj. *brzozowa* (: *brzoza*) i Appell. *biel*.

†**Brzozowo Bruch** bagno między dolnym biegiem Brzozówka a korytem Biebrza koło wsi Jagłowa.

(Mp. 25- Dąb. Biał. 4)

SN.: 1806 *Brzozowo Bruch* Mp. Tex.

Etym.: Nazwa jest adaptacją nazwy polskiej do niemieckiego systemu językowego, pierwszy człon por. poln. ON. *Brzozowo* i FIN. *Brzozówka*, człon drugi dt. *Bruch* „bagno, błoto”.

Buda jez. 9,81 ha w Czerwony Bór na północny - wschód od jez. Szwałk Wielki, w dorzeczu dopływów jez. Piłwąg.

Namenvariante: *Buda Teich, Förster Teich*

(Mp. 25 - Olecko 1)

SN.: 1931 *Buda* Leyding 54

1938 *Buda T.* Leyding 54

1938 *Förster Teich* Leyding 54

1955 *Buda* Leyding 54

1965 *Buda* [*Buda Teich, Förster Teich*] HW. (439) 169

Etym.: SN. *Buda* od Appell. *buda* „dom, szlas budników leśnych”. SN. dt. *Buda Teich* z członem *Teich* "staw". SN. dt. *Förster Teich*, por. dt. *Forst* "las".

Buda Teich s. Buda

Budy s. Łąki Za Budami

Budzisk bagienny teren leśny w pobliżu strumienia Migówka (zob.).

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Budzisk* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od *buda* "jak wyżej" z Suff. *-isk*.

Bunhausen s. Płociczno

Bunhausener See s. Płociczno

Burycze bagna na północ od wsi Tyniewiczze Duże, Tryniewiczze Małe, przy uroczysku Burycze.

Mp. 25 - Haj. 2

SN.: 1963 *Burycze* Mp. 25 - Haj. 2

1966 *Burycze, Burycz* UN. Haj. 102

FlurN.: 1931 Ur. *Burycze* Mp. WIG.

Etym.: Nazwa bagna ponowiona od nazwy uroczyska, ta od PN. *Burycz* (SNW. I 581) w liczbie mnogiej.

Buszmice s. Busznica

Bułmigłaznja s. Busznica

Busznica jez. w Puszcza Augustowska w lesie Las Strękowizna połączone kanałem z rzeką Blizna.

Namenvarainte: *Bušmigłaznja*, *Buszmice*; ON. *Busznica*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1559 *Bušmigłaznja* Falk, ABS. 10, 109

1569 *Iezioro Buszmice* Falk, ABS. 10, 93

1929 *Jez. Busznica* Mp. WIG.

1963 *J. Busznica* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Busznica* HW. (432) 167

1966 *Jez. Busznica* mua. *Busznica*, *Busznicy* mua. *Bušńica*, -cy UN. 151

1976 *jeziro Busznica* mua. *buśńica*, *buśńice*, *buśńicy*, *do buśńicy*, *buśńic* Falk, ABS. 10, 109

1980 *J. Busznica* PHP. 225

1983 *Busznica* PHP. 1. 564

1995 *J. Busznica* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1966 *Busznica*, -cy mua. *Bušńica*, -cy UN. 151

Etym.: Nazwa jaćwieska **Buz-(e)m-īt-(i)s* (ze staropruską elizją: **Buzmīts*). Rdzeń **buz-*, por.

lit. *būžas* "bezrogi", por. Preuß. PN. 1353 *Buze*, *Busse* (Trautmann APN. 21), został rozszerzony Suff. *-(e)m-* i *-īt-*. SN. *Busznica* znaczy więc "bezrogi jezioro". Jezioro ma nierozwiniętą linię brzegową, nie ma żadnych cyplów ("rogów"). SN. zapisana jako *Bušmigłaznja* jest zapewne adaptacją nazwy bałtyckiej do języka białoruskiego. Według K.O. Falka należy ją czytać jako **Bušmit-laznja*.

Lit.: Falk, ABS 10, 109

†**Byliny** błota na granicy wsi Okrasin, gm. Radziłów.

(Mp. 25- Graj. 8)

SN.: 1565 a z błoty, które *bylinami* zowają LWM. II 57

Etym.: Od Appell. *bylina* "byle, ziele, chwast" (SWil. I 132) w liczbie mnogiej.

Cegielnianka rozlewisko ok. 3 km na północny-zachód od miasta Supraśl nad rzeką Supraśl.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1963 *Cegielnianka* Mp. 25-Biał. 5

Etym.: Od *cegielnia* z Suff. *-anka*.

Cechler See s. Kielki

Chelchen s. Kielki

Chelchy s. Kielki

Chelskie Jezioro s. Kielki

Chłodna Woda źródło leśne w pobliżu wsi Łażnie gm. Supraśl.

(Mp. 25 - Biał. 2)

SN.: 1961-1970 *Chłodna Woda* mua. *Chłodna Vod'a* SNT. 54

Etym.: Od poln. *chłodna*, brus. mua. *chalodna* i *woda*.

Chochla teren bagienny nad Biebrza po prawej stronie, od południa ok. 2,2 km na północny - zachód od wsi Klewianka.

Mp. 25-Moń. 1, 4

SN.: 1963 *Chochla* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Chochla* Mp. 25-Moń. 4

Etym.: Od Appell. *chochla* "łyżka sosnowa przywiązana do linki niewodu, w czasie łowienia ryb" (SWil. I 152).

Chojnowo część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Chojnowo* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od Appell. *choina* "odmiana sosny pospolitej, rosnąca na gruncie wilgotnym" (SWil. I 152) z Suff. *-owo*.

Chroscziel See s. Chrósciel

Chrósciel jez. ok. 1 ha na pn.-zach. od wsi Grządzie, w dorzeczu dopływów jez. i rzeki Gawlik.

Namenvariante: *Chroscziel See*, *Funken See*

(Mp. 25 - Elk 1)

SN.: 1929 mua. *Chrósciel* Leyding 85

1938 *Chroscziel See* Leyding 85

1938 *Funken See* Leyding 85

1965 *Chrósciel* [*Chroscziel See*, *Funken See*] HW. (446) 172

Etym.: Od Appell. *chrósciel*, *chruściel* "zool. ptak z rzędu podkasałych - Rallus" (SWil. I 157) lub PN. *Chruściel* (SNW. II 125). Dt. *Chroszczel* See to substytucja fonetyczna nazwy polskiej z członem See "jezioro". Dt. *Funken* See, por. dt. *Funke* "iskra" i *See*.

Chrut bagno przy wsi Mokre.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Chrut* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od PN. *Chrut* (SNW. II 126).

Ciche Jezioro s. Ligniety

Clein Soyden s. Zajdy

Cupel bagno w zakrzywieniu Biebrza ok. 2 km na pn-wsch. od Goniądz.

Mp. 25-Moń. 4

SN.: 1963 *Cupel* Mp. 25-Moń. 4

Etym.: Od Appell. *cupel* "cypel" (SWil. I 178).

Czapczur część rozlewiska Narwi 2 km na wschód od wsi Łuka.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Czapczur* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Por. PN. *Czapczor* (SNW. II 251).

Czarne Jezioro jez. 9,49 ha na pn.-zach. od jez. Gawlik.

Namenvarianten: *Szarny See*, *Mummel See*

(Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1923 *Czarny See* TK. 25/1998

1929 mua. *Czarne Jezioro* Leyding 92

1938 *Szarny S.* Leyding 92

1938 *Mummel See* Leyding 92

1955 *Czarne Jezioro* Leyding 92

1965 *Jez. Czarne* [*Szarny See*, *Mummel See*] HW. (446) 172

1983 *Czarne* PHP. 1. 580

Etym.: SN. *Czarne Jezioro* od Adj. *czarny* "schwarz" z członem *jezioro* "See". Dt. *Szarny See* to substytucja fonetyczna poln. *Czarny* z dt. *See*. Dt. SN. *Mummel See*, vgl. dt.

Mummelgreis "stary dziad, dziadyga, ramol".

Czarne jez. na północny-zachód od jez. Rospuda w dorzeczu rzeki Natta.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1527-1528 *lacus Czarne* Alexandrowicz 282

1931 *J. Czarne* Mp. WIG.

1965 *Jez. Czarne* HW. (428) 166

1980 *J. Czarne* PHP. 225

1983 *Czarne* PHP. 1. 561

Etym.: Wie oben.

Czarne jez. ok. 4 ha między jez. Białe Jezioro a osadą Gawliki Małe. Jest to zbiornik bezodpływowy, w lesie ok. 1 km na zachód od wsi Gawliki Małe.

Namenvariante: *Schwarzer See*

Mp. 25 - Ełk 1

SN.: 1923 *Schwarzer See* TK. 25/2098

1929 mua. *Carne Jez.* Leyding 95

1938 *Schwarzer See* Leyding 95

1955 *Czarne Jezioro* Leyding 95

1963 *J. Czarne* Mp. 25 - Ełk 1

1965 *Jez. Czarne* [*Schwarzer See*] HW. (446) 172

Etym.: Wie oben. Dt. *Schwarzer See*, por. dt. *schwarz* "czarny" i *See* "jezioro".

Czarne jez. na północ od jez. Rospuda, w dolinie rzeki Rospuda, przy wsi Czarne, gm. Filipów.

Namenvariante: *Tscharna See*

ON. *Czarne*

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1914 *Tscharna See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Tscharna See* Mp. Niem.

1928 *Tscharna See* Mp. OE.

1963 *Jez. Czarne* Mp. 25 - Suw. 4

1963 *Czarne* Mp. 25 - Suw. 4

1995 *J. Czarne* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1603 *Czarne* NMP. II 183

1607 *Czarne Polskie* NMP. II 183

1744 *czarne* NMP. II 183

1827 *Czarne* Tabella I 81

1880 *Czarna* SG. I 736

1921 *Tscharna* Mp. Niem.

1928 *Tscharna* Mp. OE.

1921 *Czarne* Sk. V 81

1964 *Czarne* Mp. 25 - Suw. 4

1980 *Czarne* SM. I 269

1995 *Czarne* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Wie oben. SN. *Tscharna See* jest niemiecką substytucją graficzną poln. *Czarne* (poln. *cz* zapisano jako dt. *tsch*) z członem *See*. ON. *Czarne* od SN. *Czarne*.

Lit.: NMP. II 183

Czarne Jezioro jez. 48,14 ha na południowy - wschód od wsi Monety, u źródeł rzeki Lega.

Namensvarianten: *Schwarzer See*, *Czarne See*

Mp. 25- Olecko 2

SN.: 1914 *Czarne S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Czarne S.* Leyding 62

1923 *Schwarzer See* TK. 25/18100

1931 mua. *Carne Jez.* Leyding 62

1938 *Schwarzer See* Leyding 62

1940 *Schwarzer See* Leyding 62

1955 *Czarne Jezioro* Leyding 62

1963 *Jez. Czarne* Mp. 25- Olecko 2

1965 *Jez. Czarne* a. *Czarne See* a. *Schwarzer See* HW. (456)175

1980 *J. Czarne* PHP. 225

1995 *J. Czarne* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Wie oben. Dt. *Czarne See*, por. poln. *Czarne* i *See* "jezioro".

Czarne jez. w pobliżu wsi Kopanica i jeziora Kopanica, na wschód od jezior Blizno i

Blizienko.

(Mp. 25 - Aug. 4)

SN.: 1966 *Czarne*, -ego mua. *Carne*, -ego UN. 151

Etym.: Wie oben. W formie mua. widoczna mazurząca wymowa nagłosowej głoski *cz* jako *c*.

†**Czarne**, część Długie Jezioro na północ od jez. Białe.

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1843 *J. Czarne* Mp. Kwat.

Etym.: Wie oben.

Czarnolewskie Jezioro dawna nazwa części Rajgrodzkie Jezioro przy wsi Czarna Wieś gm.

Rajgród.

ON. *Czarna Wieś*

(Mp. 25 - Graj. 3)

SN.: 1784 ku wsi zwanej Czarney idzie (...) zowie się *Jeziozem Czarnolewskim* HG. Dekanat Augustowski 215

ON.: 1529 *Czarny Las* Wiśniewski Aug. 82

1576 *Czarnylas, Czarnylasz* LDK. WP. 123, 126

1591 *Czarny Las* Źródła Dziejowe VI, 157

(1597) 1616 w *Czarnej wsi* NMP. II 181

1619 *Czarna Wieś* NMP. II 181

1744 *Czarna wieś* NMP. II 181

1784 *Czarnawieś* HG. Dekanat Augustowski 213

ok. 1790 *Czarnawies* Schrötter XVIII

1790 *Czarna Wieś* NMP. II 181

1827 *Czarna wieś* Taballa I 81

1880 *Czarna -wieś* SG. I 740

1921 *Czarna Wieś* Sk. V 89

Etym.: Nazwa komponowana, z przymiotnika *czarnole(w)ski* utworzonego Suff. *-ski* od ON.

Czarny Las, potem *Czarna Wieś* i Appell. *jezioro "See"*. ON. *Czarny Las* od Appell.

czarny las "las liściasty" (NMP I 181).

Czarnucha tereny bagienne nad Biebrza w pobliżu dopływu Brzozówka.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Czarnucha* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

1963 *Czarnucha* Mp. 25-Moń. 2

1983 *Czernucha* PHP. 1. 570

1995 *Czarnucha* Mp. 100 - Graj.

Etym.: Od Adj. *czarny* z Suff. *-ucha*.

Czarny staw we wsi Waliły, gm. Gródek.

(Mp. 25 - Biał. 5)

SN.: 1961-1970 *Czarny mua. Čarny* SNT. 68.

Etym. Od poln. Adj. *czarny*.

Czechowizna s. Augustowskie Jezioro

Czechowizna s. Augustowskie Jezioro

Czechowski Staw s. Augustowskie Jezioro

Czechowski Staw s. Augustowskie Jezioro

Czeremszyna jez. rozlewisko wodne 2 km na południowy - wschód od wsi Hryniewiczze, u źródła rzeki Horodnianka.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Czeremszyna* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od Appell. *czaremcha* "bot. wiśnia czaremcha *Cerasus Padus*; *Prunus Padus*" (SWil. I 192) z Suff. *-ina* lub od nazwiska *Czeremszyn* w Gen. Sg. por. nazwiska *Czeremcha*, *Czeremszuk*, *Czeremszyński* (SNW. II 277).

†**Czerlona** bagno w pobliżu osady Czerlonka gm. Białowieża. Osada istnieje od 1916 roku. (Mp. 25-Haj. 6)

SN.: 16-18 Jh. *Czerlona* Hedemann 68

1974 *Čerlon*, *Čerlonu* Kondratiuk 47

ON.: 1921 *Czerlonka* Kondratiuk 47

1980 *Czerlonka* SM. I 279

1997 *Czerlonka* Mp. 100-Bielsk Podl.

Etym.: Nazwa bagien od Adj. brus. mua. *čerlenyj* "czerwony", por. scs. *črvlenyj* > *čerlenyj* "czerwony" (Kondratiuk 47). ON. *Czerlonka* od nazwy bagien *Czerlona* z Suff. *-ka*.

Lit.: Kondratiuk 47

Czerwone Bagno duże bagno na zachód i północny - zachód od wsi Polkowo odwadniane przez strumyk Kopytkówka, obejmuje obszar między Kanał Augustowski a rzeka Jegrznia na zachodzie.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4, Aug. 3, Graj. 6

SN.: 1900 *Czerwone Bagno* Mp. Prus.

1930 *Czerwone Bagno* Mp. WIG.

1942 *Czerwone Bagno* TK. R.

1963 *Czerwone Bagno* Mp. 25 - Dąb.- Biał. 4

1963 *Czerwone Bagno* Mp. 25 - Aug. 3

1963 *Czerwone Bagno* Mp. 25 - Graj. 6

1983 *Czerwone Bagno* PHP. 1. 570

1995 *Czerwone Bagno* Mp. 100 - Graj.

Etym.: Od Adj. *czarwony* i Appell. *bagno*.

Czerwone Bagno obszerne bagna śródleśne między strumieniami Poczopówka i

Świdziałówka, na wschód od wsi Ostrów Nowy.

Mp. 25-Sok. 8

SN.: 1931 *Czerwone Bagno* Mp. WIG.

1963 *Czerwone Bagno* Mp. 25-Sok. 8

Etym.: Wie oben.

Ć

Ćmiel teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Ćmiel* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Ćmiel* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od PN. *Ćmiel* (SNW. II 326) lub Appell. *ćmiel* "trzymiel" (SWil. I 178).

Ćwiercki teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza od strony prawej, między dopływami

Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Ćwiercki* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Ćwiercki* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Appell. mua. *ćwiercka* "ćwiercka" w liczbie mnogiej.

D

†**Dachow** bagno przy drodze z Janowa do Chodorówki.

(Mp. 25-Sok. 4)

SN.: 1784 *wypływającej z bagna Dachow* HG. Dekanat Knyszyński 142

Etym.: Od PN. *Dachów* (SNW. II 334) lub PN. *Dach* (NP. 1, 122) w Gen. Pl. z końcówką
-ów.

Dalkie bagno między rzeką Ełk i Dybła w pobliżu ujścia do Biebrzy.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Dalkie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Dalkie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. mua. *dalkie* "dalekie" lub PN. *Dalka, Dalke* (SNW. II 342).

Dameraw s. Nowowiejskie Bagno

†**Daniło** staw w pobliżu miasta Białystok.

(Mp. 25-Bial. 4)

SN.: 1784 *Staw nazwiskiem Daniło mały* HG. Dekanat Knyszyński 113

Etym.: Od PN. *Daniło* (SNW. II 353)

Dawidek teren bagienny nad Biebrza ok. 4 km na północny - wschód od Goniądz w pobliżu wsi Dawidowizna, gm. Goniądz.

ON. *Dawidowizna*

Mp. 25-Moń. 4, Graj. 6

SN.: 1963 *Dawidek* Mp. 25-Moń. 4

ON.: 1580 z *Dawidow Źródła* Dziejowe VI 61

1784 *Dawidowizna zaścianek do starostwa knyszyńskiego* HG. Dekanat Augustowski 193

1795 *Dawidowizna* NMP. II 270

1921 *Dawidowizna* NMP. II 270

1963 *Dawidowizna* Mp. 25 - Graj. 6

1980 *Dawidowizna* wś. gm. Goniądz SM. I 270

Etym.: Od PN. *Dawidek* (: *Dawid*). ON. *Dawidowizna* od PN. *Dawid* z Suff. *-ow-izna* (por. Adj. *dawid-owy*).

Lit.: NMP. II 270

Dawidowizna s. Dawidek

†**Dąbrowka** jezioro w rozlewisku rzeki Biebrza.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1784 *Jezioro Dąbrowka* HG. Dekanat Augustowski 224

1784 *Dąbrowka* HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Od Appell. *dąbrowa* "gaj dębowy" (SWil. I 212) z Suff. *-ka* lub od Appell. *dąbrówka* "bot. Ajuga - gądział, roślina z rodziny wargowych" (SWil. I 212).

Dąbrowskie Jezioro jez. we wsi Dąbrowskie gm. Prostki, 5 km na północ od jez.

Toczyłowo.

ON. *Dąbrowskie*

Namenvariante: *Dombrowsken See*

Mp. 25 - Graj. 3, Ełk 8

SN.: 1923 *Dombrowsken See* TK. 25/22100

1963 *Jez. Dąbrowskie* Mp. 25 - Graj. 3
1963 *Jez. Dąbrowskie* Mp. 25 - Ełk 8
ON.: 1482 *Dombrowo, Dombroffsken* NMP. II 295
1785 *Dombrowsken* NMP. II 295
1795 *Dombrowka* NMP. II 295
um 1790 *Dombrowsken* Schrötter XVIII
1879 *Dombrowken - Dąbrówka* Kętrzyński Nazwy 159
1880 *Dombrowsken* SG.I 929
1882 *Dąbrowa* alias *Dąbrowskie* Kętrzyński 453
1919 *Dombrowsken* TK. Kreis Lyck
1923 *Dombrowsken* TK. 25/22100
1936-1939 *Dąbrówka (Eichensee)* NMP. II 295
1946 *Dombrowsken - Dąbrowskie* NMP. II 295
1951 *Dąbrowskie - Eichensee (Dombrowskien)* etcki Rospond 52
1963 *Dąbrowskie* Mp. 25 - Graj. 3
1980 *Dąbrowskie* SM. I 308
1996 *Dąbrowskie* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: *Dąbrowskie Jezioro* to nazwa komponowana z pierwszym członem ponowionym od ON. *Dąbrowskie* i drugim równym Appell. *jezioro*. SN. dt. *Dombrowsken See* jest substytucją fonetyczną nazwy polskiej z dt. końcówką *-en* i członem *See*.

Lit.: NMP. II 295

Dembniak See s. Dębniak

Derei Bruch s. Derej

Derei Teich s. Derej

Derej bagno na północny - wschód od jez. Szwalk Wielki.

Namenvarianten: *Derei Bruch, Derey Br(uch)*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: 1923 *Derei Bruch* TK. 25/1899

1931 *Derej* Leyding 53

1938 *Derei Bruch* Leyding 53

1938 *Derey Br.* Leyding 53

1955 *Derej* Leyding 53

Etym.: Od poln. PN. *Derej*, por. też nazwiska *Dereja*, *Derejka*, *Derejczyk*, *Derejko*, *Derejczak* (SNW. II 405). W nazwie tkwi rdzeń **der-*, por. poln. *drzeć*, lit. *dir̃ti*, *dir̃ti*, lett. *dir̃at* (: idg. **der-* "scheinden, (zer)reißen", Fraenkel 96 f.; Pokorny 206 f.) rozszerzony polskim Suff. *-ej* (< *-ěj̃b*), por. ON. *Derc* (Przybytek 44). Nazwa dt. z członem *Bruch* "bagnó, błoto".

Derej staw około 6 ha na północny-wschód od jez. Szwałk Wielki w lesie.

Namenvarianten: *Derei Teich*, *Derey T(eich)*

(Mp. 25-Olecko 1)

1923 *Derei T.* TK. 25/1899

1931 *Derej* Leyding 53

1938 *Derei Teich* Leyding 53

1938 *Derey T.* Leyding 53

1955 *Derej* Leyding 53

Etym.: Wie oben. Nazwa dt. z członem *Teich* "staw".

Derey Br(uch) s. *Derej*

Derey T(eich) s. *Derej*

Deumenrode s. *Gorczyzka*

Dębiak, jez. na północ od jez. Guzki, ok. 9 km na zachód od Ełk.

Namenvariante: *Dembiak See*

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1923 *Dembiak See* TK. 25/2199

1963 *Jez. Dębiak* Mp. 25. - Ełk 4

Etym.: Nazwa utworzona Suff. *-ak* od Adj. mua. *dębi* "dębowy" (: *dąb*). Dt. *Dembiak See* jest substytucją fonetyczną nazwy polskiej *Dębiak* z członem *See* „jezioro”.

Dębianka teren bagienny w lesie 1 km na północny - wschód od wsi Letniki.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Dębianka* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od Adj. *dębi* "dębowy" (: *dąb*) z Suff. *-anka*, por. *dębina* "dębowe drzewo; las dębowy", por. też *dębianka* "narośl na liściu dębowym" (SWil. I 219).

Dębniak jez. 6,71 ha częściowo osuszone, bezodpływowe na zachód od jez. Szarek w dorzeczu rzeki Ełk.

Namenvariante: *Dembniak See*

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1928 *Dębniak* Leyding 22

1938 *Dembniak See* Leyding 22

1955 *Dębniak* Leyding 22

1965 *Dębniak [Dembniak See]* HW. (451)174

Etym.: Od *dąb* z Suff. *-ni-ak*, por. *dębnik* "las dębowy, dąbrowa" (SWil. I 219). W SN. dt. widoczna asynchroniczna wymowa samogłoski nosowej *ę* (*em*) przed spółgłoską *b* i człon *See* "jezioro".

Dębniak s. Lepaczek

Dębowe część Bagno Biebrzaskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Dębowe* Mp. 25 - Moń. 3

Etym.: Od Adj. *dębowe* (: *dąb*).

Dembiak See s. Dębiak

Diebauen s. Dybowskie Jezioro

Diebowen s. Dybowskie Jezioro

Diebower See s. Dybowskie Jezioro

Dluger See s. Długochorzelskie Jezioro

Długi See s. Długie Jezioro

Długie s. Długie Jezioro

Długie część Bagno Biebrzaskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Długie* Mp. 25 - Moń. 3

Etym.: Nazwa równa Adj. *długie*, określająca wąski i długi kształt zbiornika.

Długie jez. w dorzeczu Rospuda, na odcinku od jez. Rospuda do jeziora Garbaś, 2 km na południe od wsi Filipów.

Namenvariante: *Longus*

Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 3

SN.: 1527-1528 *lacus Longus* Alexandrowicz 282

1881 *Długie*, jez. SG. II 37

1888 *Długie* SG. IX 769

1931 *J. Długie* Mp. WIG.

1963 *J. Długie* Mp. 25 - Suw. 4

1963 *J. Długie* Mp. 25 - Olecko 3

1965 *Długie Jez.* HW. (428) 166

1980 *J. Długie* PHP. 225

1995 *J. Długie* Mp. 100-Suw.

1983 *Długie* PHP. 1. 561

Etym.: Wie oben. SN. *Longus* jest łacińskim tłumaczeniem nazwy *Długie*, por. łac. *longus* "długi".

Długie Augustowskie Jezioro s. Długie Jezioro

Długie Bagno podmokły teren leśny ok. 2 km na południowy-wschód od wsi Mościska.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Długie Bagno* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Por. wyżej. Człon *Bagno* od Appell. *bagno* "Bruch".

Długie Bagno bagno 1,2 km na północ od wsi Kurkowo.

Mp. 25 - Graj. 7

SN.: 1963 *Długie Bagno* Mp. 25 - Graj. 7

Etym.: Wie oben.

Długie Jezioro jez. na północny - wschód od Augustów, por. jezioro Kalejty.

Namenvariante: *Długie Augustowskie Jezioro*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1569 *Iezioro Dolhoie od Auguszthowa* Falk, ABS. 10, 93

1770 *Długo Jez.* Mapa Polonia

1784 *Jezioro Długie* szerokości na 300 kroków HG. Dekanat Augustowski 167

1843 *Jez. Długie* Mp. Kwat.

1881 *Długie, jez.* SG. II 37

1963 *Jez. Długie* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Jez. Długie, Jez. Długie Augustowskie a. Kalejty* HW. (432) 167

1966 *Długie* mua. *Dług'e, Dług'ego* UN. 151

1976 *Dzisiejsza forma Długie* Falk, ABS. 10, 107

1980 *J. Długie* PHP. 225

1983 *Długie. Jez. Długie - inaczej Kalejty* PHP. 1. 564

1995 *J. Długie Augustowskie* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Nazwa *Długie* od przymiotnika *długi* odnosi się w tym wypadku do długiego i wąskiego jeziora z trzema odnogami. SN. *Długie Augustowskie Jezioro* z członem *Augustowskie* lokalizującym zbiornik w pobliżu miasta *Augustów*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 108

Długie Jezioro s. Dobskie Jezioro

Długie Jezioro jez. 23,2 ha przy wsi Guzki w dorzeczu dopływów jez. Sunowo, gm. Ełk.

Namensvarianten: *Guzki, Gusker See*; ON. *Guzki*, dt. *Gusken*

Mp. 25 - Ełk 4

SN.: 1881 *Długie Jezioro* Kętrzyński 452

1923 *Gusker See* TK. 25/2199

1928 *Długie Jezioro* Leyding 25

1938 *Gusker See* Leyding 25

1955 *Długie Jezioro* Leyding 25

1963 *Jez. Guzki* Mp. 25. - Ełk 4

1965 *Jezioro Długie a. Guzki* [*Gusker See*] HW. (452)174

1980 *J. Guzki* PHP. 225

1996 *J. Guzki* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1476 *Gusken* Kętrzyński 452

um 1790 *Gusken* Schrötter XVIII

1881 *Guzki*, niem. *Gusken* SG. II 914, 919

1921 *Gusken* Mp. Niem.

1923 *Gusken* TK. 25/2199

1941 *Guzki - Gusken* Chojnacki 100

1951 *Guzki -Gusken* Rospond 96

1963 *Guzki* Mp. 25. - Ełk 4

1980 *Guzki* SM. I 567

1996 *Guzki* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Długie Jezioro* od Adj. *długie* i Appell. *jezioro*. SNN. *Jezioro Guzki, Guzki* i dt.

Gusker See od ON. *Guzki*, dt. *Gusken*. ON. *Guzki* od PN. *Guzek*, nazwiska odbiorcy nadania z 1476 r. (Kętrzyński 452).

Długie Jezioro jez. 38,29 ha, ok. 1 km na wschód od wsi Gryzy.

Namensvarianten: *Długi See, Lenger See, Długie*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1595 *Długe* Hennenberg II 10

1881 *Długie Jezioro* Kętrzyński 461

1914 *Długi od. Lange S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Długi S.* Leyding 58
1921 *Długi od. Lange S.* Mp. Niem.
1923 *Langer* See TK. 25/1999
1928 *Długi S.* Leyding 58
1928 *Langer* See Leyding 58
1931 *Długie Jezioro* Leyding 58
1940 *Langer* See Leyding 58
1955 *Długie Jezioro* Leyding 58
1963 *J. Długie* Mp. 25 - Olecko 2
1965 *Jez. Długie* [*Długi See, Langer See, Długie*] HW. (444) 171
1980 *J. Długie* PHP. 225
1995 *J. Długie* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Wie oben. Dt. *Langer See*, por. dt. *lange* "długi", See "jezioro".

Długie Jezioro s. Długochorzelskie Jezioro

Długochorzele s. Długochorzelskie Jezioro

Długochorzelskie Jezioro jez. 52,38 ha przy wsi Długochorzele gm. Prostki, w dorzeczu strumienia Różanica, prawego dopływu rzeki Elk.

Namensvarianten: *Długochwały, Długie Jezioro, Dluger See, Langsee, Langseer See*; ON.

Długochorzele, dt. *Langsee*

Mp. 25 - Graj. 1

SN.: 1881 *Długie Jezioro* Kętrzyński 455

1928 *Długie Jezioro* Leyding 29

1928 *Langsee* Mp. OE.

1929 *Langsee* Leyding 29

1938 *Dluger S.* Leyding 29

1938 *Langseer See* Leyding 29

1940 *Langseer See* Leyding 29

1955 *Długie Jezioro* Leyding 29

1965 *Jezioro Długochorzelskie a. Długochwały a. Jezioro Długie* [*Dluger See, Langsee, Langseer See*] HW. (454)175

1980 *J. Długochwały* PHP. 225

1983 *Długochwały* PHP.1. 583

1996 *J. Długochwały* Mp. 100 - Elk

ON.: 1574 *Chorellen* NMP. II 351
1785 *Dlugochorellen* Goldbeck III 42
um. 1790 *Dlugochorellen* Schrötter XVIII
1839 *Dlugochorellen* NMP. II 351
1879 *Dlugochorellen - Długochorzele* Kętrzyński Nazwy 159
1897 *Długochorzele - Langsee* NMP. II 351
1928 *Langsee* Mp. OE.
1941 *Dlugochorellen* Chojnacki 93
1951 *Długochorzele - Langsee* Rospond 56
1963 *Długochorzele* Mp. 25 - Graj. 1
1980 *Długochorzele* SM. I 329
1996 *Długochorzele* Mp. 100 - Elk

Etym.: SN. *Długie Jezioro* od Adj. *dlugi* i *jezioro* "See". SN. dt. *Langsee* potem *Langseer See*, por. dt. *lange* "długi" i *See* "jezioro". SN. *Długochorzelskie Jezioro* jest w formie Adj. od ON. *Długochorzele* i poln. *jezioro*. ON. *Długochorzele* jest złożeniem z 1. członem od nazwy jeziora *Długie* i 2. członem od PN. *Chorzela* (SSNO. I 334) w liczbie mnogiej. SN. *Długochwały*, por. SN. *Długie* i poln. *chwała*, w liczbie mnogiej.

Lit. NMP. II 351

Długochwały s. Długochorzelskie Jezioro

Dobki s. Dobskie Jezioro

†**Doborz** staw we wsi Trzcianne.

Namensvariante: *Dobosz*

(Mp. 25-Moń. 7)

SN.: 1784 *Staw do kościoła trzciańskiego parafialnego nazwiskiem Doborz* HG. Dekanat Augustowski 225

1784 *na Doborzu* w lesie HG. Dekanat Augustowski 226

1784 *Staw Dobosz* do kościoła HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Pierwotnie chyba *Doborz*. Przyimek *do* z członem *borz* (< *bor-ьjъ*; *borъ* "bór"), por. psł. *borina* "las sosnowy; drewno sosnowe" (SP I 323), potem *Dobosz* z udźwięcznionym wygłosowym *rz* (*ź*) - *sz*, por. *dobosz* "ten kto w bęben bije, bębni" (SWil. I 227).

Dobosz s. Doborz

Dobskie Jezioro jez. 169, 67 ha między wsiami: Dobki, Gordejki, Duły i Jaśki w dorzeczu strumienia Ostrówka dopływu Dworackie Jezioro, gm. Olecko.

Namenvariante: *Dobki, Dulskie Jezioro, Długie Jezioro, Dopker See, Ilgent See, Markgrafsfelder See, Ilgenit*; ON. *Dobki*, dt. *Markgrafsfelde, Duly*, dt. *Dullen*

Mp. 25 - Olecko 2, 5

SN.: 1595 *Ilgenit* Hennenberg Elclerung 12

1885 *Dobskie* [jez.] SG. VI 115

1914 *Dopker See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Dopker S.* Leyding 59

1921 *Dopker See* Mp. Niem.

1928 *Dopker See* Mp. OE.

1930 *Dobskie Jezioro* Srokowski 21

1930 mua. *Dobskie Jezioro* Leyding 59

1930 mua. *Dobki, Długie Jezioro* Leyding 59

1938 *Ilgent S.* Leyding 59

1938 *Markgrafsfelder See* Leyding 59

1940 *Markgrafsfelder See* Leyding 59

1963 *Jez. Dobskie* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Jez. Dobskie, Dobki, Jez. Dulskie, Jez. Długie* [*Dopker See, Ilgent See, Markgrafsfelder See, Ilgenit*] HW. (443) 171

1980 *J. Dobskie* PHP. 225

1983 *Dobskie, Jez. Dobskie* PHP. 1. 559

1995 *Jez. Dobskie* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1555 *Kiebisch* NMP. II 467

1600 *Dopken* NMP. II 367

1785 *Dopcken* NMP. II 367

um 1790 *Dopken* Schrötter XVIII

1802-1812 *Dopken* TK. Ost.- Pr.

1879 *Dopken - Dobki* NMP. II 367

1881 *Dobki*, niem. *Dobken, Dopken, Dopicken* SG. II 62

1882 *Kibisze* albo *Dobki* NMP. II 367

1914 *Dopken* TK. Kreis Oletzko

1921 *Dopken* Mp. Niem.

1928 *Dopken* Mp. OE.

1938 *Dobki - Markgrafsfelde* NMP. II 367

1941 *Dopken* NMP. II 367
1946 *Dopken - Dobki* ab. *Kibisze* NMP. II 367
1951 *Dobki - Margrafsfelde, Dopken* Rospond 57
1963 *Dobki* Mp. 25 - Olecko 5
1980 *Dobki* SM. I 337
1995 *Dobki* Mp. 100 - Suw.
ON.: 1558, 1600 *Dulen, Dilen* NMP. II 457
1785 *Duen* NMP. II 457
um 1790 *Dullen* Schrötter XVIII
1802-1812 *Dullen* TK. Ost.- Pr.
1881 *Duly*, zapewne *Doły*, niem. *Dullen* SG. II 218
1914 *Dullen* TK. Kreis Oletzko
1951 *Duly - Dullen* Rospond 64
1980 *Duly* SM. I 374
1995 *Duly* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa *Dobskie Jezioro* w formie zestawienia z 1. członem Adj. z Suff. *-ski* (neutrum *-skie*) od ON. *Dobki* i 2. członem od Appell. *jezioro "See"*. SN. *Dobki* została ponowiona od ON. *Dobki*. ON. *Dobki* jest w liczbie mnogiej od PN. *Dobek* (: *Dobiesław*). SN. *Dulskie Jezioro* w formie zestawienia z 1. członem Adj. z Suff. *-ski* (neutrum *-skie*) od ON. *Duly* i 2. członem od Appell. *jezioro*. ON. *Duly* w formie liczby mnogiej, od nazwiska odbiorcy nadania z 1558 r. *Jana Duli* (Kętrzyński 514). SN. *Długie Jezioro* od Adj. *długi* i Appell. *jezioro* kontynuuje nazwę bałtycką **Ilg-int-s* lub **Ilg-en-it-s*, zapisaną w substytucyjnych zapisach niemieckich jako: *Ilgent See, Ilgenit*, por. preuß. *ilga* "lang", lit. *ilgas* "lang" (Fraenkel 183). Wyraz ten tworzy liczne nazwy wodne na terenie Litwy i ziemiach staropruskich (Biolik, HE. 8, 77), tu zapewne jest świadectwem języka jaćwieskiego. Nazwy dt. *Dopker See, Markgrafsfelder See*, por. dt. ON. *Margrafsfelde, Dopken* i człon *See "jezioro"*.

Dodaca teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza od strony prawej, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Dodaca* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Dodaca* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Nazwa w Gen. Sg. od PN. *Dodacz* (SNW. II 454), w gwarze mua. *Dodac* z mazurzącą wymową *cz* jako *c*.

Dojlidy s. Dojlidzkie Stawy

Dojlidzkie Stawy zbiorniki wodne w południowo -wschodniej części Białostok, między

Dojlidy a Sobolewo, dziś część Białostok.

Namensvariante: *Staw Dolicki*; ON. *Dojlidy*

(Mp. 25 - Biał. 4)

SN.: 1794 *Staw Dolicki* na tejże rzeczce płynącej ku miastu HG. Dekanat Knyszyński 112

1997 *Stawy Dojlidzkie* Mp. 100 - Biał.

ON.: 1549 *Dojlidy* Źródła Dziejowe VI/2, 247

1567 з Доїлудь Kondratiuk 50

1586 *Dojlidy* NMP. II 390

1592 *Dojlidy* NMP. II 390

1606 *Dojlidy* Halicka 46

1689 *Dojlidy*, na Folwarku *Dolidach* Halicka 46

1795 *Dolidy* Halicka 46

1784 *Dolidy*, *Dolicka Cerkiew* HG. Dekanat Knyszyński 109

1881 *Dojlidy* SG. II 93

1878-1886 *Dojlidy* Kondratiuk 50

1900 *Dojlidy Górne* SG. XV/1 423

1915 *Dojlidy* Mp. 28

1921 *Dojlidy* Sk. V 11

1980 *Dojlidy* i *Dojlidy Górne* SM. I 344

1997 *Dojlidy* Mp. 100 - Biał.

Etym.: Nazwa komponowana w liczbie mnogiej, jest to Adj. od ON. *Dojlidy* i Appell. *staw*

"Teich". ON. *Dojlidy* w liczbie mnogiej od PN. *Dojlid*, *Dojlida*, ta od lit. *dailidė*

"Schreiner, Tischler, Zimmermann" (Fraenkel 79). Por. współczesne nazwiska *Dojlid*,

Dojlida, *Dojlidko*, *Dojlido* (SNW. II 457) i PN. *Dojlid* (SB I 76). SN. *Staw Dolicki* od

Appell. *staw* "Teich" i Adj. *dolicki* od dawnej ON. *Dolidy*, dziś *Dojlidy*.

Domajewo teren bagienny przy ujściu rzeki Kopytkówka do Biebrza.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Domajewo* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: Od PN. *Domaj* (SNW. II 469) z Suff. *-ewo* lub od PN. *Domajewski* (SNW. II 470).

Donaicken s. Kiełki

Dopken s. Dobskie Jezioro

Dopker See s. Dobskie Jezioro

Dowspuda s. Rospuda

Drelicz bagno, rozlewisko wodne w Puszcza Białowieska, źródło rzeki Łutownica, niegdys siedlisko bobrów.

(Mp. 25-Haj. 5)

SN.: 1939 bierze początek w bagnie *Drelicz* Hedemann 82

Etym.: Nazwa niejasna.

Drenschno s. Zdrężno

Dręstwo s. Dręstwo

Dręstwo jez.w dorzeczu rzeki Jegrznia, na zachód od wsi Dręstwo, gm. Bargłów Kościelny.

Namenvarianten: *Dręstwo*, *Rybczyzna*, *Jezioro Woźnowiejskie*; ON. *Dręstwo*, *Rybczyzna*, *Woźna Wieś*

Mp. 25. - Aug. 2, Graj. 3

SN.: 1564 *Dręstwo* Wiśniewski Aug. 122

1499 *nad jez. Dręstwem* Wiśniewski Aug. 84

1499 *począwszy od Dręstwa jeziora* Wiśniewski Aug. 84

1784 *Jezioro Dręstwiańskie od wioski Dręstwo denominacją mające* HG. Dekanat Augustowski 174

1784 *Jezioro Dręstwiańskie* HG. Dekanat Augustowski 178

1784 *wpada w jezioro nazwane od wsi Rybczyzny Jeziolem Rybczyńskim, z którym się łączy jezioro zwane także od wsi Dręstwa Dręstwiańskie* HG. Dekanat Augustowski 215

1784 *w Jezioro Dręstwiańskie* HG. Dekanat Augustowski 216

1843 *Jezioro Dręstwo* Mp. Kwat.

1881 *Dręstwo, Rybczyzna* lub *Woźnowiejskie*, jezioro SG. II 145

1882 jezioro *Dręstwo*, przez jezioro *Dręstwo* SG. III 553

1889 *nad jez. Dręstwo* SG. X 53

1919 *Rybtshisna oder Drenstwo - See* TK. Kreis Lyck

1928 *Jez. Drenstwo oder Rybczyzna* Mp. OE.

1939 *Jez. Dręstwo oder Rybczyzna* TK. KDR.

1942 *Jez. Dręstwo* TK. R.

1961-1970 *Dręstwo*, mua. *Drenstfo*, -a SNT. 88

1963 *Jez. Dręstwo* Mp. 25. - Aug. 3
1965 *Dręstwo a. Dręstwo a. Rybczyzna a. Jezioro Woźnowiejskie* HW. (462) 178
1966 *Jez. Dręstwo, Dręstwo mua. Drenstfo, Drenstfa* UN. 151
1967 przy ujściu rz. Solistówki do jez. *Dręstwo* Wiśniewski Aug. 81
1980 *J. Dręstwo* PHP. 225
1983 *Jezioro Dręstwo, Dręstwo* PHP. 1. 575
1996 *Jez. Dręstwo* Mp. 100 - Elk
ON.: 1561 *Dręstwo, Drzestwo* NMP. II 423
1576 *Dręstwo* LDK. WP. 119
1576 *Wieś Drestwo* LDK. WP. 115
1577 *Drestwo Źródła Dziejowe* VI 178
1602 *Drestwo* NMP. II 423
1639 *Drestwo, Dręstwo* NMP. II 423
1650 *u Drestwy* NMP. II 423
1663 *Dręstwo* NMP. II 423
1784 *Dręstwo* HG. Dekanat Augustowski 173
1784 *od wsi Dręstwa* HG. Dekanat Augustowski 215
1795 *Dręstwo* NMP. II 423
1827 *Dręstwo* NMP. II 423
1882 *Dręstwo* SG. II 145
1919 *Drenstwo* TK. Kreis Lyck
1928 *Drenstwo* Mp. OE.
1963 *Dręstwo* Mp. 25. - Aug. 2
1966 *Dręstwo, Dreństwo mua. Drenstfo, Drenstfa* UN. 151
1980 *Dręstwo* SM. I 364
1996 *Dręstwo* Mp. 100 - Elk
ON.: 1576 *Rybczinskiach włok* LDK. WP. 122
1664 *Las Rybczyzna* Halicka 150
1784 *od wsi Rybczyzny* HG. Dekanat Augustowski 215
1791 *Wieś Rybczyzna* Halicka 150
1795 *Rybczyzna* Halicka 150
1827 *Rybczyzna* Tabella II 153
1881 *i Rybszczyzna* SG. II 145

1889 Rybczyzna, wś nad jez. Dręstwo SG. X 53
 1996 Rybczyzna Mp. 100-Ełk
 ON.: 1576 z *Woznej Wsi* LDK. WP. 114
 1576 *Wozna Wieś* LDK. WP. 115
 1576 *Wosna Wieś* LDK. WP. 122
 1576 w *Woznej Wsi* LDK. WP. 124
 1577 *Wozna Źródła* Dziejowe VI 178
 1635 *dictam Prorokowo de Wroczenie ad Woźna Wieś* Halicka 187
 1784 *Woźnawieś* HG. Dekanat Augustowski 173
 1784 idzie środkiem wioski (...) zwanej *Woźna* HG. Dekanat Augustowski 215
 1882 pod *Woźną wsią* SG. III 553
 1963 *Woźna Wieś* Mp. 25- Graj. 3
 1967 *najstarsza była Wozna Wieś. Wozna Wieś*, jak wynika ze śladów jej obowiązków, powstała jako osada służebna, zobowiązana do dostarczania podwód w zimie dla łączności między Rajgrodem i Goniądzem Wiśniewski Aug. 83
 1982 *Woźnawieś* SM. III 606
 1996 *Woźnawieś* Mp. 100 - Ełk
 Etym.: Nazwa *Dręstwo* < **Dręż-stwo* < *Dręś-stwo* psł. **Dręg-Ństwo* // **Drech-Ństwo* od psł. **dręgy*, **dręga* "to, co drga, trzęsie się, trzęsawisko, grzęzawisko, topiel, bagno" z uproszczeniem grupy -*žst-* // -*šst-* > -*st-* lub od **dręchъ* < **dręchn@ti* "niszczyć, nędznąć", por. lit. *trėšti*, *trėštù* "gnić, butwieć" z Suff. -*stwo*. (NMP II 423). W nazwie *Dręstwo* zaszła asymilacja, pod wpływem zwarto-wybuchowej głoski *t*, głoska szczelinowa *s* przeszła w zwarto-szczelinową głoskę *c*. ON. *Dręstwo* została utworzona od nazwy jeziora. SN. *Rybczyzna* od ON. *Rybczyzna*, ta od PN. *Rybka* z Suff. -*izna* (Halicka 150, Safarewiczowa 21-35). SN. *Jezioro Woźnowiejskie*, od Appell. *jezioro "See"* i Adj. od ON. *Woźna Wieś*.

Lit.: NMP. II 423

Driańskie tereny bagienne nad Biebrza między wsiami Jagłowo i Mogilnice.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4, Moń. 2

SN.: 1963 *Driańskie* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

1963 *Driańskie* Mp. 25-Moń. 2

Etym.: Od PN. *Driański* (SNW. II 521) w rodzaju nijakim.

Dubineck See s. Dubinek

Dubinek jez. 11,34 ha na północny - zachód od wsi Orłowo gm. Wydminy i na wschód od jez. Łękuk.

Namenvarianten: *Dubineck See, Adlersdorfer See*; ON. *Orłowo* dt. *Adlersdorf*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1928 *Dubineck S.* Leyding 83

1929 mua. *Dubinek* Leyding 83

1938 *Adlersdorfer See* Leyding 83

1940 *Adlersdorfer See* Leyding 83

1955 *Dubinek* Leyding 83

1963 *J. Dubinek* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Dubinek* [*Dubineck See, Adlersdorfer See*] HW. (446) 172

1995 *J. Dubinek* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1448 *Orloffsken* Kętrzyński 245

um 1790 *Orlowen* Schrötter XII

1886 *Orłowo* SG. VII 593

1941 *Orłowo - Adlersdorf* 1938, *Orlowen* Chojnacki 118

1951 *Orłowo - Adlersdorf, Orlowen* Rospond 224

1981 *Orłowo* SM. II 637

1995 *Orłowo* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa poln. *Dubinek* jest adaptacją fonetyczną z poln. Suff. *-ek* nazwy bałtyckiej

**Dubinis*, utworzonej Suff. *-in-* (Mažiulis 30) i rdzeniem **Dub-*, por. lit. *dūbti*, lett. *dubt* "sich senken, sich höhlen, hohl werden", lit. *dubùs* "eingesunken, tief, hohl", preuß. *pa-daubis* "Tal" (Fraenkel 108). Por. SN. *Dobskie Jezioro* i tam dalsze informacje (Biulik, HE. 8, 46-47). SN. dt. *Dubineck See* jest niemiecką adaptacją fonetyczną nazwy polskiej *Dubinek* z członem *See* "jezioro". Nazwa dt. *Adlersdorfer See*, por. ON. *Adlersdorf* do 1938 r. *Orlowen*, poln. *Orłowo* i dt. *See* "jezioro".

Dudeckie Jezioro jez. 159,02 ha, przy wsiach Dudki gm. Świętajno i Zabelne gm. Olecko, w dorzeczu rzeka Ślepianka dopływ Dworackie Jezioro.

Namenvariante: *Dudkowskie Jezioro, Zabelne Jezioro, Duttker See, Sargen See, Samey See, Grosz Soyden*; ON. *Dudki*, dt. *Sargensee, Zabelne*, dt. *Podersbach*

(Mp. 25-Olecko 5)

SN.: 1565 *Grosz Soyden* Barkowski 208

1914 *Duttker See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Duttker See* TK. Kreis Lyck
 1921 *Duttker S.* Leyding 61
 1921 *Duttker See* Mp. Niem.
 1923 *Duttker See* TK. 25/20100
 1928 *Duttker See* Mp. OE.
 1930 *Dudkowskie Jezioro* Srokowski 68/9
 1930 *mua. Dudkowskie Jezioro* Leyding 62
 1938 *Samey S.* Leyding 61
 1938 *Sargen See* Leyding 61
 1940 *Sargen See* Leyding 61
 1955 *Dudeckie Jezioro* Leyding 61/62
 1965 *Jez. Dudeckie a. Jezioro Dudkowskie a. Jezioro Zabelne* [*Duttker See, Sargen See, Samey See, Grosz Soyden* HW. (442) 170
 1980 *J. Dudeckie* PHP. 225
 1983 *Dudeckie* PHP. 1. 559
 1996 *J. Dudeckie* Mp. 100 - Elk
 ON.: 1562 *Dudken* Kętrzyński 510-511
 1600 *Dudken* Kętrzyński 510-511
 1785 *Dutcken* Goldbeck III 45
 ok. 1790 *Duttcken* Schrötter XII
 1802-1812 *Duttcken* TK. Ost.- Pr.
 1879 *Dudtken - Dudki* Kętrzyński Nazwy 165
 1914 *Duttken* TK. Kreis Oletzko
 1919 *Duttken* TK. Kreis Lyck
 1921 *Duttken* Mp. Niem.
 1923 *Duttken* TK. 25/20100
 1928 *Duttken* Mp. OE.
 1941 *Dudki - Sargensee* 1938, *Duttken* Chojnacki 94
 1951 *Dudki - Sargensee (Duttken)* Rospond 64
 1963 *Dudki* Mp. 25 - Olecko 5
 1980 *Dudki, Dudki, wś gm. Świętajno* SM. I 372
 1996 *Dudki* Mp. 100 - Elk
 ON.: 1508 *Sabyelnen* Kętrzyński 505

ok. 1790 *Sabyelnen* Schrötter XII
1882 *Zabielne* Kętrzyński 505
1897 *Zabielne*, niem. *Sabyelnen* SG. XIV 181
1919 *Sabielen* TK. Kreis Lyck
1923 *Sabielen* TK. 25/20100
1951 *Zabielne - Podersbach (Sabielen)* Rospond 374
1963 *Zabielne* Mp. 25 - Olecko 5
1982 *Zabielne* SM. III 665
1996 *Zabielne* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwy *Dudeckie Jezioro*, *Dudkowskie Jezioro* to nazwy komponowane w formie zestawienia z 1. członem Adj. *dudecki* (*Dudki* + Suff. *-ski*), *dudkowski* (*Dudki* + Suff. *-ow-ski*) od ON. *Dudki* z 2. członem równym Appell. *jezioro* "See". ON. *Dudki* w liczbie mnogiej została utworzona od PN.: *Dudek*, por. *Grzegorz* i *Marcin Dudkowie (Dudeck)* (Kętrzyński 510). Nazwa *Dudki* w 1938 r. została zamieniona na dt. urzędową nazwę *Sargensee*, od której utworzono dt. SN. *Sargen See*. SN. dt. *Duttken See*, por. dt. ON. *Duttken* do 1938 i dt. *See*. SN. *Zabielne Jezioro* z pierwszym członem równym ON. *Zabielne*. ON. *Zabielne* od wyrażenia *za bielą* z Suff. *-ne*, por. *biel* "podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186). Nazwa *Samey See* zapisana w 1938 r. jest zapewne zniekształceniem nazwy *Sorgen See* lub starszej *Grosz Soyden*. SN. *Grosz Soyden* zawiera człon dt. *Gross* < dt. *gross* "wielki, duży" i człon *Soyden*, który kontynuuje nazwę bałtycką zawierającą rdzeń **sei-*, **soi-* "tröpfeln, rinnen, feucht" (Pokorny 889).

Dudkowskie Jezioro s. Dudeckie Jezioro

Dullen s. Dobskie Jezioro

Dullen s. Gordejskie Jezioro

Duller See s. Gordejskie Jezioro

Dulskie Jezioro s. Dobskie Jezioro

Duły s. Dobskie Jezioro

Duły s. Gordejskie Jezioro

Dunajek s. Kiełki

Dunajek s. Kiełki

Duneiken s. Kiełki

Duneyken s. Kiełki

Duttker See s. Dudeckie Jezioro

Duże Tatarskie Jezioro s. Tatarskie Wielkie Jezioro

Duże Olecko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Duże Ślepe Jeziorko jez. w pobliżu wsi Strękówizna.

(Mp. 25 - Aug. 4)

SN.: 1966 *Duże Ślepe Jeziorko, Dużego Ślepego Jeziorka*, mua. *Ślepe Jeziorko Duże* UN. 151

Etym.: Od przymiotników *duży, ślepy* "bezodpływowy" i *jeziorko* "małe jezioro".

Duży Grąd bagna na północny - zachód od Tykocin.

Mp. 25-Biał. 3, Moń. 6

SN.: 1963 *Duży Grąd* Mp. 25-Biał. 3

1963 *Duży Grąd* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Adj. *duży* i Appell. *grąd* "miejsce wzniosłe i suche pośród łąk błotnistych" (SWil. 370).

Dworackie Jezioro jez. 142,91 ha między wsiami Dworackie, Świętajno i Sulejki w dorzeczu dopływów jez. Świętajno.

Namenvariante: *Dworatzker See, Herrendorfer See, Sanne*; ON. *Dworackie* dt. *Herrendorf*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1595 *Sanne* Hennenberg II 19

1914 *Dworatzker See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Dworatzker S.* Leyding 56

1921 *Dworatzke See* Mp. Niem.

1923 *Dworatzker See* TK. 25/20100

1928 *Dworatzker S.* Leyding 56

1928 *Dworatzker - See* Mp. OE.

1930 *Dworackie Jezioro* Leyding 56

1938 *Herrendorfer See* Leyding 56

1940 *Herrendorfer See* Leyding 56

1951 *Dworackie Jezioro - Dworatzker See* Rospond 64

1955 *Dworackie Jezioro* Leyding 56

1963 *Jez. Dworackie* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Jez. Dworackie* [*Dworatzker See, Herrendorfer See, Sanne*] HW. (441) 170

1980 *J. Dworackie* PHP. 225

1983 *Dworackie, Jezioro Dworackie* PHP. 1. 559

1996 *J. Dworackie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1554 *Dworatzken* Kętrzyński 513
um 1790 *Dworatzken* Schrötter XII
1802-1812 *Dworatzken* TK. Ost.- Pr.
1785 *Dworatzken* Goldbeck III 46
1879 *Dworatzken - Dworackie* Kętrzyński Nazwy 165
1881 *Dworaczki*, mylnie *Dworackie*, niem. *Dworatzken* SG. II 234
1914 *Dworatzken* TK. Kreis Oletzko
1921 *Dworatzken* Mp. Niem.
1923 *Dworatzken* TK. 25/20100
1928 *Dworatzken* Mp. OE.
1934 *Dworackie - Herrendorf* NMP. II 464
1951 *Dworackie - Herrendorf (Dworatzken)* Rospond 64
1963 *Dworackie* Mp. 25 - Olecko 5
1980 *Dworackie* SM. I 378
1996 *Dworackie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Dworackie Jezioro*, dt. *Dworatzker See*, *Herrendorfer See* to nazwy w formie zestawień z 1. członem od ON. i 2. członem *jezioro - See*. ON. *Dworackie* od poln. PN. *Dworacki* w liczbie mnogiej (SNW. II 588). Dt. ON. *Dworatzken* jest adaptacją nazwy polskiej z dt. końcówką fleksyjną *-en*. Nazwa wsi *Dworatzken* została zamieniona na dt. *Herrendorf*. SN. *Sanne*, por. 1371 *Sonne*, pr. *sunis* "Hund" (Gerullis 168), lett. *suns* (aus **sunis*), lit. *šuõ* "Hund" (Fraenkel 1033) lub lett. *sūnas* (Plur.) "Moos", por. SN. *Sunia* i tam dalsze uwagi (Biolik, HE. 8, 248-249).

Lit.: NMT II 464

Dworackie s. Dworackie Jezioro

Dworatzken s. Dworackie Jezioro

Dworatzker See s. Dworackie Jezioro

Dybowo s. Dybowskie Jezioro

Dybowskie Jezioro jez. ok. 18 ha na południe od wsi Dybowo w dorzeczu dopływów Wielkie Rumejki.

Namenvariante: *Grodziskie Jezioro*, *Diebower See*, *Grodzisko See*, *Schloss See*, *Grodiszke*; ON. *Dybowo*, dt. *Diebauen*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1595 *Grodiszke* Hennenberg, Erclerung II, 12

1882 *Grodziskie Jez.* Kętrzyński 513
 1923 *Grodziskosee* TK. 25/1999
 1931 mua. *Dybowskie Jezioro* Leyding 62
 1938 *Grodzisko S.* Leyding 62
 1938 *Schloss See* Leyding 62
 1940 *Schloss See* Leyding 62
 1955 *Dybowskie Jezioro* Leyding 62
 1963 *J. Stopka* Mp. 25 - Olecko 2
 1965 *Jez. Dybowskie, Jez. Grodziskie* [*Diebower See, Grodzisko See, Schloss See, Grodiszke*] HW. (444) 171
 1995 *J. Stopka* Mp. 100 - Suw.
 ON.: 1564 *Diebowen* Kętrzyński 521
 1785 *Diebowen* Goldbeck III 40
 um 1790 *Diebowen* Schrötter XII
 1881 *Dybowo* niem. *Diebowen* SG. II 32, 241
 1923 *Diebowen* TK. 25/1999
 1938 *Dybowo - Diebauen* NMP. II 469
 1951 *Dybowo - Diebauen, Diebowen*, olecki Rospond 65
 1963 *Dybowo* Mp. 25 - Olecko 1
 1980 *Dybowo* SM. I 384

Etym.: *Dybowskie Jezioro* dt. *Diebower See* to przym. od ON. *Dybowo* i pol. *jezioro*, dt. *See*. SN. *Grodziskie Jezioro* i jej warianty substytucyjne *Grodzisko See, Grodiszke* to przym. od poln. *grodzisko* (: *gród* + Suff. *-isko*). Dt. *Schloss See* to niedokładna kalka nazwy *Grodziskie Jezioro*. SN. *J(ezioro) Stopka* od poln. *stopka* "mała stopa", nazwa określa kształt zbiornika.

Lit. NMP. II 469

Dziarnowizna, bagno wś Borsukówka gm. Dobrzyniewo Kościelne.

(Mp. 25-Biał. 1)

SN.: 1915 *Bagno Dziarnowizna* Mp. 28

1961-1970 *Dziarnowizna* mua. *3'arnov'izna, 3'arnov'ina, 3'armov'ina* SNT. 99

Etym.: Z Suff. *-owizna* od PN. *Dziarny* oder PN. *Dziarn* (SNW. II 626), por. brus. mua. *dziarnina, dziarniak* „kawałek darni”, por. ON. *Dziarniakowo* (Kondratiuk 56).

Dzięciółki bagna na wschód ok. 2 km od wsi Dąbrówki, gm. Wasilków.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Dzięciołki* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od Appell. *dzięciołek* (: *dzięcioł*) w liczbie mnogiej.

†**Dziki Nikor** bagno w Puszcza Białowieska, na terenie Białoruś.

1899 *Bagno Dziki Nikor* Mp. Prus.

1930 *Błoto Dziki Nikor* Mp. WIG.

1939 *od błota Dziki Nikor* Hedemann 20

Etym.: Od Adj. *dziki* i PN. *Nikor*. Nazwa *Białe Błoto* od Adj. *biały* i Appell. *błoto*.

†**Dziki Bagno** jezioro u źródeł rzeka Narew na Białoruś.

Namenvariante: *Błoto Diki, Białe Błoto*

SN.: 1899 *Dziki Bagno* Mp. Prus.

1930 *Błoto Diki* Mp. WIG.

1942 *Dziki (Białe Błoto)* TK. R.

Etym.: Od Adj. *dziki* i Appell. *bagno, błoto*.

Dzikowizna bagno w lasach Czerwony Bór na północny - wschód od osady Czerwony Bór.

Namenvariante: *Wilde Brücher*

SN.: 1930 mua. *Dzikowizna* Leyding 48

1930 *Dzikowizna* Leyding 48

1938 *Wilde Brücher* Leyding 48

1955 *Dzikowizna* Leyding 48

Etym.: Od PN. *Dzik, Dzika, Dziki* (SNW. II 651) z Suff. *-owizna* w funkcji spadkowo-dzierżawczej. SN. dt. *Wilde Brücher*, por. dt. *Wilde* i *Brücher*.

Dzikowszczyzna teren bagienny na południowy - wschód od wsi Ryboły.

Mp. 25-Bielsk Podl. 6

SN.: 1963 *Dzikowszczyzna* Mp. 25-Bielsk Podl. 6

Etym.: Od PNN. *Dzik, Dzika, Dziki* (SNW. II 651) z Suff. *-ow-szczyzna*.

E

Eduardsfelde s. Grądzawka

Elckie Jezioro jez. 395 ha. przy mieście Ełk.

Namenvariante: *Łeckie Jezioro, Łyckie Jezioro, Ełk, Luk, Lycker See, Lyck See, Lyk,*

Luyck; ON. *Ełk* dt. *Lyck*

Mp. 25 - Elk 5
 SN.: 1343 *Luk* Gerullis 91
 1524 *Luyck* Gerullis 91
 ok. 1790 *Lycker* See Schrötter XVIII
 1800 *Lyk* See TK. W.
 1881 *i jeziora Elk; do jeziora leckiego (Lyck See)* SG. II 351
 2 poł. 19 Jh. *Lyk* See TK. PO.
 1919 *Lyck* See TK. Kreis Lyck
 1921 *Lycker* S. Leyding 30
 1921 *Lycker* See Mp. Niem.
 1923 *Lycker* See TK 25/22100
 1923 *Lycker* See TK. 25/2299
 1924 mua. *Łeckie Jez.* Leyding 30
 1928 *Lycker* See Mp. OE.
 1929 *Lycker* S. Leyding 30
 1938 *Lyck* See Leyding 30
 1940 *Lyck* See Leyding 30
 1951 *Elckie Jezioro - Lycker* See Rospond 68
 1955 *Elckie Jezioro* Leyding 30
 1963 *Jez. Elckie* Mp. 25 - Elk 5
 1965 *Jez. Elckie a. Jez. Łeckie a. Jez. Łyckie a. Elk a. Luk [Lycker See, Lyck See, Lyk, Luyck]* HW. (451)174
 1980 *Jezioro Elckie* PHP. 225
 1983 *Jezioro Elckie* PHP. 1. 582
 1996 *Jez. Elckie* Mp. 100 - Elk
 ON.: 1343 *Luk* Gerullis 91
 1481 *in Licke* CDW. III 367
 um. 1550 *Licke* CDW. III 407
 1800 *Lyk* TK. W.
 1784 *do miasteczka pruskiego Łku; nad jeden Łek* HG. Dekanat Augustowski 217
 1785 *Lyck, polnisch Oelck* Goldbeck II 119
 um 1790 *Lyck* Schrötter XVIII
 1879 *Elk al. Łek - Lyck* Kętrzyński Nazwy 161

1881 *Elk* od. *Łek*, dt. *Lyck* SG. II 347, 351

1919 *Lyck* TK. Kreis Lyck

1921 *Lyck* Mp. Niem.

1923 *Lyck* TK. 25/22100

1928 *Lyck* Mp. OE.

1951 *Elk* - *Lyck* Rospond 68

1963 *Elk* Mp. 25 - Ełk 5

1980 *Elk* SM. I 407

1996 *Elk* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Ełckie Jezioro* to przymiotnik od ON. *Elk* (*Elk* + Suff. *-ski*) i poln. *jezioro*. ON.

Elk od FIN. *Elk* (zob.). Dt. SN. *Lycker S(ee)*, por. dt. ON. *Lyck* i *See* "jezioro".

Elk s. Ełckie Jezioro

Engel See s. Białe Jezioro

Erlen See s. Rydzewo

Erlental s. Głębokie Jezioro

F

Fischsee s. Grądzawka

Fliesdorf s. Juskie Jezioro

†**Frączki** staw na rzece Nereśl.

(Mp. 25-Moń. 7)

SN.: 1784 *stawu (...) nazwiskiem Frączki* HG. Dekanat Augustowski 225

Etym.: Od PN. *Frączka* w Gen. Sg., por. PNN. *Frączek, Frączak, Frączko* (SNW. III 170-171)

Fronicken s. Wroneckie Jezioro

Fronicker See s. Wroneckie Jezioro

Förster Teich s. Buda

Funken See s. Chrósciel

G

Gabelick s. Gawlik

Gablick See s. Gawlik

Gablicken s. Gawlik

Gablicker Insel s. Gawlik

Gablik s. Gawlik

Gacne jez. przy jez. Garbas, po prawej stronie drogi z Bakalarzewo do Filipów.

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1963 *J. Gacne* Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 3

Etym.: Z Suff. *-ne* od *gać*, *gacie* "faszyna, pęki z gałęzi wiązane", "grobla" (SWil. 328).

Gailau Wiese s. Gajłowskie Łąki

Gaill s. Gajłowskie Łąki

Gailo s. Gajłowskie Łąki

Gajłowskie Łąki osuszone jezioro, dziś bagna między jez. Gawlik a jez. Szóstak.

Namenvariante: *Gailau Wiese*, *Gaylow W(ie)s(e)*, *Gayl*, *Gaill*, *Gaylo*, *Gailo*

(Mp. 25 - Etłk 1)

SN.: 1563 *Gaylo*, *Gailo* Leyding 86

1595 *Gayl* Hennenberg, Erclerung II 11

1928 mua. *Gajłowskie Łąki* Leyding 86

1928 *Gaylow Ws.* Leyding 86

1938 *Gailau Wiese* Leyding 86

1955 *Gajłowskie Łąki* Leyding 86

Etym.: Pierwotnie nazwa staropruska zawierająca rdzeń **Gail-*, por. preuß. *gaylis* "weiß",

poln. *biały* (Gerullis 35), potem rozszerzowa Suff. *-ov-*, por. zapis *Gaylow Ws.*, któremu

odpowiada dt. *-au* w nazwie *Gailau Wiese*. Nazwa *Gajłowskie Łąki* jest substytucją

fonetyczną formy *Gaylow* z Suff. przymiotnikowym *-ski* w liczbie mnogiej i Appell. *łąka*,

Plur. *łąki*.

Ganski s. Przytułskie Jezioro

Garbas s. Wielkie Mieruńskie Jezioro

Garbas Dolny s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbas Górny s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbas jez. ok. 44,7 ha ok. 1,5 km na südl. od wsi Juchy, w dorzeczu strumienia Liska, dopływ jez. Gawlik.

Namenvariante: *Garbasy*, *Garbass See*, *Berg See*, *Gerbosch*

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1481 *Gerbosch* Leyding 21

1882 *Garbas* Kętrzyński 503

1914 *Garbass S.* TK. Kreis Oletzko

1919 *Garbass S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Garbass - S.* Mp. Niem.

1923 *Garbaß See* TK. 25/2098

1928 *Garbass S.* Leyding 21

1928 *Garbasy* Leyding 21

1938 *Berg See* Leyding 21

1940 *Berg See* Leyding 21

1963 *Jez. Garbas* Duży Mp. 25. - Ełk 4

1965 *Garbas a. Garbasy* [*Garbass See, Berg See, Gerbosch*] HW. (447) 172

1980 *J. Garbas Duży* PHP. 225

1996 *J. Garbas* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa *Garbas* to nazwa jaćwieska **Garb-as-(i)s* od jać. *garbas* (Falk, Uwagi 37),
preuß. *garbis* "Berg" (Gerullis 36), por. poln. Appell. *garb* "pagórek, wzniesienie terenu",
por. mazowieckie FlurN. *Garbacz* (Wolff, Rzetelska 49). Dt. *Berg See*, por. niem. *Berg*
"góra" i *See* "jezioro".

Lit.: Falk, Uwagi 37, Falk, Streszczenie 9.

Garbas Mały jez. 0,5 km na południe od jez. Garbas, 2 km na południowy -zachód od wsi
Liski.

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1963 *J. Garbas Mały* Mp. 25 - Ełk 4

Etym.: Jak wyżej z *mały* "klein".

Garbas s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbasch s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbaschnitze s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbass See s. Garbas

Garbassen s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Garbassik See s. Garbaś

Garbassow s. Garbaś

Garbasy s. Garbas

Garbaś jez. po lewej stronie drogi z Bakalarzewa na Filipów, w dolinie rzeki Rospuda, gm Filipów.

Namenvariante: *Garbassow, Garbassik See*

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1527-1528 *stagnum Garbassow Alexandrowicz* 282

1527-1528 *Stagnum Garbassow dominae Baccalarowa illegitime usurpatum Alexandrowicz* 283

ok. 1790 *Garbassik See* Schrötter XII

1808 *Garbaszyk S[ee]* Mp. Textora

1802-1812 *Garbassik See* TK. Ost.- Pr.

1881 *Garbaś*. Należy ono do łańcucha jezior, ciągnących się na przestrzeni 30 wiorst w dolinie rz. Rospudy SG. II 483

1883 Krzywulka (...) wypływa z jez. *Garbaś* koło wsi Matlak SG. IV 814

1888 *Garbaś* SG. IX 769

1914 *Garbas See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Garbas See* Mp. Niem.

1928 *Garbas - See* Mp. OE.

1931 *J. Garbaś* Mp. WIG.

1961-1970 *Garbas*, mua. *Garbas, Garbasu* SNT. 111

1963 *Jez. Garbas* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Garbaś* HW. (429) 167

1980 *J. Garbaś* PHP. 225

1983 *jez. Garbaś* PHP. 1. 561

1995 *J. Garbaś* Mp. 100 - Suw.

ON.: ok. 1790 *Garbassik* Schrötter XI

1808 *Garbasziki* Mp. Textora

1859 *Garbas* Mapa Chrzanowskiego

1881 *Garbaś* SG. II 483

1914 *Garbas* TK. Kreis Oletzko

1921 *Garbas* Mp. Niem.

1928 *Garbas* Mp. OE.

1963 *Garbas* Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 3

1980 *Garbas* wś, gm. Filipów, SM. I 443

1995 *Garbaś* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Por. wyżej SN. *Garbas*. ON. *Garbas* została ponowiona od SN. Nazwa *Garbassow* z Suff. *-ow* a *Garbassik See* od *Garbas* z poln. Suff. *-ik* i dt. *See*.

Garbaśnica s. Wielkie Mieruńskie Jezioro

Garby teren bagienny nad Biebrza od południa, na północny - zachód od wsi Wroceń gm. Goniądz.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Garby* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Garby* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od *garb* "pagórek, wzniesienie" w liczbie mnogiej, por. wyżej SN. *Garbas*.

Gawlicki Ostrów s. Gawlik

Gawlik jez. 416, 23 ha, źródło rzeki Gawlik r.z. Ełk, przy wsi Gawliki Wielkie gm.

Wydminy.

Namensvariante: *Gablik, Gablick See, Gabelick, Gablicken*; ON. *Gawliki Wielkie*, dt. *Gross*

Gablick, Gawliki Małe, dt. *Klein Gablicken*; FlurN. *Gawlicki Ostrów*, dt. *Gablicker Insel*

Mp. 25 - Ełk 1

SN.: 1547 *Gablicken* Barkowski 212

1595 *Gabelick* Hennenberg Erclerung II 11

um. 1790 *Gablicker See* Schrötter XII

1802-1812 *Gablicker See* TK. Ost.- Pr.

1881 *Gablik* SG. II 351

1882 *Gawlik* Kętrzyński 510

1919 *Gablick See* TK. Kreis Lyck

1921 *Gablick - See* Mp. Niem.

1923 *Gablick - See* TK. 25/1998

1928 *Gablick See* Leyding 86

1928 mua. *Gawlik* Leyding 86

1930 *Gawlik* Srokowski 37

1940 *Gablick See* Leyding 86

1951 *Gawlik - Gablick See* Rospond 72

1955 *Gawlik* Leyding 86

1963 *Jez. Gawlik* Mp. 25- Ełk 1

1965 *Gawlik* a. *Gablik* [*Gablick See, Gabelick, Gablicken*] HW. (445)171

1980 *Jezioro Gawlik* PHP. 225
1983 *Gawlik* PHP. 1. 580
1995 *J. Gawlik* Mp. 100 - Suw.
ON.: 1547 *Gablik* Kętrzyński 509
1785 *Gr. Gablicken* Goldbeck III 52
um 1790 *Gr. Gablick* Schrötter XII
1800 *Gablicken* TK. W.
1802-1812 *Gr. Gablick* TK.Ost.- Pr.
1879 *W. Gawlik - Gablick* Kętrzyński Nazwy 153
1882 *Gawlin* Kętrzyński 509-510
1881 *Gabliki, Wielkie i Małe*, niem. *Gablick Gross i Klein* SG. II 430, 501
1919 *Gr. Gablick* TK. Kreis Lyck
1921 *Gr. Gablick* Mp. Niem.
1923 *Gr. Gablick* TK. 25/1998
1939 *Gawlik Wielki (Gr. Gablick)* Arnold 1404
1946 *Gawlik Wielki, Gawliki Wielkie - Gross Gablick* Leyding I 41, 156
1951 *Gawliki Wielkie - Gross Gablick* Rospond 72
1963 *Gawliki Wielkie* Mp. 25 - Ełk 1
1980 *Gawliki Wielkie* SM. I 446
1995 *Gawliki Wlk.* Mp. 100 - Suw.
ON.: ok. 1780 *Gablick, Klein* HAPr. IV 226,227
um 1790 *Kl. Gablick* Schrötter XII
1802-1812 *Kl. Gablick* TK. Ost.- Pr.
1785 *Klein Gablicken oder Drybalsken* Goldbeck III 52
1881 *Gabliki, Gawlik*, niem. *Gablick Klein* SG. II 430, 501
1882 *Drygalsk al. M. Gawlik (Drygalsken al. Kl. Gablik)* Kętrzyński 510
1923 *Kl. Gablick* TK. 25/2098
1946 *Drygalsk al. Gawlik - Klein Gablicken, Klein Gablick* Leyding I 41
1951 *Gawliki Małe*, dt. *Klein Gablicken, Klein Gablick* Rospond 72
1963 *Gawliki Małe* Mp. 25 - Ełk 1
1980 *Gawliki Małe* SM. I 446
FlurN.: 1928 mua. *Gawlicki ostrów* Leyding 86
1928 *Gablicker Insel* Leyding 86

1955 *Gawlicki Ostrów* Leyding 86

Etym.: Nazwa *Gawlik* została utworzona w wyniku polonizacji nazwy preuß. **Gab-el-ik-s* i jej zestawienia z poln. PN. *Gawlik* (: *Gaweł*). Staropruska SN. **Gab-el-ik-s* zawiera Suff. *-el-ik-* i preuß. rdzenia **Gab-*. SN. można zestawić z lit. SNN. *Gabýs*, *Gebizas* eż. *Gabùtis* eż. FINN. *Gabižius*, *Gābižis*, *Gabiž-monas* up. Hydronimiczny rdzeń *gab-* jest łączony z idg. **g#ēb(h)-* "schleimig, schwabbelig; Quappe, Kröte" verbunden werden, vgl. auch lett. *gabieža* "Sträucher, Gebüsch, das Buschland" (A. Vanagas, LHEŽ. 101 f.), vgl. preuß. *gabawo* "Kröte", poln. *żaba*. Poln. SN. *Gablik* kontynuuje SN. dt. *Gablick See*, *Gabelick*, *Gablicken*, które są adaptacjami nazwy staropruskiej **Gabeliks*. ONN. *Gawlicki Wielkie*, dt. *Gross Gablick*; *Gawlicki Małe*, dt. *Klein Gablicken* (*Klein Gablick*) zostały utworzone od SN. z członami odróżniającymi *Wielki*, dt. *Gross*, *Mały*, dt. *Klein*.

Lit.: Przybytek, HE. 63-64.

Gawlicki Małe s. *Gawlik*

Gawlicki Wielkie s. *Gawlik*

Gayl s. *Gajłowskie Łąki*

Gaylo s. *Gajłowskie Łąki*

Gaylow W(ie)s(e) s. *Gajłowskie Łąki*

Gąbalko jez. ok. 6 ha w pobliżu jez. *Gawlik*, na północ od wsi *Gawlicki Małe*, przy osadzie *Gębalki*, gm. *Wydminy*.

Namenvariante: *Gębalckie Jezioro*, *Gembalker See*, *Gębalko*, ON. *Gębalki* dt. *Gembalken* (Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1923 *Gembalker S.* TK. 25/2098

1938 *Gembalker See* Leyding 86

1929 mua. *Gębalckie Jez.* Leyding 86

1955 *Gębalko* Leyding 86

1965 *Gąbalko* a. *Jez. Gębalckie* [*Gembalker See*] HW. (446) 172

ON.: 1566 *Gembalken* Kętrzyński 445

um. 1790 *Gembalken* Schrötter XII

1802-1812 *Gembalken* TK. Ost.- Pr.

1879 *Gembalken* - *Gębalka* Kętrzyński Nazwy 154

1882 *Gębalki* Kętrzyński 445

1923 *Vw. Gembalken* TK. 25/2098

1939 *Gębalka* Arnold 1465

1946 *Gemnalken* - *Gębalki* Leyding I 41

1951 *Gębalki* - *Gembalken*, *Gąbalki Małe* - *Gembalken* Rospond 73

1963 *Gębalki* Mp. 25 - Ełk 1

1980 *Gębalki* SM. I 451

1996 *Gębalki* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: SN. *Gąbalko* i *Gębalko* od ON. *Gębalki*, ta od nazwiska odbiorcy nadania z 1566 r.

Jana Gębalki (zob. Kętrzyński 445) por. współczesne PNN. *Gębal*, *Gębala*, *Gębalik*,

Gębał, *Gębala* (SNW. III 319) i *Gąbał*, *Gąbala* (SNW. III 287). SN. poln. *Gębałckie*

Jezioro to Adj. od ON. *Gębalki* (*Gębalk-* + Suff. *-ski*) i poln. *jezioro*. SN. dt. *Gembalker*

See to Adj. od ON., dt. *Gembalken* poln. *Gębalki* i dt. *See*.

Gąski s. Przytułskie Jezioro

Gąskie Jezioro s. Przytułskie Jezioro

Gembalken s. Gąbalko

Gembalker See s. Gąbalko

Gerbass s. Wielkie Mieruńskie Jezioro

Gerbosch s. Garbas

Gębałckie Jezioro s. Gąbalko

Gębalki Małe s. Gąbalko

Gębalko s. Gąbalko

Gęczik bezodpływowe jez. śródlęśne 1 km na północny - wschód od wsi Nowa Wieś Ełcka.

Namenvariante: *Cenewk S(ee)*

Mp. 25 - Ełk 8

SN.: 1923 *Cenewk S.* TK 25/22100

1963 *J. Gęczik* Mp. 25 - Ełk 8

Etym.: SN. określa kształt jeziora, utworzona od czasownika *giąć* z Suff. *-ik*. Nazwa

niemiecka jest niejasna, może jest to substytucja fonetyczna poln. **Cienewk(o)* od *cienki* z

Suff. *-ewko* i dezintegracją podstawy słowotwórczej.

Giesen s. Giskie Łąki

Giesener Seewiesen s. Giskie Łąki

Gieser See s. Giskie Łąki

Giskie Łąki osuszone jezioro w obrębie wsi Giże gm. Świątajno.

Namenvariante: *Giesener Seewiesen*, *Gieser See*; ON. *Giże*, dt. *Giesen*; FlurN. *Giski Las*, dt.

Giesener Wald

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1931 *Giskie Łąki* Leyding 54

1938 *Giesener Seewiesen* Leyding 54

1938 *Gieser See* Leyding 54

1955 *Giskie Łąki* Leyding 54

ON.: 1554 *Giesen* Kętrzyński 525

um 1790 *Giesen* Schrötter XII

1879 *Giesen - Gize* Kętrzyński Nazwy 166

1881 *Gize*, niem. *Giesen* SG. II 576

1882 *Gize* Kętrzyński 525

1914 *Giesen* TK. Kreis Oletzko

1923 *Giesen* TK. 25/20100

1946 *Giesen - Gize* Leyding I 139

1951 *Gize - Giesen* Rospond 74

1963 *Gize* Mp. 25 - Olecko 5

1980 *Gize* SM. I 457

1995 *Gize* Mp. 100 - Suw.

1996 *Gize* Mp. 100 - Ełk

FlurN.: 1921 *Giesener Wald* Leyding 55

1931 *Giski Las* Leyding 55

1955 *Giski Las* Leyding 55

Etym.: SN. poln. *Giskie Łąki* i SNN. dt. *Giesener Seewiesen*, *Gieser See* to nazwy

komponowane z pierwszym członem Adj. od ON. poln. *Gize*, dt. ON. *Giesen* i z drugim

członem równym poln. Appell. Plur. *łąka*, dt. *Seewiesen*, *See*. W ON. *Gize*, dt. *Giesen*

może tkwić preuß. rdzeń **Gis-* oder **Giz-*, por. preuß. PN. *Gyse*, lit. PN. *Gižas*, *Gižis*

(Trautmann APN. 33), por. ON. *Gizajny* (Przybytek, HE. 69) lub poln. PN. *Giz*, *Giza*, *Gize*

(SNW. III 360), też poln. Appell. *giza* "wierzch kości goleniowej" (SWil. 346).

Gize s. *Giskie Łąki*

Glembock See s. *Głębokie Jezioro*

Glembocki See s. *Głębokie Jezioro*

Glembocki See s. *Głębokie Jezioro*

Glnąca Biel bagno nad górną Wissa koło Szczuczyn.

(Mp. 25-Graj. 4)

SN.: 1975 *Glnącą Bielą* (tzn. Lgnącą) Wiśniewski Graj. 42

Etym.: Nazwa komponowana od Adj. *glnący* "lgnący" (: *lgnąć* "grzęznąć") (SWil. 587) i od Appell. *biel* "nieużytek, wygon, pastwisko; podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Głębozec s. Zapole

Głębozec Mały s. Zapole

Głębokie s. Głubokie

Głębokie jez. w dorzeczu Rospuda na odcinku między jez. Garbaś a jez. Sumowo, ok. 2 km na północ od wsi Bakalarzewo, po lewej stronie drogi z Bakalarzewa do Filipowa.

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1888 *Głębokie* SG. IX 769

1961-1970 *Głębokie* mua. *Glembok'e*, *-Glembok'ego* SNT. 118

1963 *J. Głębokie* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Jez. Głębokie* HW. (431) 167

1983 *Głębokie* PHP. 1. 562

Etym.: Od przymiotnika *głęboki*.

Głębokie Jezioro jez. 12,49 ha, ok. 0,7 km od wsi Olszewo gm. Olecko, w pobliżu Olszewskie Jezioro (zob.).

Namenvariante: *Glembocki See*, *Kleiner Erlentaler See*; ON. *Olszewo* dt. *Erlental*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1914 *Glimbock S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Glembocki S.* Leyding 57

1931 *Głębokie Jezioro* Leyding 57

1938 *Kleiner Erlentaler See* Leyding 57

1940 *Kleiner Erlentaler See* Leyding 57

1955 *Głębokie Jezioro* Leyding 57

1963 *J. Głębokie* Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Jez. Głębokie* [*Glembocki See*, *Kleiner Erlentaler See*] HW. (443) 171

ON.: 1480 *Olschewen* Kętrzyński 503

1563 *Olschöwen* Schrötter XII

1882 *Olszewo* Kętrzyński 503

1882 *Lipińskie* al. *Olszewo* Kętrzyński 520

1886 *Olszewo*, dawniej też *Lipińskie* SG. VII 509

1914 *Olschowen* TK. Kreis Oletzko
1941 *Olszewo - Erlental* 1933, *Olschoewen* Chojnacki 117
1951 *Olszewo - Erlental (Olschöwen)* Rospond 222
1951 *Erlental (Olschoewen) - Olszewo* Rospond II 477
1963 *Olszewo* Mp. 25 - Olecko 2
1981 *Olszewo* SM. II 626
1995 *Olszewo* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. Głębokie Jezioro od przymiotnika *głęboki*, por wyżej, z 2. członem od Appell. *jezioro "See"*. Dt. *Glembocki See* to adaptacja fonetyczna pierwszego członu nazwy polskiej *Głębokie* i dt. *See*. SN. dt. *Kleiner Erlentaler See*, z pierwszym członem odróżniającym *Kleiner*, dt. *klein* "mały", drugim członem przymiotnikowym od dt. ON. *Erlental*, dziś *Olszewo* i *See* "jezioro", por. SN. *Grosser Erlentaler See*, dziś *Olszewskie Jezioro*.

Głębokie Jezioro jez. 1,98 ha, bezodpływowe na północny-zachód od wsi Czaple przy granicy dawnego powiatu Olecko.

Namensvariante: *Glembocki See*, *Büschel See*

(Mp. 25. - Elk 5)

SN.: 1930 *Głębokie Jezioro* Leyding 22

1938 *Büschel See* Leyding 22

1938 *Glembocki S.* Leyding 22

1955 *Głębokie jezioro* Leyding 22

1965 *Jez. Głębokie [Glembocki See, Büschel See]* HW. (450)173

Etym.: SN. poln. *Głębokie Jezioro* i SN. dt. *Glembocki See*, jak wyżej. SN. dt. *Büschel See*, por. dt. Appell. *Büschel* i *See* "jezioro".

Głębokie Jezioro s. Kuterka

Głębokie Jezioro, jez. 24,68 ha, ok. 0,8 km na południowy - zachód od wsi Zawady Oleckie, w dorzeczu dopływów jez. Piłwąg.

Namensvariante: *Glembock See*, *Runder See*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1918 (?) *Runder See* Leyding 61

1923 *Runder - See* TK. 25/1899

1938 *Glembock S.* Leyding 61

1931 *Głębokie Jezioro* Leyding 61

1955 *Głębokie Jezioro* Leyding 61

1963 *J. Głębokie* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Jez. Głębokie* [*Glembock See, Runder See*] HW. (439) 169

Etym.: Wie oben. SN. dt. *Runder See*, por. dt. *Runde* "koło, okrąg" i *See* "jezioro".

†**Głubokie** bagno, dawniej jezioro na południe od górnego biegu rzeki Rudawka, w pobliżu uroczysko Głębokie. Dziś teren Białoruś.

FlurN. *Głębokie*

SN.: 1899 *Bagno Głubokie* TK. ME.

FlurN.: 1931 *Ur. Głębokie* Mp. WIG.

Etym.: Od Adj. brus. mua. *glubokie* „głębokie”.

†***Głęboki Kąt**, bagno u źródeł rzeki Hwoźna, dziś teren Białoruś w Puszcza Białowieska.

SN.: 1899 *Bagno Głęboki Kont* TK. ME.

1930 *Błoto Hłuboki Kut* Mp. WIG.

Etym.: Od Adj. *głęboki* i *kąt* „miejsce ustronne”.

†**Godle** jez. bezodpływowe w dorzeczu strumienia Czarna, wpadającego do rzeki Lega, por. Mechacz.

(Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1965 *Godle* HW. (458)176

Etym.: Od przymiotnika *godli* od PN. *Godel* od *God* (por. PN. typu *Godzimir*, por. też. *godzić* "jednać" NP. 1. 246).

Gogol jez. w parafia Trzcianne nad rzeką Biebrza.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1784 *Jeziorko Gogol* na kilka set kroków HG. Dekanat Augustowski 233

1784 *Jeziorko Gogol* na kilkaset kroków długie i szerokie HG. Dekanat Augustowski 224

Etym.: SN. równe stpol. *gogol, gągol* "gatunek dzikiej kaczki" (NP. 1. 247) lub PN. *Gogol* (SNW. III 409).

Golauffken s. Ułówka

Gollen s. Golubskie Jezioro

Gollen See s. Golubskie Jezioro

Gollubie s. Golubskie Jezioro

Gollubien s. Golubskie Jezioro

Gollubien s. Golubskie Jezioro

Gollubiener See s. Golubskie Jezioro

Gollubier See s. Golubskie Jezioro

Gollubier See s. Golubskie Jezioro

Goluben See s. Golubskie Jezioro

Golubie s. Golubskie Jezioro

Golubki s. Golubskie Jezioro

Golubskie Jezioro jez. 16,14 ha na północ od wsi Golubki gm. Kowale Oleckie, w dorzeczu dopływów Jegrzni, 8 na północny - zachód od Olecko.

Namenvariante: *Golubie, Gołebie Jezioro, Gołubienko, Gollubier See, Gollubiener See,*

Kalkhofer See; ON. *Golubki* dt. *Kalkhof*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1914 *Gollubiener S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Gollubiener S.* Leyding 56

1921 *Gollubiener See* Mp. Niem.

1923 *Kalkhofer See* TK. 25/19101

1928 *Gollubier See* Mp. OE.

1931 *Golubienko* Leyding 56

1931 mua. *Golubskie Jez.* Leyding 56

1938 *Kalkhofer See* Leyding 56

1940 *Kalkhofer See* Leyding 56

1951 *Golubskie Jezioro - Gollubier See* Rospond 81

1955 *Golubienko* Leyding 56

1963 *J. Golubie* Mp. Olecko 2

1965 *Jezioro Golubskie a. Jezioro Gołebie a. Gołubienko* [*Gollubier See, Gollubiener See, Kalkhofer See*] HW. (456)175

1980 *J. Golubie* PHP. 225

1983 *Golubie. Jez. Golubie zwane też Gołebim* PHP. 1. 571

ON.: um 1790 *Kl. Gollubjen* Schrötter XII

1802-1812 *Kl. Gollubjen* TK. Ost.- Pr.

1881 *Golubki*, niem. *Klein Gollubien* SG. II 662

1890 *Golubie* SG. XI 173

1914 *Gollubien* TK. Kreis Oletzko

1920 *Gollubien* HAPr. I.

1921 *Gollubien* Mp. Niem.

1928 *Gollubien* Mp. OE.
1941 *Golubie Male - Kalkhof, Gollubien* Chojnacki 98
1946 *Golubie Oleckie - Kalkhof, Gollubien* Leyding I 140
1951 *Golubki - Kalkhof (Gollubien)* Rospond 81
1963 *Golubki* Mp. Olecko 2
1980 *Golubki* SM. I 479
1995 *Golubki* Mp. 100 -Suw.

Etym.: SN. *Golubskie Jezioro* to nazwa komponowana z Adj. od ON. *Golubki* i członu równego Appell. *jezioro*. SN. *Golubie* równa ON. *Golubie (Male, Oleckie)* utworzonej w 1941 r. SN. *Gołębie Jezioro* od Adj. *gołębi* (: *gołąb*) i *jezioro*. SN. *Golubienko* od SN. *Golubie* z Suff. *-enko* (wymiana *l* : *ł*). Dt. SNN. *Gollubier See, Gollubiener See, Kalkhofer See*, por. dt. ON. *Gollubien*, potem *Kalkhof* i *See "jezioro"*. ON. *Golubki* od PN. *Golub* (SSNO. II 155) z Suff. Dimin. *-ek* i w formie liczby mnogiej.

Golubskie Jezioro jez. 77,39 ha przy wsiach Golubie gm. Kalinowo i Szczudły w dorzeczu strumyka Golubica (zob.), 13,5 km na północny-wschód od Ełk.

Namenvarianten: *Gollubier See, Gollen See, Goluben See, Gollubie*; ON. *Golubie* dt. *Gollen*

Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1502 *Goluben* Leyding 24

1503 *Gollubie* Leyding 24

1595 *Goluben* Hennenberg II 12

1629 *Goluben S.* Hennenberg

1919 *Gollubier See* TK. Kreis Lyck

1921 *Gollubier S.* Leyding 24

1921 *Gollubier See* Mp. Niem.

1928 mua. *Golubje* Leyding 24

1929 *Gollubier S.* Leyding 24

1938 *Gollen See* Leyding 24

1940 *Gollen See* Leyding 24

1955 *Golubskie Jezioro* Leyding 24

1963 *Jez. Golubskie* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Jezioro Golubskie* [*Gollubier See, Gollen See, Goluben See, Gollubie*] HW. (459) 176

1980 *J.Golubskie* PHP. 225

1980 *Golubskie* PHP. 1. 573
1996 *J. Golubskie* Mp. 100 - Ełk
ON.: 1440, 1502 *Gollubien* Kętrzyński 449
ok. 1780 *Gollubien, Groß* HAPr. IV 236
um 1790 *Gollubien* Schrötter XVIII
1800 *Golubken* TK. W.
1881 *Golubie*, niem. *Gollubien* SG. II 658, 661
1882 *Monety* [?] czyli *Golubie* al. *Golubka* Kętrzyński 449
1919 *Gollubien* TK. Kreis Lyck
1920 *Gollubien* HAPr. I.
1921 *Gollubien* Mp. Niem.
1928 *Gollubien* Mp. OE.
1941 *Golubie - Gollen, Gollubien* Chojnacki 98
1951 *Golubie - Gollen (Gollubien)* Rospond 81
1963 *Golubie* Mp. 25 - Ełk 5
1980 *Golubie* SM. I 479
1996 *Golubie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: *Golubskie Jezioro* to nazwa komponowana z Adj. od ON. *Golubie* i członu równego Appell. *jezioro*. Nazwy dt. *Gollubier See, Gollen See*, por. dt ON. *Gollubien* potem *Gollen* i dt. *See "jezioro"*. SN. dt. *Goluben See* i SN. *Gollubie* od poln. ON. *Golubie*, ta od PN. *Golub* (por. wyżej) z przymiotnikowym Suff. *-bje*.

†**Goła Biel** bagno w korycie rzeki Klimaszewnica, na pn. od wsi Klimaszewnica.

Namenvariante: *Gołabiel, Kalisko*

(Mp. 25- Graj. 3)

SN.: 1437 *Gola Biel alias Kalisko* Wiśniewski Graj. 121

1524 *Clymasewnicza a Byelicza que influit in Golabyel versus locum dictum Syodlo* K. M.K. 41.9.

1843 *Golabel* Mp. Kwat.

1975 *bagna Goła Biel* i rzeka Klimaszewnica Wiśniewski Graj. 39

1975 *nosiło nazwę Goła Biel* - widocznie nie było na nim żadnych grądów z drzewami
Wiśniewski Graj. 42

Etym.: Od pol. *goły* 'łyśy, nieporośnięty' i *biel* "nieużytek, wygon, pastwisko; podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186). Wariant *Kalisko* od Appell. *kał* „błoto” z Suff. *-isko*.

Gołabiel s. Goła Biel

Gołębie Jezioro s. Golubskie Jezioro

Gołubienko s. Golubskie Jezioro

Gonsken s. Przytułskie Jezioro

Gonsker See s. Przytułskie Jezioro

Gonzitzen (!) s. Gorczyzka

Gorbacz jez. w dorzeczu Supraśl, ok. 1,5 km na pd. - wsch. od wsi Oziabły przy zabudowaniach Gorbacz gm. Michałowo.

Namenvariante: *Gorbaczowskie*; ON. *Gorbacz*

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1931 *J. Gorbacz* Mp. WIG.

1961-1970 *Gorbaczowskie* mua. *Gorbačovsk'e, -'ego, Horbačovo, Z Ježora* SNT. 122

1963 *J. Gorbacz* Mp. 25-Biał. 9

1965 *Gorbacz* HW. (419)163

1980 *J. Garbacz* PHP. 224

1997 *J. Gorbacz* Mp. 100 - Biał.

ON.: 1963 *Gorbacz* Mp. 25-Biał. 9

1981 *Gorbacze* SM. II 485

1997 *Gorbacze* Mp. 100 - Biał.

Etym.: SN. *Gorbacz* od PN. *Gorbacz* (SNW. III 442) równej ON. *Gorbacz*, potem Plur.

Gorbacze. SN. *Gorbaczowskie* w funkcji rzeczownika od Adj. *gorbaczowski* (: SN.

Gorbacz) w formie Plur.

Gorbaczowskie s. Gorbacz

Gorcitzener See s. Gorczyzka

Gorczyca s. Gorcezyckie Jezioro

Gorczyce s. Gorczyzka

Gorcezyckie Jezioro jez. między wsiami Gorczyca i Płaska (→ Kanał Augustowski).

Namenvariante: *Staw*

Mp. 25-Aug. 4.

SN.: 1843 *Gorcezycki St[aw]* Mp. Kwat.

1880 *Gorczyca* SG. I 53

1963 *J. Gorcezyckie* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Jez. Gorcezyckie* HW. (427) 166

1966 *Jez. Gorczyckie, Staw, -wu, mua. Staf, -vu* UN. 151

ON.: 1668 *Ruda Płaskie* Kartoteka PAN.

1783 *Ruda Gorczyca* Kartoteka PAN.

1784 *Gorczyca* HG. Dekanat Grodzieński 98

1827 *Gorczyca* Tabella I 136

1881 *Gorczyca* SG. II 703

1972 *Gorczyca* UN. 151, 77

1963 *Gorczyca* Mp. 25-Aug. 4

1980 *Gorczyca* SM. I 485

Etym.: *Gorczyckie Jezioro* ist eine Adj.-Ableitung des ON. *Gorczyca*, a ta od nazwiska

Stanisława Gorczycy, który w 1668 roku otrzymał przywileje na założenie upustu i nowej rudni na rzece Płaska, por. PN. *Gorczyca* (SNW. III 443, SSNO. II 165), hinzugetreten ist poln. *jezioro* "See". SN. *Staw* von poln. *staw* "Teich".

Gorczyzka jez. ok. 3 ha przy wsi Gorczyce gm. Prostki, na południe od Długie Jezioro (Jez. Długochwały) w dorzeczu strumienia Różanica.

Namensvarianten: *Gorczyzko, Lipno, Gorczitzener See, Grotzki, Grosiczky*; ON. *Gorczyce* dt. *Deumenrode*

(Mp. 25 - Graj. 1)

SN.: 1448 *Grotzki, Grosiczky* Leyding 23

1484 *Gorszczyczka (Gorczyzka)* Kętrzyński 455

1881 *Gorczyzka* Kętrzyński 455

1929 *mua. Gorcycko* Leyding 23

1938 *Gorczitzner See* Leyding 23

1955 *Gorczyzka* Leyding 23

1965 *Gorczyzka a. Gorczyzko a. Lipno [Gorczitzener See, Grotzki, Grosiczky]* HW. (454)175

ON.: 1484 *Gramaczken, Gortzitzen* Kętrzyński 455

um. 1790 *Gortzitzen* Schrötter XVIII

1881 *Gorczyce*, niem. *Gortzitzen* SG. II 703

1882 *Gramackie* al. *Gorczyce* Kętrzyński 455

1939 *Gorczyce (Gortzitzen)* Arnold 1556

1941 *Gorczyce - Deumenrode, Gorczitzen* Chojnacki 98

1946 *Gorczyce - Deumenrode, Gorczitzen* Leyding I 123

1951 *Gorczyce - Deumenrode (Gonzitzen [tak])* Rospond 83

1963 *Gorczyce* Mp. 25 - Graj. 1

1980 *Gorczyce* SM. I 485

1996 *Gorczyce* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Gorczyzka* w rodzaju żeńskim od ON. *Gorczyce* z Suff. *-ka*. SN. *Gorczyzko* w rodzaju nijakim od ON. *Gorczyce* z Suff. *-ko*. ON. *Gorczyce* od PN. *Gorczyca* (SSNO. II 165) w formie Plur. Starsza nazwa wsi zapisana jako *Gramaczken* < **Gramackie* od PN. *Gramacki* (NP. I 264), por. też *Gram* (SSNO. II 195). SN. dt. *Gorczitener See*, por. dt. ON. *Gorczitzen* i *See*. SNN. dt. *Grotzki*, *Grosiczky* to adaptacje nazwy polskiej *Gorczyzka*. SN. *Lipno* od *lipa* z Suff. *-no*.

Gorczyzko s. *Gorczyzka*

Gordeiken s. *Gordejskie Jezioro*

Gordejki Małe s. *Gordejskie Jezioro*

Gordejki s. *Gordejskie Jezioro*

Gordejskie Jezioro jez. 39,06 ha, ok. 1,2 km na północ od wsi Duły gm. Olecko, na północ od wsi Gordejki i Gordejki Małe, na północny - zachód od Olecko, w dorzeczu Ostrówka dopływu Dworackie Jezioro.

Namenvariante: *Ostrowie Jezioro*, *Ostrów*, *Ostrów See*, *Duller See*; ON. *Duły* dt. *Dullen*, *Gordejki Małe* dt. *Kleingordeiken*, *Gordejki* dt. *Gordeiken*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1914 *Ostrow S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Ostrow S.* Leyding 54

1928 *Ostrow S.* Mp. OE.

1930 *Ostrów* Srokowski 19, 21

1931 mua. *Ostroje Jez.* Leyding 54

1931 *Ostrowie Jezioro* Leyding 54

1938 *Duller See* Leyding 54

1940 *Duller See* Leyding 54

1955 *Ostrowie Jezioro* Leyding 54

1963 *J. Ostrów* Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Gordejskie Jez.* a. *Jez. Ostrowie* a. *Ostrów* [*Ostrów See*, *Duller See*] HW. (443) 171

1980 *J. Ostrów* PHP. 225

1983 Za początek Połomskiej Młynówki przyjęto wypływ z jez. *Ostrów (Gordejskiego)*

PHP. 1. 559

1983 *Ostrów* PHP. 1. 559

1995 *J. Gordejskie* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1558, 1600 *Dulen, Dilen* (!) Kętrzyński 514

1785 *Duen* (!) Goldbeck III 44

ok. 1796 *Dullen* Schrötter XII

1881 *Duły*, zapewne *Doły*, niem. *Dullen* SG. II 218

1914 *Dullen* TK. Kreis Oletzko

1928 *Dulen* Mp. OE.

1951 *Duły* - *Dullen* Rospond 64

1963 *Duły* Mp. 25 - Olecko 2

ON.: 1557 *Gordigken* Kętrzyński 513

um 1790 *Gordeyken* Schrötter XII

1802-1812 *Gordeyken* TK.Ost.- Pr.

1881 *Gordejki*, niem. *Gordeyken* SG. II 703

1914 *Gordeyken* TK. Kreis Oletzko

1941 *Gordejki* - *Gordeiken*, *Gordeyken* Chojnacki 98

1951 *Gordejki* - *Gordeiken* (*Gordeyken*) Rospond 83

1980 *Gordejki* SM. I 485

1995 *Gordejki* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1951 *Gordejki Małe* -. *Kleingordeiken* (*Klein Gordeyken*) Rospond 83

1963 *Gordejki Małe* Mp. 25 - Olecko 2

1980 *Gordejki Małe* SM. I 485

1995 *Gordejki Mł.* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Gordejskie Jezioro* to nazwa komponowana z przymiotnika od ON. *Gordejki*,

dziś *Gordejki* i *Gordejki Małe* i od Appell. *jezioro*. SN. *Ostrowie Jezioro* od Adj,

ostrowie "zawierające ostrowy, wyspy" i od Appell. *jezioro*. SN. *Ostrów* od Appell.

ostrów "wyspa" (SJP. V 1167). SN. Dt. *Ostrów See*, por. poln. *Ostrów* i dt. *See*. SN. dt.

Duller See od ON. dt. *Dullen*, dziś *Duły* i *See*. ON. *Duły* od nazwiska odbiorcy nadania z

1558 r. Jana Duli (Kętrzyński 514), por. *Dul*, *Dula* (SSNO. I 537).

Gordeyken s. Gordejskie Jezioro

†**Górskie Jezioro** małe jez. przy wsi Górskie gm. Bargłów Kościelny, na wschód od Rajgród.

ON. *Górskie*

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1843 Jez. Górskie Mp. Kwat.

1881 *nad jez. tegoż nazwiska* [*Górskie*] SG. II 724

ON.: 1784 *Górskie* HG. Dekanat Augustowski 173

1843 *Górskie* Mp. Kwat.

1881 *Górskie*, wś szl. nad jez. tegoż nazwiska SG. II 724

1980 *Górskie* SM. I 518

1996 *Górskie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa jeziora równa nazwie wsi *Górskie* z członem *jezioro*. ON. *Górskie* w liczbie mnogiej od nazwiska *Górski*.

Gościniec Tatarski s. Tatarskie Wielkie Jezioro

Grünwald See s. Nieciecz

Graben See s. Grądzawka

Grabieńszczyzna jez. w pobliżu wsi Chmielówka gm. Bakalarzewo.

(Mp. 25-Suw. 5)

SN.: 1961-1970 *Grabieńszczyzna*, mua *Grab'ensczyzna*, *Grab'ensczyzny* SNT. 130

Etym.: Od PN. *Grabieński* (SNW. III 478) z Suff. *-izna*.

Grabnick s. Grabnickie Jezioro

Grabnick See s. Grabnickie Jezioro

Grabnickie Jezioro jez. ok. 20,7 ha przy wsi Grabnik gm. Stare Juchy, na południowy - zachód od jez. Sawinda Wielka.

Namenvariante: *Grabnik*, *Grabnick See*; ON. *Grabnik* dt. *Grabnick*

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1923 *Grabnick - See* TK. 25/2199

1928 *Grabnickie Jezioro* Leyding 24

1938 *Grabnick See* Leyding 24

1955 *Grabnickie Jezioro* Leyding 24

1963 *Jez. Grabnik* Mp. 25. - Ełk 4

1965 *Jezioro Grabnickie* a. *Grabnik* [*Grabnick See*] HW. (452)174

1980 *J. Grabnik* PHP. 225

ON.: 1484 *Grabnicken* Kętrzyński 456]

um 1790 *Grabnicken* Schrötter XVIII

1881 *Grabnik*, niem. *Grabnick* al. *Grabnicken* SG. II 771

1921 *Grabnick* TK. 25/2199

1939 *Grabnik* (niem. *Grabnick*) Arnold 1602

1951 *Grabnik - Grabnick* Rospond 88

1963 *Grabnik* Mp. 25. - Ełk 4

1980 *Grabnik* SM. I 530

Etym.: SN. *Grabnickie Jezioro* to nazwa komponowana z pierwszym członem Adj. od ON.

Grabnik (przymiotnik *grabnicki* od *Grabnik* + Suff. *-ski*) i drugim członem od *jezioro*.

SN. *Grabnik* jest równa ON. *Grabnik*. Dt. SN. *Grabnick See*, por. dt. ON. *Grabnick* i *See*

"jezioro". ON. *Grabnik* od PN. *Grabnik*, por. *Grab*, *Grabia* (SSNO. II 1880 i PN.

Grabnicki, *Grabniok* i inne (SNW. III 479) lub *grabnik* "las grabowy" (SWil. 367).

Grabnik s. Grabnickie Jezioro

Graniczny staw w m. Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970) *Graniczny* mua. *Graňičny*, *Graňičnego* SNT. 132

Etym.: Od przymiotnika *graniczny* (: *granica*).

†**Grajwy** jez. przy ujściu rzeki Grajewnicy do rzeki Ełk.

ON. *Grajewo*

(Mp. 25-Graj. 5)

SN.: 1405 *in lacubus ... dictis Grayewo* Kondratiuk, Elementy 107

1415 *an den Seen Graywo, Toczlow u. Ribno* K. M.K. 5.26

1422 *a flumine Lyk, a vado dicto Cammynnybrod (...) altius quam est lacus Greywo et*

Toczylow (...) usque ad illum lacum qui dicitur Rogors CDL. s. 287

1437 *lacus Graywo* Kondratiuk, Elementy 107

1472 *lacus dicti Graywo* K. M.K. 5.26

1475 *lacus dicti Graywo* K. M.K. 5. 26

1843 *Jez. Grajewskie* [?] Mp. Kwat.

1975 Do nazw jaćwieskich zalicza się (...) nazwę jeziora *Grajwy*, może też jeziora Mierucie i

Toczyłowo Wiśniewski Graj. 24

1975 W dolinie Ełku stare nazwy nosiły jeziora: *Grajwy* i *Toczyłowo* Wiśniewski Graj. 42

ON.: 1426 *in Graywa* P. Pr. V 55

1497 *Gragewo* Zierhoffer 186
1506 *Grayewo* AGAD., perg. 975.
1530 *Grayvy* Zierhoffer 186
1577 *Graiewo* Źródła Dziejowe V 362
1784 *Groiewo* HG. Dekanat Augustowski 214
1881 *Grajewo* SG. II 791
1923 *Grajewo* TK. 25/23100
1928 *Grajewo* Mp. OE.
1963 *Grajewo* Mp. 25-Graj. 5
1966 *Grajewo*, -wa, *grajewski* mua. *Grajevo*, -va UN. Graj. 13
1975 Król Zygmunt Stary (...) w 1540 podniósł wieś *Grajwy* do godności miasta Wiśniewski
Graj. 206
1995 *Grajewo* Mp. 100 - Graj.

Etym.: Nazwa bałtycka **Greiwe*, por. preuß. **greiwa*- "krumm, gebogen"; *greiwakaulin* (Mažiulis, PKEŽ. I 404 ff.), lit. *greva* "Flußbett", *greva upės* "Strombett". lett. *grīva* "Flußmündung, altes Flußbett", *grāvis, grāvis* "Graben" (Gerullis 46, Fraenkel 171). ON. *Grajewo* od SN. **Greiwe* kontynuuje nazwę jaćwieską spolonizowaną Suff. -*ewo*, zapisywaną jako *Grajwo*, *Grajwy* i *Grajewo*. Por. wieś *Grajewo* nad jeziorem *Grajewko* w dawnym powiecie Giżycko i tam dalsze wyjaśnienia nazwy (Przybytek, HE. 76).
Lit.: Wiśniewski, Onomastyka 5 (1960) 516; Nalepa, Z badań 194 f; Kondratiuk, Elementy 107, Wolff, Rzetelska 57

Grądy, bagno w rozlewiskach Biebrza w dorzeczu strumienia Kosodka (Golda), w pobliżu uroczysko Grądy.

FlurN. *Grądy*

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Grądy* Mp. 25-Moń. 3

FlurN. Grądy: 1930 *Ur. Grądy* Mp. WIG.

Etym.: Nazwa ponowiona od FlurN. *Grądy*, ta w liczbie mnogiej od Appell. *grąd* "miejsce wzniosłe i suche pośród łąk błotnistych" (SWil. 370).

Grądzawka s. Małe Rumejki

Grądzawka jez. ok. 1,9 ha bezodpływowe w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno, ok. 1,2 km na wschód od wsi Płociczno.

Namenvariante: *Gronzkow See*, *Graben See*

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1923 *Gronsko S.* TK. 25/20100

1928 *Grądzawka* Leyding 23

1938 *Graben See* Leyding 23

1938 *Gronzkow S.* Leyding 23

1955 *Grądzawka* Leyding 23

1965 *Grądzawka* [*Gronzkow See, Graben See*] HW. (450)173

Etym.: SN. *Grądzawka* może pierwotnie **Grzązawka*, od czasownika *grąznąć, grąznąć* "pograżać się, tonąć w błocie, w wodzie" (SWil. 371) z Suff. *-awka*. Zapis z 1923 r. można odczytać jako poln. *Grząsko* od *grząski* z członem *See*. Jego kontynuacją jest SN. dt. *Gronzkow See* od poln. *grząski* z Suff. *-ow*. Nazwę można też interpretować jako utworzoną Suff. *-awka* od Appell. *grąd* "suche, wyższe miejsce wśród bagien, porośnięte lasem", vgl. FlurNN.: *Grąd, Grądek, Grądków, Grądzkie Małe, Grądzińska* (Wolff, Rzetelska 57). Dt. SN. *Graben See*, por. dt. *Graben* "okop, fosa" oder *graben* kopać, ryć" i dt. *See*.

Grądzawka jez. około 5 ha na północ od osady Świdrówko gm. Świętajno, w dorzeczu dopływów Dobskie Jezioro.

Namensvariante: *Świdrówko, Schwidrowker See, Fischsee*; ON. *Świdrówko*, dt.

Eduardsfelde

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1931 *Grądzawka* Leyding 54

1938 *Fischsee* Leyding 54

1938 *Schwidrowker See* Leyding 54

1955 *Grądzawka* Leyding 54

1965 *Grądzawka a. Świdrówko* [*Schwidrowker See, Fischsee*] (= ? jez. *Małe Rumejki*) HW. (444) 171

ON.: ok. 1790 *Schwiderowken* Schrötter XII

1879 *Świdrówko, Schwiderowken* Kętrzyński Nazwy 168

1890 *Świdrówko*, dwa folwarki przy wsi Orzechówce, pow. oleckowski SG. XI 650

1951 *Świdrówko - Eduardsfelde* (*Schwidrowken*) Rospond 330

1982 *Świdrówko* SM. III 432

Etym.: SN. *Grądzawka*, por. wyżej. SN. *Świdrówko* od ON. *Świdrówko*. ON. *Świdrówko* od PN. *Świder* (SSNO. V 376) z Suff. *-ówko*. Dt. SN. *Schwidrowker See*, vgl. dt. ON.

Schwidrowken będącej adaptacją poln. ON. *Świdrówko* i dt. *See*. ON. dt. *Fischsee*, vgl. dt. *Fisch* i *See*.

Grodzisko See s. Dybowskie Jezioro
Grodiszke s. Dybowskie Jezioro
Grodziskie Jezioro s. Dybowskie Jezioro
Gronzkow See s. Grądzawka
Grosiczky s. Gorczyczka
Gross Oletzko s. Oleckie Wielkie Jezioro
Gross Gablick s. Gawlik
Gross- Lasmiaden See s. Łaśniady
Gross Margen See s. Sawinda
Gross- Merunskener See s. Wielkie Mieruńskie Jezioro
Gross Oletzken s. Wielkie Oleckie Wielkie Jezioroo
Gross Ridzöwa s. Rdzawe Jezioro
Gross Sawinda See s. Sawinda
Gross(er) Heinrichstaler See s. Kukówka
Gross(er) Regeler See s. Regielskie Jezioro
Gross(er) Schwalg See s. Wielki Szwałk
Gross(er) Sel(l)ment See s. Wielki Selmęt
Grosse Insel s. Wydmińskie Jezioro
Grosse Kutte See s. Kuterka
Grosse Mierunskener See s. Mieruńskie Wielkie Jezioro
Grosser Tataren See s. Tatarskie Wielkie Jezioro
Grosser Bodschingken See s. Boćwinka Wielka
Grosser Bodzian See s. Bocian
Grosser Brillen See s. Bocian
Grosser Enten Teich s. Kaczeniec Wielki
Grosser Erlentaler See s. Olszewskie Jezioro
Grosser Glembocka See s. Kuterka
Grosser Glembocki See s. Kuterka
Grosser Lepacker See s. Lepackie Jezioro
Grosser Meruner See s. Mieruńskie Wielkie Jezioro
Grosser Oletzkör See s. Oleckie Wielkie Jezioro

Grosser Ramecksfelder See s. Lepackie Jezioro

Grosser Szonstags See s. Szóstak

Grosser Tatarenweg s. Tatarskie Wielkie Jezioro

Grosz Soyden s. Dudeckie Jezioro

Grotzki s. Gorczyczka

Grunt bagno na północny - wschód od wsi Pańki.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bagno Grunt* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Por. Appell. *grunt* "ziemia".

Grunwald See s. Nieciecz

Gryczyska stawy 2,5 km na południe od Knyszyn.

Mp. 25-Moń. 7

SN.: 1963 *Stawy Gryczyska* Mp. 25-Moń. 8

Etym.: SN. od Appell. *gryka* "Fagopyrum esculentum, roślina z rodziny rdestowatych, zaliczana do zbóż; hreczka, tatarka" (SJP. II 1336) z Suff. *-isko/-ysko* w liczbie mnogiej.

Gryczysko staw bezodpływowy w dorzeczu lewych dopływów Jaskrzanki.

(Mp. 25-Moń. 8)

SN.: 1965 *Gryczysko* HW. (424)165

Etym.: Wie oben.

Gusken s. Długie Jezioro

Gusker See s. Długie Jezioro

Guzki s. Długie Jezioro

Guzki s. Długie Jezioro

Guzowate tereny bagienne, na północny - wschód od wsi Polkowo w dorzeczu Biebrza.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Guzowate* Mp. 25- Dąb. - Biał. 4

Etym.: Od Adj. *guzowaty* "mający guzy, pokryty guzami" (SJP. II 1373).

Guży Głęбочek s. Kuterka

H

Hänsel See s. Jędzelewo

Haasznen s. Łażno

Haaszner See s. Łażno

Hagent See s. Ligniety

Hajdudy bagno w rozlewisku rzeki Ełk w pobliżu jej ujścia do Biebrza.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Hajdudy* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Hajdudy* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od PN. *Hajduda* (SNW. IV 20) w Gen. Sg.

Hale s. Biebrzańskie Błota

Haleck See s. Haleckie Jezioro

Haleckie Jezioro jez. 93,60 ha w dorzeczu rzeki Ełk na południowy - wschód od wsi Straduny.

Namenvariante: *Halek*, *Alek*, *Alówka*, *Olówka*, *Haleck See*, *Alex See*, *Talfrieder See*, *Alofka*, *Holm*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1475 *Alofka* Barkowski 188

1559 *Holm* Hennenberger II 12

1629 *Holm S.* Hennenberg

um. 1790 *Ulowka See* Schrötter XII

1881 *Alówka* Kętrzyński 500

1921 *Alex S.* Leyding 35

1923 *Haleck See* TK. 25/2299

1928 mua. *Alek* Leyding 35

1928 *Haleck - See* Mp. OE.

1928 *Olówka* Leyding 35

1929 *Haleck S.* Leyding 35

1930 *Halek* Srokowski 69

1938 *Talfrieder See* Leyding 35

1940 *Talfrieder See* Leyding 35

1951 *Olówka (Halek) - Talfrieder See (Alex)* Rospond 222

1951 *Talfrieder See (Alex) - Olówka (Halek)*, ełcki Rospond 719

1955 *Olówka* Leyding 35

1963 *Jez. Haleckie* Mp. 25 - Ełk 5

1965 Jez. *Haleckie* a. *Halek* a. *Alek* a. *Alówka* a. *Olówka* [*Haleck See, Alex See, Talfrieder See, Aloffka, Holm*] HW. (449) 173

1980 J. *Haleckie* PHP. 225

1983 *Haleckie* PHP. 1. 581

1996 J. *Heleckie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Haleckie Jezioro* to Adj. od SN. *Halek* z drugim członem od *jezioro*. Nazwa *Heleckie Jezioro* została utworzona na wzór licznie występujących na tym terenie nazw wodnych złożonych z przymiotnika od nazwy miejscowej i członu równego Appell. *jezioro*. Pierwotnie jest to nazwa bałtycka, staropruska lub jaćwieska **Al-ov-e* związana z idg. Wz. **el-* / **ol-* "fliessen", występującym na terenie całej Europy, z Suff. *-ov-*, vgl. SN. *Ałowy* i tam inne przykłady nazw wodnych (Biolik, HE. 8, 2). Przez jezioro przepływa rzeka Ełk i do zbiornika od zachodu i wschodu wpływają dwa dopływy. Nazwy *Alówka, Olówka, Aloffka* wskazują na adaptację fonetyczną nazwy staropruskiej **Alove* rozszerzoną Suff. *-ka*. Nazwy *Halek, Haleck See, Holm* to substytucje z protetycznym *h* w nagłosie (por. poln. *Anna - Hanna, armata - harmata* itd.). SN. dt. *Talfrieder See*, por. dt. *Tal* "dolina", *Friede* "pokój, spokój" i *See* "jezioro".

Halek s. *Haleckie Jezioro*

Haług mały zbiornik wodny w mieście Białystok.

Namenvariante: *Mały Ług*

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Haług, Mały Ług* mua. *Hałuk, -a* SNT. 143

Etym.: Nazwa *Hałuk* może od PN. *Haluk*, por. *Haut, Hałuza* (SNW IV 35) lub związana z Appell. *lug* "bagnó" (SWil. 613), brus. *luh* "niewielkie naturalne wgłębienie, zapadlisko z wodą w polu czy lesie, na wyżynnej łące", por. FlurN. *Gawdziałowy Ług* (Kondratiuk, Elementy 104). Wariant *Mały Ług*, por. Adj. *mały* "klein".

Hang See s. Sowa

Hao dziś bagno na południe od wsi Pańki.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 Bg. *Hao* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Nazwa niejasna. Może PN. *Haos, Haor* (SNW. IV 49) po zaniku spółgłoski wygłosowej lub **Halo*, por. PN. *Halko, Hałosz, Hałos, Haloń* i inne (SNW. IV 34)

Haschnen s. Łażno

Haschner See s. Łażno

Hasen s. Łażno

Hasny s. Łażno

Hassen See s. Łażno

†**Hela** jez. bezodpływowe w pobliżu jez. Szóstak.

(Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1965 *Hela* HW. (448) 173

Etym.: Nazwa równa PN. *Hela* od *Helena*.

Heldenfelde s. Romanowo

Heldenfelder See s. Romanowo

Hensel s. Jędzelewo

Henselewo See s. Jędzelewo

Henselin s. Jędzelewo

Herrendorf s. Dworackie Jezioro

Herrendorfer See s. Dworackie Jezioro

Herta See s. Leśne Jezioro

Herzogshöfer See s. Oleckie Małe Jezioro

Herzogshöhe s. Oleckie Wielkie Jezioro

Herzogskirchen s. Przytułskie Jezioro

Herzogskirchener See s. Przytułskie Jezioro

Hliniszcze dziś bagna na zachód od wsi Trzeszczotki.

Mp 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Hliniszcze* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Por. brus. mua. *hnity* „gniły” z Suff. *-iszcze*.

Holm s. Haleckie Jezioro

Holtun See s. Ołtuniek

Ilgent s. Dobskie Jezioro

Ilgent See s. Dobskie Jezioro

J

Jachimowo jez. ok. 15 ha między msiami Oracze i Wityny gm. Ełk, w dorzeczu rzeki Ełk.

Namenvariante: *Wityńskie Jezioro*, *Wittiner See*, *Wittenzki*; ON. *Wityny* dt. *Wittinen*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1532 *Wittenzki* Leyding 36
1923 *Wittinner* See TK. 25/2299
1828 mua. *Jitynskie Jez.* Leyding 36
1928 *Wityńskie Jezioro* Leyding 36
1938 *Wittinner* See Leyding 36
1955 *Wityńskie Jezioro* Leyding 36
1963 *Jez. Wityny, Jachimowo* Mp. 25- Ełk 5
1965 *Jachimowo a. Jez. Wityńskie* [*Wittiner See, Wittenzki*] HW. (449) 173
ON.: 1532 *Wittinsken* Kętrzyński 462
1785 *Wittinnen* Goldbeck III 238
um 1790 *Wittinnen* Schrötter XVIII
1882 *Wityń* Kętrzyński 462
1893 *Wityny* al. *Wityń*, niem. *Wittinnen* SG. XIII 681, 684
1895 *Wityń*, niem. *Wittinnen* SG. XIV 161
1923 *Wittinnen* TK. 2299
1946 *Wityń - Wittinnen* Leyding I 128
1951 *Wityny - Wittinen* Rospond 361
1963 *Wityny* Mp. 25. - Ełk 5
1982 *Wityny* SM. III 576
1976 *Wityny* Mp. 100 -Ełk

Etym.: SN. *Jachimowo* od PN. *Jachim* < *Joachim* (Malec 1994, 254) z Suff. -owo. SN.

Wityńskie Jezioro, to przymiotnik od ON. *Wityny* z członem *jezioro* "See". ON. *Wityny* od nazwy osobowej i heraldycznej *Wityny* (SE SSNO. 6, 68), por. też nazwisko *Wityński* (SNW. X 261). Dt. SN. *Wittiner See* od dt. ON. *Wittinnen* z członem *See*. ON. dt. *Wittinnen* jest adaptacją poln. ON. *Wityny*. SN. *Wittenzki* jest substytucją fonetyczną poln. *Wityński*.

Jakienki dziś bagno w pobliżu koryta rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Jakienki* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od PN. *Jakinko* w Gen. Sg., por. PN. *Jakin, Jakiniak, Jakiniec, Jakiniuk* (SNW. IV 257-258).

Jałowo jez. przy rzece Rospuda ok. 6 km na południowy-wschód od wsi Raczki.

Mp. 25 - Suw. 8, Aug. 2

SN.: 1569 *Ieziorko Ialowo* Falk, ABS. 10, 94

1929 *Jez. Jałowo* Mp. WIG.

1961-1970 *Jałowe* mua. *2#elove, -ego* SNT. 153

1963 *J. Jałowo* Mp. 25 - Suw. 8

1963 *J. Jałowo* Mp. 25. - Aug. 2

1965 *Jałowo* HW. (431) 167

1966 *Jez. Jałowe, Jałowe, -wego* mua. *2#elove, -vego* UN. 151

1976 *Jałowe* mua. *##elove, ##alove, ##aowo* Falk, ABS. 10, 114

1980 *Jałowo* PHP. 225

1996 *J. Jałowo* Mp. 100 - Elk

Etym.: Od brus. Adj. *jalovy* "świerkowy" (Kondratiuk Jał. 259-266). Nazwa może być sławizacją wcześniejszej formy jaćw. **Aglinis* lub **Aglīnas*, vgl. lit. *āglė* "świerk" (Falk, ABS. 10, 115)

Lit.: Falk, ABS. 10, 115, Falk, Streszczenie 14, Kondratiuk Jał. 259-266

Jaroszowka s. Jaroszówka

Jaroszówka dziś staw w pobliżu miasta Białystok, na południe od wsi Wasilków.

Namenvariante: *Jaroszowka*

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1784 *Staw zwany Jaroszowka* HG. Dekanat Knyszyński 113

1963 *Jaroszówka* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od poln. PN. *Jarosz* (SNW. IV 302) z Suff. *-ów-ka*.

Jaśków Gród część rozlewiska Narwi ok. 3 km na północ od Siemianówka.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Jaśków Gród* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Nazwa komponowana z pierwszym członem od PN. *Jasiek* (: *Jan*) w Gen. Plur. i drugim od Appell. *gród*.

Jaświłowskie, dziś teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Jaświłowskie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Jaświłowskie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od PN. *Jaświlo* (SNW. IV 323) z Suff. *-ow-ski* (*Jaświlo* - przymiotnik *jaświłowy* + Suff. *-ski*) lub od PN. *Jaświłowski* w Nom. Plur.

Jaworecki Staw dziś staw około 1 ha przy osadzie Jaworek, gm. Olecko i na strumieniu Jaworka (zob.).

Namenvariante: *Jaworski Staw, Jeworker Mühlenteich, Kleinplöwker Mühlenteich*; ON.

Jaworek dt. *Jeworken*

(Mp. 25 - Olecko 2)

SN.: 1931 *Jaworski Staw* Leyding 57

1931 mua. *Jeworski Staw* Leyding 57

1938 *Jeworker Mühlenteich* Leyding 57

1938 *Kleinplöwker Mühlenteich* Leyding 57

1955 *Jaworski Staw* Leyding 57

1965 *Jaworecki Staw* [*Jeworker Mühlenteich, Kleinplöwker Mühlenteich*] HW. (430) 167

ON.: ok. 1790 *Jeworken* Schrötter XII

1882 *Jeworken*, (niem.), młyn pow. olecki. Zapewne *Jaworek, Jaworki, Jeworki, Jeworek* SG. III 570

1951 *Jaworek - Jeworken* Rospond 106

1947 *Jaworek, Jeworken, Ploewken Mühle* Leyding I 139

1980 *Jaworek* SM. I 641

1995 *Jaworek* Mp. 100-Suw.

Etym.: Nazwy *Jaworecki Staw, Jaworski Staw* to zestawienia z Adj. od ON. *Jaworek* i drugiego członu od *staw* "Teich". Dt. *Jeworker Mühlenteich*, por. dt. ON. *Jeworken* i dt. *Mühlenteich* "staw młyński". Nazwa dt. *Kleinplöwker Mühlenteich* z pierwszym członem od dt. *klein* "mały" i *-plöwker*, od obocznej nawy wsi *Ploewken Mühle*, por. poln. PN. *Plewka* (SNW. VII 393) lub Appell. *plewka* (: *plewa*). ON. *Jaworek* od PN. *Jaworek* lub Appell. *jaworek* (: *jawor*) "Acer pseudoplatanus, drzewo z rodziny klonowatych" (SJP. III 353).

Jaworek s. *Jaworecki Staw*

Jeworker Mühlenteich s. *Jaworecki Staw*

Jaworski Staw s. *Jaworecki Staw*

†**Jeleń** dziś staw w pobliżu Knyszyn.

(Mp. 25-Moń. 8)

SN.: 1784 *Stawek nazwany Jeleń*, maleńki HG. Dekanat Knyszyński 162

1784 *na stawie Jeleniu* HG. Dekanat Knyszyński 163

Etym.: Od Appell. *jeleń* lub PN. *Jeleń* (SNW. IV 339).

Jemieliste s. Rospuda

Jemieliste s. Rospuda

Jemieliste, jez. na północ od źródeł rzeki Szczeberka, przy wsi Jemieliste gm. Filipów.

ON. *Jemieliste*

(Mp. 25-Suw. 5)

SN.: 1882 *Jemieliste*, jezioro przy wsi t. n. w dobrach Filipów SG. III 562

1884 *od wsi i jez. Jemieliste* SG. V 586

1928 *Jemelister* See Mp. OE.

1931 *Jez. Jemieliste* Mp. WIG.

1961-1970 *Jemieliste* mua. *Jem'eliste, Jem'elistego* SNT. 158

1965 *Jez. Jemieliste* HW. (429) 167

1980 *J. Jemieliste* PHP. 225

1983 *Jemieliste* PHP. 1 563

1995 *J. Jemieliste* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1882 *Jemieliste*, wś, pow. suwalski, gm. i par. Filipów SG. III 562

1928 *Jemeliste* Mp. OE.

1963 *Jemieliste* Mp. 25-Suw. 5

1980 *Jemieliste* SM. I 648

1995 *Jemieliste* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Pierwotna nazwa jeziora, utworzona Suff. *-isty* od *jemiola*, por. preuß. *emelno*, lit.

āmalas, ros. *omela*, poln. *jemiola*, scs. *imela* "Viscum album". Nazwę można też łączyć z

lit. *iĩnti*, scs. *jęti*, **jьmą*, poln. *jać* "brać, wziąć". Nazwy związane z tym rdzeniem

oznaczają zbiorniki bardzo zarybione, w których dobrze "bierze ryba", por. SN. *Omulówek*

(Falk, ABS. 10, 152). ON. została utworzona od SN. *Jemieliste*, ale też PN. *Jemielista*,

Jemielisty, też *Jemioł, Jemiola* (SNW. IV 341).

Jenklerz s. Jęklarz

Jerzowe Bagienko, dziś bagno 1,2 km na zachód od wsi Czarny Bród.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 *Jerzowe Bagienko* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Człon pierwszy od Adj. *jerzowy* (od PN. *Jerzy* z Suff. *-owy*), drugi równy *bagienko*

"małe bagno".

Jesionicha dziś bagna w dorzeczu Jałówka.

FlurN. *Jesionickie Góry*; ON. leśn. *Jesionicha*

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Jesionicha* Mp. 25-Biał. 2

FlurN. 1963 *Jesionickie Góry* Mp. 25-Biał. 2

ON. leśn. *Jesionicha* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Nazwa utworzona Suff. *-icha* od Appell. *jesion*, por. brus. *jasień* "drzewo z gatunku oliwkowatych", por. FlurN. *Jasienicha* (Kondratiuk, Toponimiczny 176).

Jeśniówka rozlewisko, bagna na terenie miasta Łapy.

(Mp. 25- Łapy 1)

SN.: 1961-1970 *Jeśniówka* mua. *Jeśńofka*, *Jeśńofk'i*, *Jeśńofce* SNT. 159

1973 *Jeśniówka* UN. 158, 5

Etym.: Od PN. *Jeśniak*, *Jeśniok* (SNW. IV 357) z Suff. *-ówka*.

Jeworken s. Jaworecki Staw

Jeziorak dziś bagno na północ od miasta Ełk.

Namenvariante: *Jeziorek Bruch*, *Jeziórko*

(Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1938 *Jeziorek Bruch* Leyding 26

1928 mua. *Jeziórko* Leyding 26

1928 *Jeziorak* Leyding 26

1955 *Jeziorak* Leyding 26

Etym.: SN. *Jeziorak* od *jezioro* z Suff. *-ak*. SN. dt. *Jeziorek Bruch* z pierwszym członem od poln. *jezioro* z Suff. *-ek* i drugim członem równym dt. *Bruch*.

Jeziorek Bruch s. Jeziorak

Jeziorko małe jezioro w pobliżu wsi Jeziorki, gm. Augustów.

Namenvariante: *Jezioro*

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1784 *Jeziorko pod wsią Jeziorkami zwaną* HG. Dekanat Augustowski 174

1784 *Jeziorko pod wioską Jeziorkami* HG. Dekanat Augustowski 178

1882 *Jezioro Jeziorki* ma 15 mr. obszaru i do 20 stóp głębokości SG. III 57

1921 *Jeziorki* Mp. Niem.

1965 *Jeziorko* HW. (461)177

1966 *Jeziorko*, mua. *Jeźorko*, *-ka* UN. 151

1966 *Jezioro*, *-ra*, mua. *Jeźoro*, *-ra* UN. 151

ON.: 1561 *Siolo Jeziorki* Halicka T. 33

1571 w s. *Jeziorkach* Źródła Dziejowe VI, 3, s. 111

1573 w *Jezyorkach* Halicka T. 33

1575 *In villa Jezyorki* Halicka T. 33

1576 *Wieś Jeziorki* LDK. WP. 118

1577 *Jeziorko* Źródła Dziejowe VI, 1, s. 178

1664 *Wieś Jeziorki* Halicka T. 33

1784 *Jeziorki* HG. Dekanat Augustowski 173

1795 *Jeziorko* (!) Halicka T. 33

1827 *Jeziorki* Tabella I, 180

1882 *Jeziorki* wś nad małym jeziorem t. n. i błotem Trukele SG. III 576

1980 *Jeziorki* SM. I 652

1996 *Jeziorki* Mp. 100 - Elk

Etym.: SN. *Jeziorko* od *jeziorko* "małe jezioro", SN. *Jeziorko* od *jeziorko* "See". ON. *Jeziorki* od SN. *Jeziorko* w liczbie mnogiej.

Jeziorko s. Jeziorko Sajno

Jeziorko Sajno, mały zbiornik na wschód od jez. Sajno, między jez. Sajno i Sajenek, w Puszcza Augustowska na zachód od osady Sajenek.

Namenvariante: *Jeziorko*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1963 *Jez. Jeziorko* Mp. 25-Aug. 5

1976 Od czasu kiedy zbudowano most kolejowy, przecinający wschodnią część jeziora

Sajno, powstało tu trzecie jeziorko leżące między Sajnem a Sajenkiem, nazywane *Jeziorko Sajno* Falk, ABS. 10, 102

1980 *J. Jeziorko* PHP. 225

1983 *Jeziorko* PHP. 1 566

Etym.: Nazwa komponowana. Człon pierwszy jak wyżej, człon drugi ponowiony od nazwy jeziora *Sajno* (s. dort.).

Jeziorko Suchorzeczczzańskie jez. we wsi Sucha Rzeczka, gm. Płaska.

ON. *Sucha Rzeczka*

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1966 *Jeziorko Suchorzeczczzańskie*, -ka -kiego mua. *Jeżorko Suxožeččansk'e*, -ka -k'ego

UN. 151

ON.: 1880 za pomocą śluzy *Suchorzeczka* SG. I 55

1966 *Sucha Rzeczka*, *-chej -ki* mua. *Suxa Žečka* UN. 151

1982 *Sucha Rzeczka* SM. III 371

1995 *Sucha Rzeczka* Mp. 100-Grodno

Etym.: Od poln. *jeziorko* "małe jezioro" i Adj. *suchorzeczczkański* od ON. *Sucha Rzeczka*.

Jezioro Długie Augustowskie s. Długie Jezioro

Jezioro Augusta s. Augustowskie Jezioro

Jezioro Augusta s. Augustowskie Jezioro

Jezioro Augustowskie s. Augustowskie Jezioro

Jezioro dziś bagno 1 km na północny-zachód od wsi Pańki w rozlewisku Narwi.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Jezioro* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od *jeziorko* "See".

Jezioro s. *Jeziorko*

Jezioro Knyszyńskie s. Augustowskie Jezioro

Jezioro Małe jez. 12,23 ha na południowy-wschód od wsi Grabnik, gm. Stare Juchy.

Namenvariante: *Kleiner Grabnick See*, *Szienszek S.*, *Sincek*, *Małe Jezioro*; ON. *Grabnik* (Mp. 25-Ełk 4)

SN.: 1928 *Małe Jezioro* Leyding 27

1928 mua. *Sincek* Leyding 27

1938 *Kleiner Grabnick See* Leyding 27

1938 *Szienszek S.* Leyding 27

1955 *Małe Jezioro* Leyding 27

ON.: 1484 *Grabnicken* Kętrzyński 456]

um 1790 *Grabnicken* Schrötter XVIII

1881 *Grabnik*, niem. *Grabnick* al. *Grabnicken* SG. II 771

1939 *Grabnik* (niem. *Grabnick*) Arnold 1602

1951 *Grabnik - Grabnick* Rospond 88

1963 *Grabnik* Mp. 25. - Ełk 4

1980 *Grabnik* SM. I 530

Etym.: SN. *Małe Jezioro* z pierwszym członem od Adj. *mały* "klein" i drugim równym *jeziorko*

"See". Dt. SN. *Kleiner Grabnick See*, z członem *Kleiner*, wskazującym na wielkość obiektu

w stosunku do jeziora *Grabnik See* (zob.). SNN. *Szienszek S.*, *Sincek* od Adj. *siny* z Suff.

-cek (*sinek* + Suff. *-ek*).

Jeziro Wielkie Oleckie s. Oleckie Wielkie Jezioro

Jeziro Woźnowiejskie s. Dręstwo

Jeziro Zygmunta Augusta s. Augustowskie Jezioro

Jeziro Zygmunta Augusta s. Augustowskie Jezioro

Jezirowskie Jezioro jez. w dorzeczu dopływów jez. Sunowo, przy wsi Jeziorowskie, gm. Stare Juchy.

ON. *Jeziorowskie*, dt. *Seedorf*

(Mp. 25. - Ełk 4)

SN.: 1889 a z *Jeziorowskiem* od północy SG. X 348

1965 *Jeziro Jeziorowskie* HW. (452)174

ON.: um. 1790 *Jeszirowsken* Schrötter XVIII

1982 *Jeziorowskie, Jeziorowsko*, niem. *Jeziorowsken*, wś, pow. łecki SG. III 579

1914 *Jeszirowsken* TK. Kreis Oletzko

1951 *Jeziorowskie - Seedorf (Jeszirowsken)*; ełcki Rospond 110

1963 *Jeziorowskie* Mp. 25. - Ełk 4

1980 *Jeziorowskie* SM. I 654

1996 *Jeziorowskie* Mp. 100-Ełk.

Etym.: Nazwa z pierwszym członem równym ON. *Jeziorowskie* i drugim od Appell. *jeziro*.

Jeziórko s. Jeziorak

Jędzelewo jez. 150,50 ha na zachód od wsi Juchy w pobliżu jez. Gawlik.

Namenvariante: *Henselewo See, Hänsel See, Hensel, Henselin*; FlurN.: *Jędzelewska Góra* dt. *Schwedenschanze*

Mp. 25- Ełk 1

SN.: 1471 *Hensell* Barkowski 186

1566 *Henselin* Barkowski 186

1595 *Hensel* Hennenberg II 12

1914 *Henselewo See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Henselewo See* TK. Kreis Lyck

1921 *Henselewo - See* Mp. Niem.

1923 *Henselewo See* TK. 25/2098

1928 *Henselewo* S. Leyding 25

1928 *Jędzelewo* Leyding 25

1938 *Hänsel See* Leyding 25

1940 *Hänsel See* Leyding 25
 1951 *Jędzelewo - Hänsel See* Rospond 111
 1955 *Jędzelewo* Leyding 25
 1963 *Jez. Jędzelewo* Mp. 25- Ełk 1
 1965 *Jędzelewo* [*Henselewo See, Hänsel See, Hensel, Henselin*] HW. (447) 172
 1980 *J. Jędzelewo* PHP. 225
 1983 *Jędzelewo* PHP.1. 581
 1996 *J. Jędzelewo* Mp. 100 - Ełk
 FlurN.: 1938 *Schwadenschanze* Leyding 33
 1939 *Inseleska Gora* Leyding 33
 1928 *Jędzelewska Góra* Leyding 33
 1955 *Jędzelewska Góra* Leyding 33

Etym.: SN. *Jędzelewo* jest adaptacją fonetyczną nazwy dt. *Hänsel See, Hensel, Henselin* z Suff. *-ewo*, powstała pod wpływem poln. Appell. *jędza* lub PN. *Jędza, Jędzak, Jędzejak, Jędzejko, Jędzejek* (SNW. IV 371). SN. dt. *Henselewo See* została utworzona pod wpływem poln. *Jędzelewo* z członem *See* "jezioro". Formy dt. *Hänsel See, Hensel, Henselin* to adaptacje nazwy staropruskiej z nagłosowym protetycznym *h*. Nazwa staropruska mogła mieć formę **Ans-el-is*, z Suff. *-el-* (por. Gerullis 250-251) od rdzenia **Ans-* por. preuß. *ansis* "Hoke" (Toporow I 92, preuß. *ansis* "Kesselhaken", lett. *uosa* "Henkel, Schleife, Öse", lat. *ānsa* "Griff, Henkel, Handhabe" od idg. **ansā, ansi-* "Schlinge, Schleife" (Pokorny 48). Por. SN. Hańcza, por. 1385 *die Ansee, die Cleyne Ansee*, zestawianą przez K. O. Falk z lit. *uōts, uōte* "eine Rinne, ein Abzugsrinne, durch welche die Jauche z.b. vom Viehstall abfließt", ze względu na długi i wąski kształt jeziora. (Falk, ABS. 10, 169-172).

Jęklerz jezioro w dorzeczu Nereśl.

Namenvariante: *Jenklerz*

(Mp. 25- Moń. 7)

SN.: 1882 *Jęklerz jez.*, ob. Narew SG. III 592

1885 O 1 km poniżej miasta Tykocina a o ćwierć mili od Narwi znajduje się bardzo wąskie ale dość długie i głębokie *jeziorko Jenklerz (Jęklerz)* SG. VI 907

1965 *Jęklerz* HW. (425)165

Etym.: Pierwotnie nazwa jaćwieska. Można w niej rekonstruować rdzeń **Angl-* albo **Ank-*, **Ang-*. Jeżeli przyjmiemy związek nazwy z rdzeniem **Angl-* możemy ją rekonstruować

jako **Angl-er-is*, por. preuß. *anglis* "Kohle", nazwę preuß. 1335 *Angliten* (Gerullis 10) i lit. GNN. *Añglis, Añglinis, Anglêlis, Anglupè* i lit. *anglis* (Vanagas LHEŽ. 42). Nazwa może wskazywać jezioro, nad którego brzegami wypalano w puszczy węgiel drzewny. Polacy przejmując nazwę opuścili wygłosowe *-is*, wcześniej palatalizując *r > r' > rz* i dodając protetyczną głoskę *j* w nagłosie nazwy (por. *Andrzej > Jędrzej*). Spółgłoska *k* mogła się pojawić pod wpływem poln. *jęk, jęczyć*, też PNN. *Jęk, Jęka, Jękal, Jękalski, Jękasa, Jękat* i inne (SNW. IV 371). Nie można wykluczyć nazwy bałtyckiej **Ank-(e)l-er-is*, por. lit. FIN. *Ánkaris*, nazwy lett. *Añkuoriņi, Aņkuriņi* (Vanagas LHEŽ. 43) i preuß. 1358 *Ankren*, ok. 1400 *Anckreyn*, 1405 *Ankreynen*, 1420 *Ankraynen*, 1420 *Anckareinen, Angkerin* (Gerullis 10) lub *Ang-(e)l-er-is*, por. preuß. *angis*, lit. *angis* "Schlange", lat. *anguis*, lett. *ùodze* "Schlange" (Pokorny 43), lit. FINN. *Ánga, Anginas* (Vanagas, LHEŽ. 42), preuß. 1399 *Angerow* (Gerullis 10).

Juchasee s. Juskie Jezioro

Juchauer See s. Juskie Jezioro

Juchowka See s. Juchówka

Juchówka, jez. 23,65 ha ok. 1 km na północ od wsi Gaški w dorzeczu rzeki Ślepianka, dopływ Dworackie Jezioro, 15 km na północny - wschód od miasta Ełk.

Namensvariante: *Juchowka See, Kleiner Heinrichstaler See, Małe Jezioro*; ON. dt.

Heinrichstal poln. *Kukówko*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1921 *Juchowka S. Leyding 57*

1921 *Juchowka S. Mp. Niem.*

1923 *Juchowka See TK. 25/20100*

1928 *Juchowka Mp. OE.*

1930 *Juchówka Leyding 57*

1938 *Kleiner Heinrichstaler See Leyding 57*

1940 *Kleiner Heinrichstaler See Leyding 57*

1955 *Juchówka Leyding 57*

1963 *Jez. Małe Mp. 25 - Olecko 5*

1965 *Juchówka [Juchowka See, Kleiner Heinrichstaler See] HW. (442) 170*

1996 *Juchówko Mł. Mp. 100 - Ełk*

ON.: 1562 *Kukofken* Kętrzyński 518

um 1790 *Alt Kuckowken* Schrötter XII

1882 *Kukówko* Kętrzyński 518
1883 *Kukówko*, niem. *Kukowken, Kukaffken* SG. IV 856
1941 *Kukówko - Heinrichstal* 1938, *Kukowken* Chojnacki 108
1923 *Kukowken* TK. 25/20100
1951 *Kukówko - Heinrichstal (Kukowken)* Rospond 152
1981 *Kukówko* SM. II 249
1996 *Kukówko* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Juchówka* od PN. *Jucha* (SNW. IV 392) lub Appell. *jucha* "posoka, krew; sos, polewka, sok" (SJP. III 433) z Suff. *-ów-ka*, por. niżej *Juskie Jezioro* i ON. *Stare Juchy, Nowe Juchy*. Dt. SN. *Juchowka See* od poln. *Juchówka* z członem *See*. Dt. SN. *Kleiner Heinrichstaler See* z członem *Kleiner* od dt. *klein* "mały" i Adj. od dt. ON. *Heinrichstal (Kukowken)* dziś *Kukówko* oraz *See*. SN. *Małe Jezioro* od poln. *mały* "klein" i *jezioro* "See".

Juskie Jezioro jez. ok.1,5 ha częściowo osuszone we wsi Juchy, gm. Stare Juchy.

Namenvariante: *Juchauer See, Juchasee*; ON. *Stare Juchy* dt. *Fliessdorf, Nowe Juchy* dt. *Adlig-Fliessdorf*

(Mp. 25-Ełk 1)

SN.: 1912 *Juchasee* Leyding 26
1928 *Juskie Jezioro* Leyding 26
1938 *Juchaer See* Leyding 26
1955 *Juskie Jezioro* Leyding 26
1965 *Jez. Juskie [Juchauer See, Juchasee]* HW. (447) 172
ON.: 1461 *Alt-Jucha* Kętrzyński 498
1498-1503 *in Iwcha* Kartoteka PAN.
ok. 1550 *Juchi* CDW. III 402
1780 *Jucha, Alt* HAPr. IV 255
um 1790 *alt Jucha* Schrötter XVIII
1802-1812 *Alt Jucha* TK. Ost.- Pr.
1882 *St. Juchy* Kętrzyński 498
1882 *Juchy Stare* al. *Jucha* SG. III 618, 619
1920 *Alt Jucha (Adl.)* Mp. HAPr. I
1921 *Alt Jucha* Mp. Niem.
1923 *Jucha* TK. 25/2099

1946 *Stare Juchy* al. *Stara Jucha - Alt Fliessdorf* 1938, *Alt Jucha* Leyding I 122

1951 *Stare Juchy -Fliessdorf (Jucha)* Rospond 306

1982 *Stare Juchy* SM. III 313

1996 *Str. Juchy* Mp. 100-Ełk

ON.: 1473 *Neu Jucha* Kętrzyński 500

1780 *Jucha, Neu* HAPr. IV 255

um 1790 *neu Jucha* Schrötter XVIII

1882 *Nowe Juchy* Kętrzyński 500

1920 *Neu Jucha* Mp. HAPr. I

1921 *Neu Jucha* Mp. Niem.

1946 *Nowe Juchy - Fliessdorf* 1938, *Neu Jucha* Leyding I 123

1951 *Nowe Juchy - Adlig-Fliessdorf, Adlig Jucha* Rospond 212

1967 *Nowe Juchy* Sp. M. 758

Etym.: SN. *Juskie Jezioro* to nazwa komponowana z przymiotnika od ON. *Juchy* (*Stare, Nowe*) i członu *jezioro*. ON. *Juchy* od PN. *Jucha* (SSNO. II 495) o charakterze przezwiskowym w liczbie mnogiej. SNN. dt. *Juchauer See, Juchasee*, por. ON. *Jucha* od *Juchy* i *See*.

K

Kaczan, starorzecze Narwi między Uhowem i Wólką Waniewską

(Mp. 25 - Łapy 1)

SN.: 2003 mua. *Kaczan* NPN.

Etym.: Od *kaczy* (: *kaczka* "Ente") z Suff. *-an*.

Kaczeniec Mały dzis staw ok. 3 ha w Czerwonym Borze przy stawie Kaczeniec Wielki.

Namenvariante: *Kleiner Enten Teich, Kleiner Statzer T(eich)*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: 1923 *Kl. Enten T.* TK. 25/1899

1930 *Kaczeniec Mały* Leyding 44

1930 mua. *Mały Kjaczeniec* Leyding 44

1938 *Kleiner Enten Teich* Leyding 44

1938 *Kleiner Statzer T.* Leyding 44

1955 *Kaczeniec Mały* Leyding 44

Etym.: SN. *Kaczeniec Mały* z pierwszym członem od Appell. *kaczeniec* "bot. knieć - *Caltha*, roślina z rodziny jaskrowatych (...) rośnie na bagnach, wilgotnych łąkach" (SJP. III 455)

lub *kaczeniec* "staw nad którym przebywają kaczki" i drugim od *mały* "klein". Dt. *Kleiner Enten Teich*, por. dt. *klein*, *Ente* "kaczka" i *Teich* "staw". Dt. *Kleiner Statzer T.*, por. niżej. **Kaczeniec Wielki** staw 18,82 ha w Czerwonym Borze około 1,5 km na północny-wschód od osady Czerwony Dwór.

Namenvariante: *Grosser Enten Teich*, *Statzer T(eich)*, *Staaker T(eich)*

(Mp. 25- Olecko 1)

SN.: 1923 *Gr. Enten T.* TK. 25/1899

1930 *Kaczeniec Wielki* Leyding 42

1930 *mua. Duzy Kjaceniec* Leyding 42

1931 *Staaker T.* Leyding 42

1938 *Grosser Enten Teich* Leyding 42

1938 *Statzer T.* Leyding 42

1955 *Kaczeniec Wielki* Leyding 42

Etym.: SN. *Kaczeniec Wielki*, jak wyżej z członem *Wielki*, od Appell. *wielki* "gross", antonimicznym do *Mały* w SN. *Kaczeniec Mały* (zob.). SN. dt. *Statzer T(eich)*, por. dt. *Statt* "miejsce", SN. dt. *Staaker T(eich)*, por. dt. *Staken* "tyka, żerdź", nazwa może też kontynuować jakąś nieznaną dziś nazwę staropruską.

Kalejty s. Długie Jezioro

Kalejty południowa część jeziora Długie, na północny - wschód od miasta Augustów.

Namenvariante: *Kalita*, *Kaleta*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1569 *Thamze Ieziorko Kalita* Falk, ABS. 10, 93

1900 *Jez. Kalejtu* Mp. Prus.

1929 *Jez. Kalejty* Mp. WIG.

1964 *Kalejty* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Kalejty* HW. (432) 167

1966 *Jez. Kalejty, Kalejty, Kalejt*, *mua. Kalejty, Kalejtó* UN. 151

1976 Dzisiejsze brzmienie: *Kaleta* *mua.kaleta, zatoka kaleta, kale###ta, kalety - melńk'e* *##żorko, kole kaletof, fkaletax, kale###ty* Falk, ABS. 10, 108

1995 *Kalejty* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Nazwa jaćwieska **Kaleitai*, utworzona Suff. *-eit-* od rdzenia **kal-*, ten por. pie. **kel-*, *kal-* (zob. Kolno). Brzegi i dno jez. *Kaleta* są czarne i muliste. Poln. SN. *Kalejty* jest substytucją fonetyczną nazwy jaćwieskiej. Por. poln. *kalić* "brudzić, plamić".

Lit.: Falk, ABS. 10, 108.

Kaleta s. Kalejty

Kalinowo dziś bagna na północ od wsi Ruszczany.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Kalinowo* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od Appell. *kalina* "Viburnum, krzew z rodziny przewiertnikowatych" (SJP. III479)
lub PN. *Kalina*, też *Kalinowski* (SNW. IV 444-445) z Suff. -owo.

Kaliszek bagno na północ od Bagno Podlaskie, rozlewisko rzeki Biebrza, w pobliżu uroczysko Kaliszek.

FlurN. *Kaliszek*

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Kaliszek* Mp. 25-Moń. 3

FlurN. uroczysko Kaliszek: 1930 *Ur. Kaliszek* Mp. WIG.

Etym.: GN. od FlurN. *Kaliszek*, ta od poln. *kał* "błoto, kałuża, nieczystości" (SJP. III 485),
por. *kał* "błoto; muł, fusy; bagno, moczar" (Sławski SE. II 32) z Suff. -iszek, por. poln.
kalisty "pełen kału; błotnisty", *kalić* "brudzić, plamić", zob. Kalejty.

Kalita s. Kalejty

Kalkhof s. Golubskie Jezioro

Kalkhofer See s. Golubskie Jezioro

Kaluhi bagno około 1 km na północny-wschód od wsi Izbiszczce, na pn. od Łapy.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bg. Kaluhi* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od brus. mua. *kaluha* "kałuża" (por. Sławski SE. II 35-36) w liczbie mnogiej.

Kałęczyn staw i bagno w pobliżu wsi Solistówka.

(Mp. 25 - Aug. 2)

SN.: 1966 *Kałęczyn*, -na mua. *Kałencyn*, -na UN. 151

Etym.: Od PN. *Kałęka* (SNW. IV 455) z Suff. -in. Adj. *kałęczyn* "należący do Kałęki".

Kamienne jez. na północ od wsi Filipów przepływa przez nie rzeka Rospuda.

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1921 *Kamienno See* Mp. Niem.

1928 *Kamienno* - *See* Mp. OE.

1961-1970 *Kamienne* mua. *Kam'enne*, -ego SNT. 170

1963 *Jez. Kamienne* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Kamienne Jez.* HW. (428) 166

1980 *J. Kamienne* PHP. 225

1983 *Kamienne* PHP. 1. 561

1995 *J. Kamienne* Mp. 100-Suw.

Etym.: Od Adj. *kamienny* (: *kamień*) z członem *jeziro*.

Karano dziś bagno 1 km na wschód od wsi Kruszewo.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bagno Karano* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od PN. *Karan* (SNW. IV 490) w rodzaju nijakim.

Karasiewek małe jezioro przy wsi Karasiewo gm. Bakalarzewo, blisko rzeki Rospuda.

ON. *Karasiewo*

Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 5

SN.: 1961-1970 *Karasiewek* mua. *Karaszewek*, *Karaszefka* SNT. 174

1963 *Jez. Karasiewek* Mp. 25 - Suw. 4

1963 *J. Karasiewek*, *J. Karasiewek* Mp. 25 - Olecko 3

ON.: 1744 *Karasiewo* Kartoteka PAN.

1784 *Karasiewo* Kartoteka PAN.

1822 *Karasiewo* Tabella I 197

1882 *Karasiewo* SG. III 830

1963 *Karasiewo* Mp. 25 - Olecko 5

1963 *Karasiewo* Mp. 25 - Suw. 4

1981 *Karasiewo* SM. II 33

Etym.: SN. *Karasiewek* od ON. *Karasiewo* z Suff. *-ek*. ON. *Karasiewo* od PN. *Karasz* (SNW.

IV 492) lub Appell. *karasz* "Carassius carassius, ryba słodkowodna z rodziny

karpiovatych" (SJP. III 555).

Karasiewo s. *Karasiewek*

Karklina bagno na wschód od wsi Juchnowiec Kościelny.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Karklina* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od lit. *karklynas* "miejsce, gdzie rośnie łoża, wierzba", por. FlurN. *Karklin(a)*,

Karkliny (Kondratiuk, Elementy 116).

Karolowa Sadzawka staw w m. Augustów.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1961-1970 *Karolowa Sadzawka* mua. *Karolova Sa3#afka Karolove## Sa3#afk'i* SNT.

176

1966 *Karolowa Sadzawka* mua. *Karolova Sa3#afka* UN. 151

Etym.: Nazwa od poln. Adj. *karolowa* z Suff. *-owa* od PN. *Karol* i Appell. *sadzawka*.

Karpfen Teich s. Boćwinka Mała

Karpfen Teich s. Boćwinka Wielka

Karpiniec teren bagienny nad rzeką Brzozówka, przy jej ujściu do Biebrza. Z bagien

Karpiniec wypływa Rów Wogzalski.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Karpiniec* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

1963 *Karpiniec* Mp. 25-Moń. 2

Etym.: Od Adj. *karpi* (: *karp* "Cyprinus carpio, ryba jadalna z rodziny karpiovatych" (SJP. III 582) z Suff. *-iniec*.

†**Kazułowicz** zaginione jezioro w dolinie rzeki Biebrza, parafia Trzcianne.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1784 Nurczaste, stara rzeka i *Kazułowicz* błotniste wedle siebie leżące HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: SN. równe PN. *Kazułowicz*. PN. *Kazułowicz* od PN. *Kazulo*, *Kazula* (SNW. IV 552) z Suff. *-owicz*.

Kąty bagna między wsiami Janowicze i Nowosady.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Kąty* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: W licznie mnogiej od Appell. *kąt*.

Keipern s. Barańskie Jezioro

Keipern See s. Barańskie Jezioro

Kelcher See s. Kielki

Kessel See s. Kociołek

Kessel See s. Rydzewo

Kessel See s. Kocioł

Kiefern See s. Kociołek

Kielki jez. 24.99 ha między wsiami Dunajki i Chełchy, gm. Świętajno.

Namenvariante: *Dunajek*, *Chelskie Jezioro*, *Chelcher See*, *Kelcher See*, *Donaicken*; ON.

Dunajek dt. *Duneiken*, *Chełchy* dt. *Chelchen*

Mp. 25 - Olecko 4
 SN.: 1595 *Donaicken* Hennenberg II 10
 1914 *Chelcher S.* TK. Kreis Oletzko
 1923 *Chelcher See* TK. 25/1999
 1928 *Chelcher S.* Leyding 56
 1931 *Dunajek* Leyding 56
 1931 mua. *Chelskie Jez.* Leyding 56
 1938 *Kelcher See* Leyding 56
 1940 *Kelcher See* Leyding 56
 1955 *Dunajek* Leyding 56
 1963 *J. Kielki, J. Chelchy* Mp. 25 - Olecko 4
 1965 *Kielki a. Dunajek a. Jez. Chelskie [Chechler See (!), Kelcher See, Donaicken]* HW.
 (441) 170
 1980 *J. Kielki* PHP. 225
 1995 *J. Chelchy* Mp. 100 - Suw.
 ON.: ok. 1790 *Dunaycken* Schrötter XII
 1802-1812 *Dunayken* TK. Ost.- Pr.
 1800 *Dunaiken* TK. W.
 1881 *Dunajek*, niem. *Duneiken, Duneyken*, wś i dobra pow. olecki SG. II 224
 1914 *Dunayken* TK. Kreis Oletzko
 1923 *Duneyken* TK. 25/1999
 1951 *Dunajek - Duneiken (Duneyken)*, olec. Rospond 64
 1963 *Dunajki* Mp. 25 - Olecko 4
 1980 *Dunajek* SM. I 374
 1995 *Dunajek* Mp. 25 - Suw.
 ON.: 1558 *Chelchen* Kętrzyński 513
 ok. 1790 *Chelchen* Schrötter XII
 1800 *Chelchen* TK. W.
 1802-1812 *Chelchen* TK. Ost.- Pr.
 1880 *Chelchy*, niem. *Chelchen*, dobra pow. olecki, st. p. Dunajki SG. I 552
 2 poł. 19 Jh. *Chelchen* TK. PO.
 1914 *Chelchen* TK. Kreis Oletzko
 1923 *Chelchen* TK. 25/1999

1941 *Chelchy - Chelchen* bei *Duneiken*, *Kelchen* 1938 Chojnacki 40

1951 *Chelchy - Chelchen* Rospond 33

1963 *Chelchy*, *Kielki* Mp. 25 - Olecko 4

1980 *Chelchy*, dt. *Chelchen* SM. I 220

1995 *Chelchy* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Kielki* jest substytucją poln. SN. *Chelchy*, pod wpływem poln. *kielek*, Plur. *kielki* i dt. ON. *Kelchen* za wcześniejsze *Chelchen*. SN. *Chelchy* od ON. *Chelchy*. ON. *Chelchy* od PN. *Chelch* (SSNO. I 313), por. *Nicolao alias Chelch de Chelchi* (Halicka 31). SN. *Dunajek* równy ON. *Dunajek* od Appell. *dunajek* : *dunaj* "woda" (Brückner 103). SN. *Chelskie Jezioro* to Adj. *chelskie* (od ON. *Chelchyi* z Suff. *-ski*) i Appell. *jezioro*. Dt. SNN. *Chelcher See*, *Kelcher See*, *Donaicken*, por. dt. ONN. *Chelchen* potem *Kelchen* i *Duneiken* (*Duneyken*) oraz dt. *See* "jezioro".

Klemencin bagno część Biebrzańskie Bagno na wschód od wsi Okrasin, w pobliżu uroczysko Klemencin, na południe od dolnego biegu rzeki Klimaszewnicy.

FlurN. *Klemencin*

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1471 *ex opposito ... Climyanczin* [= Klemencin] K. M. K.5.6

1963 *Klemencin* Mp. 25-Moń. 3

FlurN. Uroczysko Klemencin: 1930 *Ur. Klemencin* Mp. WIG.

Etym.: Od PN. *Klement* (SNW. IV 654) z Suff. *-in*.

Klein Gablick s. Gawlik

Klein Gablicken s. Gawlik

Klein Gordeyken s. Gordejskie Jezioro

Klein Margen See s. Mała Sawinda

Klein Oletzkör See s. Oleckie Małe Jezioro

Klein Oletzken s. Oleckie Małe Jezioro

Klein Oletzko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Klein Olezky s. Oleckie Małe Jezioro

Klein Schwalg s. Szwałk Mały

Klein Skomante s. Skomętno

Klein Skomenten s. Skomętno

Kleine Kutte See s. Zapole

Kleiner Heinrichstaler See s. Juchówka

Kleiner Sybba See s. Szybka
Kleiner Bodzian See s. Bocianek
Kleiner Erlentaler See s. Głębokie Jezioro
Kleiner Glembocka See s. Zapole
Kleiner Sel(l)ment See s. Selmęt Mały
Kleiner Szonstag See s. Orzechówko
Kleiner Bodschwingken See s. Boćwinka Mała
Kleiner Brillen See s. Bocianek
Kleiner Enten Teich s. Kaczeniec Mały
Kleiner Glemboki See s. Zapole
Kleiner Grabnick See s. Jezioro Małe
Kleiner Lenkucka See s. Łękuk
Kleiner Lepacker See s. Lepaczek
Kleiner Meruner See s. Małe Mieruńskie Jezioro
Kleiner Merunsker See s. Małe Mieruńskie Jezioro
Kleiner Ramecksfelder See s. Lepaczek
Kleiner Regeler See s. Szlam
Kleiner Sawinda See s. Mała Sawinda
Kleiner Sonntag See s. Orzechówko
Kleiner Statzer T(eich) s. Kaczeniec Mały
Kleiner Szwald See s. Mały Szwałk
Kleiner Tataren See s. Tatarskie Małe Jezioro
Kleingordeiken s. Gordejskie Jezioro
Kleinmühlen See s. Wielkie Rude Jezioro
Kleinplöwker Mühlenteich s. Jaworecki Staw
Kleinramecksfelde s. Lepackie Jezioro
Kleszczówka jez. bezodpływowe ok. 4,60 ha na południowy-wschód od wsi Szczecinowo.

Namenvariante: *Kleszowka* See

(Mp. 25- Ełk 1)

SN.: 1928 mua. *Klescówkja* Leyding 28

1938 *Kleszowka* See Leyding 28

1928 *Kleszczówka* Leyding 28

1955 *Kleszczówka* Leyding 28

1965 *Kleszczówka* [*Kleszowka See*] HW. (448) 173

Etym.: Od Appell. *kleszcz* "ryba, leszcz, owad" lub PN. *Kleszcz* (SNW. IV 658-659) z Suff. *-ówka*.

Kleszowka See s. *Kleszczówka*

Klewiańskie teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami rzek Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Klewiańskie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Klewiańskie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. *klewiańskie* od PN. *Klewiański*, por. *Klewianowska*, *Klewiński* (SNW. IV 660) od podstawy *chlew*, też *Chlewiński* (NP. I 76).

Klimaszewnica jez. w dolinie rzeki Klimaszewnica, w jej dolnym biegu.

(Mp. 25- Graj. 5)

SN.: 1471 *cum lacu Climaschewnycza* K. M. K. 5.6

1975 Z pierwszej połowy XV w. znamy tylko nazwy jezior: (...) *Klimaszewnica* Wiśniewski Graj 42

Etym.: Nazwa ponowiona od FIN. *Klimaszewnica* (zob.).

Klimaszówka część Bagno Biebrzaskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Klimaszówka* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Z Suff. *-ówka* od PN. *Klimasz* (: *Klemens*), por. FIN. i ON. *Klimaszewnica*.

Kłycek bagno nad Kanał Woźnawiejski w pobliżu rzeki Jegrznia.

Mp. 25 - Graj. 6, Aug. 3

SN.: 1963 *Kłycek* Mp. 25. - Aug. 3

1963 *Kłycek* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od PN. *Kłyk* (SNW. V 15) z Suff. *-ek*.

Kniewo jez. bezodpływowe w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno, ok. 0,7 km na północny-wschód od wsi Płociczno.

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1963 *J. Kniewo* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Kniewo* HW. (450)173

Etym.: Z Suff. *-ewo* od Appell. *kien*, *knia* „pień” (Brückner 240).

Knyszyńskie Jezioro s. Augustowskie Jezioro

Knyszyńskie Jezioro s. Augustowskie Jezioro

Kobylanka bagna 1 km na północny-zachód od wsi Chraboły.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Kobylanka* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od Adj. *kobyli* (: *kobyła*) z Suff. *-anka*.

Kochowizna stawy w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Kochowizna* mua. *Koxov'izna, Koxov'izny, Koxov'izne* SNT. 189

Etym.: Od PN. *Koch, Kocha* (SNW. V 40) z Suff. *-ow-izna*, por. przymiotnik *kochowy* "należący do Kocha".

Kocia Biel dziś bagno na północ od wsi Nieszki i ok. 1,5 km na południe od wsi Karasiewo.

Mp. 25 - Olecko 3

SN.: 1963 *Kocia Biel* Mp. 25 - Olecko 3

Etym.: Od Adj. *koci* (: *kot*) i Appell. *biel*.

Kocioł jez. 4,07 ha na zachód od wsi Romoty.

Namenvariante: *Kociołek, Kocziol See, Koszul See, Kessel See*

(Mp. 25 - Ełk 6)

SN.: 1921 *Kocziol* S. Leyding 26

1928 mua. *Kociołek* Leyding 26

1929 *Koszul* S. Leyding 26

1938 *Kessel See* Leyding 26

1940 *Kessel See* Leyding 26

1955 *Kocioł* Leyding 26

1965 *Kocioł* a. *Kociołek* [*Kocziol See, Koszul See, Kessel See* (= ?*Bianota*) HW. (461)177

1995 *J. Kociołek* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Kocioł* od *kocioł* "zagłębienie w ziemi wypełnione wodą". SN. *Kociołek* od *kocioł* z Suff. Dimin. *-ek*. Dt. *Kessel See* to kalka nazwy polskiej. Warianty: *Kocziol See, Koszul See* to niemieckie adaptacja nazwy poln. *Kocioł* z członem *See*.

Kociołek s. *Kocioł*

Kociołek jez. 15,05 ha, ok. 1,5 km na zachód od wsi Doliwy.

Namenvariante: *Kessel See*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1881 *Kociołek* Kętrzyński 513

1885 *Kociołek* SG. VI 118
1914 *Kessel* S. TK. Kreis Oletzko
1921 *Kessel* - S. Mp. Niem.
1931 *Kociołek* Leyding 57
1940 *Kessel* See Leyding 57
1955 *Kociołek* Leyding 57
1963 *J. Kociołek* Mp. 25 - Olecko 5
1965 *Kociołek* [*Kessel* See] HW. (444) 171

Etym.: Wie oben.

Kociołek jez. bezodpływowe 3,35 ha na wschód od wsi Romejki w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

Namensvariante: *Kosziok See*, *Kiefern See*
(Mp. 25. - Elk 5)

SN.: 1923 *Kociol* S. TK. 25/20100
1928 *Kociołek* Leyding 26
1938 *Kiefern See* Leyding 26
1938 *Kosziok* S. Leyding 26
1955 *Kociołek* Leyding 26
1965 *Kociołek* [*Kosziok See*, *Kiefern See*] HW. (450)173

Etym.: Wie oben. SN. dt. *Kosziok See* jest niemiecką adaptacją nazwy polskiej z członem *See* "jezioro". SN. dt. *Kiefern See*, por. dt. *Kiefer* "sosna" i *See*.

Kociołek jez. około 12 ha, ok. 1,7 km na północ od wsi Mazury, w pobliżu Mazurskie Jezioro, dorzecze rzeki Bierka.

Namensvariante: *Kotschollek See*, *Mummel See*
Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1923 *Kotschollek See* TK. 25/1899
1931 *mua. Kociołek* Leyding 60
1938 *Kotschollek* Leyding 60
1938 *Mummel See* Leyding 60
1940 *Mummel See* Leyding 60
1955 *Kociołek* Leyding 60
1963 *J. Kociołek* Mp. 25 - Olecko 1
1965 *Kociołek* [*Kotschollek See*, *Mummel See*] HW. (438) 169

Etym.: SN. *Kociołek*, por. wyżej. SN. dt. *Kotschollek See* to adaptacja fonetyczna SN. poln.

Kociołek z dt. *See*. SN. dt. *Mummel See*, por. dt. *Mummel* "zgrzybiały dziad" i *See*.

Kociołek s. Rydzewo

Kocziol See s. Kocioł

Koczolek See s. Rydzewo

Kolben See s. Pęczkówko

Kolno jez. w dorzeczu Natta, około 5 km na południe od jezioro Sajno, między wsiami

Kolnica, Rzepiska, Komaszówka, Twardy Róg, gm. Augustów.

ON. *Kolnica*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1569 *Iezioro Kolno* w Puszczy Falk, ABS. 92

1770 *Kelno jez.* Mapa Polonia

1784 *Jezioro Kolno* HG. Dekanat Augustowski 167

1843 *Jez. Kolno* Mp. Kwat.

1883 *Kolno*, jezioro wśród lasów i błot puszczy augustowskiej SG. IV 267

1889 z poblizkiem jez. *Kolno* SG. X 211

1942 *Jez. Kolno* TK. R.

1961-1970 *Kolno* mua. *Kolno*, -a SNT. 191

1963 *Jezioro Kolno* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Kolno* HW. (433) 168

1966 *Jez. Kolno, Kolno*, mua. *Kolno* UN. 151

1980 *Kolno* PHP. 225

1983 *Kolno* PHP. 1 567

1995 *Jez. Kolno* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1784 *Kolnica wielka, Kolnica mała* HG. Dekanat Augustowski 165

1839 *Kolnica* Mp. Kwat. VI 4

1942 *Kolnica* TK. R.

1963 *Kolnica* Mp. 25-Aug. 5

1966 *Kolnica* mua. *Kolńica*, -cy UN. 151

1972 *Kolnica* UN. 151, 17

1981 *Kolnica* SM. II 107

1995 *Kolnica* Mp. 100 - Grod.

Etym.: SN. *Kolno* jest związana pie. rdzeń **kel-*, **kal-* który występuje "in den Worten für helle und dunkle Flecken, graue und schwärzliche Farbentöne" (Pokorny 547), por. scs. *kalъ* "Kot" mit den Bedeutungen "Sumpf", "Morast" (Falk, ABS. 10, 103-104). ON. *Kolnica* od SN. *Kolno* z Suff. *-ica*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 103-104

Komosa jez. w dorzeczu rzeki Pilnica, ok. 1, 5 km na północny-wschód od wsi Ciasne.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1784 *Staw Komosa* zwany podobnej wielkości Białostockiemu HG. Dekanat Knyszyński

113

1961-1970 *Komosa* mua. *Komosa*, -y SNT. 200

1963 *J. Komosa* Mp. 25-Biał. 5

1965 *Komosa* HW. (422)164

1983 *nosi nazwę jeziora Komosa* PHP. 1. 554

1997 *J. Komosa* Mp. 100 - Biał.

Etym.: Od Appell. *komosa* "Chenopodium, roślina roczna albo bylina z rodziny komosowatych" (SJP. III 873).

Konieńskie bagno leśne między rozlewiskami rzek Biebrza i Ełk.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Konieńskie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Konieńskie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. mua. *konieński* "koński".

Konotop dziś bagno na północny-zachód od wsi Hoźna.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Konotop* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od PN. *Konotop*, por. *Konotopczyk*, *Konotopski* (SNW. V 122).

Kopanica, jez. w pobliżu jez. Blizienko w dorzeczu rzeki Blizna między wsiami Kopanica gm. Płaska i Podkopanica gm. Nowinka.

ON. *Kopanica*, *Podkopanica*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1961-1970 *Kopanica* mua. *Kopańica*, -y SNT. 203

1963 *J. Kopanica* Mp. 25-Aug. 4

1966 *Kopanica -cy* mua. *Kopańica*, *Kopańicy* UN. 151

1980 *J. Kopanica* PHP. 225

1983 *Kopanica* PHP. 1. 563

ON.: 1859 *Kopanica* Mapa Chrzanowskiego

1929 *Kopanica* Mp. WIG.

1963 *Kopanica* Mp. 25-Aug. 4

1966 *Kopanica* mua. *Kopańica, Kopańic* UN. 151

1981 *Kopanica* SM. II 156

ON.: 1963 *Podkopanica* Mp. 25-Aug. 4

1981 *Podkopanica* SM. II 795

Etym.: SN. *Kopanica* równe ON. *Kopanica* od *kopany* (: *kopać*) z Suff. *-ica*. ON.

Podkopanica od *Kopanica* z Präf. *pod-*.

Korniłowka bagna między wsiami Sobótka i Hryniewiczze Duże.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Korniłowka* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od PN. *Korniło* (SNW. V 160) z Suff. *-ówka* lub PN. *Korniłow* (SNW. V 160) z Suff.

-ka.

Kosiorowo bagno przy rzeczce Kosiorówka pod Grajewo.

(Mp. 25- Graj. 5)

SN.: 1975 bagno *Kosiorowo* z *rzeczką Kosiorówką* pod *Grajewem* Wiśniewski Graj. 45

Etym.: Od PN. *Kosior* (SNW. V 185) lub Appell. *kosior* "rodzaj pogrzebacza, deszczułka

osadzona na długim kiju, służąca do wygarniania węgla z pieca chlebowego" (SJP. III

1036) z Suff. *-owo*.

Kosiory tereny bagienne przy ujściu Kanał Augustowski do Biebrza.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Kosiory* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Od Appell. *kosior* lub PN. *Kosior* w liczbie mnogiej.

Koszoik See s. Kociołek

Koszul See s. Kocioł

Kotłowo dziś bagno w pobliżu koryta rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Kotłowo* Mp. 25-Moń. 3

Etym. Od *kocioł* z Suff. *-owo*.

Kotschollek s. Kociołek

Kotzollek See s. Rydzewo

Kozia Szyja bagno leśne w Puszcza Augustowska ok. 1 km na północny-wschód od wsi Olszanka.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 *Kozia Szyja* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od Adj. *kozi* (: *koza* "Ziege") i Appell. *szyja* "przewężenie".

Koziołek bagno 1 km na północny-zachód od wsi Kruszewo.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Koziołek* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od Appell. *koziołek* Dimin. od *koziol* "samiec kozy" (SJP. III 1078).

Koźle jez. bezodpływowe w pobliżu wsi Doliwy w dorzeczu dopływów Dobskie Jezioro. (Mp. 25 - Olecko 2)

SN.: 1965 *Jez. Koźle* HW. (444) 171

Etym.: Od Adj. *koźli* "kozi" (: *koza* "Ziege").

Koźli Rynek tereny bagienne w rozlewisko Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1930 *Koźli Rynek* Mp. WIG.

1963 *Koźli Rynek* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Adj. *koźli* "kozi" i Appell. *rynek* "plac w centrum miasta".

Krasiewek s. Kroszewo

Kraśniańskie, teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami rzek Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Kraśniańskie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Kraśniańskie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. *kraśniańskie*, od PN. *Kraśniański* (SNW. V 267).

Krause See, Krauser See s. Krzywianka

Kręglak jez. we wsi Płaska gm. Płaska.

(Mp. 25-Aug. 7)

1961-1970 *Kręglak* mua. *Kruhłak, -u* SNT. 218

Etym.: Od Adj. *kragły* "kolisty, okrągły" z Suff. *-ak*.

Krogolce Bagno, bagno 0,5 km na północny-wschód od wsi Kurkowo.

Mp. 25 - Graj. 7

SN.: 1963 *Krogolce Bagno* Mp. 25 - Graj. 7

Etym.: Od Adj. *krogulce* "krogulcze" (: *krogulec* "Accipiter nisus, ptak drapieżny dzienny z rodziny sokołów" (SJP. III 1146) i *bagno* "Bruch, Morast".

Kropiwno tereny bagienne przy ujściu Kanał Augustowski do Biebrza.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Kropiwno* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Od Adj. *kropiwny* (od *kropiwa* "pokrzywa" z Suff. *-ny*).

Krosiewo s. Kroszewo

Kroszewo jez. przy wsi Kroszewo gm. Bargłów Kościelny, w pobliżu jez. Pogorzałka.

Namenvariante: *Kroszewskie Jezioro*; ON. *Kroszewo*, *Kroszówka*

Mp. 25. - Aug. 2

SN.: 1499 *ku Krosiew jezioru* Wiśniewski Aug. 84

1503 *i jeziorkiem Krassiowo Wielkie* Wiśniewski Aug. 85

1784 *Jezioro małe Kroszewo* HG. Dekanat Augustowski 216

1843 *Jez. Kroszewo* Mp. Kwat.

1961-1970 *Kroszewskie Jezioro* mua. *Krošesk'e Jez'oro*, *-'ego -a* SNT. 219

1963 *Jez. Kroszewo* Mp. 25. - Aug. 2

1965 *Krasiewek* HW. (431) 167

1966 *Jez. Kroszewo, Kroszewskie Jezioro* mua. *Krošesk'e Jezoro*, *-k'ego -ra* UN. 151

1967 *jeziorek Krosiewo Wielkie i Małe, Krzewo Wielkie i Małe* Wiśniewski Aug. 78

1967 *jez. Krosiewo Małe* należało do wsi Górskie Wiśniewski Aug. 123

1967 *jez. Krosiewo Wielkie* Wiśniewski Aug. 122

1980 *Kroszewo* PHP. 225

1996 *J. Kroszewo* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1580 *Kroszewo Źródła* Dziejowe XV/1, 114

1591 *Kroszowo Źródła* Dziejowe XVII/1, 178

1676 *Krosiewo Rudnik* CzRkps. Nr. 1099

1784 *Kroszewo* HG. Dekanat Augustowski 213

1795 *Kroszewo* Mp. Pert.

1839 *Kroszewo* Mp. Kwat. VI 4

1883 *Kroszewo* SG. IV 710

1928 *Kroszewo* Mp. OE.

1963 *Kroszewo* Mp. 25 - Aug. 2

1972 *Kroszewo* mua. *Kroševo*, *-va* UN. 151

1981 *Kroszewo* SM. II 213
1967 *pod wsią Kroszewo* Wiśniewski Aug. 85
1996 *Kroszewo* Mp. 100 - Ełk
ON.: 1565 *przy wsi Krosiówka* Wiśniewski Aug. 122
1591 *Krosiówka* Źródła Dziejowe XVII/1, 157
1676 *we wsi Krosiowce* Cz.Rkps. Nr 1099
1784 *Krosiówka* HG. Dekanat Augustowski 174
1795 *Kroszewko* Mp. Pert.
1839 *Kroszówka* Mp. Kwat. VI 4.
1883 *Kroszówka* SG. IV 710
1928 *Kroszówka* Mp. OE.
1963 *Kroszówka* Mp. 25 - Aug. 2
1966 *Kroszówka* mua. *Krośófká, -k'i* UN. 151
1981 *Kroszówka* SM. II 213
1996 *Kroszówka* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Kroszewo* od ON. *Kroszewo*. Wcześniejsza nazwa miejscowa od PN. *Kroś*,
Krosz, por. PN. *Krosz* (SSNO. III 149) z Suff. *-ew(o)* potem *-owo*. ON. *Kroszówka* od
Kroszewo z Suff. *-ka*.

Kroszewskie Jezioro s. Kroszewo

Kroszówka s. Kroszewo

Królówek, dawna nazwa jeziora podzielonego dziś na Staw Księdzowski i Staw Wojciech.
(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1976 Nazwa Królówka związana jest z nazwą jeziora *Królówek* Falk, ABS. 10, 107
1976 dawnym jeziorem *Królówek* Falk, ABS. 10, 126

Etym.: Nazwa bałtycka, litewska lub jaćwieska, vgl. łot. *kreilis* "der Link hand", lit.
kreiliótis "splątać się". Linie brzegowe dawnego jeziora Królówek mają liczne zakręty,
symetrycznie położone naprzeciwko siebie (Falk, ABS. 10, 107). Nazwy *Królówka* i
Królówek odnoszą się do krętości linii brzegowych. vgl. FIN. Królówka. Nazwa została
adaptowana do języka polskiego poprzez nawiązanie do poln. *król* (w Gen. Pl. *król-ów*) z
Suff. *-ów-ek*.

Lit.: K. O. Falk, Streszczenie 21-22.

Kruglak jez. w Puszcza Augustowska 2,5 km na południowy-wschód od wsi Paniewo, w
pobliżu jez. Krzywe i Mikaszewo.

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1929 *Jez. Kruglak* Mp. WIG.

1963 *Jez. Kruglak* Mp. 25 -Aug. 7

1965 *Kruglak* HW. (427) 166

1966 *Jez. Kruglak, Kruglak, -ka* mua. *Kruhlak, -ku* UN. 151

Etym.: Od Adj. mua. *krugły* "kolisty, kragły" z Suff. *-ak*.

Krugle Bagienko bagno w lesie 2,5 km na północny-wschód od wsi Ponikła.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Krugle Bagienko* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od Adj. mua. *krugły* (jak wyżej) i Appell. *bagienko* "małe bagno".

Krummensee s. Krzywianka

Kruska s. Sedrankowskie Jezioro

Kruska See s. Sedrankowskie Jezioro

Kruszyna bagno 1 km na południowy-wschód od wsi Wykno Nowe.

Mp. 25-Wys. Maz. 2

SN.: 1963 *Bg. Kruszyna* Mp. 25-Wys. Maz. 2

1966 *Kruszyna, -ny* mua. *Krušyna, s Krušyny* UN. Wys. Maz.

Etym.: Od Appell. *kruszyna* "Frangula, krzew z rodziny szakłakowatych" lub "okruch, drobina, coś bardzo małych rozmiarów".

Kruzel bagno na północ od wsi Izbiszcz.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bg. Kruzel* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Pierwotnie *Kružel* od mua. *krug* "okrąg, krag" z Suff. *-el*. Zmiana *ž* na *z* jest wynikiem mazurzenia.

Krynica bagna na wschód od wsi Hoźna nad rzeczką Zacisówka.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Krynica* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od Appell. *krynica* "źródło".

Krzeczkowo s. Krzeczowski

Krzeczowski dwa stawy we wsi Krzeczkowo, gm. Mońki.

ON. *Krzeczkowo*

(Mp. 25- Moń. 4)

SN.: 1784 Stawek *Krzczkowski* jeden i drugi we wsi Krzeczkanie HG. Dekanat Augustowski 197

ON.: 1561 do ziemie plebańskiej *Krzecokowa* Halicka 98

1571 Wołość Goniądzka - *Krzczkowo* wieś plebańska Źródła Dziejowe VI/1, 177

1571 plebański *Krzczków* Źródła Dziejowe VI/1, 119

1575 *Krzczkowo* Halicka 98

1580 *Krzczkowo* Halicka 98

1615 *Krzczkowo* Halicka 98

1768 *Krzczkowo* Halicka 98

1784 *Krzczkowo* wieś do plebanii goniądzkiej należąca HG. Dekanat Augustowski 194

1795 *Krzczkowa* Halicka 98

1981 *Krzczkowo* SM. II 225

1995 *Krzczkowo* Mp. 100-Graj.

Etym.: Od Adj. *krzczkowski* od ON. *Krzczkowo*. ON. *Krzczkowo* od PN. *Krzczko*, *Krzczek* (SSNO. III 159) z Suff. *-owo*.

Krzewo Małe jezioro w pobliżu wsi Łabętnik, na północny-zachód od wsi Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1967 jezioro Krosiewo Wielkie i Małe, *Krzewo Wielkie i Małe* Wiśniewski Aug. 78

Etym.: Od Appell. *krzew* w rodzaju nijakim i Adj. *mały* "klein".

Krzewo Wielkie jezioro w pobliżu wsi Łabętnik, na północny-zachód od wsi Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1967 jezioro Krosiewo Wielkie i Małe, *Krzewo Wielkie i Małe* Wiśniewski Aug. 78,

Etym.: Wie oben. Człon drugi od Adj. *wielki* "gross".

Krzewy jez. we wsi Kukowo.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1966 *Krzewy*, *-wów*, mua. *Kševy*, *-vóf* UN. 151.

Etym.: Od poln. *krzew* w liczbie mnogiej.

Krzywe s. Krzywe Jezioro

Krzywe jez. między jez. Paniewo i Mikaszewo na trasie Augustowski Kanał w Puszcza Augustowska, ok. 1 km na południowy-wschód od wsi Paniewo.

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1843 *Jez. Krzywe* Mp. Kwat.
 1880 *Krzywe* SG. I 53
 1880 *Krzywe* SG. I 54
 1883 *Krzywe*, jez. w pow. augustowskim, na zach. od Augustowa, pomiędzy jeziorem Paniewo i Mokaszewo SG. IV 804
 1961-1970 *Krzywe* mua. *Kšyve*, -vego SNT. 225
 1963 *Jez. Krzywe* Mp. 25 -Aug. 7
 1965 *Jez. Krzywe* HW. (427) 166
 1966 *Jez. Krzywe, Krzywe*, -ego mua. *Kšyve*, -vego UN. 151
 Etym.: Od Adj. *krzywy*.
Krzywe jez. ok. 3,5 km na południowy-zachód od wsi Stare Juchy, w pobliżu wsi Stare Krzywe, Nowe Krzywe gm. Stare Juchy.
 ON. *Stare Krzywe* dt. *Alt Kriewen*, *Nowe Krzywe* dt. *Grünsee* (Mp. 25- Ełk 1)
 SN.: 1885 *Krzywe* [jez.] SG. VI 115
 1921 *Krzywil See* Mp. Niem.
 1923 *Krzywill See* TK. 25/2098
 1949 *J. Krzywe* Mp. pow. ełcki
 1980 *J. Krzywe* PHP. 225
 1996 *J. Krzywe* Mp. 100 - Ełk
 ON.: um. 1790 *alt Krzywen* Schrötter XVIII
 1820 *Krzywen* General-Karte
 1883 *Krzywe*, *Alt-* lub *Gross - Krzywen*, wś, pow. łecki, st. p. Nowe Juchy SG. IV 804
 1919 *Alt Krzywen* TK. Kreis Lyck
 1921 *Alt Krzywen* Mp. Niem.
 1923 *Alt Krzywen* TK. 25/2098
 1951 *Stare Krzywe - Alt Kriewen (Alt Krzywen)* Rospond 306
 1982 *Stare Krzywe* SM. III 314
 1996 *Str. Krzywe* Mp. 100 - Ełk.
 ON.: um. 1790 *Kl. Krzywen* Schrötter XVIII
 1914 *Kl. Krzywen* TK. Kreis Oletzko
 1919 *Kl. Krzywen* TK. Kreis Lyck
 1921 *Kl. Krzywen* Mp. Niem.

1923 *Kl. Krzywen* TK. 25/2098

1951 *Nowe Krzywe*, dt. *Grünsee (Klein Krzywen)* Rospond 212

1981 *Nowe Krzywe* SM. II 570

1996 *Nw. Krzywe* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Wie oben.

Krzywe Jezioro jez. 166,81 ha przy wsi Krzywe w pobliżu jez Łaśmiady.

Namenvariante: *Krzywer See, Bergenuer See*; ON. *Krzywe* dt. *Bergenu*
Mp. 25- Ełk 2, Olecko 5

SN.: 1883 *Krzywe*, jez., pow. łecki , na pruskich Mazurach SG. IV 805

1914 *Krzywener See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Krzywer See* TK. Kreis Lyck

1921 *Krzywer S. Leyding* 52

1921 *Krzywer See* Mp. Niem.

1923 *Krzywer See* TK. 25/2099

1928 *Krzywer S. Leyding* 52

1930 *Krzywe Jezioro* Leyding 52

1934 *Bergenuer See* Leyding 52

1940 *Bergenuer See* Leyding 52

1951 *Krzywe Jezioro - Bergenuer See (Krzywer)* Rospond 149

1955 *Krzywe Jezioro* Leyding 52

1963 *Jez. Krzywe* Mp. 25- Ełk 2, Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Jez. Krzywe* [*Krzywer See, Bergenuer See*] HW. (445)171

1980 *J.Krzywe* PHP. 225

1983 *Krzywe* PHP.1. 580

1996 *Jez. Krzywe* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1562, 1563 *Krziwen* Kętrzyński 518

um 1790 *Krzywen* Schrötter XII

1802-1812 *Krzywen* TK. Ost.- Pr.

1882 *Krzywe* Kętrzyński 518

1883 *Krzywe*, niem. *Krziwen* SG. IV 804

1914 *Krzywen* TK. Kreis Oletzko

1919 *Krzywen* TK. Kreis Lyck

1921 *Krzywen* Mp. Niem.

1941 *Krzywe - Bergenu* 1934, *Krzywen* Chojnacki 108

1946 *Krzywe - Bergenu* 1934, *Krzywen* Leyding I 138

1951 *Krzywe - Bergenu (Krzywen)* Rospond 149

1963 *Krzywe* Mp. 25- Ełk 2, Olecko 5

1981 *Krzywe* SM. II 233

1996 *Krzywe* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Wie oben. Nazwy niem. *Krzywer See*, *Bergenuer See*, por. dt. ON. *Krzywen*, potem *Bergenu* i *See* "jezioro".

Krzywe Jezioro jez. 88,36 ha na zachód od Stackie Jezioro, przy wsi Krzywe gm. Prostki.

Namensvariante: *Krzywener See*, *Rundfliesse See*; ON. *Krzywe* dt. *Rundfliess*

Mp. 25 - Ełk 9

SN.: 1881 *Krzywe Jezioro* Kętrzyński 463

1900 *Krzywener S.* Leyding 32

1907 *Rundfliesser See* Leyding 32

1919 *Krzywer See* TK. Kreis Lyck

1921 *Rundfliesser See* Leyding 32

1921 *Rundfließßer See* Mp. Niem.

1928 *Rundfließßer See* Mp. OE.

1928 *Krzywe Jezioro* Leyding 32

1940 *Rundfliesser See* Leyding 32

1951 *Krzywe Jezioro - Rundfliesser See* Rospond 149

1963 *Jez. Krzywe* Mp. 25 - Ełk 9

1955 *Krzywe Jezioro* Leyding 32

1965 *Jezioro Krzywe* [*Krzywener See*, *Rundfliesse See*] [HW. (461)177

1980 *J. Krzywe* PHP. 225

1983 *Krzywe* PHP. 1. 574

1996 *J. Krzywe* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1439 *Schriffen* Kętrzyński 449 (?)

ok. 1780 *Krzywen* HAPr. IV 279

1795 *Krzywe* Mp. Pert.

1796-1892 *Krzywen* Schrötter XVIII

1882 *Krzywe* Kętrzyński 449

1883 *Krzywe*, niem. *Krzywen*, *Krzywen*, w dok. *Schriffen* SG. IV 804, 805

1920 *Rundfliess* Mp. HAPr. I.

1921 *Rundfließ* Mp. Niem.

1928 *Rundfließ* Mp. OE.

1941 *Krzywe - Rundfliess* 1907, *Krzywen* Chojnacki 108

1951 *Krzywe - Rundfliess (Krzywen)* Rospond 149

1963 *Krzywe* Mp. 25 - Ełk 9

1980 *Krzywe* SM. II 233

1996 *Krzywe* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Wie oben. SNN. dt. *Krzywener See*, *Rundfliesse See*, por. dt. ON. *Krzywen*, potem.

Rundfliess i dt. *See* "jezioro".

Krzywen s. *Krzywe Jezioro*

Krzywen s. *Krzywe Jezioro*

Krzywener See s. *Krzywe Jezioro*

Krzywer See s. *Krzywe Jezioro*

Krzywianka See s. *Krzywianka*

Krzywianka jez. 60 ha na północ od wsi Romejki, w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

Namenvariante: *Krzywiankowskie Jezioro*, *Krzywianka See*, *Krummensee*, *Krauser See*

Mp. 25. - Ełk 5, 2

SN.: 1472 *Crummensehe* Barkowski 187

1883 *Krzywianka*, niem. *Krummensee*, jez., pow. łecki, na pruskich Mazurach, przy wsi

Romejki SG. IV 806

1919 *Krumme S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Krzywianka S.* Leyding 28

1923 *Krzywianka See* TK. 25/20100

1929 *Krzywianka S.* Leyding 28

1930 *Krzywinaka* Leyding 28

1930 mua. *Krzijankja* Leyding 28

1938 *Krauser See* Leyding 28

1940 *Krauser See* Leyding 28

1955 *Krzywianka* Leyding 28

1963 *Jezioro Krzywionka* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Krzywianka* a. *Jez. Krzywiankowskie* [*Krzywianka See*, *Krummensee*, *Krause See*]

HW. (450)174

1980 *J. Krzywionka* PHP. 225

1996 *J. Krzywionka* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Krzywianka* od Adj. *krzywy* z Suff. -'anka. *Krzywiankowskie Jezioro* to Adj.

krzywiankowski od SN. *Krzywianka* z Suff. -owski i *jezioro* "See". Dt. SN. *Krzywianka*

See, por. poln. *Krzywianka* i dt. *See*. Dt. SN. *Krummensee*, vgl. dt. *krumm* "krzywy", SN.

dt. *Krauser See* lub *Krause See*, por. dt. *Krause* i *See*.

Krzywiankowskie Jezioro s. *Krzywianka*

Krzywulka jez. w dorzeczu rzeki Rospuda w dobrach Motule, por. FIN. *Krzywulka*.

(Mp. 25- Suw. 5)

SN.: 1883 *Krzywulka* jez. SG. IV 814

1965 *Krzywulka* HW. (429) 167

Etym.: SN. od FIN. *Krzywulka*. FIN. *Krzywulka* od *krzywy* z Suff. -ulka.

Krzyże bagno leśne 3 km na wschód od wsi Kopisk.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Krzyże* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od *krzyż* w liczbie mnogiej.

Kuc s. *Kuczki*

Kuchenki teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami Dybła i

Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Kuchenki* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Kuchenki* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: W liczbie mnogiej od Appell. *kuchenka* "mała kuchnia".

Kuckie Jezioro s. *Kuczki*

Kuckowin s. *Kukówka*

Kucze Jezioro s. *Kuczki*

Kucze s. *Kuczki*

Kuczki jez. 15,96 ha na południe od wsi Kucze gm. Kalinowo, na zachód od jez. Stackie

Jezioro.

Namenvariante: *Kucze Jezioro*, *Kutzer See*, *Kuckie Jezioro*, *Kuc*; ON. *Kucze* dt. *Kutzen*

Mp. 25 - Ełk 9

SN.: 1919 *Kutzer See* TK. Kreis Lyck

1921 *Kutzer See* Leyding 29

1921 *Kutzer S.* Mp. Niem.
 1928 *Kuckie Jezioro* Leyding 29
 1928 *Kutzer See* Mp. OE.
 1928 mua. *Kuc* Leyding 29
 1940 *Kutzer See* Leyding 29
 1955 *Kuckie Jezioro* Leyding 29
 1963 *Jez. Kuckie* Mp. 25 - Ełk 9
 1965 *Kuczki, Jezioro Kucze* HW. (461) 177
 ON.: 1492 *Cirpienten, Zierpiant, Scirpiunt* Kętrzyński 453
 1509 *Kutschen* Kętrzyński 453
 1785 *Kutschen* Goldbeck III 107
 um 1790 *Kutzen* Schrötter XVIII
 1882 *Cierpięty* al. *Kucze* Kętrzyński 453
 1883 *Kuc* al. *Kuce*, niem. *Kutzen*, ob. *Kucze* al. *Cierpięty* SG. IV 835, 841
 1889 *Scirpiunt, Zierpiant* ob. *Kucze* SG. X 408
 1919 *Kutzen* TK. Kreis Lyck
 1921 *Kutzen* Mp. Niem.
 1928 *Kutzen* Mp. OE.
 1941 *Kucze - Kutzen* Chojnacki 108
 1951 *Kucze - Kutzen* Rospond 152
 1963 *Kucze* Mp. 25 - Ełk 9
 1981 *Kucze* SM. II 245

Etym.: SN. *Kuczki* od ON. *Kucze* z Suff. *-k-i*, por. Appell. *kuczka* od *kucza* "namiot, szałas, buda kramna" (SJP. III 1260). SN. *Kucze Jezioro*, por. ON. *Kucze* i *jezioro* "See". SN. *Kuc* od ON. *Kucze*, por. Appell. *kuc* "koń niewielkich rozmiarów". SN. *Kuckie Jezioro* to Adj. od ON. *Kucze* i *jezioro*. SN. dt. *Kutzer See*, por. dt. ON. *Kutzen* i dt. *See*. Wieś nosiła w 15 Jh. nazwę *Cierpięty* od PN. *Ci(e)r(z)p* z Suff. *-ęty*, potem *Kucze* od PN. *Kuc(z)* (SSNO. II 185).

Kukowa s. Przytułskie Jezioro

Kukower See s. Kukówka

Kukowino s. Kukówka

Kukowo s. Przytułskie Jezioro

Kukowo małe jez. przy wsi Kukowo gm. Bargłów Kościelny, ok. 1 km na północny-zachód od wsi Reszki.

ON. *Kukowo*

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1784 *Jeziorko Kukowo* HG. Dekanat Augustowski 216

1921 *Kukowo* Mp. Niem.

1963 *J. Kukowo* Mp. 25. - Aug. 2

1980 *J. Kukowo* PHP. 225

ON.: 1580 *Kukowo* Źródła Dziejowe VI/1 115

1591 *Kukowo* Źródła Dziejowe VI/1 157

1676 *Kukowo* CzRkps. Nr 1099

1795 *Kukowo* Mp. Pert.

um. 1790 *Kukowo* Schrötter XVIII

1839 *Kukowo* Mp. Kwat. VI 4

1883 *Kukowo* SG. IV 856

1919 *Kukowo* TK. Kreis Lyck

1921 *Kukowo* Mp. Niem.

1963 *Kukowo* Mp. 25 - Ełk 6

1972 *Kukowo* UN. 151, 54

1981 *Kukowo* SM. II 248

1996 *Kukowo* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: SN. *Kukowo* od nazwy wsi *Kukowo*. ON. *Kukowo* od PN. *Kuk, Kuka* (SNW. V 395) z Suff. *-owo*.

Kukowskie Jezioro s. Kukówka

Kuków s. Przytułskie Jezioro

Kukówka jez. 143,94 ha na północ od wsi Kukówko gm. Świątajno, w dorzeczu strumienia Ślepianka, dopływu Dworackie Jezioro.

Namenvariante: *Kukowino, Kukowskie Jezioro, Kukower See, Gross(er) Heinrichstaler See, Kuckowin*; ON. *Kukówko - Heinrichstal*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1595 *Kucowin* Hennenberg II 14

1629 *Kuckawin* S. Hennenberg

1802-1812 *Kukowker See* TK. Ost.- Pr.

1881 *Kukówka* Kętrzyński 505
1885 *Kukowskie* [jez.] SG. VI 116
1889 *Kukówko* SG. X 84
1914 *Kukowker S.* TK. Kreis Oletzko
1919 *Kukowker S.* TK. Kreis Lyck
1921 *Kukowker S.* Leyding 55
1921 *Kukowker* See Mp. Niem.
1923 *Kukowker* See TK. 25/20100
1928 *Kukowker* See Mp. OE.
1930 *Kukowino* Leyding 55
1930 *Kukowskie J.* Srokowski 68
1930 mua. *Kukojino* Leyding 55
1938 *Grosser Heinrichstaler* See Leyding 55
1940 *Grosser Heinrichstaler* See Leyding 55
1951 *Kukowino - Gross Heinrichstaler* See Rospond 152
1955 *Kukowino* Leyding 55
1961-1970 *Kukowskie Jezioro*, mua. *Kukosk'e Jeżoro, -'ego -a* SNT. 230
1963 *Jez. Kukowino* Mp. 25 - Olecko 5
1965 *Kukówka a. Kukowino a. Jezioro Kukowskie* [*Kukower See, Gross(er) Heinrichstaler See, Kuckowin*] HW. (442) 170
1966 *Jezioro Kukowskie* mua. *Kukosk'e Jeżoro, -k'ego -ra* UN. 151
1980 *J. Kukowino* PHP. 225
1983 *Kukowino* PHP.1. 559
1996 *J. Kukowino* Mp. 100 - Ełk
ON.: 1562 *Kukofken* Kętrzyński 518
um 1790 *Alt Kuckowken* Schrötter XII
1882 *Kukówko* Kętrzyński 518
1883 *Kukówko*, niem. *Kukowken, Kukaffken* SG. IV 856
1914 *Kukowken* TK. Kreis Oletzko
1919 *Kukowken* TK. Kreis Lyck
1921 *Kukowken* Mp. Niem.
1928 *Kukowken* Mp. OE.
1941 *Kukówko - Heinrichstal* 1938, *Kukowken* Chojnacki 108

1951 *Kukówko - Heinrichstal (Kukowken)* Rospond 152

1963 *Kukowino* Mp. 25 - Olecko 5

1996 *Kukówko* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Kukówka* od ON. *Kukówko*. SNN. poln. *Kukowskie Jezioro*, dt. *Kukower See*, *Gross(er) Heinrichstaler See*, por. ON. poln. *Kukówko*, dt. *Kukowken*, potem *Heinrichstal* i poln. *jezioro*, dt. *See*. Można przypuszczać, że nazwa wsi *Kukówko* jest wtórna w stosunku do nazwy wodnej. Jezioro nosiło wcześniej nazwę staropruską, którą zapisano w XVI w. jako *Kucowin*. Nazwa ta zawiera rdzeń **Kuk-* rozszerzony Suff. *-ov-in-* (?). Rdzeń **kuk-* występuje w innych staropruskich nazwach wodnych, por. *Kukląg*, *Kukul* (Biolik, HE. 8, 127-128) i zob. SN. Przytułskie Jezioro.

Kula s. Kuliste Jezioro

Kulesze bagna leśne 3 km na północ od wsi Odrynki, w pobliżu uroczyska Kulesze.

FlurN. *Kulesze*

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Kulesze* Mp. 25-Biał. 8

FlurN.: 1931 *Ur. Kulesze* Mp. WIG.

Etym.: GN. od FlurN. *Kulesze*. FlurN. *Kulesze* w liczbie mnogiej od PN. *Kulesz*, *Kulesza* (SNW. V 404).

Kuliste Jezioro jez. 14,14 ha między wsiami Łęgowo i Duły, 2 km na południe od wsi Łęgowo, w dorzeczu dopływów Jegrzni.

Namenvariante: *Kula*, *Kull See*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1914 *Kull S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Kull See* Leyding 57

1931 *Kula* Leyding 57

1963 *J. Kul*, *J. Kuliste* Mp. Olecko 2

1940 *Kull See* Leyding 57

1955 *Kula* Leyding 57

1965 *Jezioro Kuliste* a. *Kula [Kull See]* HW. (456)176

Etym.: Od Adj. *kulisty* od *kula*. SN. dt. *Kull See*, por. poln. SN. *Kula* i *See* "jezioro".

Kull See s. Kuliste Jezioro

Kulowe Grzędy tereny bagienne ok. 2 km na północ od wsi Polkowo.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Kulowe Grzędy* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Człon 1. od Adj. *kulowy* od PN. *Kula* (SNW. V 400) i człon 2. od Appell. *mua*.

grzęda "żerdzie, drążki do suszenia siana" w liczbie mnogiej.

Kupa bagna łąki przy wsi Ogrodniki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Kupa* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od Appell. *kupa* "dużo czegoś, stos" lub PN. *Kupa* (SNW. V 423).

Kupina bagno we wsi Soce.

(Mp. 25 - Haj. 2)

SN.: 1966 *Kupina*, -ny UN. Haj. 99

Etym.: Od PN. *Kupina* (SNW. V 426).

Kuriańskie Bagno bagno leśne dzielące dział wód rzeki Wołkuszanka i Biebrza w pobliżu wsi Kurianka gm. Lipsk.

ON. *Kurianka*

Mp. 25 - Dąb. Biał. 2, Aug. 8

SN.: 1963 *Kuriańskie Bagno* Mp. 25 - Dąb. Biał. 2

1963 *Kuriańskie Bagno* Mp. 25 -Aug. 8

ON.: 1883 *Kuryanki* SG. IV 941

1981 *Kurianka* SM. II 254

1995 *Kurianka* Mp. 100 - Grodno

Etym.: Adj. *kuriańskie* w rodzaju nijakim od ON. *Kurianka* i *bagno* "Bruch".

†**Kuryły** jez. w dorzeczu Sokołdy przy wsi Kuryły, 2 km na zachód od miasta Sokółka.

ON. *Kuryły*

(Mp. 25-Sok. 5)

SN.: 1900 *J. Kuryły* Mp. Prus.

1928 *Jez. Kuryły* Mp. WIG.

1965 *Kuryły* HW. (420)164

ON.: 1807 *Kuryli* Mapa Tex.

1883 *Kuryły* SG. IV 943

1900 *Kuryły* Mp. Prus.

1981 *Kuryły* SM. II 257

1995 *Kuryły* Mp. 100-Sok.

Etym.: Nazwa jeziora od nazwy wsi *Kuryły*, por. *Kurylska Rzeczka*. ON. *Kuryły* od PN.

Kurył, Kuryła, Kuryło (SNW. V 448) w liczbie mnogiej.

Kut bagna w dorzeczu Biała na południowy-zachód od wsi Koszki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Kut* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od PN. *Kut* (SNW. V 465) lub Appell. mua. *kut* „kąt”.

Kutalino bagna między rzeką Ełk i Kanał Woźnawiejski.

Mp. 25 - Graj. 6

SN.: 1963 *Kutalino* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od PN. *Kutala* (SNW. V 465) z Suff. *-ino*.

Kuterka jez. 7,43 ha ok. 1,5 km na południowy-zachód od wsi Romanowo w pobliżu Stackie Jezioro.

Namenvariante: *Głębokie Jezioro, Duży Głębocek, Wielki Głębocek, Grosser Glembocka See, Grosser Glembocki See, Grosse Kutte (See)*

Mp. 25. - Aug. 2; Ełk 6

SN.: 1921 *Grosser Glembocka S.* Leyding 24

1928 mua. *Duży Głébocek, Głémbokie Jez.* Leyding 24

1928 *Gr. Glemboki - S.* Mp. OE.

1938 *Grosse Kutte* Leyding 24

1938 *Grosser Glemboki S.* Leyding 24

1940 *Grosse Kutte* Leyding 24

1955 *Głębocek Wielki* Leyding 24

1963 *J. Głębokie* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *J. Głębokie* Mp. 25 - Ełk 9

1965 *Kuterka a. Jezioro Głębokie a. Guży Głębocek a. Wielki Głębocek* [*Grosser Glembocka See, Grosser Glembocki See, Grosse Kutte See*] HW. (461)177

Etym.: SN. *Kuterka* od dt. *Kutte* (por. *Grosse Kutte*) z Suff. *-erka*, por. poln. Appell. *kuter*.

SN. dt. *Grosse Kutte* może kontynuować mnd. *kotte, kote* "kleines, niedriges Haus, Hütte"

lub nieznaną nazwę jaćwieską, por. SN. *Biała Kuta* i ON. *Kuty* (Biolik, HE. 8, s. 13) SN.

Głębokie Jezioro z 1. członem od Adj. *głęboki* i 2. członem od Appell. *jezioro*. SNN. *Duży*

Głębocek, Wielki Głębocek od Adj. *duży, wielki* "gross" i *Głębocek* od Adj. *głęboki* z

Suff. *-ek*. SNN. dt. *Grosser Glembocka See, Grosser Glembocki See*, por. dt. *gross*

"wielki, duży", człon *Glebocka, Glebocki* to substytucja fonetyczna poln. *Głębocek* i *See*.

Kutzen s. Kuczki

Kutzer See s. Kuczki

Kuwasy bagna między wsiami Kosiły, Łazarze, Turczyn, Miecze, Belda i Pieńczykowo.

Mp. 25 - Graj. 3

SN.: 1900 *Bagno Kuwassy* Mp. Prus.

1939 *Bagno Kuwassy* Mp. WIG.

1942 *Bagno Kuwasy* TK. R.

1963 *Kuwasy* Mp. 25 - Graj. 3

Etym.: Por. *Kanał Kuwasy*.

L

Langsee s. Długochorzelskie Jezioro

Langsee s. Długochorzelskie Jezioro

Langseer See s. Długochorzelskie Jezioro

Lanschmieden See s. Łaśmiady

Lapowider See s. Łapowidne Jezioro

Lapowider See s. Łapowidne Jezioro

Lasameth s. Łaśmiady

Laschmiaden See s. Łaśmiady

Laschmieden See s. Łaśmiady

Lasemundt s. Łaśmiady

Laskowo część bagien Ławki w rozlewisku Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Laskowo* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od *lasek* "mały las" z Suff. *-owo*.

Lasmiaden See s. Łaśmiady

Lassemundt s. Łaśmiady

Laszmiaden See s. Łaśmiady

Łaśmiady s. Łaśmiady

Łaśmiadzkie Jezioro s. Łaśmiady

Lazomet s. Łaśmiady

Legenda s. Ligniety

Lengau s. Łęgowskie Jezioro

Lengauer See s. Łęgowskie Jezioro

Lenger See s. Długie Jezioro

Lengowen s. Łęgowskie Jezioro

Lengower See s. Łęgowskie Jezioro

Lepackie Jezioro jez. 22,1 ha przy wsiach Lepaki i Moldzie gm. Ełk, w dorzeczu dopływów jez. Sunowo.

Namenvariante: *Wielkie Lepaki, Moldzie, Grosser Lepacker See, Grosser Ramecksfelder See*; ON. *Lepaki Wielkie*, dt. *Ramecksfelde, Moldzie* dt. *Mulden*

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1881 *Lepackie Jezioro* Kętrzyński 452

1923 *Gr. Lepacker See* TK. 25/2199

1928 *Lepackie Jezioro* Leyding 25

1928 mua. *Moldzie* Leyding 25

1938 *Grosser Lepacker S.* Leyding 25

1938 *Grosser Ramecksfelder See* Leyding 25

1955 *Lepackie Jezioro* Leyding 25

1963 *Jez. Lepaki* Mp. 25. - Ełk 4

1965 *Jezioro Lepackie a. Wielkie Lepaki a. Moldzie* [*Grosser Lepacker See, Grosser Ramecksfelder See*] HW. (452)174

1980 *J. Lepaki* PHP. 225

ON.: 1476 *Lepacken* Kętrzyński 452-453

1557 *Lepacken* Kętrzyński 452-453

1785 *Gross Lepacken* Goldbeck III 113

um 1790 *Gr. Lepacken* Schrötter XVIII

1882 *Lepaki* Kętrzyński 452-453

1920 *Lepacken* Mp. HAPr. I

1921 *Lepacken* Mp. Niem.

1923 *Lepacken (Ramecksfelde)* TK. 25/2199

1946 *Lepaki Wielkie - Ramecksfelde* 1938, *Lepacken* Leyding I 127

1951 *Lepaki Wielkie - Ramecksfelde (Lepacken)* Rospond 158

1963 *Lepaki Wielkie* Mp. 25 - Ełk 4

1981 *Lepaki Wielkie* SM. II 279

1996 *Lepaki Wlk.* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1476 *Molsen, Mulden* Kętrzyński 453, 265

um 1790 *Moldszien* Schrötter XVIII

1882 *Moldzie* Kętrzyński 453

1885 *Moldzie*, niem. *Moldzien*, dok. *Molsen, Mulden* SG. VI 639-640

1921 *Moldzien* Mp. Niem.

1941 *Moldzie - Mulden* 1938, *Moldzien* Chojnacki 114

1951 *Moldzie - Mulden (Moldzien)* Rospond 198

1963 *Moldzie* Mp. 25 - Ełk 4

1981 *Moldzie* SM. II 478

1996 *Moldzie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Lepackie Jezioro* to Adj. *lepackie* od ON. *Lepaki* i Appell. *jezioro* "See". SN.

Wielkie Lepaki jest równa ON. *Lepaki Wielkie*, por. *Lepaki Małe*. ON. *Lepaki* w liczbie mnogiej od PN. *Lepak*, od braci *Lepaków* (Kętrzyński 452-453), por. PNN. *Lep, Lepa, Lepak, Lepacz* (SNW. V 565). SN. *Moldzie* od ON. *Moldzie*. Nazwa poln. wsi *Moldzie* albo *Moldzie* jest adaptacją nazwy preuß. **Mald-ij-s*, utworzonej od rdzenia **Mald-*, który można łączyć z preuß. PNN. *Malde, Maldenne, Maldicke, Maldite* (Trautman APN. 54) jak też zestawiać z lit. GNN. *Maldėnis, Ma4#d-upis*, od lit. *ma4#das, meldas* "Binse(n), Schilf" (Vanagas LHEŽ. 202, Przybytek, HE. 181-182), por. też ONN. *Małdyty, Mołdyty, Maldanin*. SNN. dt. *Grosser Lepacker See, Grosser Ramecksfelder See* z 1. członem *Grosser* antonimicznym do *Kleiner* (por. niżej SN. *Lepaczek* dt. *Kleiner Lepacker See*) i Adj. od dt. ON. *Lepacken* potem od 1938 *Ramecksfelde* i dt. *See* "jezioro".

Lit.: Przybytek, HE. 181-182

Lepaczek jez. 10,10 ha przy wsi Lepaki Małe gm. Ełk, na północ od Lepackie Jezioro (zob.) w dorzeczu dopływów jez. Sunowo.

Namenvariante: *Małe Lepackie Jezioro, Kleiner Lepacker See, Kleiner Ramecksfelder See, Dębniak*; ON. *Lepaki Małe* dt. *Kleinramecksfelde*

(Mp. 25. - Ełk 4)

SN.: 1923 *Kl. Lepacker See* TK. 25/2199

1928 *Lepaczek* Leyding 27

1928 *mua. Małe Lepackie Jez, Lepacek* Leyding 27

1938 *Kleiner Ramecksfelder* See Leyding 27

1938 *Kleiner Lepacker S.* Leyding 27

1955 *Lepaczek* Leyding 27

1965 *Lepaczek a. Jez. Małe Lepackie* [*Kleiner Lepacker See, Kleiner Ramecksfelder See a? Dębniak*] HW. (452)174

ON.: 1785 *Klein Lepacken* Goldbeck III 113

um 1790 *Kl. Lepacken* Schrötter XVIII

1951 *Lepaki Małe - Kleinramecksfelde (Klein Lepacken)* Rospond 158

1963 *Lepaki Małe* Mp. 25- Ełk 4

1981 *Lepaki Małe* SM. II 279

1996 *Lepaki Mł.* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Lepaczek* od SN. *Lepaki (Wielkie, Małe)* z Suff. Dimin. *-ek*. SNN. *Małe Lepackie Jezioro, Kleiner Lepacker See, Kleiner Ramecksfelder See*, por. wyżej *Lepackie Jezioro* (zob.). SN. *Dębniak* od poln. Appell. *dębniak* "las dębowy".

Lepaki Małe s. *Lepaczek*

Lepaki Wielkie s. *Lepackie Jezioro*

Leśmiady s. *Łaśmiady*

Leśne Jezioro jez. ok. 7 ha na wschód od wsi Barany na skraju Ełckie Lasy, bezodpływowe w dorzeczu dopływów Ełckie Jezioro.

Namenvariante: *Herta See*

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1928 *Leśne Jezioro* Leyding 26

1938 *Herta See* Leyding 26

1955 *Leśne Jezioro* Leyding 26

1965 *Jezioro Leśne* [*Herta See*] HW. (453)175

Etym.: SN. *Leśne Jezioro* to Adj. *leśny* "położony w lesie" i Appell. *jezioro* "See". SN. *Herta See* od PN. *Hert, Herta* (SNW. IV 109) i *See* "jezioro".

Leśne Jezioro jez. w lesie ok. 1 km na północ od wsi Przykopka, ok. 7 km na północny-wschód od Ełk.

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1963 *Jez. Leśne* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Jezioro Leśne* HW. (458)176

Etym.: Wie oben.

†**Lewon** staw na rzece Nereśl w pobliżu wsi Lewonie gm. Mońki.

ON. *Lewonie*

(Mp. 25-Mońki 7)

SN.: 1784 Stawek na rzece Nereśla małej i szczupłej nazwany *Lewon* HG. Dekanat

Augustowski 225

ON.: 1784 *Lewonie* HG. Dekanat Augustowski 222

1902 *Lewonie* SG. XV/2, 225

1981 *Lewonie* SM. II 291

1981 *Lewonie* kol. gm. Knyszyn SM. II 291

Etym.: SN. *Lewon* równy PN. *Lewon* (SSNO. III 255). ON. *Lewonie* to nazwa rodowa utworzona od PN. *Lewon*, *Lewoń*, por. też współczesne nazwiska *Lewon* lub *Lewoń*, *Lewończuk*, *Lewońko* (SNW. V 583).

†**Lewor** staw na rzece Nereśl, parafia Trzcianne.

(Mp. 25 - Moń. 3)

SN.: 1784 Stawek na Rz. Neresła małej i szczupłej naz. *Lewor* poczynający się z Stawu

Czechowskiego na wsch. letni ciągnie się za wsią Boguszewem HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Od PN. *Lewor*, por. nazwisko *Leworski* (SNW. V 583).

Lickigin s. Litygajno

Liegent See s. Ligniety

Ligniety jez. 16,81 ha, ok. 0,5 km na zachód od wsi Zawady, oleckie.

Namensvariante: *Ciche Jezioro*, *Legenda*, *Liegent See*, *Hagent See*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1921 *Liegent See* Mp. Niem.

1923 *Liegent - See* TK. 25/1899

1928 *Liegent See* Leyding 58

1940 *Liegent See* Leyding 58

1928 *Hagent S(ee)* Leyding 58

1931 mua. *Ligniety* Leyding 58

1963 (!) *Jez. Legenda* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Ligniety* a. *Jez. Ciche* [*Liegent See*, *Hagent See*] HW. (439) 169

Etym.: Pierwotnie nazwa staropruska **Lig-en-(i)t-is*, rdzeń **Lig-*, por. lit. GNN. *Lýgė, Lygūtis, Lygūtė*, od lit. *lygūs, lýgus* "eben, glatt" (Vanagas LHEŽ. 191) z Suff. *-en- (i)t-*. Poln. SN. *Ligniety* jest substytucją fonetyczną SN. preuß. lub dt. *Liegent See* utworzoną pod wpływem poln. *ligniety* "uderzony kopytami, kopnięty", por. *lignać* "bić nogami, kopać, wierzgać", *lignięcie* "uderzenie kopytami". SN. dt. *Hagent See*, utworzono pod wpływem. dt. *Hag* "żywopłot, ogrodzenie, krzaki, zarośla". SN. *Ciche Jezioro* od Adj. *cichy* i Appell. *jezioro* "See". SN. *Legenda* od poln. Appell. *legenda*.

Lipa bagno w dorzecze Narew ok. 3 km na północny-wschód od miasta Tykocin.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Lipa* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Appell. *lipa* "Tilia".

Lipno s. Gorczyzka

Lipowe część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Lipowe* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od Adj. *lipowy*.

Lisewo s. Przepiórka

Lisewo s. Przepiórka

Lissau s. Przepiórka

Lissewer See s. Przepiórka

Litigainer See s. Litygajno

Litygajno jez. 172,50 ha na zachód od jeziora Łażno w dorzeczu rzeki Łażna Struga (Ełk).

Namenvariante: *Litygajny, Litigainer See, Lickigin*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1595 *Lickigin* Hennenberg, Erclerung

1629 *Litckegin S. (?)*, *Litekegin S. (?)* Hennenberg

ok. 1790 *Litigajno See* Schrötter XII

1884 *Litygajny al. Litygajno*, niem. *Litigainer See* SG. V 352

1885 [jez.] *Litygajno* SG. VI 115

1914 *Litigaino - See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Litigaino See* Mp. Niem.

1923 *Littigainosee* TK. 25/1999

1923 *Litigaino See* TK. 25/1898

1928 *Litigaino* See Leyding 58
 1930 mua. *Litygajno* Leyding 58
 1940 *Litigaino* See Leyding 58
 1963 Jez. *Litygajno* Mp. 25 - Olecko 1
 1965 *Litygajno* a. *Litygajny* [*Litigainer* See, *Lickigin*] HW. (440) 170
 1980 J. *Litygajno* PHP. 225
 1983 *Litygajno* PHP.1. 558
 1995 J. *Litygajno* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa staropruska, niaszarna. Zapis z XVI w. wskazuje na formę zawierającą rdzeń **Lig-*, por. wyżej, lub **Lik-*, por. lit. GNN. *Lik-upis*, *Lik-upyŝs* Vanagas LHEŽ. 191), rozszerzony Suff. *-ik-*, *-in-*. Polska forma *Litygajno* może być wynikiem procesu dysymilacji dwóch głosek tylnojęzykowych, zwarto-wybuchowych *-k-* / *-g-* i *-k-* pod względem miejsca artykulacji, które spowodowało przesunięcie pierwszej głoski *k* do szeregu głosek przedniojęzykowo-zębowych: *k* > *t* oraz wymową preuß. *ī* jako mua. dt. *ei* (Gerullis 216), a następnie adaptacją wschodnio-środkowo-niemieckiego *ei* (: średnio-wysoko-niemieckie *ī*) jako poln. *-aj* (Czopek-Kopciuch 210). Nazwę można również interpretować jako staropruskie **Lit-ik-ain-is* (Sufiks *-ain-*, por. Gerullis 252), por. *lytīs*, *lietus* "deszcz", lit. *lytīs* "kra", GN lit. *Lytīs* (Vanagas, LHEŽ. 193). W tym wypadku forma polska *Litygajno* powstała w wyniku udźwięcznienia *k* w sąsiedztwie wokalicznym i adaptacji fleksyjnej nazwy do polskiego rodzaju nijakiego, w liczbie mnogiej *Litygajny*. Dt. *Litigainer* See to 1. człon Adj. od poln. *Litygajno* i człon 2. dt. See "jezioro".

Litygajny s. Litygajno

Luk s. Ełckie Jezioro

†**Lule** staw przy dawnej wsi Lule, dziś Hermanówka.

ON. †*Lule*

(Mp. 25-Biał. 5)

SN.: 1784 Stawek zwany *Lule* mały HG. Dekanat Knyszyński 198

ON. †*Lule*, dziś wieś nie istnieje, nazwę *Lule* nosi pole i łąka we wsi Hermanówka: 1784

Lule, w *Lulach* HG. Dekanat Knyszyński 195

1795 *Lule* Mp. Pert.

Etym.: GN. od ON. *Lule*. ON. *Lule* od PN. *Lul*, *Lula* w liczbie mnogiej.

Lit.: Kondratiuk 115

Luyck s. Ełckie Jezioro

Lyck See s. Ełckie Jezioro

Lycker See s. Ełckie Jezioro

Lycker Forst (III) s. Sedrankowskie Jezioro

Lyk s. Ełckie Jezioro

Lyssewen s. Przepiórka

Ł

Łabętnik bagno dawniej jezioro w pobliżu wsi Łabętnik, gm. Bargłów Kościelny.

Namenvariante: *Swansee*; ON. *Łabętnik*

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1385 *of dem Swansee* [?] (in der Nähe des Raygradsees zu suchen) SRP. II 702

1385 *Von der Licke of den Swansee iij myle* SRP. II 703

1503 *Łabętnikiem* Wiśniewski Aug. 85

1967 *bagien Łabętnik* Wiśniewski Aug. 78

ON.: 1580 *Łabętnik Źródła Dziejowe* VI/3, 218

1593 *Łabętnik* Halicka T. 46

1591 *Paraphia Raigrodzka - Łabętnik Źródła Dziejowe* VI/ 1, 156

1794 *Łabętnik* HG. Dekanat Augustowski 213

1795 *Łabętniki* Halicka T. 46

1832-1848 *Łabętnik* Halicka T. 46

1921 *Labentnik* Mp. Niem.

1967 *Łabętnik* Wiśniewski Aug. 86

1981 *Łabętnik* SM. II 328

1996 *Łabętnik* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: SN. *Łabętnik* od Appell. *łabętnik* "miejsce, gdzie żyją łabędzie" (Halicka 46), por.

spol. *łabęć* "łabędź". Nazwa wsi została ponowiona od nazwy wodnej. SN. *Swansee*, por.

dt. *Swan* "łabędź" i *See* "jezioro".

Lit.: Halicka 46.

Łanowicze jez. w dorzeczu Rospuda na zachód od wsi Łanowicze gm. Przerośl, ok. 6,5 km na północny-wschód od miasta Filipów.

Namenvariante: *Szussna*, *Zusno*, *Zusienko*; ON. *Łanowicze*; FlurN. *Kolonia Łanowicze*

Mp. 25 - Suw. 5

SN.: 1527-1528 *stagnum Szussna* Alexandrowicz 282

1559 *do tego jezera zysna* Falk, ABS. 10, 156

1569 *Iezioro Zusno* Falk, ABS. 10, 98

1883 pod Tobołówką skręca ku wschodowi i *wpada do jez. Łanowicze* SG. IV 814

1884 *Łanowicze (Zusienko)*, jez. w pow. suwalskim SG. V 586

1921 *Lanowitscher See* Mp. Niem.

1928 *Lanowitscher See* Mp. OE.

1961-1970 *Łanowickie Jezioro* mua. *Łanov'ick'e Ieżoro, -'ego -a* SNT. 251

1963 *Jez. Łanowicze* Mp. 25 - Suw. 5

1965 *Jez. Łanowicza* HW. (429) 166

1976 *Łanowicze, Zusno* Falk, ABS. 10, 155-156

1980 *J. Łanowicze* PHP. 225

1983 *jez. Łanowicze* PHP. 1. 562

1995 *J. Łanowicze* Mp. 100-Suw.

FlurN.: 1963 *Kolonia Łanowicze* Mp. 25 - Suw. 5

ON.: 1744 *Łanowicze* Kartoteka PAN.

1784 *Łanowicze* Kartoteka PAN.

1827 *Łanowicze* Tabella I 277

1884 *Łanowicze* SG. V 586

1921 *Lanowitsche* Mp. Niem.

1921 *Łanowicze* Sk. V 81

1928 *Lanowitsche* Mp. OE.

1963 *Łanowicze* Mp. 25 - Suw. 5

1981 *Łanowicze Duże* SM. II 332

1995 *Duże Łanowicze* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1963 *Łanowicze Małe* Mp. 25 - Suw. 5

1981 *Zusno, dawna nazwa jeziora Łanowicze* Falk, Uwagi 39-40

1981 *Łanowicze Małe* SM. II 332

1995 *Mł. Łanowicze* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Łanowicze* została ponowiona od nazwy wsi *Łanowicze*. ON. *Łanowicze* od nazwiska *Łanowicz* w liczbie mnogiej, por. *Łaniewicz, Łan(i)owic(z)* (SSNO. III 310). *Zusno* dawna nazwa jeziora *Łanowicze*, kontynuuje nazwę jaćwieską **Zūs-(i)n-is* lub

**Zūs-(i)n-as* z archaicznym rdzeniem **zūs-*, por. lit. *žuvìs* "ryba", łot. *zivs*, dial. *zuvs*, preuß. *suckis* = **zukis* "Fisch", od lit. **zūs-*, w gwarach lit. *ž5#ses*, *žūsès*, *žūs5#* (Falk, ABS. 10, 155). Nazwa *Zusno* znaczy "rybne jezioro", "jezioro obfitujące w ryby". Nazwa *Zusienko* od *Zusno* z Suff. *-ko*. SN. w formie *Szussna* jest adaptacją nazwy *Zusno*, Gen. Sg. *Zusna*.

Lit.: Falk, Uwagi 39-40, Falk, ABS. 10, 155

Łapowidne Jezioro jez. 23,63 częściowo osuszone w lesie Ełckie Lasy.

Namenvariante: *Lapowider See*

(Mp. 25-Ełk - 5)

SN.: 1928 *Łapowidne Jez.* Leyding 29

1928 mua. *Łapojidne J.* Leyding 29

1938 *Lapowider See* Leyding 29

1955 *Łapowidne Jez.* Leyding 29

1965 *Jezioro Łapowidne* [*Lapowoder See*] HW. (453)175

Etym.: Formy polska *Łapowidne*, dt. *Lapowider See*, *Lapowoder See* kontynuują starszą nazwę bałtycką, zapewne staropruską lub jaćwieską, związaną z rdzeniem **lap-*, por. lit. *lapė*, preuß. *lape* "Fuchs" i lit GNN. *Lapainià*, *Lapiènė*, *Lapavaĩnė*, *Lāpymas*, *Lapišė*, *Lapirda*, *Lapišius*, *Lāpiškė* i inne (Vanagas, LHEŽ 180). W zapisach nazwy widoczna adideacja do poln. wyrazu *woda* "Wasser" por. *Lapowoder See* lub Adj. *widny* "nieocieniony, jasny".

Łaśmiady jez. 1 077,70 ha między wsiami Sajzy, Piaski i Sikory przy wsi Łaśmiady gm. Stare Juchy, w dorzeczu rzeki Ełk, ok. 10 km na północny-zachód od miasta Ełk.

Namenvariante: *Leśmiady*, *Łaśmiady*, *Łaśmiadzkie Jezioro*, *Wilkija*, *Wilkijskie Jezioro*, *Wilkińskie Jezioro*, *Lasmiaden See*, *Lanschmieden See*, *Gross- Lasmiaden See*, *Laszmiaden See*, *Laschmiaden See*, *Laschmieden See*, *Lazomet*, *Lasameth*, *Lasemundt*, *Lassemundt*; ON. *Łaśmiady*, dt. *Laschmiaden*, *Laschmieden*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1474 *Lassemundt* Leyding 29

1474 *Lesemundt* Barkowski 189

1541 *Lasameth* Barkowski 189

1595 *Lazomet* Hennenberg II 14

um. 1790 *Grosse Lasmiadrn See* Schrötter XVIII

1881 *do jeziora Leśmiady* (*Laschmiaden See*) SG. II 351

1882 *Łaśmiada* Kętrzyński 508

1884 *Łaśmiady*, niem. *Gr. Lasmiaden*, al. *Lasmiaden* al. *Laszmiaden-See*, znaczne jez. na pol. Mazurach w pow. łeckim SG. V 89

1914 *Leszmieden* - See TK. Kreis Oletzko

1919 *Laszmiaden* See TK. Kreis Lyck

1921 *Laszmiaden* S. Leyding 29

1921 *Laszmiaden* See Mp. Niem.

1923 *Laszmiaden* - See TK. 25/2099

1928 mua. *Łażniady* Leyding 29

1929 *Laszmiaden* S. Leyding 29

1930 *Łaśmiadzkie* Srokowski 19

1938 *Laschmieden* See Leyding 29

1940 *Laschmieden* See Leyding 29

1951 *Łaśmiady* - *Laszmiaden* See Rospond 172

1955 *Łaśmiady* Leyding 29

1963 *Jez. Łaśmiady* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Łaśmiady* a. *Leśmiady* a. *Łaśmiady* a. *Jez. Łaśmiadzkie* a. *Wilkija* a. *Jez. Wilkijskie* a. *Jez. Wilkińskie* [*Lasmiaden See*, *Lanschmieden See*, *Gross- Lasmiaden See*, *Laszmiaden See*, *Laschmiaden See*, *Laschmieden See*, *Lazomet*, *Lasameth*, *Lasemundt*, *Lassemundt*] HW. (445)171

1980 *Jezioro Łaśmiady* PHP. 225

1983 *Łaśmiady* PHP. 1. 580

1996 *Jez. Łaśmiady* Mp. 100 - Ełk

ON.: um 1790 *Lasmiaden* Schrötter XVIII

1884 *Łaśmiady*, dt. *Lassmiaden* al. *Laszmiaden* SG. V 88 f.

1914 *Leszmiaden* TK. Kreis Oletzko

1919 *Laszmiaden* TK. Kreis Lyck

1921 *Laszmiaden* Mp. Niem.

1923 *Laszmiaden* TK. 25/2099

1941 *Łaśmiady*, *Laschmiaden*, *Laschmieden* Chojnacki 109

1946 *Laschmiaden*, *Laschmieden* - *Laszmiady* Leyding I 125

1951 *Łaśmiady*, dt. *Laschmiaden*, *Laschmieden* Rospond 157

1981 *Łaśmiady* SM. II 335

Etym.: Nazwa staropruska lub jaćwiska **Las-m(en)-et-ai*, utworzona sufiksem *-m(en)-et-* (por. Gerullis 257) od podstawy **lasmen-*, por. lett. *lasmenis* "eine offene Stalle im zugerfrozenen Flusse" (Gerullis 83), lit. *lašas* "Tropfen", *laš6#ti* "tröpfeln" por. lit. GN. *Lašmuõ* < *lašmuõ* "miejsce w jeziorze, gdzie wcieka i wycieka woda" (Vanagas LHEŽ. 182), por. FIN. *Lasse*; 1322 *Lassa*, *Lasse* (Gerullis 83, Biolik, HE. 11, 107) oraz FIN. *Łażnica* (Biolik, HE. 5, 28) i tam inne przykłady nazw bałtyckich. Polskie *Laśmiady*, *Łaśmiady* i dt. *Lasmiaden See*, *Lanschmieden See*, *Gross-Lasmiaden See*, *Laszmiaden See*, *Laschmiaden See*, *Laschmieden See*, *Lazomet*, *Lasameth*, *Lasemundt*, *Lassemundt* to adaptacje nazwy bałtyckiej do systemu języka niemieckiego i polskiego. SN. *Laśmiadzkie Jezioro* została utworzona na wzór innych nazw komponowanych, z pierwszym członem Adj. od ON. *Laśmiady* i drugim równym Appell. *jezioro* "See". SN. *Wilkija*, zapewne bałtyckie **Wilk-ij-ā*, por. preuß. *wilkis* "Wolf", lit. *vi4#kas*, lett. *vilks* (Fraenkel 1251 f.), por. FIN. *Wilkuppe* (Biolik, HE. 11 215), *Wilcze Bagno*, *Wilcze Jezioro* (Biolik, HE. 8, 287). SNN. *Wilkijskie Jezioro*, *Wilkińskie Jezioro* to Adj. od SN. *Wilkija* i Appell. *jezioro* "See".

Lit.: Przybytek, HE. 156

Ławki bagno nad Biebrzą na północ od wsi Brzeziny.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1900 *Bagno Łafki* Mp. Prus.

1930 *Bagno Ławki* Mp. WIG.

1942 *Bagno Ławki* TK. R.

1963 *Bagno Ławki* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: W liczbie mnogiej od *ławka* "kładka przez wodę" (SWil. 607).

Łażne s. Łażno

Łażno jez. 604,47 ha przy wsiach Borki, Rogojny, Łażne w dorzeczu Łażna Struga (vgl.).

Namenvariante: *Hasny*, *Hassen See*, *Haaszner See*, *Haschner See*, *Hasen*; ON. *Łażne* dt.

Haschnen; FlurN. *Łażniańskie Lasy* dt. *Borkener Forst*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1595 *Hasen* Hennenberg II 12

1629 *Hassen S.* Hennenberg

ok. 1790 *Haaszen See* Schrötter XII

1881 *jezioro Hasny (Hassnen-See)* SG. II 351

1885 *Hasny* SG. VI 115

1914 *Haasznen* See TK. Kreis Oletzko
1921 *Haaszner* See Mp. Niem.
1921 *Haaszner* S. Leyding 55
1923 *Haaszner* See TK. 25/1999
1930 *Łażno* Leyding 55
1938 *Haschner* See Leyding 55
1940 *Haschner* See Leyding 55
1951 *Łażno - Haaszner* See Rospond 173
1963 *Jez. Łażno, Jez. Haszno* Mp. 25 - Olecko 1
1965 *Łażno a. Hasny* [*Hassen See, Haaszner See, Haschner See, Hasen*] HW. (436) 169
1980 *Jezioro Łażno* PHP. 225
1983 *Łażno* PHP. 1. 558
1995 *Jez. Łażno* Mp. 100- Suw.

ON.: 1785 *Haasznen* Goldbeck III 68
um 1790 *Haasznen* Schrötter XII

1882 *Hasny*, niem. *Hasnen* SG. III 39

1914 *Haasznen* TK. Kreis Oletzko
1920 *Haasznen* Mp. HAPr. I
1946 *Hażne* al. *Łażne - Haasznen, Haschen* Leyding I 139
1951 *Łażne - Haschnen (Haasznen)* Rospond 172

FlurN. Łażniańskie Lasy, wschodnia część lasu Boreckie Lasy na zachód od jezior Łażno i
Litygajno: 1614 *Hasische grosse Wildtnus* Leyding 53

1928 *Borkener Forst* Leyding 53
1930 *Łażnieńskie Lasy* Leyding 53
1940 *Borkener Forst* Leyding 53
1955 *Łażnieńskie Lasy* Leyding 53

Etym.: Nazwa staropruska **As-(e)n-* lub **As-(i)n-*, utworzona Suff. *-in-* lub *-en-* od rdzenia
**As-* por. preuß. *asy (azī)* "Rain, Feldrain", lit. *ežià* (Mažiulis, PKEŽ. I 101), por. poln.
Osiek (Biolik, Hydronimia 163). W zapisach z nagłosową protetyczną głoską *h*.
Współczesne nagłosowe *ł* pod wpływem wyrazu *łażnia*.

Łeckie Jezioro s. Elckie Jezioro
Łecko jez. w dorzeczu rzeki Jegrzna.
(Mp. 25- Graj. 3)

SN.: 1965 *Łecko* HW. (462) 178

Etym.: Nazwa utworzona Suff. *-sko* od ON. *Elk*, też *Łek*, por. *Elckie Jezioro*.

Łęgowo s. Łęgowskie Jezioro

Łęgowskie Jezioro jez. ok. 17,42 przy wsi Łęgowo gm. Olecko.

Namenvariante: *Lengauer See, Lengower See*; ON. *Łęgowo*, dt. *Lengau, Lengowen*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1889 wody jez. *Łęgowskiego* SG. X 412

1938 *Lengauer See* Leyding 58

1938 *Lengower S.* Leyding 58

1931 mua. *Łęgowskie Jezioro* Leyding 58

1963 *J. Łęgowo* Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Jezioro Łęgowskie* [*Lengauer See, Lengower See*] HW. (456)176

ON.: 1561 *Langowen* Kętrzyński 517

um 1790 *Langowen* Schrötter XII

1882 *Łęgowo* Kętrzyński 517

1884 *Lengowen* (niem.) ob. *Łęgowo* SG. V 141

1884 *Łęgowo*, niem. *Langowen* al. *Lengowen* SG. V 659

1941 *Łęgowo - Lengau* 1938, *Lengowen* Chojnacki 111

1951 *Łęgowo - Lengau (Lengowen)* Rospond 174

1963 *Łęgowo* Mp. 25 - Olecko 2

1981 *Łęgowo* SM. II 349

Etym.: SN. *Łęgowskie Jezioro* to Adj. od ON. *Łagowo* i Appell. *jezioro "See"*. Dt. SNN.

Lengauer See, Lengower See, por. dt. ON. *Lengau*, wcześniej *Lengowen* i dt. *See*. ON.

Łęgowo od PN. *Łęgowski* (SSNO. III 323), też *Łęg* (SSNO. III 323) lub od Appell. *łęg*

"podmokła łąka, najczęściej w dolinie rzeki, porośnięta czasem krzewami" (SJP. IV 298) z

Suff. *-owo*.

Łosiabiel bagno w pobliżu miasta Goniądz.

(Mp. 25- Moń. 4

SN.: 1784 Bagno *Łosiabiel* ciągnie się poczynając od Downarów aż do rzeki Biebrzy HG.

Dekanat Augustowski 196

Etym.: W nazwie człon 1. od PN. *Łoś* (SSNO. III 335) w formie Gen. Sg. i człon 2. Appell.

biel "nieużytek, wygon, pastwisko; podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Łosiczanka bagienny teren leśny ok. 4 km na północ od wsi Czarna Wieś.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Łosiczanka* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od Appell. *losica* "samica łosia (SWil. 611) z Suff. *-anka* lub od PN. *Łoś*, Appell. *łoś* "Alces alces, duże zwierzę ssące, parzystokopytne, przeżuwające, pełnorogie, z rodziny jeleni" (SJP. IV 312) z Suff. *-icz-anka*.

Łuch teren bagienny 1 km na południe od wsi Zagruszany.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Łuch* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od brus. mua. *luh* "niewielkie naturalne wgłębienie, zapadlisko z wodą w polu czy lesie, na wyżynnej łące" (Kondratiuk, Bał. 104).

Łuh rozlewisko Narwi 0,7 km na wschód od wsi Suszcza.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Łuh* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Od brus. mua. *luh* "niewielkie naturalne wgłębienie, zapadlisko z wodą w polu czy lesie, na wyżynnej łące" (Kondratiuk, Bał. 104).

Łuki bagna leśne nad rzeką Hwoźna w Puszcza Białowieska.

Mp. 25 - Haj. 6

SN.: 1963 *Łuki* Mp. 25 - Haj. 6

Etym.: Zapewne **Łuhi* w liczbie mnogiej od brus. mua. *luh*, por. wyżej.

Łukowskie Jezioro jez. w dorzeczu rzeki Biebrza. Brak bliższej lokalizacji.

Namenvariante: *Mücker See*

SN.: 1965 *Jezioro Łukowskie* [*Mücker See*] HW. (467)179

Etym.: Nazwa *Łukowskie Jezioro* od PN. *Łukowski* (SNW. VI 77) i Appell. *jezioro* "See".
SN. dt. por. *Mücke* "komar" i *See* "jezioro".

Łyckie Jezioro s. Ełckie Jezioro

Łyczane bagno na wschód od wsi Rutkowskie w rozlewisku rzeka Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Łyczane* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Appell. *łyk* "pogardliwie: mieszczanin" lub Appell. *łyko* "tkanka przewodząca u roślin; tworzy warstwę włóknistą leżącą między korą właściwą a bielmem" (SJP. IV 343) z Suff. *-'ane*.

Maciuriska dziś bagna, tereny podmokłe na wschód od wsi Gredele.

Mp. 25-Bielsk Podl. 8

SN.: 1963 *Maciuriska* Mp. 25-Bielsk Podl. 8

Etym.: Z Suff. *-iska* od PN. *Maciura* (SNW. VI 107).

Maleszewo s. Maliszewskie Jezioro

Maliszewo s. Maliszewskie Jezioro

Maliszewskie Jezioro jez. bezodpływowe w lewym dorzeczu Narew (dopływy Narew od Nereśl do Biebrza).

Namenvariante: *Maliszewo, Maleszewo*

(Mp. 25-Moń. 4)

SN.: 1439 *Maleschewo lacus* K. M. K. 3.231

1473 *lacum Maleschewo* K. M. K. 6.45

1481 *Malischewo stagnum* K. M. K. 6. 139 d.

1565 Czwarte jezioro *Maliszewo* które leży za Wizną w puszczy zębrowskiej, ku Lomzie należącej LWM. II 75

1565 na rzece, którą zowią Jablona. Tamże też jest i jezioro, które zowią *Maliszewo* LWM. II 88

1965 *Jez. Maliszewskie* a. *Maliszewo* a. *Maleszewo* HW. (425)165

1980 *J. Maliszewskie* PHP. 224

1983 z *Jez. Maliszewskiego* PHP. 1. 558

Etym.: Nazwa *Maliszewskie Jezioro* to Adj. *maliszewskie* od SN. *Maliszewo* i Appell. jezioro "See". SN. *Maliszewo*, wcześniej *Maleszewo* z Suff. *-ewo* od PN. *Malesz* (: *Małomir, Małostryj*), por. ON. *Maleszewo*, później *Malszewo* (dziś zaginiona), *Maleszewo*, dziś *Maliszewo* pow. Płock (Zierhoffer 252) i *Malesze*, pow. bielski (Kondratiuk 120).

Malkiehnen See s. Woszczelskie Jezioro

Malkiehnen s. Woszczelskie Jezioro

Malkienen s. Woszczelskie Jezioro

Mała Sawinda s. Sawinda Mała

Małe Lepackie Jezioro s. Lepaczek

Małe Rude s. Rude Małe

Małe Jezioro s. Jezioro Małe

Małe Jezioro s. Juchówka

Małe Mieruńskie Jezioro s. Mieruńskie Małe Jezioro

Małe Oleckie Jezioro s. Oleckie Małe Jezioro

Małe Olecko s. Oleckie Małe Jezioro

Małe Oleckowskie Jezioro s. Oleckie Małe Jezioro

Małe Ślepe Jeziorko jez. w pobliżu wsi Strękowizna.

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1966 *Małe Ślepe Jeziorko, Małego Ślepego Jeziorka* mua. *Ślepe Jeżorko Małe* UN. 151

Etym.: Od Adj. *mały* i *ślepy* "bezodpływowy", *jeziorko* "małe jezioro".

Malkin s. Woszczelskie Jezioro

Malkinie s. Woszczelskie Jezioro

Malkiń s. Woszczelskie Jezioro

Malkińskie Jezioro s. Woszczelskie Jezioro

Małooleckie Jezioro s. Oleckie Małe Jezioro

Mały Oleck s. Oleckie Małe Jezioro

Mały Bocian s. Bocianek

Mały Głębocek s. Zapole

Mały Ług s. Hałuk

Mały Regiel s. Szlam

Mały Selmęt s. Selmęt Mały

Mały Selmęt s. Selmęt Mały

Mały Szwałk s. Szwałk Mały

Margrabskie Jezioro s. Oleckie Wielkie Jezioro

Margrafsfelde s. Dobskie Jezioro

Markau Ostpr. s. Markowskie Bagno

Markauer Wald s. Markowskie Bagno

Markauer Wiesen s. Markowskie Bagno

Markgrafsfelder See s. Dobskie Jezioro

Marki jez. 1,5 km na południe od wsi Zawady Oleckie.

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1963 *J. Marki* Mp. 25 - Olecko 1

Etym.: Od PN. *Marek* w liczbie mnogiej.

Markowskener Wiesen s. Markowskie Bagno

Markowski Las s. Markowskie Bagno

Markowskie Bagno dawniej jezioro, później bagno i podmokłe łąki między wsiami Markowskie, Krupin i Wieliczki.

Namenvariante: *Mechjac, Markowskener Wiesen, Markauer Wiesen*; ON. *Markowskie* dt.

Markau Ostpr.; FlurN. *Markowski Las* dt. *Markauer Wald*

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1914 *Markowskener Wiesen* TK. Kreis Oletzko

1921 *Markowskener Wsn.* Leyding 59

1923 *Markowsker Wiesen* TK. 25/19101

1931 mua. *Mechjac* Leyding 59

1938 *Markauer Wiesen* Leyding 59

1995 *Markowskie Bagno* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1561 *Markowsken, Markoitzwolla* Kętrzyński 217, 243

ok. 1780 *Markowsken* HAPr. IV 302

1882 *Markowskie* czyli *Markowiczowa Wola* Kętrzyński 517, 243

1885 *Markowskie* al. *Markowiczowa Wola*, niem. *Markowsken* al. *Markoitzwolla* SG. VI 131

1914 *Markowsken* TK. Kreis Oletzko

1923 *Markowsken* TK. 25/19101

1941 *Markowskie*, niem. *Markau* 1938, *Markowsken* Chojnacki 113

1951 *Markowskie - Markau Ostpr.* Rospond 184

1963 *Markowskie* Mp. 25 - Olecko 5

1981 *Markowskie* SM. II 412

1995 *Markowskie* Mp. 100 - Suw.

FlurN.: 1921 *Markowskener Wd.* Leyding 59

1931 mua. *Markowski Las* Leyding 59

1940 *Markauer Wald* Leyding 59

Etym.: Nazwa *Markowskie Bagno* od ON. *Markowskie* i Appell. *bagno* "Bruch, Morast".

Nazwa mua. *Mechjac*, od Appell. *mech* z Suff. *-acz*. Dt. *Markowskener Wiesen*,

Markauer Wiesen, por. dt. ON. *Markowsken*, potem *Markau* i *Wiesen* "łąka".

Markowskie s. Markowskie Bagno

Masuhren s. Mazurskie Jezioro

Masuren s. Mazurskie Jezioro

Masuren See s. Mazurskie Jezioro

Mazuchówka jez. w dorzeczu dopływów jez. Gawlik. Brak dokładnej lokalizacji.

(Mp. 25-Olecko 4)

SN.: 1965 *Mazuchówka* HW. (447) 172

Etym.: Od PN. *Mazuch* (SNW. VI 268) z Suff. *-ówka*.

Mazurskie Jezioro jez. na północ od wsi Mazury w dorzeczu rzeki Bierka, gm. Świętajno.

Namenvariante: *Bierk, Mazury, Masuren See, Bierg See, Bircken, Birgken, Birke, Berka*; ON.

Mazury dt. *Masuren*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: um. 1390 *Birke* TG 75;

[1566 (1617)] *Berka* Barkowski 227

1574 *Birgken* Barkowski 227

1595 *Bircken* Hennenberg Erclerung 8

1882 *Bierk* Kętrzyński 523

1921 *Bierg S.* Leyding 59

1921 *Bierg See* Mp. Niem.

1923 *Bierg See* TK. 25/1999

1928 *Bierg S.* Leyding 59

1931 mua. *Bierk* Leyding 59

1938 *Masuren See* Leyding 59

1940 *Masuren See* Leyding 59

1963 *J. Mazury, J. Birek* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Jez. Mazurskie a. Bierk* [*Masuren See, Bierg See, Bircken, Birgken, Birke, Berka*] HW.

(438) 169

1980 *J. Mazury* PHP. 225

1983 *Mazury* PHP.1. 558

ON.: 1566 *Masuhren* Kętrzyński 523

um 1790 *Masuhren* Schrötter XII

1885 *Mazury*, niem. *Masu(h)ren* SG. VI 168, 214

1923 *Masuhren* TK. 25/1999

1941 *Mazury*, niem. *Masu(h)ren* Chojnacki 113

1951 *Mazury - Masuren, Masuhren* Rospond 185

1963 *Mazury* Mp. 25 - Olecko 1

1981 *Mazury* SM. II 423

Etym.: Nazwa *Mazurskie Jezioro* to Adj. *mazurskie* w rodzaju nijakim od ON. *Mazury* i Appell. *jezioro* "See". ON. *Mazury* od PN. *Mazur* (SSNO. II 431) w liczbie mnogiej. SNN. *Bierg See, Bircken, Birgken, Birke, Berka* kontynuują nazwę staropruską lub jaćwieską zawierającą rdzeń **Berk-*, motywowaną preuß. **berk-* = **birk-* (Toporow I, A - D, 228), por. dt. *Birke* "brzoza", preuß. **berze* "brzoza" (Trautmann, TAS. 311), por. SN. *Brzeźno*, zapisane jako 1354 *Birkeling*, 1480 *See Birckling* (Biolik, Mikrotoponimia 100), zob. FIN. *Bierka*.

Mazury s. Mazurskie Jezioro

Mazury s. Mazurskie Jezioro

Mąckie Jezioro s. Ołtuniek

Mącze s. Ołtuniek

Mechacz jez. około 1,5 ha, 1 km na południowy-zachód od wsi Czaple, gm. Ełk, por. Godle (?).

Namensvariante: *Mechatz S(ee)*

(Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1923 *Mechatz S.* TK. 25/2299

1928 mua. *Mechjac* Leyding 38

1938 *Mechacz* Leyding 38

1955 *Mechacz* Leyding 38

1965 *Mechacz* HW. (458)176

Etym.: Od poln. Appell. *mech* z Suff. *-acz*.

Mechatz S(ee) s. Mechacz

Merunen s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Meruner See s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Merunskén s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Metén s. Necko

Metensee s. Necko

Mühlen See s. Młyńskie Jezioro

Mühlen See s. Młyńskie Jezioro

Miecko s. Necko

Mieleszy bagno lesne 2 km na południowy-wschód od wsi Żuki.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Mieleszy* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od PN. *Mielesza* (SNW. VI 334) w Gen. Sg. Por. ON. *Mieleszki* (Kondratiuk 124).

Mielewszczyk jezioro w dolinie rzeki Biebrza.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1784 *Jezioro Mielewszczyk* błotniste i zarosłe HG. Dekanat Augustowski 224

Etym.: Od PN. *Mielewski* (SNW. VI 335) z Suff. *-ic*, por. też PN. *Mielewszczyk* (SNW. VI 335).

Mierucie jez. bezodpływowe przy wsi Mierucie gm. Grajewo, w pobliżu jez. Toczyłowo.

Namenvariante: *Mirucie*, *Boguszów Staw*; ON. *Mierucie*

Mp. 25- Graj. 3

SN.: 1923 *Mierucie* See TK. 25/23100

1928 *J. Mierucie* Mp. OE.

1939 *Jez. Mierucie* TK. KDR.

1963 *Jez. Mierucie* Mp. 25- Graj. 3

1965 *Mierucie* a. *Mirucie* a. ? *Boguszów Staw* HW. (455)175

1966 *Jezioro Mierucie*, *-ra -ruć* mua. *M'eruck'e*, *M'eruck'ego* UN. Graj. 12

1975 oraz jezioro *Mierucie* Wiśniewski Graj. 42

1975 Do nazw jaćwieskich zalicza się (...) nazwę jeziora Grajwy, może też jeziora Mierucie i Toczyłowo Wiśniewski Graj. 24

1980 *J. Mierucie* PHP. 225

1983 *Mierucie* PHP.1. 583

1996 *J. Mierucie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1783 *Mierucie* Mp. Pert.

um. 1790 *Mieruczie* Schrötter XII

1827 *Mierucie* Tabella II 19

1885 *Mirucie* al. *Mierucie* SG. VI 500

1942 *Mierucie* TK. R.

1921 *Mierucie* Sk. V 91

1923 *Mierucie* TK. 25/23100

1928 *Mierucie* Mp. OE.

1963 *Mierucie* Mp. 25- Graj. 3

1966 *Mierucie*, *-ruć*, *mierucki*, mua. *M'eruće*, *M'erut* UN. Graj. 12

1973 *Mierucie* UN. 155, 14

1981 *Mierucie* SM. II 442

1996 *Mierucie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa *Mierucie* od ON. *Mierucie*, ta od PN. *Miruta* (SSNO. III 527) z przejściem -
ir- > *-er-* w formie nazw rodowych (w liczbie mnogiej). Nazwa *Boguszów Staw* z 1.
członem od PN. *Bogusz* (: *Bogusław*) w Gen. Plur. i 2. członem równym Appell. *staw*
"Teich".

Meruniska s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mieruniskie Jezioro s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mieruniszek s. Mieruńskie Małe Jezioro

Mieruniszki s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mieruniszki s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mieruńskie Jezioro s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mieruńskie Małe Jezioro jez. 14,43 ha na zachód od wsi Mieruniszki.

Namenvariante: *Mieruniszek*, *Kleiner Meruner See*, *Kleiner Merunsker See*

Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 2

SN.: 1921 *Kleiner Merunskan S.* Leyding 57

1931 *Mieruńskie Małe Jezioro* Leyding 57

1931 mua. *Nierunisek* Leyding 57

1938 *Kleiner Meruner See* Leyding 57

1940 *Kleiner Meruner See* Leyding 57

1955 *Mieruńskie Małe Jezioro* Leyding 57

1963 *J. Mieruńskie Małe* Mp. 25 - Suw. 4, Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Małe Mieruńskie Jez.* a. *Mieruniszek* [*Kleiner Meruner See*, *Kleiner Merunsker See*]

HW. (430) 167

Etym.: Por. niżej *Mieruńskie Wielkie Jezioro*.

Mieruńskie Wielkie Jezioro jez. 205,37 przy wsiach Mieruniszki i Garbas gm. Filipów.

Namenvariante: *Mieruńskie Jezioro*, *Mieruniskie Jez.*, *Mieruniszki*, *Wielkie Mieruniszki*,

Grosser Meruner See, *Mirunsker See*, *Grosse Mierunskan See*, *Gross- Merunskener See*,

Meruner See, *Garbaśnica*, *Garbas*, *Gerbass*, *Garbasch*, *Garbaschnitcze*; ON.

Mieruniszki dt. *Merunen*, *Garbas* dt. *Garbassen*, *Garbas Dolny* dt. *Unter Garbassen*,

Garbas Górny dt. *Ober Garbassen*; Landschaftsname: *Meruniska*

Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 2

SN.: 1541 *Garbaschnitcze* Barkowski 211

1548 *Garbasch* Barkowski 211

1595 *Garbass Hennenberg* II 11

1629 *Garbas S. Hennenberg.*

1882 *Mieruniszki Wielkie Kętrzyński* 506

1885 *Mieruniskie, Mierunsker See* SG. VI 115-116

2 poł. 19 Jh. *Garbassen* TK. PO.

1914 *Gr. Mierunskener See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Grosse Mierunskener See* S. Leyding 55

1921 *Große Mierunskener See* Mp. Niem.

1928 *Große Mierunskener See* - See Mp. OE.

1930 *Mieruniskie J. Srokowski* 56

1930 *Mierunskie Wielkie Jezioro* Leyding 55

1930 mua. *Garbaśnica* Leyding 55

1930 mua. *Gjarbas, Nieruniskie Jez.* Leyding 55

1938 *Grosser Meruner See* Leyding 55

1940 *Grosser Meruner See* Leyding 55

1951 *Mierunskie Wielkie Jezioro (Garbaśnica) - Meruner See (Gr. Merunskener See)*
Rospond 189

1955 *Mierunskie Wielkie Jezioro* Leyding 55

1963 *J. Mierunskie Wielkie* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Wielkie Mierunskie Jezioro a. Jez. Mierunskie a. Mieruniskie Jez., Mieruniszki a. Wielkie Mieruniszki a. Garbaśnica a. Garbas [Grosser Meruner See, Mierunsker See, Grosse Mierunskener See, Gross - Merunskener See, Meruner See, Gerbas, Garbasch, Garbaschnitze]* HW. (430) 167

1980 *J. Mierunskie Wlk.* PHP. 225

1983 *Mierunskie Wielkie, Jez. Mierunskie Wielkie* PHP. 1 562

1995 *J. Mieruniskie Wlk.* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1422 *Merunisky* Gerullis 98

1436 *Merunischk* Gerullis 98

1537 *Mieruntzken Kętrzyński* 506

1600 *Mierunskener Kętrzyński* 506

1629 *Meruniske* Hennenberg

um 1790 *Gr. Kl. Merunskener* Schrötter XII

1802-1812 *Gr. und Kl. Mierunskener* TK. Ost.- Pr.

1885 *Mieruniszki Wielkie*, niem. *Gr. Mierunskén* al. *Mierunskén*, *Mieruniszki Małe*, niem. *Klein Mierunskén* SG. VI 352-353

2 poł. 19 Jh. *Mierunischken* TK. PO.

1914 *Mierunskén*, *Kl. Mierunskén* TK. Kreis Oletzko

1921 *Mierunskén* Mp. Niem.

1928 *Mierunskén* Mp. OE.

1941 *Mieruniski - Merunen* 1938, *Mierunskén* Chojnacki 114

1951 *Mieruniszki - Merunen (Merunskén)* Rospond 189

1963 *Mieruniszki* Mp. 25 - Suw. 4

1981 *Mieruniszki* SM. II 442

1995 *Mieruniszki* Mp. 100 - Suw.

ON.: (1548) w *W. Garbasie* Kętrzyński 506

1785 *Garbaschen* Goldbeck III 53

um 1790 *Garbaschen* Schrötter XVI

1879 *Wysoki, Niski Garbas - Ober, Nieder Garbassen* Kętrzyński Nazwy 166

1881 *Garbas*, niem. *Garbassen*; *Niski, Nieder-G(arbassen)* i *Wysoki, Ober-G(arbassen)* SG. II 483

1914 *Garbassen* TK. Kreis Oletzko

1921 *Ober, Unter Garbassen* Mp. Niem.

1928 *Ober, Unter Garbassen* Mp. OE.

1946 *Garbas Wysoki - Ober Garbassen, Garbas* al. *Garbas Niski - Unter Garbassen* Leyding I 143

1951 *Garbas - Garbassen* Rospond 71

1951 *Garbas Dolny - Unter Garbassen* Rospond 71

1951 *Garbas Górny - Ober Garbassen* Rospond 71

1963 *Garbas* Mp. 25 - Suw. 4

1995 *Garbas* Mp. 100 - Suw.

Landschaftsname: 1274 *Meruniska* SRP. I 139

1326 *Meruniska* Gerullis 98

1559 *Miruniški B)ga*, RR. III 136

Etym.: Nazwa *Mieruńskie Wielkie Jezioro* to Adj. od ON. *Mieruniszki* i Adj. *wielki* antonimicznym do *mały* w SN. *Mieruńskie Małe Jezioro* (zob. wyżej). Nazwa wsi i jeziora *Mieruniszki* też *Wielkie Mieruniszki* jest kontynuacją nazw prusko-jaćwieskich,

zachowała się w nazwie krainy **Merūniskai*, od preuß. PN. *Merūnis* (Trautmann, APN. 58) i Suff. *-isk-*, lit. *-išk-* (dazu Gerullis 98). SNN. dt. *Grosser Meruner See*, *Meruner See*, *Mirunsker See*, *Grosse Mierunskenen See*, *Gross-Merunskener See*, por. dt. *gross* "wielki" i ON. dt. *Mierunskenen*, potem *Merunen*. Nazwa *Garbaśnica* od SN. *Garbas* z Suff. *-nica*. Dt. *Garbaschnitze* jest substytucją fonetyczną poln. *Garbaśnica*. Nazwy *Garbas*, *Gerbass*, *Garbasch* kontynuują nazwę prusko-jaćwieską **Garbas-is* od *garbas* "góra" (Falk, Uwagi 40).

Lit.: Gerullis 98, Falk, Uwagi 39, Przybytek 176, 60-61

Mieruńskie Wielkie Jezioro s. Wielkie Mieruniszki

Miescki teren bagienny nad rzeką Biebrza ok. 2 km na zachód od wsi Wrocień.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Miescki* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Miescki* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od mua. Adj. *miescki* "miejski".

Mikaszewko s. Mikaszówek

Mikaszewo jez. 125,76 ha w Puszcza Augustowska na trasie Augustowski Kanał, leży 2 km na zachód od wsi Mikaszówka gm. Płaska.

Namensvariante: *Mikoszewo*, *Miklaszewo*, *Miklaszewo*; ON. *Mikaszówka*; FlurN.

Mikoszówek

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1559 *У Микозуова* Falk, ABS. 10, 114

1569 *Iezioro Mikoszowo* Falk, ABS. 10, 94

1843 *Jez. Mikaszowo* Mp. Kwat.

1880 *Mikoszewo* SG. I 54

1885 *Mikaszewo* al. *Miklaszewo*, jez. w pow. augustowskim SG. V 393

1886 *Mikoszewo* SG. VII 839

1900 *Jez. Mikaszewo* Mp. Prus.

1963 *Jez. Mikaszewo* Mp. 25 -Aug. 7

1965 *Mikaszewo* a. *Mikoszewo* a. *Miklaszewo* a. *Miklaszewo* HW. (427) 166

1966 *Jez. Mikaszewo*, *Mikaszewo*, *-wa* mua. *M'ikaševo*, *-va* UN. 151

1976 *Dzisiejsze jezioro Mikaszewo* mua. *m'ikasevo* Falk, ABS. 10, 114

ON.: 1668 *Ruda Mikaszewska* Kartoteka PAN.

1679 *Ruda Mikaszewska* Kartoteka PAN.

1755 *Mikaszowka* Kartoteka PAN.
1761 *Miklaszowce* Kartoteka PAN.
1763 *Ruda Mikaszowska* Kartoteka PAN.
1827 *Mikaszówka* Tabella II, 20
1843 *Mikaszowka* Mp. Kwat.
1921 *Mikaszówka* Kartoteka PAN.
1942 *Miklaszewo* TK. R.
1963 *Mikaszówka* Mp. 25 -Aug. 7
1981 *Mikaszówka* SM. II 447

FlurN. śluza na Augustowski Kanał: 1880 inne śluzy są: (...) *Mikoszówek* SG. I 55

Etym.: SN. *Mikaszewo*, wcześniej *Mikaszowo* K. O. Falk łączy z bałtyckim

dźwiękonaśladowczym pierwiastkiem *mik-* występującym w lit. *mikénti* "jąkać się", *mikseti*, *mikčióti*, *miknóti*, por. również *mýkti* "ryczeć" (Falk, ABS. 10, 114). Nazwa jest więc pochodzenia jaćwieskiego i ma charakter dźwiękonaśladowczy. Nazwy *Mikoszewo*, *Miklaszewo*, *Miklaszewo* można też wywodzić od PN. *Mikosz*, *Mikłasz* (: *Mikołaj*) (Malec, 1994 286) z Suff. *-ewo* // *-owo*. ON. *Ruda Mikaszewska* od Appell. *ruda* "osada, w której wytapiano rudę żelaza" i Adj. *Mikaszewski* od SN. *Mikaszewo*. Potem w nazwie wsi wtórnice Suff. Dimin. *-ka*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 114, Falk, Streszczenie 26.

Mikaszówek jez. w Augustowska Puszcza na trasie Augustowski Kanał, na wschód od jez.

Mikaszewo, ok. 1,2 km na zachód od wsi Mikaszówka gm. Płaska.

Namenvariante: *Mikaszewko*

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1843 Jez. *Mikaszowek* Mp. Kwat.

1976 *Mikaszewek* mua. *M'ikasevek* Falk, ABS. 10, 114

1963 Jez. *Mikaszówek* Mp. 25 -Aug. 7

1966 *Mikaszewko* mua. *M'ikašefko* UN. 151

Etym.: Nazwa SN. *Mikaszówek* została utworzona od SN. *Mikaszewo* z Suff. *-ek*. SN.

Mikaszewko od SN. *Mikaszewo* Suff. *-ko*.

Mikaszówka s. Mikaszewo

Mikawszczyzna jezioro w parafii Lipsk.

(Mp. 25-Dąb. Biał. 5)

SN.: 1784 *Jezioro Mikawszczyzna* zwane, pół mili, szerokie do sześciu sznurów, względem kościoła parafialnego lipskiego leży na zachodzie zimowym mil trzy HG. Dekanat Grodzieński 100

Etym.: W nazwie występuje rdzeń *mik-* por. lit. czasownikach *mikenti* "jąkać się", *mikseti*, *mikčióti*, *miknóti*, por. również *mýkti* "ryczeć" (Falk, ABS. 10, 114), zob. wyżej SN. Mikaszewo.

Miklaszewo s. Mikaszewo

Miklaszewo s. Mikaszewo

Mikołajkowe tereny bagienne w dorzeczu Biebrza na wschód od wsi Rutkowskie.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Mikołajkowe* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od PN. *Mikołajek* (: *Mikołaj*) z Suff. *-owy* w rodzaju nijakim.

Mikoszewo s. Mikaszewo

Mikoszówek s. Mikaszewo

Milaniszyn Ług teren ok. 2 km na południowy-wschód od wsi Topolany.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Milaniszyn Ług* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od PN. *Milan* (SNW. VI 363) z Suff. *-iszyn* i Appell. *ług* "łęg" (SJP. IV 328), por. *łęg* "podmokła łąka, najczęściej w dolinie rzeki, porośnięta czasem krzewami" (SJP. IV 298).

Milewszczyc jezioro w parafii Trzciannie.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1784 *Milewszczyc* błotniste i zarosłe wzdłuż kilka 10 kr. wrzec to samo. HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Od PN. *Milewski* z Suff. *-ic*.

Mirucie s. Mierucie

Mirunsker See s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Mittel See s. Boczne Jezioro

Młynówek jez. w dolinie rzeki Rospuda, na północ od jez. Czarne.

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1963 *J. Młynówek* Mp. 25 - Suw. 4

Etym.: Od Appell. *młyn* z Suff. *-ówek*.

Młyński Staw staw około 4 ha na południowy-zachód od wsi Płociczno przy osadzie Młynik.

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1928 *Młyński Staw* Leyding 38

1938 *Młyński Staw* Leyding 38

1955 *Młyński Staw* Leyding 38

1965 *Młyński Staw* HW. (450)173

Etym.: Od Adj. *młyński* (: *młyn*) i Appell. *staw* "Teich".

Młyńskie Jezioro jez. 0,94 ha na zachód od osady Połomski Młyn, w dorzeczu dopływów jez. Świętajno.

Namenvariante: *Mühlen See*

(Mp. 25 - Olecko 5 lub 4)

SN.: 1931 mua. *Młyńskie Jezioro* Leyding 60

1938 *Mühlen See* Leyding 60

1955 *Młyńskie Jezioro* Leyding 60

1965 *Jez. Młyńskie* [*Mühlen See*] HW. (441) 170

Etym.: Od Adj. *młyński* (: *młyn*) i Appell. *jezioro* "See". SN. dt. *Mühlen See* jest kalką nazwy polskiej.

Mogilka bagienny teren leśny ok. 4,5 km na wschód od wsi Czarna Wieś.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Mogilka* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od Appell. *mogilka* "mała mogiła, grób".

Moklica bagno i jezioro blisko wsi Janowicze od wschodu.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Moklica* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Z Suff. *-lica* od *moknąć* "stawać się mokrym" (SJP. IV 804).

Moksty s. Zawadzkie Jezioro

Moldzie s. Lepackie Jezioro

Monczen s. Ołtuniek

Monczer See s. Ołtuniek

Monkinie bagno przy wsi Monkinie, gm. Nowinka.

ON. *Monkinie*

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1559 *У болота Монкинского* Falk, ABS. 10, 112

1569 między ostępem *monkin* na którym ostrowow 3 Falk, ABS. 10, 94

1641 *Mąnkina* pod Bliznami Falk, ABS. 10, 113
1679 *Mąkina* pod Bliznami Falk, ABS. 10, 113
1976 *mua. v Monk'insk'ey Bagnax* Falk, ABS. 112.
ON.: 1569 *Monkin* Falk, ABS. 10, 113
1639 *Monkina* Falk, ABS. 10, 113
1679 *Monkina* Falk, ABS. 10, 113
1885 *Monkinie* SG. VI 662
1976 *Monkinie* Falk, ABS. 10, 113
1981 *Monkinie* SM. II 479
1995 *Monkinie* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Nazwę można zrekonstruować jako jać. **Monkinē* i zestawić w lit. *mankŷnė* "błoto", "iłowate miejsce". (Falk, ABS. 10, 113). Rdzeń *mank-* występuje w hydronimii litewskiej, por. FIN. *Mañk-upis* (Vanagas, LHEŽ 204).

Lit.: Falk, ABS. 10, 112-113, Falk, Streszczenie 26.

Montzen s. Ołtuniek

Moor See s. Zawadzkie Bagno

Morenga Teich s. Moregowy Stawek

Moregowy Stawek staw 3,69 ha przy wsi Doliwy, w pobliżu jeziora Rumejki Wielkie.

Namenvariante: *Morenga Teich*

(Mp. 25 - Olecko 2)

SN.: 1931 *mua. Moregowy Stawek* Leyding 60

1938 *Morenga Teich* Leyding 60

1965 *Moregowy Stawek* [*Morenga Teich*] HW. (444) 171

Etym.: Adj. *moregowy* "moragowaty, pręgowany" od *moreg, morąg* "pas ciemniejszego koloru, nie tło" (SWil. 679) i Appell. *stawek* "mały staw", por. też PN. *Morąg, Morągiel* (SNW. VI 442). Nazwa dt. *Morenga Teich* to substytucja fonetyczna poln. *Morega* (Gen. sg. od *Morąg, Moreg*) i *Teich* "staw". Nazwa może być też adaptacją nazwy bałtyckiej zawierającej ten sam rdzeń, który tkwi w nazwie jeziora i miasta *Morąg* (Biolik, HE. 5, 95).

Morgi bagna między wsiami Nowosady i Zaleszany.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Bg. Morgi* Mp. 25-Biał. 9

1966 *Morgi, -gów* *mua. Morg'i, Morgof* UN. 153, 103

Etym.: W liczbie mnogiej od Appell. *morga* "miara powierzchni gruntu" (SJP. IV 839).

Morgi nad rzeką Biebrza, na północ od wsi Jesionowo.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Morgi* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Wie oben.

Morgi teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między rzekami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Morgi* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Morgi* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Wie oben.

†**Morgi**, bagno blisko źródeł rzeki Narew, na południe od wsi Nowosady, na północ od ujścia rzeki Kołonna do rzeki Narew. Dziś teren Białoruś.

SN.: 1931 *Bagno Morgi* Mp. WIG.

1983 *bagno Morgi* PHP. 1 541

Etym.: Wie oben.

Moskal bagienny teren leśny, 3 km na północny-wschód od wsi Rybnik.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Moskal* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od PN. *Moskal* (SNW. VI 455), por. *moskal* "mieszkaniec Moskwy, potocznie: Rosjanin".

Motule jez. w korycie rzeki Rospuda przy wsi Motule, ok. 20 km na północny-zachód od miasta Suwałki.

Namenvariante: *Krzywulka*; ON. *Motule*

(Mp. 25-Suw. 5)

1885 *Motule* al. *Krzywulka*, jezioro w pow. suwalskim SG. VI 750

1965 *Motule* HW. (429) 167,

ON.: 1883 przez Zušno, Olszankę, *Motule* płynie ku północy SG. IV 814

1885 *Motule*, wś i folw. pow. suwalski, gm. Czostków, par. Filipów SG. VI 750

1914 *Motule* TK. Kreis Oletzko

1995 *Motule* Mp. 100-Suw.

Etym.: SN. *Motule* od ON. *Motule*. ON. *Motule* w liczbie mnogiej od PNN. *Motula*, *Motul* (SNW. VI 463), por. lit. Appell. *motùlė*, *motùtė* "mateczka", *mótė*, *móters* "matka, kobieta, żona" (Szłapelis 236). Nazwa *Krzywulka* od Adj. *krzywy* z Suff. *-ulka*.

Moxt s. Zawadzkie Jezioro

Mroszner See s. Mrózno

Mrozy jez. w dorzeczu strumyka Regielnica, 1,5 km na wschód od wsi Mrozy Wielkie gm
Ełk.

Namenvariante: *Sordacher See*; ON. *Mrozy Wielkie*, *Mrozy Male* dt. *Gr. Kl. Mrossen*,
Sordachy dt. *Sordachen*

Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1921 *Sordacher S.* Mp. Niem.

1923 *Sordacher See* TK. 25/2299

1963 *Jez. Mrozy* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Mrozy* HW. (459) 177

ON.: 1473 *Mrosen* Kętrzyński 451

1795 *Mrozy* Mp. Pert.

um 1790 *Gr. Mrosen* Schrötter XVIII

1800 *Mrosen* TK. W.

1882 *Mrozy* Kętrzyński 451

1885 *Mrosen Gross i Klein* (niem.), ob. *Mrozy* SG. VI 767

1885 *Mrozy Wielkie*, niem. *Gr. Mrosen* SG. VI 770

1919 *Gr. Mrosen* TK. Kreis Lyck

1921 *Gr. Mrosen* Mp. Niem.

1923 *Gr. Mroßen* TK 25/21100

1941 *Mrozy Wielkie - Schoenhorst* 1938, *Mrossen* Chojnacki 115

1951 *Mrozy Wielkie - Schönhorst (Mrossen)* Rospond 200

1963 *Mrozy Wielkie* Mp. 25 - Ełk 5

1981 *Mrozy Wielkie* SM. II 490

ON.: um. 1790 *Kl. Gr. Mrossen* Schrötter XVIII

1800 *Mrosen* TK. W.

1885 *Mrozy Male*, niem. *Kl. Mrosen* SG. VI 770

1919 *Kl. Mrosen* TK. Kreis Lyck

1921 *Kl. Mrosen* Mp. Niem.

1923 *Kl. Mroßen* TK 25/21100

1981 *Mrozy Male* SM. II 490

ON.: um. 1790 *Sardacken* Schrötter XVIII

1800 *Sordachen* TK. W.

1890 *Sordachy* SG. XI 80

1919 *Sordachen* TK. Kreis Lyck

1921 *Sordachen* Mp. Niem.

1923 *Sordachen* TK. 25/2299

1951 *Sordachy - Sorden (Sordachen)* Rospond 301

1982 *Sordachy* SM. III 270

1996 *Sordachy* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa jeziora *Mrozy* została ponowiona od nazwy wsi *Mrozy*. ON. w liczbie mnogiej od PN. *Mroz* (SSNO. III 570), używana z członami odróżniającymi *Wielkie - Małe*, dt. *Gross - Klein*. SN. dt. *Sordacher See* od ON. *Sordachen*, dziś *Sordachy* z członem dt. *See* „jezioro”. Nazwa wsi *Sordachy* od nazwiska odbiorcy nadania z 1484 r. Jana Sordacha.

Mrozy Wielkie s. Mrozy

Mróžno (?) s. Mróžno

Mróžno dawniej jez. bezodpływowe, dziś łąki w obrębie wsi Gizy.

Namenvariante: *Mroszner See*, *Mróžno (?)*;

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1931 mua. *Mróžno* Leyding 60

1938 *Mroszner See* Leyding 60

1955 *Mróžno* Leyding 60

1965 *Mróžno* [*Mroszner See*] HW. (442) 170

Etym.: SN. *Mróžno* od Appell. *mrožno* "mrožno" (SWil. 684), por. *mrozić*, *mroźny*. Nazwa może oznaczać jezioro szybko zamarzające. SN. dt. *Mroszner See* jest adaptacją nazwy polskiej z Suff. Adj. *-er* i członem *See* "jezioro".

Mul See s. Bagniste Jezioro

Mul Bruck See s. Bagniste Jezioro

Mul jez. na północny-wschód od wsi Dunajki (54,67 ha łącznie z powierzchnią jez. Bruk), zob. Bagniste Jezioro.

Namenvariante: *Mul See*, *Muliste Jezioro*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1923 *Mul See* TK. 25/1999

1928 *Mul See* Leyding 60

1931 mua. *Mul* Leyding 60

1940 *Mul See* Leyding 60

1955 *Mul* Leyding 60

1963 *Jez. Muliste* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Mul* a. *Muł* [*Mul See*] (= ? Jez. Bagniste) HW. (441) 170

1980 *J. Muliste* PHP. 225

1983 *Jez. Muliste zwane jest też Bagnistym* PHP. 1. 579

1995 *J. Muliste* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Poln. SN. *Mul* pod wpływem dt. *Mul See*. Pierwotnie *Muł*, od Appell. poln. *muł*

"szlam, błoto" (SWil. 688). Nazwa *Muliste* od Adj. *mulisty*.

Mul s. Bagniste Jezioro

Mul See s. *Mul*.

Mulack See s. *Mułek*

Mulden s. Lepackie Jezioro

Muleck See s. *Mułek*

Mułek jez. bezodpływowe 1,50 ha na południowy-zachód od jez. Szarek w dorzeczu rzeki
Ełk.

Namenvariante: *Muleck See*, *Mulack See*

(Mp. 25 - Ełk 5)

SN.: 1904 *Muleck S.* Leyding 30

1928 *Mułek* Leyding 30

1938 *Mulack See* Leyding 30

1955 *Mułek* Leyding 30

1965 *Mułek* [*Muleck See*, *Mulack See*] HW. (451)174

Etym.: Nazwa od *muł* "szlam, błoto" z Suff. *-ek*. SN. dt. *Muleck See*, *Mulack See* to

substytucje fonetyczne nazwy polskiej z członem *See* "jezioro".

Mummel See s. Czarne

Mummel See s. Kociołek

Musarz bagno na północ od wsi Kamionka - Puszczałowizna, gm. Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1966 *Musarz* mua. *Musaš*, *Musaža* UN. 151

Etym.: Od Appell. *mus* "miara jednogarncowa miodu; kunik, pokowa" (SWil. 689) z Suff.

-arz.

Muxt See s. Zawadzkie Jezioro

N

Nadzieja bagno leśne w Puszcza Augustowska w pobliżu bagna Tabory, 5 km na zachód od wsi Czarny Bród.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 *Nadzieja* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od poln. PN. *Nadziej* w Gen. Sg. lub *Nadzieja* (SNW. VI 525).

Necko jez. na północ od miasta Augustów.

Namenvariante: *Meten, Metensee, Miecko*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1396 *Meten* CDP. III nr 86 s. 107

1398 *Metensehe* CDV. nr 179, s. 52

1402 *ad fluvium, qui effluit a lacu dicto Metensee et dicitur communiter Metenfliet, ab hinc per descensum fluvii usque in fluvium dictum Beber* CDV. nr 249, s. 83

1418 *ad lacum, qui Methis appellatur* Długosz 220-221

1515 *ad stagnum Nyczko* Wiśniewski Aug. 90

1559 *зъ озера Муѣка* Falk, ABS. 10, 122

1569 *do Ieziora Miecka* Falk, ABS. 10, 94

1569 *Iezioro Miecko pod tymze Augusztowem* Falk, ABS. 10, 94

1770 *Niecko Jez.* Mapa Polonia

1784 *Jezioro Necko* HG. Dekanat Augustowski 167

1880 *Necko* SG. I 53

1880 *Necko* SG. I 54

1888 *Rospuda, nazwa dawna jez. Necko* SG. IX 769

1961-1970 *Necko* mua. *Necko, -a* SNT. 311

1963 *Jezioro Necko* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Necko* (jez.); cz.płd. *Rospuda* (jez.) HW. (426)

1966 *Jez. Necko* mua. *Necko, -ka* UN. 151 166

1967 *Jez. Necko* Wiśniewski Aug. 223

1980 *Necko* PHP. 225

1983 *Necko.* Jezioro *Rospuda* łączy się bezpośrednio z jez. *Necko* PHP. 1. 565

1996 *Jez. Necko* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Necko* od FIN. *Netta* z Suff. *-sko* (*Nett-sko* - zaszła asymilacja zwarto-wybuchowych głosek *tt* do spółgłoski szczelinowej *s*. Jej wynikiem jest spółgłoska zwarto-szczelinowa *c*). K. O. Falk uważa, że jest to nazwa jaćwieska, pierwotnie **Metis*, zawierająca rdzeń **met-*, por. lit. *mèsti, metù* "werfen, hinwegwerfen, wegschleudern, verlieren", preuß. *metis* "Wurf", ponieważ jezioro *Necko* uważane jest za niespokojne. Por. też słow. **mesti, meta, meteši* „miotać”. Przejście nagłosowego *M'* - *Miecko* w twarde *N* - *Necko* jest wynikiem dialektalnej dyspalatalizacji spółgłosek wargowych miękkich wymawianych asynchronicznie: *m' < mń >ń > n*, por. podobnie w *miasto* w gwarze *mńasto <ńasto < nasto*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 122, Falk, Streszczenie 28.

Nesselbruch See s. Pokrzywy

Netta Bruch s. Bagieńskie

Neuendorfer Bruch s. Nowowiejskie Bagno

Neumalken s. Woszczelskie Jezioro

Neumalker See s. Woszczelskie Jezioro

Nieciecz jez. 47,41 ha ok. 1 km na zachód od wsi Romanowo, w pobliżu Stackie Jezioro.

Namenvariante: *Nieciecze, Nieczecza See, Grunwald See, Grünwald See*

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1919 *Niececza S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Nieczecza S.* Leyding 25

1928 mua. *Nieciece* Leyding 25

1928 *Nieciecze* Leyding 25

1928 *Nieczecza - S.* Mp. OE.

1929 *Nieczecza S.* Leyding 25

1938 *Grünwald See* Leyding 25

1940 *Grünwald See* Leyding 25

1955 *Nieciecze* Leyding 25

1963 *Jez., Nieciecz* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *Jez. Nieciecz* Mp. 25 - Ełk 6

1965 *Nieciecz a. Nieciecze* [*Nieczecza See, Grunwald See*] HW. (461)177

1980 *J. Nieciecz* PHP. 225

1983 *Nieciecz* PHP. 1. 574

1996 *J. Nieciecz* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa *Nieciecz* od poln. *nieciecz* "to, co nie ciecze, nie płynie". Nazwa *Nieciecze*, por. poln. *nie ciecze* "nie płynie, nie przemieszcza się". Dt. *Nieczecza See* to substytucja nazwy polskiej z członem *See* "jezioro". SNN. *Grunwald See*, *Grünwald See* od dt. *grün* "zielony", *Wald* "las", *See* "jezioro".

Nieciecze s. Nieciecz

Nieczecza See s. Nieciecz

Nieder Bobra Bruch s. Biebrzańskie Błota

Niedziela s. Szóstak

Niedźwiedzie Bagno bagno w Czerwonym Borze około 1 km na zachód od jez. Piłwąg.

Namenvariante: *Bären Bruch*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: 1930 *Niedźwiedzie Bagno* Leyding 40

1938 *Bären Bruch* Leyding 40

1955 *Niedźwiedzie Bagno* Leyding 40

Etym.: Od Adj. *niedźwiedzi* (: *niedźwiedź*) i Appell. *bagno* "Bruch". Nazwa dt. jest tłumaczeniem nazwy polskiej, por. dt. *Bär* "niedźwiedź".

Niedźwiedzie Bagno, bagno i łąka na północ od wsi Golubie, ok. 13,5 km na północny-wschód od miasta Ełk.

Namenvariante: *Bären Wiese*

(Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1930 *Niedźwiedzie Bagno* Leyding 52

1938 *Bären Wiese* Leyding 52

1955 *Niedźwiedzie Bagno* Leyding 52

Etym.: Nazwa poln. jak wyżej. Nazwa dt. z członem *Wiese* "łąka".

Niklerz jez. bezodpływowe w dorzeczu Nereśl, ok. 1 km na północ od wsi Zajki.

Mp. 25-Moń. 4

SN.: 1961-1970 *Niklerz* mua. *Inkleš*, *Inkleža*, *Inkležu* SNT. 314

1963 *Jez. Niklerz* Mp. 25-Moń. 4

1965 *Niklerz* HW. (425)165

Etym.: Od Appell. *nikla* "bot. roślina - Caianus" (SWil. 780) z Suff. *-erz*.

Niskie Jezioro jez. na północ od źródeł rzeki Rospuda, obok jez. Wysokie.

Mp. 25 - Suw. 1

SN.: 1963 *Jez. Niskie* Mp. 25 - Suw. 1

1980 *J. Niskie* PHP. 225

1983 *Niskie* PHP. 1. 561

Etym.: Od Adj. *niski* i jezioro "See".

Nowe Juchy s. Juskie Jezioro

Nowiny bagno 1 km na północ od wsi Nowosady.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Nowiny* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od Appell. *nowina* "pole po raz pierwszy (...) uprawione" (SWil. 789) w liczbie mnogiej.

Nowowiejskie Bagno bagno i łąki na wschód i południowy-wschód od wsi Nowa Wieś Elcka gm. Elk.

Namenvariante: *Neuendorfer Bruch, Dameraw*, ON. *Nowa Wieś Elcka* dt. *Neuendorf*

(Mp. 25 - Elk 8)

SN.: 1439 *Dameraw* Kętrzyński 449

1919 *Neuendorfer Bruch* TK. Kreis Lyck

1921 *Neuendorfer Bruch* Mp. Niem.

1921 *Neuendorfer Bruch* Leyding 31

1928 *Nowowiejskie Bagno* Leyding 31

1928 *Neuendorfer Bruch* Mp. OE.

1940 *Neuendorfer Bruch* Leyding 31

1955 *Nowowiejskie Bagno, Dąbrowy* Leyding 31

ON.: 1439 *Dameraw* Kętrzyński 449

1785 *Neuendorf* Goldbeck III 136

um 1790 *Neuendorf* Schrötter XVIII

1882 *Nowa wieś* Kętrzyński 449

1919 *Neuendorf* TK. Kreis Lyck

1920 *Neuendorf* Mp. HAPr. I

1921 *Neuendorf* Mp. Niem.

1928 *Neuendorf* Mp. OE.

1946 *Nowa Wieś Elcka - Neuendorf* Leyding I 126

1951 *Nowa Wieś Elcka*, dt. *Neuendorf* Rospond 210

1963 *Nowa Wieś Elcka* Mp. 25 - Elk 8

1981 *Nowa Wieś Elcka* SM. II 559

1996 *Nowa Wieś Elcka* Mp. 100 - Elk.

Etym.: Nazwa *Nowowiejskie Bagno* to Adj. od ON. *Nowa Wieś* i *bagno* "Bruch". Nazwa dt. *Neuendorfer Bruch*, por. dt. ON. *Neuendorf* i *Bruch* "bagno, błoto". Wieś i bagno było w XV wieku nazywane *Dameraw*, od poln. *dąbrowa* "Eichenwald" por. SN. *Damerouwe* 1286, *Damerow* 1343, *Dambraw* 1399 (Gerullis 25).

†**Nurczaste** jezioro w dolinie rzeki Biebrza.

(Mp. 25- Moń. 3)

SN.: 1784 *Jezioro Nurczaste*, stara rzeka HG. Dekanat Augustowski 224

1784 *Nurczaste*, stara rzeka i Kazułowicz błotniste wedle siebie leżące HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Nazwa w rodzaju nijakim, utworzona Suff. *-asty* od *nurka* "dzika kaczka", por. *nur* "ptak z rzędu pletwonogich - Colymbus, v. Eudites" (SWil. 792).

Nussberg s. Orzechówko

Nussdorf s. Orzechowskie Łąki

Nussdorfer Seewiesen s. Orzechowskie Łąki

O

Ober Bobra Bruch s. Biebrzańskie Błota

Ober Garbassen s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Odmęt teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza między rzekami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Odmęt* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Odmęt* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Appell. *odmęt* "głęboka, wzburzona woda" tu w znaczeniu "bagno, topielisko bez dna".

Odpadki tereny bagienne w rozlewisko rzeka Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Odpadki* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: W liczbie mnogiej od *odpadek* "nieużytek".

Okmin jez. bezodpływowe na wschód od źródeł rzeki Szczeberka.

(Mp. 25- Suw. 5)

SN.: 1931 *Jez. Okmin* Mp. WIG.

1980 *J. Okmin* PHP. 225

1983 *Okmin* PHP. 1. 563

Etym.: Nazwa jest polską substytucją fonetyczną wcześniejszej nazwy litewskiej lub jaćwieskiej **Akmins* związanej z Appell. lit. *akmuõ, ãkmenas* "kamień". Rdzeń *Akm-* występuje w licznych hydronimach staropruskich, jaćwieskich i litewskich, por. Vanagas, LHEŽ. 37.

Oko jez. bezodpływowe ok. 0,7 ha na północny-zachód od wsi Szarejki, w dorzeczu rzeki Ełk.

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1938 *Oko* Leyding 38

1945 *Oko* Leyding 38

1955 *Oko* Leyding 38

1965 *Oko* HW. (451)174

Etym.: Od Appell. *oko*, tu w znaczeniu "małe, okrągłe jezioro bezodpływowe".

Okół teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Okół* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Okół* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Appell. *okół* "koło, okrąg, obwód" (SWil. 896).

Okragle jez. w Grajewo.

(Mp. 25-Graj. 2,3)

SN.: 1975 *jeziorka Okragłego* (1478) w Grajewie Wiśniewski Graj. 46

Etym.: Od Adj. *okragły*.

Okragle jez. 1,5 km na północ od wsi Stacze, w lesie między jez. Błotniste i Sernik.

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1963 *J. Okragłe* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *J. Okragłe* Mp. 25 - Ełk 6

Etym.: Wie oben.

Okragle jez. w dorzeczu rzeki Rospuda, ok. 5 km na południowy-wschód od wsi Bakalarzewo.

Mp. 25 - Suw. 5, Olecko 3

SN.: 1888 *Okragle* SG. IX 769

1921 *Okrongle See* Mp. Niem.

1928 *Okrongle* - See Mp. OE.
1931 *Jez. Okragłe* Mp. WIG.
1961-1970 *Okragłe* mua. *Okrongłe, -ego* SNT. 325
1963 *J. Okragłe* Mp. 25 - Suw. 5
1965 *Jez. Okragłe* HW. (431) 167
1980 *J. Okragłe* PHP. 225
1983 *Okragłe* PHP. 1. 562
1995 *J. Okragłe* Mp. 100-Suw.

Etym.: Wie oben.

Okragłe jez. w zakolu rzeki Biebrza na wschód od wsi Mocarze-Budne.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Jez. Okragłe* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Wie oben.

Okuniewek jez. w dorzeczu rzeki Jegrznia.

(Mp. 25- Graj. 3)

SN.: 1965 *Okuniewek* HW. (462) 178

Etym.: Z Suff. *-ek* od Adj. *okoniowy* od *okuń, okoń* "zool. *Perca fluviatilis* - ryba".

Olaufken s. Ułówka

Olchowo leśny teren bagienny w dorzeczy strumienia bez nazwy lewego dopływu rzeczki
Jałówka.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Olchowo* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Z Suff. *-owo* od *olcha* "Alnus - drzewo lub krzew z rodziny brzoźowatych".

Oleckie Jezioro s. Oleckie Wielkie Jezioro

Oleckie Małe Jezioro jez. 235,39 przy wsi Olecko Małe na południe od miasta Olecko.

Namenvariante: *Małe Oleckie Jezioro, Małe Oleckowskie Jezioro, Mały Oleck, Małooleckie Jezioro, Klein Oletz Kör See, Herzogshöher See, Oletzko Klein, Klein Oletzky, Klein Oletzken*; ON. *Olecko* dt. *Treuburg, Olecko Małe* dt. *Herzogshöhe*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1542 *Klein Oletzken* Barkowski 212

1590 *Klein Oletzky* Barkowski 212

1595 *Oletzko klein* Leyding 56

ok. 1790 *Kl. Oletzkasche See* Schrötter XII

1802-1812 *Kl. Oletzkasche See* TK.Ost.- Pr.

1881 *z kilku jeziór margrabowskich (Oletzko-Seen)* SG. II 351

1914 *Klein Oletzkoer See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Klein Oletzkoer See* TK. Kreis Lyck

1921 *Klein Oletzkoer S.* Leyding 56

1921 *Klein Oletzkoer See* Mp. Niem.

1923 *Kl. Oletzkoer See* TK. 25/20101

1928 *Klein Oletzkoer See* Mp. OE

1930 *mua. Malooleckie Jez.* Leyding 56

1930 *Olecko Małe* Srokowski 23

1938 *Herzogshöher See* Leyding 56

1940 *Herzogshöher See* Leyding 56

1951 *Oleckie Małe Jezioro - Klein Oletzkoer See* Rospond 221

1955 *Oleckie Małe Jezioro* Leyding 56

1963 *Jez. Oleckie Małe* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Małe Olecko a. Jezioro Małe Oleckie a. Jezioro Małe Oleckowskie a. Mały Oleck a. Jezioro Malooleckie [Klein Oletzkör See, Herzogshöher See, Oletzko Klein, Klein Olezky, Klein Oletzen]* HW. (457)176

1980 *J. Oleckie Mł.* PHP. 225

1983 *Jezioro Oleckie Małe* PHP. 1. 572

1996 *J. Olecko Mł.* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1541 *Kl. Oletzko* Kętrzyński 508

1629 *K. Oletzko* Hennenberg

1785 *Klein Oletzko* Kętrzyński 508

um 1790 *Kl. Oletzko auch Pierdszilewen* Schrötter XII

1802-1812 *Kl. Oletzko auch Pierdszilewen* TK. Ost.- Pr.

1882 *M. Oleck auch Pierdzilewo* Kętrzyński 508

1886 *Oleck Mały*, niem. *Klein - Oletzko* SG. VII 457

1914 *Kl. Oletzko* TK. Kreis Oletzko

1919 *Kl. Oletzko* TK. Kreis Lyck

1921 *Kl. Oletzko* Mp. Niem.

1923 *Kl. Oletzko* TK. 25/20100

1923 *Kl. Oletzko* TK. 25/20101

1928 *Kl. Oletzko* Mp. OE.

1951 *Olecko Małe - Herzogshöhe (Klein Oletzko)* Rospond 221.

1941 *Olecko Małe*, niem. *Herzogshoehe* 1938, *Klein Oletzko* Chojnacki 117

1981 *Olecko Małe* SM. II 397

1996 *Olecko Mł.* Mp. 100 - Elk

Etym.: Nazwa z członem odróżniającym *Małe* od Adj. *mały*, por. *wielki* w SN. *Oleckie*

Wielkie Jezioro, Adj. *oleckie* lub *oleckowskie* od ON. *Olecko* (zob. niżej.) i jezioro "See".

SN. *Mały Oleck* jest równa ON. *Mały Oleck* dziś *Olecko Małe*. SN. *Jezioro Małooleckie*

to Appell. *jezioro* i Adj. *małooleckie* od ON. *Małe Olecko*. SNN. dt. *Klein Oletzkör See*,

Herzogshöher See, *Oletzko Klein*, *Klein Oletzky*, *Klein Oletzken*, por. dt. *klein* "mały" i

ON. *Olecko Małe*, dt. *Klein Oletzko*, potem *Herzogshöhe*.

Oleckie Wielkie Jezioro jez. 277,75 ha przy mieście Olecko.

Namenvariante: *Jezioro Wielkie Oleckie*, *Duże Olecko*, *Oleckie Jezioro*, *Olecko*, *Oleckowskie*

Jezioro, *Margrabskie Jezioro*, *Oletzko See*, *Oletzkör See*, *Grosser Oletzkör See*,

Treuburger See, *Gross Oletzko*, *Gross Oletzken*; ON. *Olecko* dt. *Treuburg*, *Olecko Małe*

dt. *Herzogshöhe*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1560 *Gross Oletzken* Barkowski 219

1595 *Oletzko Gros* Hennenberg II 17

1629 *Oletzko S.* Hennenberg

1748 *Gross Oletzko* Leyding 64

1800 *Oletzko S.* TK. W.

1885 *W[ielkie] Oleckowskie* SG. VI 115

1889 z jez. *Margrabskiem* SG. X 412

1914 *Oletzkoer See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Oletzkoer S.* Leyding 64

1921 *Oletzkoer See* Mp. Niem.

1923 *Oletzkoer See* TK. 25/19101

1928 *Gr. Oletzkoer See* Mp. OE.

1929 *Grosser Oletzkoer S.* Leyding 64

1930 mua. *Duże Olecko*, *Oleckowskie Jez.* Leyding 64

1930 *Oleckie Jez.* Srokowski 37

1938 *Treuburger See* Leyding 64

- 1940 *Treuburger See* Leyding 64
- 1948 *Gross Oletzko* Leyding 64
- 1951 *Oleckie Wielkie Jezioro - Gross Oletzkoer* See Rospond 221
- 1955 *Oleckie Wielkie Jezioro* Leyding 64
- 1963 *Jez. Oleckie Wielkie* Mp. Olecko 2
- 1965 *Wielkie Olecko* a. *Jezioro Wielkie Oleckie* a. *Duże Olecko* a. *Jezioro Oleckie* a. *Olecko* a. *Jezioro Oleckowskie* a. *Jezioro Margrabskie* [*Oletzko See, Oletzkör See, Grosser Oletzkör See, Treuburger See, Gross Oletzko, Gross Oletzken*] HW. (456)176
- 1980 *J. Oleckie Wlk.* PHP. 225
- 1983 *Oleckie Wielkie* PHP. 1. 571
- 1995 *J. Olecko Wlk.* Mp. 100 - Suw.
- ON.: 1560 *Margrabowa Kętrzyński* 514
- 1629 *Oletzko, Marcrabowa* Hennenberg
- um 1790 *Oletzko* od. *Margrabowa* Schrötter XII
- 1800 *Oletzko Amt, Marggrabowa* TK. W.
- 1802-1812 *Oletzko* od. *Margrabowa* TK. Ost.-Pr.
- 1885 *Margrabowa ol. Olecko*, niem. *Oletzko* SG. VI 114-118
- 1886 *Olecko* al. *Margrabowo* SG. VII 457
- 1914 *Marggrabowa (Oletzko)* TK. Kreis Oletzko
- 1921 *Marggrabowa (Oletzko)* Mp. Niem.
- 1923 *Marggrabowa* TK. 25/19101
- 1928 *Marggrabowa* Mp. OE.
- 1951 *Olecko - Treuburg (Oletzko)* Rospond 221
- 1981 *Olecko* SM. II 621
- 1995 *Olecko* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwy polskie z członem odróżniającym *Wielkie* od *wielki*, por. wyżej *Oleckie Małe Jezioro* i Adj. *oleckie, oleckowskie, margrabowskie* od ON. *Olecko* wcześniej *Margrabowa*. Nazwa *Duże Olecko*, por. Adj. *duży* i ON. *Olecko*. SN. *Olecko* jest równe ON. *Olecko*. SNN. dt. *Oletzko See, Oletzkör See, Grosser Oletzkör See, Treuburger See, Gross Oletzko, Gross Oletzken*, por. dt. ON. *Oletzko*, potem *Treuburg* i dt. *gross* "wielki, duży". Dzisiejsza nazwa miejscowa *Olecko* jest wtórna w stosunku do nazwy jeziora. Miasto *Olecko* zostało założone w 1560 r. i nosiło nazwę *Margrabowa*. Pierwotna nazwa wodna było związana z FIN. *Lega* (zob.). Nazwa *Olecko* została utworzona Suff. *-sko* od

Oleg-, dawnej nazwy rzeki Lega: **Oleg-sko*. Grupa spółgłoskowa *-gsk-* była trudna do wymówienia, uległa więc asymilacji (pod względem rodzaju artykulacji: głoska zwarto-wybuchowa *k* uległa upodobnieniu pod względem wymowy do szczelinowej głoski *s* i powstaje jedna głoska zwarto-szczelinowa *c*) *-ksk-* > *ck-*, dając formę *Olecko*.

Olecko Małe s. Oleckie Wielkie Jezioro

Olecko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Olecko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Oleckowskie Jezioro s. Oleckie Wielkie Jezioro

Oletzkör See s. Oleckie Wielkie Jezioro

Oletzko See s. Oleckie Wielkie Jezioro

Oletzko Klein s. Oleckie Małe Jezioro

Oletzko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Ollschewen s. Olszewskie Jezioro

Olos tereny podmokłe nad rzeką Rudnia na południowy-wschód od wsi Aleksicze.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Olos* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Nazwa niejasna, może od Appell. *ols* "typ lasu z olszą i jesionem jako gatunkami dominującymi na glebach bagien niskich i murszach" (SJP. V 973), por. poln. *olsza*, *olcha* < **ol̥xa* : **ol̥sa*.

Olschöwer See s. Olszewskie Jezioro

Olschoewen s. Głębokie Jezioro

Olszewko s. Olszewskie Jezioro

Olszewo s. Głębokie Jezioro

Olszewskie Jezioro jez. 18,24 ha przy wsi Olszewo gm. Olecko, w pobliżu Boczne Jezioro.

Namenvariante: *Olszewko*, *Przodówko*, *Olschöwer See*, *Przodówka See*, *Grosser Erlentaler See*, *Ollschewen*; ON. *Olszewo* dt. *Erlental*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1563 *Ollschewen* Barkowski 21

1914 *Olschower* S.TK. Kreis Oletzko

1921 *Olschöwer See* Leyding 55

1928 *Olschöwer* S. Mp. OE.

1930 *Olszewskie* J. Srokowski 21

1931 mua. *Olsewko* Leyding 55

1931 *Przodówko* Leyding 55
1938 *Grosser Erlentaler See* Leyding 55
1938 *Przodówka S.* Leyding 55
1940 *Grosser Erlentaler See* Leyding 55
1955 *Przodówko* Leyding 55
1963 *J. Olszewo* Mp. 25 - Olecko 2
1965 *Jez. Olszewskie a. Olszewko a. Przodówko* [*Olschöwer See, Przodówka See, Grosser Erlentaler See, Ollschewen*] HW. (443) 170-171
1995 *J. Olszewskie* Mp. 100 - Suw.
ON.: 1480 *Olschewen* Kętrzyński 503
um. 1790 *Olschöwen* Schrötter XII
1802-1812 *Olschöwen* TK. Ost.- Pr.
1882 *Olszewo* Kętrzyński 503
1882 *Lipińskie* al. *Olszewo* Kętrzyński 520
1886 *Olszewo*, dawniej też *Lipińskie* SG. VII 509
1914 *Olschowen* TK. Kreis Oletzko
1928 *Olschöwen* Mp. OE.
1941 *Olszewo - Erlental* 1933, *Olschoewen* Chojnacki 117
1951 *Olszewo - Erlental (Olschöwen)* Rospond 222
1951 *Erlental (Olschoewen) - Olszewo* Rospond II 477
1963 *Olszewo* Mp. 25 - Olecko 2
1981 *Olszewo* SM. II 626
1995 *Olszewo* Mp. 100 - Suw.
Etym.: SN. *Olszewskie Jezioro* to Adj. od ON. *Olszewo* i Appell. *jezioro "See"*. SN. *Olszewko* od ON. *Olszewo* z Suff. *-ko*. SN. *Przodówko*, od czasownika *przodować* "być najlepszym" z Suff. *-ko*. Dt. SN. *Przodówka See*, to adaptacja nazwy polskiej *Przodówko* z członem *See* "jezioro". SN. dt. *Grosser Erlentaler See, Ollschewen*, vgl. dt. ON. *Erlental* wcześniej *Olschoewen*.

Olszowa Biel bagno leśne w Puszcza Augustowska ok. 6,8 km na zachód od wsi Czarny Bród.
Mp. 25-Aug. 4
SN.: 1963 Bg. *Olszowa Biel* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od Adj. *olszowy* (: *olsza*) i *biel* "nieużytek, wygon, pastwisko; podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

Olszowa Budka jezioro w pobliżu wsi Kalinowo-Czosnowo.

Mp. 25-Wys. Maz. 5

SN.: 1963 *J. Olszowa Budka* Mp. 25-Wys. Maz. 5

Etym.: Od Adj. *olszowy* i Appell. *budka* "mała buda".

Olszowy staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Olszowy* mua. *Olšovy, -ego* SNT. 328

Etym.: Od Adj. *olszowy* (: *olsza*), por. wyżej.

Olszykowo teren bagienny w dorzeczu Biebrza na wschód od wsi Burzyn.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Olszykowo* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od *olsza* z Suff. *-yk-owo*.

Olśniak bagno leśne w Puszcza Augustowska ok. 6,8 km na północny-zachód od wsi Czarny Bród.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 *Bg. Olśniak* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od czasownika *olśnić* "błyszczyć", por. *lśnić* z Suff. *-ak*.

Olów s. Ułówka

Olówka s. Haleckie Jezioro

Oltuniek jez. bezodpływowe 8,30 ha przy wsi Mącze gm. Ełk, w dorzeczu rzeki Ełk.

Namenvariante: *Mąckie Jezioro, Holtun See, Monczer See*; ON. *Mącze* dt. *Montzen*

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1904 *Holtun S.* Leyding 30

1928 *Oltuniek* Leyding 30

1930 mua. *Mąckie Jez.* Leyding 30

1938 *Monczer See* Leyding 30

1955 *Oltuniek* Leyding 30

1965 *Oltuniek* a. *Jez. Mąckie* [*Holtun See, Monczer See*] HW. (451)174

ON.: 1574 *Moncen* Kętrzyński 464

um 1790 *Montschen* Schrötter XVIII

1885 *Mącze*, niem. *Monczen* i *Oltunien* SG. VI 215

1941 *Mącze - Montzen* 1938, *Monczen* Chojnacki 113

1951 *Mącze - Montzen (Monczen)* Rospond 186

1963 *Mącze* Mp. 25. - Ełk 5

1981 *Mącze* SM. II 424

Etym.: SN. *Oltuniek* to polska adaptacja fonetyczna pierwszego członu SN. dt. *Holtun See* z Suff. Dimin. *-ek*. Człon *Holtun* w SN. *Holtun See* jest niejasny. SNN. poln. *Mąckie Jezioro* i dt. *Monczer See* to Adj. od poln. ON. *Mącze*, dt. *Monczer* i poln. *jezioro* - dt. *See*.

Omulef See s. Omulew

Omulew jez. 2,50 ha między wsią Mącze a osadą Szarek.

Namenvariante: *Omulef See*

(Mp. 25 - Ełk 5)

SN.: 1928 *Omulew* Leyding 31

1938 *Omulef See* Leyding 31

1955 *Omulew* Leyding 31

Etym.: SN. poln. *Omulew* dt. *Omulef See* to substytucje wcześniejszej nazwy bałtyckiej, por. lit. *āmalas*, lett. *amu(o)ls*, *āmul(i)s*, *ēmuols*, preuß. *emelno* "Mistel, Klee" z Suff. *-ev-* (por. Gerullis 259) lub pie. **am-* "Flußbett, Graben" (Krahe 42), por. FIN. Omulew w dorzeczu Narwi. Rdzeń pie. **am-* występuje w starych nazwach rzek, por FIN. Omet r. z. Łyna (Biolik, HE 11, 131, Pēteraitis 63-64).

Ordynacki staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Ordynacki* mua. *Ordynack'i*, *-ego*, *-im* SNT. 332

Etym.: Od adj. *ordynacki* (: *ordynacja*) "należący do ordynacji" (SWil. 920).

Orla jez. bezodpływowe w dorzeczu Wissa, w pobliżu wsi Okrasin (przy ujściu rzeki Radziłówka do Wissa).

(Mp. 25 - Graj. 7)

SN.: 1454 *lacum Orlya* K. M. K. 335.115

1965 *Orla* HW. (466) 179

1975 Z pierwszej połowy XV w. znamy tylko nazwy jezior: *Orle* Wiśniewski Graj. 42

Etym.: Od Adj. *orla* (: *orzet*). J. Udolph widzi w nazwach tego typu pie. rdzeń **er-*, **or-* „in Bewegung setzen, erregen” i Suff. **-l-* (Udolph, Stellung 226). Zapewne nazwa jaćwieska, może **Ar-l-ā* (fem.?).

Orle bagno w pobliżu koryta rzeki Biebrza, w jej rozlewisku.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1784 *Jeziorko Orla* kilkaset kroków w sobie mające wprzesz i dłuż HG. Dekanat

Augustowski 224

1963 *Orle* Mp. 25-Moń. 3

1975 Ciszewo koło bagna *Orle* Wiśniewski Graj. 216

Etym.: Od Adj. *orli* w rodzaju nijakim. Por. wyżej.

Orle jez. między wsiami Gorczyca i Płaska.

Namenvariante: *Orlewo*

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1569 w jezioro Plebanii Grodzińskiej *Orlie* Falk, ABS. 10, 94

1880 *Orle* SG. I 53

1880 *Orlewo* SG. I 54

1886 z jez. *Orle* SG. VII 839

1929 *Jez. Orle* Mp. WIG.

1961-1970 *Orlewo*, mua. *Orlevo*, -a SNT. 332

1963 *Jez. Orle* Mp. 25 -Aug. 7

1965 *Orle a.Orlewo* HW. (427) 166

1966 *Jez. Orle, Orle*, mua. *Orlevo*, -va UN. 151

1976 jezioro *Orlewo* Falk, ABS. 10, 113

Etym.: Wie oben. Vgl. Adj. *orli*, neutrum *orle* od *orzel*, w formie *Orlewo* z Suff. -*ewo*. Może pierwotnie jaćwieska **Ar-l-* od rdzenia **er-*, **or-* "in Bewegung setzen, erregen" (Krahe 1964 45).

Lit.: Falk, ABS. 10, 113, Falk, Streszczenie 31

Orlewo s. Orle

Orłowo bagno u źródeł rzeki Narew w Puszcza Białowieska, w pobliżu uroczysko Orłowo.

FlurN. *Orłowo*

(Mp. 25- Haj. 6)

SN.: 1885 w bagnach zwanych *Orłowo (Orchowo)* SG. VI 907

1899 *Bagno Orłowo* TK. ME.

FlurN.: †Orłowo: 1931 *Ur. Orłowo* Mp. WIG.

Etym.: Od Appell. *orzel* "Adler" lub PN. *Orzel* z Suff. -*owo*. Może pierwotnie jaćwieska **Ar-l-ov-* od rdzenia **er-*, **or-* "in Bewegung setzen, erregen" (Krahe 1964 45).

Orłowo część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Orłowo* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Wie oben.

Orsechowa s. Orzechowskie Łąki

Orzechaw s. Orzechówko

Orzechowen s. Orzechówko

Orzechower See s. Orzechówko

Orzechowken s. Orzechowskie Łąki

Orzechowkener S. s. Orzechowskie Łąki

Orzechowo s. Orzechowskie Łąki

Orzechowo s. Orzechówko

Orzechowskie Jezioro s. Orzechówko

Orzechowskie Łąki osuszone jez. (36,93 ha) obecnie łąki na południowy-zachód od wsi Orzechówko gm. Świątajno.

Namenvariante: *Nussdorfer Seewiesen, Orzechowkener S., Urszkoffski, Orsechowa,*

Orzechowo; ON. *Orzechówko* dt. *Nussdorf*

(Mp. 25-Olecko 5)

SN. 1555 *Orsechowa* Barkowski 214

1595 *Urszkoffski* Hennenberger, Erclerung 24

1931 mua. *Orzechowskie Łąki* Leyding 60

1938 *Orzechowkener S.* Leyding 60

1934 *Nussdorfer Seewiesen* Leyding 60

ON.: 1600 *Orzechówko* Kętrzyński 525

1719 *Kl. Kranz* Kętrzyński 525

um 1790 *Kl. Orzechowken* Schrötter XII

1886 *Orzechówko*, niem. *Orszechowken* SG. VII 610

1914 *Orszechowken* TK. Kreis Oletzko

1941 *Orzechówko - Nussdorf* 1925, *Orzechowken* Chojnacki 118

1951 *Orzechówko - Nussdorf, Orzechowken* Rospond 224

1981 *Orzechówko* SM. II 638

1995 *Orzechówko* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa *Orzechowskie Łąki* to Adj. od ON. *Orzechowo* i Appell. *łąka* w liczbie mnogiej. Dt. SNN. *Nussdorfer Seewiesen, Orzechowkener S.*, vgl. ON. dt. *Nussdorf*

wcześniej *Orzechowken* i dt. *Seewiese*. SN. *Orzechowo* jest równa ON. *Orzechowo*. SNN. *Urszkoffski*, *Orsechowa* to niemieckie adaptacje poln. *Orzechowo*.

Orzechów s. Orzechówko

Orzechówko jez. 15,20 ha na południe od wsi Orzechowo gm. Stare Juchy i jeziora Szóstak bezodpływowe.

Namenvariante: *Orzechowskie Jezioro*, *Orzechów*, *Orzechower See*, *Kleiner Szonstag See*, *Kleiner Sonntag See*, *Orzechaw*; ON. *Orzechowo* dt. *Nussberg*

(Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1487 *Orzechaw* Leyding 27

1881 *Orzechowskie Jez.* Kętrzyński 498

1914 *Kl. Szanstag S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Kleiner Szonstag S.* Leyding 27

1923 *Kl. Sonntag See* TK. 25/2098

1925 *Kleiner Sonntag See* Leyding 27

1928 *Kleiner Sonntag See* Leyding 27

1928 *Orzechowskie Jez.* Leyding 27

1928 *Orzechówko* Leyding 27

1938 *Orzechower S.* Leyding 27

1940 *Kleiner Sonntag See* Leyding 27

1955 *Orzechówko* Leyding 27

1965 *Orzechówko* a. *Jez. Orzechowskie* a. *Orzechów* [*Orzechower See*, *Kleiner Szonstag See*, *Kleiner Sonntag See*, *Orzechaw* HW. (448) 173

ON.: um. 1790 *Gr. Orzechowen* Schrötter XII

1886 *Orzechowo*, wś pow. łecki SG. VII 612

1919 *Orzechowen* TK. Kreis Lyck

1923 *Nußberg* TK. 25/2098

1951 *Orzechowo*, dt. *Nussberg (Orzechowen)* Rospond 224

1963 *Orzechowo* Mp. 25 - Ełk 1

1981 *Orzechowo* SM. II 638

Etym.: SN. *Orzechówko* utworzono Suff. *-ko* od ON. *Orzechowo*. SN. poln. *Orzechowskie Jezioro*, SN. dt. *Orzechower See*, to Adj. od ON. *Orzechowo* z członem poln. *Jezioro* = dt. *See*. SNN. dt. *Kleiner Szonstag See*, *Kleiner Sonntag See*, por. *klein* "mały" i SN. *Sonntag*

See (zob.). SNN. *Orzechaw*, *Orzechów*, por. *orzech*, PN. *Orzech* z Suff. -ów lub PN. *Orzechowski*.

Orzechówko s. Orzechowskie Łąki

Osinki bagno, rozlewisko na północny-zachód od wsi Budziska.

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1963 *Osinki* Mp. 25-Aug. 5

Etym.: Od Appell. *osinka* "mała osina, olsza" w liczbie mnogiej.

Osinki bagno na północny-wschód od wsi Pawły około 1 km.

Mp. 25-Bielsk Podl. 6

SN.: 1963 *Osinki* Mp. 25-Bielsk Podl. 6.

Etym.: Wie oben.

Osowica bagno 1 km na południowy-wschód od wsi Zabłudów.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Osowica* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od Adj. *osowa* (: *osa* „osika”) z Suff. -ica.

Ostowe przy wsi Gugny, gm. Trzcianne.

(Mp. 25-Moń. 6)

SN.: 1961-1970 *Ostowe* mua. *Ostove*, -ego, -em SNT. 336

Etym.: Od Adj. *ostowe* (: *oset*), lub PN. *Oset* (SNW. VII 103).

Ostrowie Jezioro s. Gordejskie Jezioro

Ostrowo bagno nad strumieniem Orlanka na północny-wschód od wsi Ogrodniki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Ostrowo* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od *ostrów* "wyspa" (SJP. V 1167) w rodzaju nijakim.

Ostrów s. Gordejskie Jezioro

Ostrów See s. Gordejskie Jezioro

Ozierysek bagno w pobliżu wsi Skaryszewo.

(Mp. 25-Haj. 2)

SN.: 1966 *Ozierysek*, -ska UN. Haj. 99

Etym.: Nazwa z Suff. -ysek od brus. mua. *oziero*, *ozioro* "jezioro”, por. lit. *ėžeras* "jezioro".

Oziorek bagna na zachód od wsi Lipsk, część Błota Biebrzańskie.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 2

SN.: 1963 *Oziorek* Mp. 25- Dąb.-Biał. 2

Etym.: Z Suff. *-ek* od brus. mua. *ozioro* "jezioro".

Ożewo jez. bezodpływowe na wschód od źródeł rzeki Szczeberka.

(Mp. 25-Suw. 5)

SN.: 1931 *J. Ożewo* Mp. WIG.

1980 *J. Ożewo* PHP. 225

1983 *Ożewo* PHP. 1. 563

Etym.: Z Suff. *-ewo* od czasownika *ożec*, por. *żec*, *żgę*, *żgą* "palić, palę, palą" (Brückner 663-664), por. *ożga* "pożar" (SWil. 952). Nazwa *Ożewo* może znaczyć "jezioro opalane, nad którego brzegami wypalano lasy". Nazwę można też analizować jako adaptację z Suff. *-ewo* nazwy bałtyckiej **Ožinis*, związanej np. z lit. *ožys* "kozył", wtedy nazwa zapewne jaćwieska.

Lit.: Falk, Streszczenie 31

P

Pölk See s. Pełko

Pacewo bagna 1 km na północ od wsi Tokarowszczyzna.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Pacewo* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od PN. *Pac* z Suff. *-ewo*.

Paciery teren bagienny nad rzeką Biebrza, ok. 2 km na północny-zachód od wsi Klewianka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Paciery* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: W liczbie mnogiej od PN. *Paciera*, por. *Paciernik*, *Pacieruk* (SNW. VII 149).

Palinka jez. 1,79 ha między jez. Wydmińskie Jezioro a wieś Mazuchówka.

Namensvariante: *Palinka See*

(Mp. 25-Ełk 1)

SN.: 1929 mua. *Palinka* Leyding 93

1938 *Palinka See* Leyding 93

1955 *Palinka* Leyding 93

1965 *Palinka* [*Palinka See*] HW. (447) 172

Etym.: Od *palić* z Suff. *-inka*, może od pieców smolnych, które budowano w lesie nad jeziorami.

Palinka See s. Palinka

†**Paluchowo** jez. i bagno w parafii Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. Aug. 2

SN.: 1784 *Jeziorko Paluchowo* zwane HG. Dekanat Augustowski 174

1784 *Bagno Paluchowo* zwane HG. Dekanat Augustowski 175

1784 *Jeziorko Paluchowo* zwane HG. Dekanat Augustowski 178

Etym.: Od PN. *Paluch* (SNW. VII 172) z Suff. *-owo*.

Paniewo jez. przy wsi Paniewo gm. Płaska, na trasie Augustowski Kanał w Puszcza Augustowska.

ON. *Paniewo*

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1843 *Jez. Poniewo* Mp. Kwat.

1880 *Paniewo* SG. I 54

1886 *Paniewo* SG. VII 839

1963 *Jez. Paniewo* Mp. 25 -Aug. 7

1965 *Paniewo* HW. (427) 166

1966 *Jez. Paniewo, Paniewo, -wa, mua. Pańevo, -va* UN. 151

1995 *J. Paniewo* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1843 *Poniewo* Mp. Kwat.

1886 *Paniewo* SG. VII 839

1963 *Paniewo* Mp. 25 -Aug. 7

1995 *Paniewo* Mp. 100 -Grod.

Etym.: SN. od nazwy osady *Paniewo*. Być może pierwotnie nazwa jaćwieska, którą można zestawić z preuß. *pannean* "Moosbruch", vgl. staropruską nazwę wodną *Panien* (Biolik, HE 5, s. 104-105). Nazwa może wskazywać na błotniste brzegi jeziora porośnięte mchem. Dziś możliwa interpretacja ON. *Paniewo* jako utworzonej Suff. *-ewo* od PN. *Pan* lub Appell. *pan, pani*, wtedy *Paniewo* to osada należąca do *pana*.

Lit.: Falk, Streszczenie 32

Pasica bagna na zachód od wsi Pasynki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Pasica* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od *paść* z Suff. *-ica*, jako miejsce, gdzie wypasano bydło.

Pasieka bagna ok. 1 km na południowy-wschód od wsi Jurowce.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Pasieka* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od *pasieka* "miejsce, w którym wyrąbano las; trzebież, nowina", "miejsce, gdzie zgromadzono ule" (SWil. 974).

Pażochowska Biel bagna, łąki i rozlewiska wodne między wsiami Wnory-Pażochy, Wnory-Wiechy i Nowe Wiechy gm. Kulesze Kościelne, w dorzeczu rzeki Ślina.

ON. *Wnory-Pażochy*

Mp. 25-Wys.Maz. 2

SN.: 1963 *Pażochowska Biel* Mp. 25-Wys.Maz. 2

1966 *Biel Pażochowska, -li -kiej*, mua. *B'el Pażoxoska, z B'el'i Pażoxosk'e##* UN. Wys. Maz.

1983 *Biel Pażochowska* PHP. 1. 558

ON.: 1456 *de Wnory* Halicka 185

1528 *Selo Wnory Awgusztynowiata ziemiane, Selo Wnory Grybkowiata ziemiane* Halicka 185

1569 *de Wnory* Halicka 185

1580 *Wnory Kuzele* Halicka 186

1591 *Wnory*, włók ślacheckich 80. Źródła Dziejowe VI 152

1580 *Wnory Kuzelie Piszczathy* Źródła Dziejowe VI 102

1580 *Wnory Starawiesz, Wnori Wypychi, Wnory Wandi* Źródła Dziejowe VI 103

1528 *Selo Wnory Awgusztynowiata ziemiane, Selo Wnory Grybkowiata ziemiane* Źródła Dziejowe VI 160

1604 *de Wnory Pażochy* Halicka 186

1623 *Wnory Pażochy* Halicka 186

1630 *Wnory* Halicka 186

1670 *de Wnory* Halicka 186

1680 *Nobilis Iosephi Wnorowski de Wnory Pazochy* Halicka 186

1795 *Wnory Kuzele, Waniewo v. Wnory Stare, Wnory Wandy, Wnory Wypychy, Wnory Pazochy, Wnory Więchy* Halicka 186

1795 *Wnory Pazochy* Mp. Pert.

1827 *Wnory pażochy* Tabella II 274

1839 *W. Pazochy* Mp. Kwat. VI 5

1893 *Wnory Pażochy* SG. XIII 724

1921 *Wnory - Pażochy* Halicka 186

1963 *Wnory-Pażochy* Mp. 25-Wys.Maz. 2

1982 *Wnory-Pażochy* SM. III 581

Etym.: Nazwa *Pażochowska Biel* to Adj. utworzone Suff. *-owsk-a* od ON. *Pażochy*, vgl.

Wnory Pażochy. ON. w formie liczby mnogiej od PN. *Wnor, Pażoch* (Halicka 134, 186).

Człon drugi *Biel* równy Appell. *biel* "nieużytek, wygon, pastwisko; podmokła łąka, mokradło" (SGP. PAN. II 186).

†**Pelch** staw na południe od Goniądz.

Namenvariante: *Pelch*

(Mp. 25-Graj. 6)

SN.: 1784 *Pelch* stawek na Goniądzce, mały, zarosły, zaraz pod miastem na południe HG.

Dekanat Augustowski 197

1784 Piąty *Pelch* HG. Dekanat Augustowski 198

Etym.: Nazwa zapewne jaćwieska, por. lit. *pélkė* "błotnisko", *pelkynas* "miejsce błotniste, trzęsawisko" (Szlāpelis 336).

Pelch s. Pelch

Pelczaczek jezioro około 3 ha i bagno na zachód od wsi Strożne, gm. Kowale Oleckie.

(Mp. 25-Olecko 2)

SN.: 1882 *Pelczaczek* Kętrzyński 515

1931 mua. *Pelcacek* Leyding 65

1955 *Pelczaczek* Leyding 65

Etym.: Nazwa jest polską adaptacją foentyczną rozszerzoną Suff. Dimin. *-aczek* starszej nazwy bałtyckiej, zapewne związanej z lit. *pélkė* "błotnisko", por. wyżej.

Pelko jez. 3,71 ha na północ od wsi Sedranki, w dorzeczu dopływów rzeki Lega.

Namenvariante: *Pölk See*

(Mp. Olecko 2)

SN.: 1921 *Pölk See* Leyding 61

1931 mua. *Pelko* Leyding 61

1940 *Pölk See* Leyding 61

1965 *Pelko* [*Pölk See*] HW. (456)176

Etym.: Nazwa w rodzaju nijakim, por. lit. *pélkė* "błotnisko", zob. wyżej.

Perekał bagno około 2 km na północny-zachód od wsi Wasilków nad rzeką Czarna na wschód od wsi Sochonie.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Perekał* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Nazwa od brus. mua. *pere* "prze(z)" i *kał* "błoto, bagno".

Pereleski bagna na zachód od wsi Wasilków.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Pereleski* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od *pere-* jak wyżej i brus. mua. *leski* "łaski".

Pęczkówko jez. bezodpływowe 1,95 ha ok. 1 km na północny-wschód od wsi Płociczno, w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

Namenvariante: *Pinzkowo See, Kolben See*

(Mp. 25. - Ełk 5)

SN.: 1923 *Pinckowka S.* TK. 25/20100

1928 mua. *Penckówko* Leyding 28

1928 *Pęczkówko* Leyding 28

1938 *Kolben See* Leyding 28

1938 *Pinzkowka S.* Leyding 28

1955 *Pęczkówko* Leyding 28

1965 *Pęczkówko* [*Pinzkowo See, Kolben See*] HW. (450)173

Etym.: Od PN. *Pęczek* (SNW. VII 290) z Suff. *-ówko*. Dt. SN. *Pinzkowo See* to adaptacja nazwy polskiej z członem *See* "jezioro". SN. dt. *Kolben See*, vgl. dt. *Kolben* "pałka, kolba, rękojeść" i *See* "jezioro".

Piaszczysta Biel bagno ok. 1 km na wschód od wsi Strękowizna w Puszcza Augustowska, ok. 0,5 km od strumienia Blizna na wschód.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 Bg. *Piaszczysta Biel* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od Adj. *piaszczysty* i *biel*.

Pieczyska teren bagienny w dorzeczu Nereśl, na południowy-zachód ok. 1,5 km od wsi Czechowizna.

Mp. 25-Moń. 7

SN.: 1963 *Pieczyska* Mp. 25-Moń. 7

Etym.: Od *pieczysko* (: *piec*) w liczbie mnogiej.

Pieski bagno w rozlewisku Narew ok. 1 km na zachód od wsi Topilec.

Mp. 25-Łapy 2

SN.: 1963 *Pieski* Mp. 25-Łapy 2

Etym.: Od PN. *Pieska* w Gen. Sg., por. *Pieske, Piesko* (SNW. VII 328).

Pietuchowszczyzna bagna około 3 km na wschód od wsi Michałowo, są to rozlewiska rzeki Supraśl przy uroczysku Pietruchowszczyzna.

FlurN. *Pietruchowszczyzna*

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Pietuchowszczyzna* Mp. 25-Biał. 9

FlurN. Uroczysko Pietruchowszczyzna: 1931 *Ur. Pietruchowszczyzna* Mp. WIG.

Etym.: GN. od FlurN. *Pietruchowszczyzna*, ta od PN. *Pietruchowski* (SNW. VII 336) z Suff. *-izna*.

Pijawne Jezioro jez. około 2 ha na zachód od wsi Garbas.

(Mp. 25 - Olecko 3)

SN.: 1931 mua. *Pijawne Jezioro* Leyding 65

1955 *Pijawne Jezioro* Leyding 65

Etym.: Człon *Pijawne* od *pijawa* "pijawka zool. Hirudo" (SWil. 1007) z Suff. *-ne*. Człon drugi równy *jezioro* "See". Nazwa wskazuje na obiekt, w którym jest dużo pijawek.

Pillwung See s. Piłwąg

Piłowo tereny bagienne w rozlewisku Biebrza, ok. 7 km na wschód od wsi Brzostowo przy uroczysku Piłowo.

FlurN. *Piłowo*

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Piłowo* Mp. 25-Moń. 6

FlurN. Uroczysko Piłowo: 1930 *Ur. Piłowo* Mp. WIG.

Etym.: GN. od FlurN. *Piłowo*. FlurN. *Piłowo*, od PN. *Piła* (SNW. VII 356) z Suff. *-owo*.

Piłwąg jez. 150, 48 na północ od jez. Łażno w dorzeczu Bierka, dopływu jez. Łażno.

Namensvariante: *Pillwung See*

(Mp. 25-Olecko 1)

SN.: um. 1790 *Pilwung See* Schrötter XII

1885 *Pillwanz* SG. VI 115

1914 *Pillwung See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Pillwung See* Leyding 60

1921 *Pillwung See* Mp. Niem.

1923 *Pillwung See* TK. 25/1899

1928 *Pillwung See* Leyding 60

1930 mua. *Piłwąg* Leyding 60

1940 *Pillwung See* Leyding 60
1955 *Piłwąg* Leyding 60
1963 *Jez. Piłwąg, J. Pilwung* Mp. 25 - Olecko 1
1965 *Piłwąg [Pillwung See]* HW. (438) 169
1980 *J. Piłwąg* PHP. 225
1983 *Piłwąg* PHP. 1. 577
1995 *J. Piłwąg* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa staropruska lub jaćwieska **Pilv-ung-s*, utworzona hydronimicznym Suff. - *ung-* od rdzenia **pilv-*, por. lit. *pilvė* "Schlick, Schlamm", *pėlkė* "Sumpf" lub lit. *pi4#vas*, *pilti* "gießen, schütten, füllen" z idg. **ple#-, plo#-* "schwimmen, fließen" (Fraenkel 593), por. SN. *Pilwa*, preuß. **Pilwe*, idg. **p4#-#o-* (Schmid, Donum Balticum 474), też lit. *pilti* "gießen", lett. *pilēt* "träufeln", lett. *at-pīles* "Moraststellen, die im Winter nicht zufrieren" (Biolik, HE. 8, 191). Nazwa uległa adaptacji do języka niemieckiego w formie *Pillwung See* i spolszczona fonetycznie jako *Piłwąg*.

Pinzkowo See s. Pęczkówko

Pippurcken s. Przepiórka

Plöwken s. Pleweckie Łąki

Plöwker See s. Pleweckie Łąki

Plask See s. Płaskie Jezioro

Plažowy staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Plažowy* mua. *Plažovy, -ego, -ym* SNT. 360

Etym.: Od Adj. *plažowy* (: *plaža*).

Pleweckie Łąki dawniejsze jezioro obecnie łąki na zachód od wsi Plewki gm. Olecko.

Namenvariante: *Plöwker See*; ON. *Plewki* dt. *Plöwken*

(Mp. 25- Olecko 3)

SN.: 1931 mua. *Pleweckie Łąki* Leyding 60

1938 *Plöwker See* Leyding 60

1955 *Pleweckie Łąki* Leyding 60

ON.: 1553 *Pleffki, Plöffken* Kętrzyński 512

1562 *Pleffki, Plöffken* Kętrzyński 512

ok. 1780 *Plöwken* HAPr. IV 334

um 1790 *Plöwcken* Schrötter XII

1879 *Plöwken - Plewki* Kętrzyński Nazwy 167

1882 *Plewki* Kętrzyński 512

1887 *Plewki* SG. VIII 262

1941 *Plewki - Ploewken* Chojnacki 121

1951 *Plewki - Plöwken* Rospond 241

1981 *Plewki* SM. II 745

1995 *Plewki* Mp. 100-Suw.

Etym.: Adj. utworzone od ON. *Plewki* i Appell. *łaka* "Wiesse" w liczbie mnogiej. SN. dt *Plöwker See*, vgl. dt. ON. *Plöwken* i *See* "jezioro". ON. zapewne od PN. *Plewka* (SSNO. IV 287).

Plewki s. Pleweckie Łąki

Plity teren bagienny w lesie na południowy-zachód od wsi Ostrówek.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Plity* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od PN. *Plita* (SNW. VII 396) w Gen. Sg.

Plocziczen s. Płociczno

Plotzitznen s. Płociczno

Plotzitzner See s. Płociczno

Płaskie Jezioro jezioro około 3,5 ha w Połomskich Lasach, między wsią Wronki a majątkiem Kije (Rebel).

Namenvariante: *Wald See*, *Plask See*

(Mp. 25 - Olecko 4)

SN.: 1923 *Plask See* TK. 25/1999

1931 mua. *Płaskie Jezioro* Leyding 64

1938 *Wald See* Leyding 64

1938 *Plask S.* Leyding 64

1955 *Płaskie Jezioro* Leyding 64

Etym.: Od Adj. *plaski* i Appell. *jezioro* "See". Dt. *Plask See* to adaptacja nazwy polskiej z członem *See*. Dt. *Wald See*, vgl. dt. *Wald* "las" i *See*. Nazwy jezior utworzonych od Adj. *plaskie* wskazują na jeziora o równych i niskich brzegach oraz ich nieznacznej głębokości. Są one płytkie.

Lit.: Falk, Streszczenie 34

Płocizenko s. Płociczno

Płociczno jez. 26,02 ha w dorzeczu rzeki Płociczanka (zob.) na zachód od wsi Płociczno gm. Ełk.

Namenvariante: *Płociczenko, Plotzitzner See, Bunhausener See, Plocziczen*; ON. *Płociczno* dt. *Bunhausen*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1438 *Plocziczen* Barkowski 185

1887 *Płociczno* (jez.) SG. VIII 285

1923 *Plotzitzner See* TK. 25/2299

1928 mua. *Płociczenko, Pocicne Jez.* Leyding 22

1938 *Bunhausener See* Leyding 22

1938 *Plotzitzner S.* Leyding 22

1955 *Płociczenko* Leyding 22

1963 *Jez. Płociczno* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Płociczno* a. *Płociczenka* [*Plotzitzner See, Bunhausener See, Plocziczen*] HW. (449)
173

1980 *J. Płociczno* PHP. 225

1983 *Płociczno* PHP. 1. 581

ON.: 1438 *Gr. Plotzitznen* Kętrzyński 498

1695 w *Płocicznie* Kartoteka PAN.

1745 *Płociczno* Kartoteka PAN.

um 1790 *Gr. Plocziczenen* Schrötter XVIII

1879 *Ploczytzenen - Płociczno* Kętrzyński, Nazwy 162

1882 *Płociczno* Kętrzyński 498

1887 *Płociczno* SG. VIII 285

1919 *Ploczytzenen* TK. Kreis Lyck

1941 *Płociczno - Bunhausen* 1938, *Plotzitznen* Chojnacki 121

1951 *Płociczno - Bunhausen (Plotzitznen)* Rospond 242

1963 *Płociczno* Mp. 25. - Ełk 5

1981 *Płociczno* SM. II 748

Etym.: SN. *Płociczno* od Appell. *plocica* "biała ryba" (: *ploc*) z Suff. *-bn(o)* // *-bn(e)*. Wg. K.

O. Falk nazwę wsi mogli nadać uchodźcy białoruscy lub polscy przed wojną polsko-moskiewską 1655-56, którzy znaleźli schronienie nad jeziorem. Nazwę wsi utworzono od

nazwy jeziora. SN. *Płociczenko* z Suff. Dimin. *-ko* od SN. lub ON. *Płociczno*. Dt. SNN.
Plotzitzner See, Bunhausener See, por. dt. ON. *Plotzitznen* potem *Bunhausen* i dt. *See*.

Płociczno s. Płociczno

Pobojne s. Pobojno

Pobojno jez. na północny-zachód od wsi Pobojne w Puszcza Augustowska.

Namensvariante: *Pobojne*; ON. *Pobojne*

Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1929 *Jez. Pobojno* Mp. WIG.

1961-1970 *Pobojne* mua. *Pobojne, -ego* SNT. 385

1963 *Jez. Pobojno* Mp. 25 -Aug. 7

1965 *Pobojno* HW. (427) 166

ON.: 1963 *Pobojne* Mp. 25 -Aug. 7

1995 *Pobojne* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Nazwa jeziora *Pobojno* jest zapewne polską adaptacją, utworzoną Suff. *-bn(o) // -bn(e)* od wyrażenia przyimkowego *po boju*, por. *bój* "walka, bitwa" nazwy jaćwieskiej utworzonej prefiksem *po-, pa-* od rdzenia **bain- (bein-) *bai-on-* (Toporow I, 183), por. lit. *bajùs* "schrecklich, gefährlich" (Fraenkel 30) i preuß. *pobaiint* "karać", vgl. preuß. ON. 1405 *Bayntheinen* od PN. *Bayone* (Gerullis 14), też PNN. *Baynne, Bainne* (Trautmann APN. 16). Według K. O. Falk nazwa może mieć związek z wierzeniami plemion jaćwieskich. Plemiona staropruskie oddawały cześć boską wodom, rzekom i lasom.

Lit. K. O. Falk, Streszczenie 35

Podersbach s. Dudeckie Jezioro

Podkopenica s. Kopenica

Podłucze część Błota Biebrzańskie na południe od wsi Nowy Lipsk, na zachód od wsi Lipsk przy uroczysku Podłucze.

FlurN. *Podłucze*

Mp. 25- Dąb.-Biał. 2

SN.: 1963 *Podłucze* Mp. 25- Dąb.-Biał. 2

FlurN. Uroczysko Podłucze: 1929 *Ur. Podłucze* Mp. WIG.

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *pod łukiem*, por. *łuk* "zagięcie, zaokrąglenie, krzywizna".

Podrówki teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza od strony prawej, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Podrówki* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: Nazwa w liczbie mnogiej, jest to wyrażenie przyimkowe *pod* w połączeniu z Appell. *rów* rozszerzone Suff. *-ek*.

Pogorzalka jez. na północ od jeziora Tajno, 2 km na północny-wschód od wsi Kroszewo, w pobliżu wsi Kroszówka.

Mp. 25. - Aug. 2

SN.: 1784 *Bagno Pogorzalka* HG. Dekanat Augustowski 168

1961-1970 *Pogorzalka* mua. *Pogożalka*, *-i* SNT. 400

1963 *Jez. Pogorzalka* Mp. 25. - Aug. 2

1966 *Pogorzalka* mua. *Pogożalka*, *-k'i* UN. 151

1980 *Pogorzalka* PHP. 225

Etym.: Od Adj. *pogorzały* "spalony", por. *pogorzeć* "spalić się" z Suff. *-ka*.

Pogorzały tereny bagienne w rozlewisko Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Pogorzały* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Adj. *pogorzały* "spalony".

Pohoreło teren bagienny na północ od wsi Kopciówka.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 5

SN.: 1963 *Pohoreło* Mp. 25- Dąb.-Biał. 5

Etym.: Jak wyżej, mua. brus. *pohoreło* "pogorzało".

Pokrzywy jez. 4,23 ha częściowo osuszone i bezodpływowe bagno na południowy-wschód od jez. Szóstak.

Namenvariante: *Nesselbruch See*, *Bruch See*

(Mp. 25 - Ełk 1)

SN.: 1921 *Bruch See* Leyding 22

1928 *Bruch See* Leyding 22

1928 *Pokrzywy* Leyding 22

1938 *Nesselbruch S.* Leyding 22

1955 *Pokrzywy* Leyding 22

1965 *Pokrzywy* [*Nesselbruch See*, *Bruch See*] HW. (448) 173

Etym.: Od Appell. *pokrzywa* "bot. *Urtica*" w liczbie mnogiej. Dt. SN. *Nesselbruch See*, por. dt. *Nessel* "pokrzywa", *Bruch* "bagno, błoto" i *See* "jezioro". SN. *Bruch See*, por. dt. *Bruch* "bagno, błoto" i *See*.

Poliska bagno w Puszcza Białowieska na południe od rzeki Braszcza.

Mp. 25 - Haj. 3

SN.: 1963 Bg. *Poliska* Mp. 25 - Haj. 3

Etym.: Od *pole* "Feld" z Suff. *-isko* w liczbie mnogiej.

Polwy bagna, rozlewiska leśne, część Czerwone Bagno.

Mp. 25. - Aug. 3

SN.: 1963 *Polwy* Mp. 25. - Aug. 3

Etym.: Od mua. Appell. *polwy* „błonia i łąki nadrzeczne, latem suche, a wiosną ulegające zalewom, nad Narwią w okolicy Łomży” (SGP. IV 239).

Popielowo stawy w dorzeczu Kulikówki.

Mp. 25-Moń. 7

SN.: 1963 *Stawy Popielewo* Mp. 25-Moń. 8

1965 *Popielowo* HW. (424)165

1980 *Stawy Popielewo* PHP. 224

FlurN.: *Popielewo* Mp. 25-Moń. 8

Etym.: Od PN. *Popiel* (SNW. VII 485) z Suff. *-ewo*, potem *-owo*.

Popielówka bagno ok. 1 km na północny-zachód od miasta Choroszcz.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Popielówka* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od PN. *Popiel* z Suff. *-ów-ka*.

Popław bagno na północny-wschód od wsi Topczykały, blisko bagna Stawki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Popław* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Nazwa utworzona w wyniku derywacji wstecznej (konwersja) od *popławić*, por. *plawić* "puszczać w wodę, w pław; kapać, nurzać w wodzie" (SWil. 1028).

Poprzeczne jezioro przy wsi Budy gm. Trzcianne.

(Mp. 25-Moń.)

SN.: 1961-1970 *Poprzeczne* mua. *Poperečne*, *Pop'erecne*, *Popšečne*, *-ego*, *-em* SNT. 407

Etym.: Od Adj. *poprzeczny* w rodzaju nijakim.

Pospolite teren bagienny nad Biebrza między wsiami Wrocień i Dolistowo Nowe.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Pospolite* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Pospolite* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. *pospolite*.

Przepiorken s. Przepiórka

Przepiórka jez. 160,60 ha odnoga Rajgrodzkie Jezioro przy wsiach Przepiórki, Skrzyпки, Lisewo w dorzeczu rzeki Małkiń - Jegrznia.

Namenvariante: *Lisewo, Przepiórker See, Lissewer See, Wachteldorfer See, Pippurcken*; ON.

Przepiórki dt. *Wachteldorf*, *Lisewo* dt. *Lissau*

Mp. 25- Graj. 3; Ełk 9, 6

SN.: 1503 *Pippurcken* Leyding 36

1881 *Przepiórka* Kętrzyński 458-459

1919 *Przepiorker See* TK. Kreis Lyck

1921 *Przepiorker See* Leyding 36

1921 *Przepiorker See* Mp. Niem.

1923 *Wachteldorfer See* Leyding 36

1928 *Przepiórka* Leyding 36

1928 *Wachteldorfer See* Mp. OE.

1929 *Wachteldorfer See* Leyding 36

1940 *Wachteldorfer See* Leyding 36

1951 *Przepiórka - Wachteldorfer See (Przepiorker See)* Rospond 257

1955 *Przepiórka* Leyding 36

1963 *Jez. Przepiórka* Mp. 25- Graj. 3, Mp. 25 - Ełk 9

1965 *Przepiórka* a. *Lisewo* [*Przepiórker See, Lissewer See, Wachteldorfer See, Pippurcken*]

HW. (462) 178

1980 *J. Przepiórka* PHP. 225

1996 *Jezioro Przepiórka* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1919 *Przepiorken* TK. Kreis Lyck

1921 *Przepiorken* Mp. Niem.

1928 *Wachteldorf* Mp. OE.

1951 *Przepiórki*, dt. *Wachteldorf (Przepiorken)* Rospond 257

1963 *Przepiórki* Mp. 25 - Ełk 6

1982 *Przepiórki* SM. III 61

1996 *Przepiórki* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1474 *Lissau, Lissowen* Kętrzyński 452

1486 *Lissau, Lissowen* Kętrzyński 452

ok. 1550 *Lassawa* CDW. III 407

1795 *Lisow* Mp. Pert.

um 1790 *Lyssewen* Schrötter XVIII

1882 *Lisewo* Kętrzyński 452

1884 *Lissau* (niem.) ob. *Lisewo* SG. V 321

1884 *Lisewo*, niem. *Lissewen, Lyssewen*, dok. *Lissau, Lissowen, Liszowo, Lisowa* SG. V 301

1941 *Lisewo - Lissau* 1938, *Lyssewen* Chojnacki 110

1951 *Lisewo - Lissau (Lyssewen)* Rospond 165

1963 *Lisewo* Mp. 25- Graj. 3, Mp. 25 - Ełk 9

1981 *Lisewo* SM. II 307

1996 *Lisewo* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Przepiórka* utworzono od ON. *Przepiórki*, ta w liczbie mnogiej od PN.

Przepiórka (SNW. VII 577), *Przepiorka* (SSNO. IV 371). Dt. SN. *Przepiórker See*,
potem SN. *Wachteldorfer See*, por. dt. ON. *Przepiorken* potem *Wachteldorf* i dt. *See*. SNN.
poln. *Lisewo*, dt. *Lissewer See* od ON. *Lisewo*, dt. *Lissewen*. ON. *Lisewo* od PN. *Lis*
(SSNO. III 267) lub od Appell. *lis*.

Przepiórker See s. *Przepiórka*

Przepiórki s. *Przepiórka*

Przesadki staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Przesadki* mua. *Pšesatk'i* SNT. 419

Etym.: Nazwa w liczbie mnogiej od czasownika *przesadzić* z Suff. *-ka*, por. *nasadzić ryb*
„zarybić”.

Przewodkowo teren bagienny nad Biebrza ok. 2 km na północ od wsi Klewianka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Przewodkowo* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: Od PN. *Przewodek* (SNW. VII 581) z Suff. *-owo*.

Przodówka See s. *Olszewskie Jezioro*

Przodówko s. *Olszewskie Jezioro*

Przykopecie Jezioro jez. 4,89 ha częściowo osuszone na północ od wsi Przykopka gm. Ełk.

Namenvariante: *Przykopek, Przykopka, Przykopker See, Birkenwalder See*; ON. *Przykopka*
dt. *Birkenwalde*

(Mp. 25-Ełk 5)

SN: 1923 *Birkenwalder See* TK. 25/2299

1928 mua. *Przykopkja, Przykopek* Leyding 21

1938 *Przykopker S.* Leyding 21

1938 *Birkenwalder See* Leyding 21

1940 *Birkenwalder See* Leyding 21

1955 *Przykopeckie Jez.* Leyding 21

1965 *Jezioro Przykopeckie a. Przykopek a. Przykopka* [*Przykopker See, Birkenwalder See*]

HW. (458)176

ON.: 1515, 1563 *Przekopken* Kętrzyński 461, 519

um 1790 *Przykopken* Schrötter XVIII

1879 *Przykopken - Przykopka* Kętrzyński Nazwy 163

1882 *Przykopka* Kętrzyński 461

1923 *Birkenwalde* TK. 25/2299

1941 *Przykopka - Birkenwalde* 1926, *Przykopken* Chojnacki 123

1951 *Przykopka - Birkenwalde (Przykopken)* Rospond 259

1982 *Przykopka* SM. III 73

Etym.: Nazwa *Przykopeckie Jezioro* to Adj. od ON. *Przykopka* i Appell. *jezioro*. ON.

Przykopka z Suff. *-ka* od *przykopać*, por. też. Appell. *przykopa* "rów, kanał wypełniony wodą". SNN. *Przykopka, Przykopker See, Birkenwalder See*, por. ON. *Przykopka*, dt.

Przykopken, potem *Birkenwalde* i dt. *See*.

Przykopek s. *Przykopeckie Jezioro*

Przykopka s. *Przykopeckie Jezioro*

Przykopka s. *Przykopeckie Jezioro*

Przykopken s. *Przykopeckie Jezioro*

Przykopker See s. *Przykopeckie Jezioro*

Przyszłość jez. część rozlewiska Biebrzy w jej korycie na wschód od wsi Burzyn.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *J. Przyszłość* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Appell. *przyszłość*.

Przytullen s. *Przytulskie Jezioro*

Przytuller B(erge) s. Przytulskie Jezioro

Przytuller See s. Przytulskie Jezioro

Przytulskie Jezioro jez 187,96 ha przy wsiach Gąski i Przytuły gm. Olecko.

Namenvariante: *Kukowo, Kuków, Gąskie Jezioro, Przytuller See, Gonsker See, Herzogskirchener See, Ganski, Kukowa*; ON. *Przytuły dt. Siebenbergen, Gąski dt. Herzogskirchen*; FlurN. *Przytulskie Pagórki dt. Sieben Berge*

Mp. 25. - Ełk 2

SN.: 1526 *Kukowa* Leyding 56

1539/46 *Kukowa* Barkowski 198

1562 *Kukoffa* Barkowski 198

1576 *Kukowa* Hennenberg 1

1595 *Gunski* Hennenberg II 12

1885 *Gąskie, Gonskener See* SG. VI 116

1889 nad jez. *Gąskowskim* SG. X 84

1914 *Przytuller S. - Gonsker See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Przytuller S. Gonsker See* TK. Kreis Lyck

1921 *Gonsker S.* Leyding 56

1921 *Gonsker See* Mp. Niem.

1923 *Gonsker See* TK. 25/20100

1928 *Gonsker See* Mp. OE.

1930 mua. *Gąskie Jez.* Leyding 56

1930 *Przytulskie Jezioro* Srokowski 23

1938 *Herzogskirchener See* Leyding 56

1938 *Przytuller S.* Leyding 56

1940 *Herzogskirchener See* Leyding 56

1951 *Przytulskie Jezioro - Gonsker See* Rospond 261

1955 *Przytulskie Jezioro* Leyding 56

1963 *Jez. Przytulskie* Mp. 25 - Ełk 2

1965 *Jez. Przytulskie a. Kukowo a. Kuków a. Jez. Gąskie* [*Przytuller See, Gonsker See, Herzogskirchener See, Ganski, Kukowa*] HW. (450)173 - 174

1980 *J. Przytulskie* PHP. 225

1983 *Przytulskie* PHP. 1. 581

1996 *Jez. Przytulskie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1564 *Przitullen* al. *Ginowiwola* Kętrzyński 521
um 1790 *Przitullen* Schrötter XII
1802-1812 *Przitullen* TK. Ost.- Pr.
1879 *Przitullen* - *Przytuły* Kętrzyński Nazwy 168
1882 *Przytuły* al. *Giniowa Wola* Kętrzyński 521
1888 *Przytuły* al. *Giniowa Wola* SG. IX 240
1914 *Przitullen* TK. Kreis Oletzko
1919 *Przitullen* TK. Kreis Lyck
1923 *Przitullen* TK. 25/19101
1941 *Przytuły* - *Siebenbergen* 1938, *Przitullen* Chojnacki 123
1951 *Przytuły* - *Siebenbergen* (*Przitullen*) Rospond 261
1963 *Przytuły* Mp. 25. - Ełk 2
1982 *Przytuły* SM. III 82
1996 *Przytuły* Mp. 100 - Ełk
ON.: 1539 *Gonsken* Kętrzyński 507
1795 *Gąski* Mp. Pert.
um 1790 *Gonsken* Schrötter XII
1802-1812 *Gonsken* TK. Ost.- Pr.
1800 *Gonsken* TK. W.
1879 *Gonsken* - *Gąski* Kętrzyński Nazwy 166
1881 *Gąski*, niem. *Gonsken* SG. II 512
1889 *od Gąsek* SG. X 84
1914 *Gonsken* TK. Kreis Oletzko
1919 *Gonsken* TK. Kreis Lyck
1921 *Gonsken* Mp. Niem.
1923 *Gonsken* TK. 25/20100
1928 *Gonsken* Mp. OE.
1941 *Gąski* - *Herzogkirchen*, *Gonsken* Chojnacki 97
1951 *Gąski* - *Herzogkirchen* (*Gonsken*) Rospond 73
1963 *Gąski* Mp. 25. - Ełk 2
1980 *Gąski* SM. I 450
1996 *Gąski* Mp. 100 - Ełk

FlurN. Przytulskie Pagórki, wzgórze 191 m. między wsiami Przytuły i Można: 1921

Przytuller Bge. Leyding 63

1931 mua. *Przytulskie Pagórki* Leyding 63

1938 *Sieben Berge* Leyding 63

1940 *Sieben Berge* Leyding 63

1955 *Przytulskie Pagórki* Leyding 63

Etym.: SN. *Przytulskie Jezioro* to Adj. od ON. *Przytuły* i Appell. *jezioro*. ON. *Przytuły* od PN. *Przytuła* (NP. II 317) w liczbie mnogiej. Dt. SN. *Przytuller See*, por. dt. ON.

Przytullen i dt. *See*. SNN. *Gąskie Jezioro*, *Gonsker See*, *Herzogskirchener See*, por. poln.

ON. *Gąski* dt. *Herzogkirchen*, *Gonsken* i poln. *jezioro*, dt. *See*. ON. *Gąski* od PN. *Gąska*

(NMP III 108) w liczbie mnogiej. Jezioro nosiło wcześniej nazwę bałtycką, zapewne

jaćwieską, którą zapisano jako: *Kukowo*, *Kuków*, *Kukowa*. Nazwa ta zawiera rdzeń **kuk-* rozszerzony Suff. *-ov-*. Rdzeń **kuk-*, por. lit. *kùkis* "Misthaken", *kùikas* "Haken", lett.

kukt "krumm werden" itd. por. SN. *Kuklag*, *Kukul* (Biolik, HE. 8, 127-128).

Przytulskie Pagórki s. Przytulskie Jezioro

Przytuły s. Przytulskie Jezioro

Puchowken s. Puchówki

Puchowkener Bruch s. Puchówki

Puchowskie Bagno s. Puchówki

Puchówka s. Puchówki

Puchówki bagno na wschód od wsi Puchówka gm. Wieliczki.

Namenvariante: *Wiesenfelder Bruch*, *Puchowkener Bruch*, *Puchowskie Bagno*; ON.

Puchówka dt. *Wiesenfelder*

(Mp. 25-Olecko 6)

SN.: 1931 mua. *Puchowskie Bagno* Leyding 64

1938 *Puchowkener Br.* Leyding 64

1938 *Wiesenfelder Bruch* Leyding 64

1955 *Puchówki* Leyding 64

ON.: 1795 *Puchowko* Mp. Pert.

um 1790 *Puchowken* Schrötter XVIII

1879 *Puchowken* - *Puchówka* Kętrzyński Nazwy 168

1888 *Puchówka* SG. IX 266

1914 *Puchowken* TK. Kreis Oletzko

1919 *Puchowken* TK. Kreis Lyck

1923 *Puchowken* TK. 25/20101

1941 *Puchówka - Wiesenfelde* 1929, *Puchowken* Chojnacki 123

1951 *Puchówka - Wiesenfelder (Puchowken)* Rospond 262

1982 *Puchówka* SM. III 87

Etym.: SN. *Puchówki* w liczbie mnogiej od ON. *Puchówka*. ON. od PN. *Puch* (SSNO. IV 392) z Suff. *-ówka*. SN. poln. *Puchowskie Bagno* i SNN. dt. *Wiesenfelder Bruch*, *Puchowkener Bruch*, por. Adj. od ON. *Puchówka* dt. *Puchowken*, potem *Wiesenfelde* i poln. *bagno*, dt. *Bruch*.

Puckarz dziś bagno na północ od jeziora Szarek.

(Mp. 25 - Ełk 5)

SN.: 1938 *Puckarz* Leyding 38

1945 mua. *Puckjarz* Leyding 38

1955 *Puckarz* Leyding 38

Etym.: Nazwa niejasna. Może z Suff. *-arz* od PN. *Puc(z)ek* (SSNO. IV 393), por. stpol. *pucek* „chłopczyna” (Cieślikowa 104).

Puste Błoto bagna na północ od wsi Supruny, gm. Michałowo.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Puste Błoto* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Por. Adj. *pusty* i Appell. *bloto*.

Pustynia bagna ok. 2,5 km na północ od miasta Supraśl.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1963 *Pustynia* Mp. 25-Biał. 5

Etym.: Od Appell. *pustynia* "miejsce puste".

R

Rajgrad s. Stackie Jezioro

Rajgradzkie Jezioro jez. 205,21 ha przy mieście Rajgród w dorzeczu rzeki Jęgrznia.

Namenvariante: *Rajgród*, *Raygrad See*, *Ryngel*, *Rogors*, *Vayhrod*; ON. *Rajgród*

Mp. 25 - Aug. 3, Graj. 3

SN.: 1422 *in lacum Vayhrod (Rayhrod, vgl. Wiśniewski Aug. 32) CEV. 552*

1422 a flumine Lyk, a vado dicto Cammynnybrod (...) altius quam est lacus Greywo et
 Toczylow (...) *usque ad illum lacum qui dicitur Rogors* CDL. s. 287

1439 *Ryngel* Leyding 32

1629 *Raigrod* S. Hennenberg

1784 na rzece z jeziora *Raygrodzkiego* wypływającej HG. Dekanat Augustowski 175

1784 *Jezioro Raygrodzkie* zaczyna się przy samym mieście Raygrodzie HG. Dekanat
 Augustowski 215

um. 1790 *Rayroder See* Schrötter XVIII

1843 *Jez. Raygrodzkie* Mp. Kwat.

1881 *Rajród* SG. II 351

1919 *Raigrod - See* TK. Kreis Lyck

1928 *Rajród* Leyding 32

1928 *Jez. Rajród* Mp. OE.

1938 *Rayrod See* Leyding 32

1955 *Rajród* Leyding 32

1963 *Jez. Rajgrodzkie* Mp. 25 - Aug. 3

1963 *Jezioro Rajgrodzkie* Mp. 25- Graj. 3

1965 *Jezioro Rajgrodzkie a. Rajród [Rayrod See, Ryngel]* HW. (462) 177

1980 *Jezioro Rajgrodzkie* PHP. 225

1983 *Jegrznia do Jeziora Rajgrodzkiego (Stackiego)* PHP. 1. 571

1983 *Rajgrodzkie, Jezioro Rajgrodzkie* PHP. 1. 574

1996 *Jez. Rajgrodzkie* Mp. 100 - Elk

ON.: (1358)1434 *et a Rayrod directe* Kodeks Dypl. Ks. Maz. 80, s. 72-74

1402 *bis czu Rogarden* SRP. II 692

1529 *Reyrodensis* Halicka T. 63

1536 *et Raihrod; Goniadz et Raihrod* Pocięcha III 214

1569 *y Rayrod z Miesty* Herb. K. Mil. IV 9

1576 *miasto Rajród* LDK. WP. 120

1579 *Miasto Raigrod* Źródła Dziejowe VI 160

1580 *Raigrod* Źródła Dziejowe VI 132

1584 *ad Rayrod* Halicka T. 63

1591 *miasteczko Raigrod* Źródła Dziejowe VI 142

1629 *Raigrode* Hennenberg

1640 *Działo się w Raigrodzie* Halicka T. 63
 1664 *Miasto Raygrad* Halicka T. 63
 1720 *Raygrad* Halicka T. 63
 1778 *w Rajgradzie* Ks. Ref. I 380
 1781 *w Rajgradzie* Ks. Ref. II 193
 1784 *Raygrad* HG. Dekanat Augustowski 166
 1784 *Raygrad* HG. Dekanat Augustowski 174
 1784 *w miasteczku Raygradzie* HG. Dekanat Augustowski 213
 um. 1790 *Raygrad* Schrötter XII
 1795 *Raygrad* Mp. Pert.
 1800 *Raigrod* TK. W.
 1827 *Raygrad* Tabella II 135
 1919 *Raigrod* TK. Kreis Lyck
 1928 *Rajgród* Mp. OE.
 1942 *Rajgród* TK. R.
 1963 *Rajgród* Mp. 25. - Aug. 3, Graj. 3
 1982 *Rajgród* SM. III 109
 1996 *Rajgród* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Rajgradzkie Jezioro* to Adj. od ON. *Rajgród* i Appell. *jezioro* "See". SN.

Rajgród została ponowiona od ON. *Rajgród*. SN. *Raygrad See* i zapisy *Rayhrod*, *Vayhrod* od ON. i *See* "jezioro". SN. *Ryngel* kontynuuje zapewne nazwę jaćwieską, którą mogło nosić jezioro przed założeniem miasta. Mogła to być nazwa utworzona Suff. *-el-* (Gerullis 250 - 251) od rdzenia **Ring-*, por. lit. *ringúoti* "krümmen, zusammenringeln". GN. mit **ring-* występują na Litwie, por. *Rìngè*, *Riñgè*, *Ringè*, *Ringa*, *Riñgis*, *Ringýs*, *Ringužlis*, *Ringužlè* i inne łączone z lit. *ringa*, *rìngè*, *riñgè*, *ring7#* "Biegung, Krümmung" (Vanagas, LHEŽ. 278), por. też SN. *Krzywe Jezioro* (Biolik, HE. 8 125). Jezioro ma bardzo nieregularną linię brzegową, liczne zatoki, półwyspy i odnogi. Jego kształt oddaje znaczenie bałtyckiego rdzenia **ring-*. Por. też dt. Appell. *Ringel* "kóleczo, kółko", którego znaczenie nie wiąże się topograficznie z jeziorem.

Rajgród s. Rajgradzkie Jezioro

Ramecksfelde s. Lepackie Jezioro

Rauten See s. Rudnik

†**Rawy** stawek na rzeczce Goniądzka, przy mieście Goniądz.

ON. †*Rawy*

(Mp. 25-Graj. 6)

SN.: 1784 Stawek *Rawy* na tymże ruczaju niewielki HG. Dekanat Augustowski 197

ON. †*Rawy*: 1784 *Rawy* zaścianek HG. Dekanat Augustowski 202

1784 *Rawy* zaścianek HG. Dekanat Augustowski 194

Etym.: Nazwa zapewne jaćwieska, spolszczona w formie liczby mnogiej, od lit. *rãvas* "rów, kanał, mała rzeczka", por. lit. GNN. *Rãvas, Ravaĩ, Ravãlis, Ravêlis, Ravinis, Rav-upÿs, Rav-upis, Raũpis* (Vanagas, LHEŽ. 274).

Raygrad See s. Rajgradzkie Jezioro

Rdzawe Jezioro jez. około 3,50 ha po większej części osuszone między wsiami Rdzawe i Jabłonowo gm. Kowale Oleckie, w dorzeczu Bierka.

Namenvariante: *Statzener See, Riedsaffa, Gross Ridzöwa*; ON. *Rdzawe* dt. *Rostau, Stacze* dt. *Statzen*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1565 *Gross Ridzöwa* Barkowski 206

1882 *Rdzawe Jezioro* Kętrzyński 515

1888 do jeziora *rdzawskiego (Riedzewo)* SG. XI 579

1890 do jeziora *Rdzawskiego (Riedzewo)* SG. XI 172-173

1923 *Statzener S.* TK. 25/1899

1931 mua. *Rdzawe Jezioro* Leyding 63

1938 *Statzener See* Leyding 63

1595 *Riedsaffa* Hennenberg Erclerung 19

1963 *J. Stacze* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Jez. Rdzawe [Statzener See, Riedsaffa, Gross Ridzöwa]* HW. (438) 169

ON.: 1560 *Rdziawen* Kętrzyński 515

1589 *Rdzawen* Kętrzyński 515

ok. 1780 *Rdzawen (Rdziawen)* HAPr. IV 349

um 1790 *Rdziawen* Schrötter XII

1888 *Rdzawe* al. *Rdziawe* SG. IX 579

1890 *Rdzawe* SG. XI 173

1941 *Rdzawe - Rostau* 1928, *Rdzawen* Chojnacki 124

1951 *Rdzawe - Rostau (Rdzawen)* Rospond 269

1963 *Rdzawe* Mp. 25 - Olecko 1

1967 *Rdzawe* SpM. 961

ON.: 1560 *Staczen* Kętrzyński 515

um. 1790 *Statzen* Schrötter XII

1800 *Statzen* TK. W.

1890 *Stacze*, dobra, pow. margrabowski SG. XI 172-173

1923 *Statzen, Neu Statzen* TK. 25/1899

1951 *Stacze - Statzen* Rospond 303

1963 *Stacze* Mp. 25 - Olecko 1

1982 *Stacze* SM. III 280

Etym.: *Rdzawe Jezioro* to 1. człon równy ON. *Rdzawe* i 2. od Appell. *jezioro* "See". ON.

może być utworzona od nazwy jeziora, por. Adj. *rdzawy* "mający kolor rdzy; rudawy".

SN. *Statzener See*, por. ON. *Statzen*, dziś *Stacze* i dt. *See* "jezioro". SN. *Stacze* jest równa

ON. *Stacze*, ta od PN. *Stacz*, też *Staczko*, który mieszkał tam w 1564 roku (Kętrzyński

515). SNN. *Riedsaffa, Gross Ridzöwa* to niemieckie adaptacje nazwy *Rdzawe*.

Rdzawe s. Rdzawe Jezioro

Rdzawen s. Rdzawe Jezioro

Rdzączka s. Wielkie Rude Jezioro

Reckent See s. Rekały

Regeln s. Regielskie Jezioro

Regelnhof s. Regielskie Jezioro

Regiel s. Regielskie Jezioro

Regiel s. Regielskie Jezioro

Regielek s. Szlam

Regielnica s. Regielskie Jezioro

Regielskie Jezioro jez. 107 ha między wsiami Regiel, Mrozy Wielkie i Regielnica gm. Ełk, w dorzeczu strumyka Regielnica (zob.) i w pobliżu jez. Selmęt Wielki.

Namenvariante: *Regiel, Gross(er) Regeler See*; ON. *Regiel* dt. *Regeln, Regielnica* dt.

Regelnhof

Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1888 *Regielskie Jezioro*, małe jez. na pol.-prus. Mazurach, pow. łecki, prawie okrągłe

SG. IX 590

1888 nad jeziorem *regielskim*; nad jeziorem *rygielskim* SG. IX 590

1890 *ku Ryglowi* SG. XI 80

1919 *Regler* See TK. Kreis Lyck
 1921 *Gr. Regeler* See Mp. Niem.
 1923 *Gr. Regeler* See TK. 25/22100
 1928 *Regiel* Leyding 25
 1928 *Gr. Regeler* See Mp. OE.
 1929 *Grosser Regeler* See Leyding 25
 1940 *Grosser Regeler* See Leyding 25
 1951 *Regielskie Jezioro - Gross Regeler* See Rospond 270
 1955 *Regiel* Leyding 25
 1963 *Jez. Regielskie* Mp. 25 - Ełk 5
 1965 *Jezioro Regielskie a. Regiel* [*Gross(er) Regeler See*] HW. (459) 177
 1980 *J. Regielskie* PHP. 225
 1983 *Regielskie, Jezioro Regielskie* PHP. 1. 573
 1996 *J. Regielskie* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1473 *Regell, Riegel, Rygielsk* Kętrzyński 452
 1499 *Regell, Riegel, Rygielsk* Kętrzyński 452
 um 1790 *Regeln* Schrötter XVIII
 1882 *Rygiel* Kętrzyński 452
 1888 *Regiel* al. *Rygiel, Regell, Riegell, Rygielsk*, wś na pol.- prus. Mazurach SG. IX 590
 1890 *Rygiel* al. *Regiel* SG. X 87
 1919 *Regeln* TK. Kreis Lyck
 1921 *Regeln* Mp. Niem.
 1923 *Regeln* TK. 25/22100
 1928 *Regeln* Mp. OE.
 1941 *Regiel - Regeln* Chojnacki 124
 1951 *Regiel - Regeln* Rospond 270
 1963 *Regiel* Mp. 25 - Ełk 5
 1982 *Regiel* SM. III 119
 1996 *Regiel* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1484 *Kl. Rygel, Rygelnicze* Kętrzyński 457
 1544 *Kl. Rygel, Rygelnicze* Kętrzyński 457
 um 1790 *Rygelnicza* Schrötter XVIII
 1882 *Rygielnica* Kętrzyński 457

1888 *Regielnica* al. *Rygielnica* al. *Klein Rygel, Rygelnitze* (dok.) SG. IX 590

1946 *Regelnhoff* 1938, *Regelnitzen - Regielnica* Leyding I 127

1951 *Regielnica-Regelnhof* Rospond 270

1963 *Regielnica* Mp. 25 - Ełk 5

1982 *Regielnica* SM. III 119

1996 *Regielnica* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Regielskie Jezioro* to Adj. od ON. *Regiel* i Appell. *jezioro "See"*. ON. *Regiel* od PN. *Regiel, Rygiel* (SSNO. IV 530). SN. *Regiel* jest równe ON. *Regiel*. SN. dt. *Gross(er) Regeler See*, por. dt. ON. *Regeln* i *See "jezioro"*. ON. *Regielnica* od ON. *Regiel* z Suff. *-nica*.

Rekant s. Rekąty

Rekąty jez. ok. 52 ha na południowy-wschód od wsi Juchy w pobliżu jez. Gawlik.

Namenvariante: *Rekięty, Reckent See, Rekant*

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1481 *Rekant* Barkowski 190

1914 *Reckent S.* TK. Kreis Oletzko

1919 *Reckent S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Reckent - S.* Mp. Niem.

1921 *Reckent See* Leyding 32

1923 *Reckent See* TK. 25/2099

1928 mua. *Rekięty* Leyding 32

1928 *Rekąty* Leyding 32

1931 *Rekąty* Srokowski 69

1940 *Reckent See* Leyding 32

1955 *Rekąty* Leyding 32

1963 *Jez. Rekąty* Mp. 25. - Ełk 4

1965 *Rekąty* a. *Rekięty* [*Reckent See, Rekant*] HW. (447) 172

1980 *J. Rekąty* PHP. 225

1983 *Rekąty* PHP. 1. 581

1996 *J. Rekąty* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa współczesna *Rekąt*, jej wariant *Rekięty* oraz SN. dt. *Reckent See* kontynuują starszą nazwę bałtycką, zapewne jaćwieską **Rekantis*. Nazwa ta została utworzona Suff. *-ant-* (por. Gerullis 256) od rdzenia **rek-* tego, który tkwi w lit. GNN. *Reketijà, Reketālis*

oraz toponimach *Rekêčiai, Rekêči8# daubà, Rekêč-kalnis, Rekête, Reketinë, Rekêt-kalnis* motywowanych lit. *rekêtis* "woda, w której rośnie trawa, zieleń; woda zamulona" (Vanagas, LHEŽ. 275), por. lit. *rekêtis, reketÿs* "vielästiger Baum, abgehauener mit dichten Zweigen versehener Ast, Dreifuß, dreizackige Vorrichtung zur Befestigung des Spinnrockens, Quirl, Pfosten mit entblätterten Abstummeln", tu też mnd. *reke* "lange, dünne Stange, besonders um Kleider aufzuhängen, Kleiderrechen" (Fraenkel 716), lit. *rekêtis, rekêžis* "rozkraczysta, koszława rzecz" (Szlāpelis 408). Jezioro ma kształt nieregularny, składa się z trzech odnóg, odgałęzień.

Rekięty s. Rekaty

†**Repki** jez. w dorzeczu Widna Struga.

(Mp. 25- Olecko 6)

SN.: 1965 *Repki* HW. (458)176

Etym.: W liczbie mnogiej od mua. brus. *repka* „rzepka”.

Reszki s. Reszkowskie Jezioro

Reszkowskie Jezioro, jez. przy wsi Reszki gm. Bargłów Kościelny.

ON. *Reszki*

Mp. 25. - Aug. 2

SN.: 1784 *Jezioro małe Reszki* HG. Dekanat Augustowski 216

1888 nad jeziorem t. n. (*Reszki*) SG. IX 624

1961-1970 *Reszkowskie Jezioro* mua. *Reskosk'e 2#Jeżoro, -ego -a* SNT. 429

1963 *Jez. Reszkowskie* Mp. 25. - Aug. 2

1966 *Jezioro Reszkowskie* mua. *Reskosk'e 2#eżoro, Reskosk'ego 2#eżora* UN. 151;

ON.: 1577 *Resky* Kartoteka PAN.

1580 *Reszki Źródła* Dziejowe VI 115

1591 *Reszki Źródła* Dziejowe VI 157

1726 *Reszki - Krzewo* Kartoteka PAN.

1744 *Reszki* Kartoteka PAN.

1746 *Reszki - Krzewo* Kartoteka PAN.

1750 *Reszki* Kartoteka PAN.

1784 *Reszki* HG. Dekanat Augustowski 214

1827 *Reszki* Tabella II 137

1888 *Reszki* SG. IX 624

1919 *Reszki* TK. Kreis Lyck

1921 *Reschki* Mp. Niem.

1963 *Reszki* Mp. 25. - Aug. 2, Mp. 25 - Ełk 6

1966 *Reszki* mua. *Resk'i, -sek* UN. 151

1982 *Reszki* SM. III 121

Etym.: *Reszkowskie Jezioro* to Adj. od ON. *Reszki* i Appell. *jezioro "See"*. ON. *Reszki* od PN.

Reszka (SSNO. IV 462-463) w liczbie mnogiej.

Retelewo bagno na północ od wsi Janowicze.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Retelewo* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od PN. *Retel* (SNW. VIII 94) z Suff. *-ewo*.

Rhog See s. Róg

†**Ribno** jez. w pobliżu jezior Grajewo i Toczyłowo.

(Mp. 25- Graj. 2 lub 5)

SN.: 1415 *an den Seen Graywo, Toczlow u. Ribno* K. M.K. 5.26

Etym.: Od Adj. *rybny* (: *ryba*) w rodzaju nijakim.

Riedsaffa s. Rdzawe Jezioro

Roggenfelde s. Błotne Jezioro

Roggenfelder See s. Błotne Jezioro

Roggenfelder See s. Czarne Jezioro

Rogors s. Rajgrodzkie Jezioro

Rogowken s. Błotne Jezioro

Rogowker See s. Błotne Jezioro

Rogowker See s. Czarne Jezioro

Rogówko s. Błotne Jezioro

Rogówko s. Błotne Jezioro

Rogówko s. Czarne Jezioro

Rokitnik małe bagienko 1 km na północ od wsi Hieronimowo, gm. Michałowo.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Rokitnik* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od Appell. *rokita* "bot. *Salix repens*, krzew z rodziny wierzbowatych; rośnie w miejscach wilgotnych" (SJP. VII 1029) z Suff. *-nik*. Nazwa wskazuje miejsce, gdzie rośnie rokita.

Romanowen s. Romanowo

Romanower See s. Romanowo

Romanowo jez. 3 ha przy wsi Romanowo gm. Kalinowo, w pobliżu Stackie Jezioro.

Namenvariante: *Romanowskie Jezioro, Romanower See, Heldenfelder See*; ON. *Romanowo*
dt. *Heldenfelde*

(Mp. 25 - Ełk 6)

SN.: 1928 *Romanowskie Jezioro* Leyding 26

1938 *Heldenfelder See* Leyding 26

1938 *Romanower See* Leyding 26

1955 *Romanowskie Jezioro* Leyding 26

1965 *Romanowo* a. *Jezioro Romanowskie* [*Romanower See, Heldenfelder See*] HW.
(461)177

ON.: 1513 *Romanowen* Kętrzyński 461

1795 *Romanow* Mp. Pert.

um 1790 *Romanowen* Schrötter XVIII

1888 *Romanowo* SG. IX 730-731

1941 *Romanowo - Heldenfelde* 1938, *Romanowen* Chojnacki 125

1951 *Romanowo - Heldenfelde (Romanowen)* Rospond 272

1963 *Romanowo* Mp. 25 - Ełk 6

1982 *Romanowo* SM. III 136

1996 *Romanowo* Mp. 100-Ełk.

Etym.: Nazwa *Romanowo* jest równa ON. *Romanowo*. SN. *Romanowskie Jezioro* to Adj. od
ON. *Romanowo* i Appell. *jezioro*. ON. *Romanowo* od PN. *Roman* z Suff. *-owo*. Dt. SNN.
Romanower See, Heldenfelder See, por. ON. dt. *Romanowen*, potem *Heldenfelde* i *See*
"jezioro".

Romanowskie Jezioro s. Romanowo

Romitten s. Rumejki Wielkie

Romoły s. Rumejki Wielkie

Romoły s. Rumejki Wielkie

Rosochate teren bagienny nad Biebrza ok. 3 km na zachód od wsi Wrocień.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Rosochate* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Rosochate* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. *rosochaty* "mający rosochy, rozgałęzienia, rozdzielający się na rosochy, widlasty, rozgałęziony" w rodzaju nijakim.

Rospuda jez. 320 ha w dolinie rzeki Rospuda, między jez. Czarne i Kamienne, 3 km na północny-zachód od miasta Filipów.

Namenvariante: *Jemieliste*; ON. *Dowspuda*

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1527-1528 *stagnum Dowspuda* Alexandrowicz 282

um. 1790 *Rospuda* See Schrötter XII

1802-1812 *Rospuda* See TK. Ost.- Pr.

1808 *Rospuda* S[ee] Mapa Tex.

1843 *Jez. Rospuda* Mp. Kwat.

1888 *Rospuda* al. *Jemieliste* SG. IX 769

1914 *Rospuda* See TK. Kreis Oletzko

1921 *Rospuda* See Mp. Niem.

1928 *Rospuda* See Mp. OE.

1931 *Jez. Rospuda* Mp. WIG.

1961-1970 *Rospuda* mua. *Rospuda*, -y SNT. 433

1963 *Jez. Rospuda* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Rospuda* a. *Jez. Jemieliste* HW. (428) 166

1966 *Jez. Rospuda* mua. *Rospuda*, -dy UN. 151

1976 *jeziro Rospuda* Falk, ABS. 10, 120

1980 *Jeziro Rospuda* PHP. 225

1983 *Jez. Rospuda, Rospuda* PHP. 1 561

1983 *Jeziro Rospuda* PHP. 1. 565

1995 *Jez. Rospuda* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Pierwotnie nazwa jaćw. **Dau-spūda*, pierwszy człon *dau-* "dużo, mocno", drugi - *spūd-*, por. lit. *spūdà*, *sp5#dis* "ciśnienie, naciskanie" (Falk, ABS. 10, 120). Forma *Dowspuda* uległa uproszczeniu w *Dospuda*, nagłosowe *dos-* zrównano z poln. *roz-*, stąd *Rospuda* za *Dospuda*. Nazwa jest wciąż obca polskiemu systemowi językowemu. SN. *Jemieliste* od *jemiola* "Mispel" z Suff. *-iste*. Por. FIN. *Rospuda*.

Lit.: Falk, Uwagi 41, Falk, ABS. 10, 120-121.

Rospuda jez. 107,25 ha część jez. Necko w korycie rzeki Rospuda na północ od miasta Augustów.

Namenvariante: *Dowspuda*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1569 *Iezioro Dowspuda pod Augusztowem* Falk, ABS. 10, 94

1843 *Jez. Rospuda* Mp. Kwat.

1880 *Niższa Rospuda* SG. I 53

1888 *Rospuda, nazwa dawna jez. Necko* SG. IX 769

1931 *Jez. Rospuda* Mp. WIG.

1965 *Necko* (jez.); cz.płd. *Rospuda* (jez.) HW. (426)

1967 *Rospuda* mua. *rospuda, rypuda* Falk, ABS. 10, 130

1983 *Jezioro Rospuda* łączy się bezpośrednio z jez. Necko PHP. 1. 565

1996 *Jez. Rospuda* Mp. 100-Ełk

Etym.: Wie oben.

Lit.: Falk, Uwagi 41, Falk, ABS. 10, 120-121.

Rostau s. Rdzawe Jezioro

Rozgnój bagno w rozlewisku Narew na południe od wsi Bokiny.

Mp. 25-Łapy 2

SN.: 1963 Bg. *Rozgnój* Mp. 25-Łapy 2

1973 *Rozgnoje* UN. 158, 6

Etym.: Od mua. Appell. *rozgnój* "miejsce, gdzie się rozgania bydło pędzone z całej wsi na pastwisko". *Rozgnoje* nazwa w liczbie mnogiej.

Róg jez. 37,66 ha na wschód od jez. Łękuk, ok. 1,5 km na południowy-wschód od wsi Lipowo-Orłowskie w pobliżu jez. Dubinek.

Namenvariante: *Rhog See, Binsen See*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1928 *Rhog S.* Leyding 84

1929 mua. *Róg* Leyding 84

1938 *Binsen See* Leyding 84

1940 *Binsen See* Leyding 84

1955 *Róg* Leyding 84

1963 *J. Róg* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Róg* [*Rhog See, Binsen See*] HW. (446) 172

1980 *J.Róg* PHP. 225

1995 *J. Róg* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Od Appell. *róg*. Dt. *Rhog See* to subatyucja fonetyczna nazwy polskiej z członem *See* "jezioro". SN. dt. *Binsen See*, por. dt. *Binse* "trzcina, sitowie" i *See*.

Rudawka bagna na zachód od wsi Krasna Wieś.

Mp. 25-Bielsk Podl. 5

SN.: 1963 *Rudawka* Mp. 25-Bielsk Podl. 5

Etym.: Od Adj. *rudawy* "zabarwiony na rudo, rdzawy" z Suff. *-ka*.

Rude Małe Jezioro jez. bezodpływowe w pobliżu jeziora Dobskie Jezioro i wsi Świętajno.

Namenvariante: *Ryżonka Mała*

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1963 *J. Ryżonka Mała* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Jez. Małe Rude* HW. (444) 171

Etym.: Od Adj. *mały* i *rudy*, por. niżej. SN. *Ryżonka Mała*, por. niżej.

Rude Wielkie Jezioro jez. 17 ha na południe od wsi Doliwy, w dorzeczu dopływów Dobskie Jezioro.

Namenvariante: *Rdżączka*, *Rysączka*, *Rysontzka See*, *Kleinmühlen See*, *Ryżonka Duża*
Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1921 *Rysontzka S.* Leyding 57

1921 *Rysontzka* Mp. Niem.

1928 *Rysontzka S.* Mp. OE.

1930 *Rysoncka* Srokowski 21

1931 mua. *Rdżonckja* Leyding 57

1931 *Rdżączka* Leyding 57

1938 *Kleinmühlen See* Leyding 57

1940 *Kleinmühlen See* Leyding 57

1963 *J. Ryżonka Duża* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Jezioro Wielkie Rude* a. *Rdżączka* a. *Rysączka* [*Rysontzka See*, *Kleinmühlen See*] HW. (444) 171

Etym.: Nazwa *Rude Wielkie Jezioro* z 1. członem od Adj. *rudy*, 2. członem od Adj. *wielki* i 3. członem od *jezioro* "See". Nazwa *Rdżączka* z Suff. *-ka* od *rdz(ewiej)ąc*, por. Appell. *rdza*, czasowniki *rdzawić*, *rdzawieć*, wskazuje na jezioro o rudawym, rdzawym zabarwieniu wody. SNN. *Ryżonka Duża*, *Rysączka*, *Rysontzka See* to substytucje fonetyczne nazwy *Rdżączka*, też z członem *See* i Adj. *duży* "gross". SN. dt. *Kleinmühlen See*, por. dt. *klein* "mały", *Mühle* "młyn" i *See*.

† **Rudnica**, staw w pobliżu wsi Bobrowa na rzece Bobrownicka (zob.).

ON. *Rudnica*

(Mp. 25- Biał. 5)

SN.: 1784 Stawek zwany *Rudnica* HG. Dekanat Knyszyński 198

ON. Rudnica, młyn, potem wieś: 1674 staw w *Rudni* na rz. Płoskiej Kondratiuk 174

1784 *Rudnica* młyn HG. Dekanat Knyszyński 196

1888 *Rudnica* SG. IX 930

1921 *Rudnica* Kondratiuk 174

Etym.: Od Adj. *rudy* z Suff. *-nica*. Zapewne pierwotnia nazwa wodna, od zabarwienia wody na kolor rudy, żelazisty.

Lit.: Kondratiuk 171

Rudnik jez. 11,09 ha, w lesie ok. 1 km na północ od wsi Stacze w pobliżu Stackie Jezioro.

Namenvariante: *Rudnik See, Rauten See*

Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

SN.: 1921 *Rudnik S.* Leyding 32

1928 *Rudnik* Leyding 32

1929 *Rudnik S.* Leyding 32

1938 *Rauten See* Leyding 32

1940 *Rauten See* Leyding 32

1955 *Rudnik* Leyding 32

1963 *J. Rudnik* Mp. 25. - Aug. 2, Ełk 6

1965 *Rudnik* [*Rudnik See, Rauten See*] HW. (461)177

Etym.: Od Adj. *rudy* z Suff. *-nik*. Dt. SN. *Rudnik See* z członem *See*. Dt. SN. *Rauten See*, por. dt. *Raute* "bot. ruta" i *See* "jezioro".

Rudnik See s. Rudnik

Rumiejki Małe jez. w pobliżu jez. Rumiejki Wielkie (zob.).

(Mp. 25 - Olecko 5)

SN.: 1965 *Małe Rumiejki* (= ? jez. Grądzawka) HW. (444) 171

Etym.: Por. niżej. Nazwa ponowiona od SN. *Rumiejki* z członem odróżniającym *Małe*.

Rumiejki Wielkie jez. 45,33 ha na zachód od wsi Doliwy, w pobliżu Dobskie Jezioro.

Namenvariante: *Rumity, Romoły, Rumet(h)en See, Romitten*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1595 *Romitten* Hennenberg Erclerung 61

1882 *Rumity* Kętrzyński 513
1885 *Rumity* SG. VI 118
1914 *Rumethen* S. TK. Kreis Oletzko
1921 *Rumethen* See Leyding 61
1921 *Rumethen* See Mp. Niem.
1928 *Rumethen* - See Mp. OE.
1931 mua. *Rumity* Leyding 61
1938 *Rumeten* See Leyding 61
1940 *Rumeten* See Leyding 61
1963 *J. Romoły* Mp. 25 - Olecko 2
1965 *Wielkie Rumejki* a. *Rumity* [*Rumet(h)en See, Romitten*] HW. (444) 171
1980 *J. Romoły* PHP. 225
1983 *Romoły. Jez. Romoły* nosi również nazwę *Rumejki Wlk.* PHP. 1. 579
1995 *J. Romoły* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwy *Rumejki*, *Rumity*, *Romoły*, *Rumet(h)en See*, *Romitten* to adaptacje nazwy bałtyckiej, prawdopodobnie jaćwieskiej **Ramit-ai* (?) do polskiego i niemieckiego systemu językowego. Nazwa bałtycka została utworzona Suff. *-it-* (por. Gerullis 257-258) od rdzenia **ram-*, por. preuß. *rāms* "sittig" (Gerullis 144), lit. *ramùs*, lett. *rāms* "ruhig", występującego w licznych staropruskich nazwach wodnych, por. rzeka *Ramia* w dorzeczu Pasłęki i SN. *Ramoty* (por. Biolik, HE. 5, 40, 112) oraz w dorzeczu Pregoty *Ramstauer See* (Biolik, HE. 8, 210) i rzeka *Ramia* (Biolik, HE. 11, 152-153).

Rumejki Wielkie s. Rumejki Wielkie

Rumet(h)en See s. Rumejki Wielkie

Rumity s. Rumejki Wielkie

Runder See s. Głębokie Jezioro

Rundfliess s. Krzywe Jezioro

Rundfliesse See s. Krzywe Jezioro

†**Rybczyna** jez. w pobliżu wsi Woźnawieś, por. Woźnawskie Jezioro, zob. też Dręstwo i tam ON. Rybczyna.

(Mp. 25-Aug. 3)

SN.: 1784 Jezioro Woźnawskie (...) denominację od wioski Woźnawieś mające (...) i łączące się z jeziorem *Rybczyna* zwanym HG. Dekanat Augustowski 174

1784 Jezioro Woznawskie rozciągające się i toczące się z jeziorem *Rybaczyna* zwanym HG.

Dekanat Augustowski 178

Etym.: Z Suff. *-yna* od *rybka* z alternacją *cz* do *k* (: *ryba*). Nazwa wskazuje na jezioro obfite w ryby. Por. SNN. †Ribno i Dręstwo.

Rybczyzna s. Dręstwo

Rydzewen s. Rydzewo

Rydzewer See s. Rydzewo

Rydzewo jez. 8,70 ha przy wsi Rydzewo gm. Ełk, w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

Namenvariante: *Rydzewskie Jezioro, Kociołek, Rydzewer See, Erlen See, Koczolek See, Kotzollek See, Kessel See*; ON. *Rydzewo* dt. *Schwarzberge*

Mp. 25. - Ełk 2, Olecko 5

SN.: 1526 *Kessel, Koczolek* Leyding 23

1881 *Kociołek* Kętrzyński 505

1889 jez. *Kociołek (Messel)* (!) SG. X 84

1921 *Kotzollek S.* Leyding 23

1923 *Kotzollek See* TK. 25/20100

1928 *Kotzollek S.* Mp. OE.

1931 *Rydzewer S.* Willer

1930 *Kociołek* Leyding 23

1930 *Rydzewskie Jez.* Leyding 23

1938 *Erlen See* Leyding 23

1940 *Erlen See* Leyding 23

1929 *Kotzollek S.* Leyding 23

1955 *Kociołek* Leyding 23

1963 *Jez. Rydzewo* Mp. 25 - Ełk 2

1965 *Rydzewo* a. *Jez. Rydzewskie* a. *Kociołek* [*Rydzewer See, Erlen See, Koczolek See, Kotzollek See, Kessel See*] HW. (450)174

ON.: 1526 *Riedzoffen* Kętrzyński 505

um 1790 *Rydzewen* Schrötter XII

1889 *Rydzewo* SG. X 84

1919 *Rydzewen* TK. Kreis Lyck

1941 *Rydzewo - Schwarzberge* 1938, *Rydzewen* Chojnacki 126

1951 *Rydzewo - Schwarzberge (Rydzewen)* Rospond 281

1963 *Rydzewo* Mp. 25 - Ełk 2

1982 *Rydzewo* SM. III 173

1996 *Rydzewo* Mp. 100-Ełk

Etym.: SN. *Rydzewo* jest ponowione od ON. *Rydzewo*. ON. *Rydzewo* została utworzona od nazwiska odbiorcy nadania z 1526 r.: *Rydzewski* Paweł i Stanisław z Mazowsza (Kętrzyński 505). SN. poln. *Rydzewskie Jezioro* i SN. dt. *Rydzewer See* to Adj. od poln. ON. *Rydzewo* i dt. ON. *Rydzewen* oraz poln. Appell. *jezioro* = dt. *See*. SN. poln. *Kociołek* od Appell. *kociołek* "Kessel", SNN. dt. *Koczolek See*, *Kotzollek See* to substytucje fonetyczne nazwy polskiej z członem *See* "jezioro". Dt. *Kessel See* jest tłumaczeniem nazwy polskiej *Kociołek* z członem *See*. Dt. SN. *Erlen See*, por. dt. *Erle* "olcha, olsza" i *See*.

Rydzewskie Jezioro s. Rydzewo

Rynge s. Rajgrodzkie Jezioro

Rynsztoki bagna na zachód od wsi Gredele.

Mp. 25-Bielsk Podl. 8

SN.: 1963 *Rynsztoki* Mp. 25-Bielsk Podl. 8

Etym.: Od *rynsztok* w liczbie mnogiej.

Rysączka s. Wielkie Rude Jezioro

Ryski bagna na północny-zachód od Tykocina nad rzeką Narew.

Mp. 25-Biał. 3, Moń. 6

SN.: 1963 *Ryski* Mp. 25-Biał. 3, Mp. 25-Moń. 6

Etym.: W liczbie mnogiej od *ryska* (: *rysa*) lub PN. *Ryska*, por. *Ryske*, *Rysko* (SNW. VIII 223).

Rysontzka See s. Rude Wielkie Jezioro

Ryzonka Duża s. Rude Wielkie Jezioro

Ryzonka Mała s. Rude Małe Jezioro

Rzeczki jez. w pobliżu wsi Rydzewo w dorzeczu dopływów jez. Zdrężno.

(Mp. 25. - Ełk 2)

SN.: 1965 *Rzeczki* HW. (450)174

Etym.: Od *rzeczka* w licznie mnogiej.

Rzędziany s. Rzędziański Grunt

Rzędziański Grunt bagna na południe od wsi Rzędziany gm. Tykocin.

ON. *Rzędziany*

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Rzędziański Grunt* Mp. 25-Biał. 3

ON.: 1437 *Zdrody* Herb. K. Mil. 492, 494, 496

1437 *Strody* Kartoteka PAN.

1440 *Drogwino* Herb. K. Mil. 494

1556 *Sądziany* Herb. K. Mil. 498

1557 *in Bonis Drugwiny Ządziany* Halicka 152

1560 *Zendziany* Halicka 152

1562 *Zędziany* Herb. K. Mil. 254

1568 *Żendziany* Halicka 152

1569 *de Zendziani* Halicka 152

1573 *Zendziany* Herb. K. Mil. 500

1576 *Żędziany* LDK. WP. 99, Halicka 152

1580 *Zendziany*, Wojciech i Jeronim *Zędzianowie* Halicka 152

1583 *na Imieniu Zendzianach* Halicka 152

1598 *in Bonis Villae Zendziany ... et Drugwino* Halicka 152

1604 *w Żędzianach* pod Tykocinem Halicka 152

1619 *Zendzian de Zendziany* Halicka 152

1624 *in Bonis Żendziany Drugwino* Halicka 152

1653 *Żędziany* Halicka 152

1655 *z Niecieczy i Żendzianow* Halicka 152

1685 *Żędzian de Żędziany* Halicka 152

1722 *de Żędziany* Halicka 152

1725 *Zendziany* Halicka 152

1795 *Zędziany* Halicka 152

1800 *Żędziany* Halicka 152

1827 *Żendziany* Tabella II 328

1915 *Żendziany* Mp. 28

1921 *Żendziany (Rzędziany)* Sk. V 114

1963 *Rzędziany* Mp. 25-Biał. 3

1982 *Rzędziany* SM. III 184

Etym.: *Rzędziański Grunt* to Adj. z Suff. *-ski* od ON. *Rzędziany* i Appell. *grunt*. ON.

Rzędziany, *Żądziany*, *Zendziany*, *Żędziany* od PN. *Rzędzian* // *Żędzian*, w liczbie

mnoziej. Forma *Rzędziany* mogła powstać przez analogię do *rzędzić* "rządzić", *zrzędzić* "gderać". Dawna nazwa *Zdrody* od PN. *Zdrod* (SSNO. VI 299) w liczbie mnogiej, por. wś *Zdrody Nowe* pod miastem Łapy.

S

Sabielen s. Dudeckie Jezioro

Sabienek s. Żabieniec

Sabinnek See s. Żabieniec

Sadykierz jez. małe między wsiami Kalinowo-Stare i Kalinowo-Czosnowo.

Mp. 25-Wys.Maz. 5

SN.: 1963 *J. Sadykierz* Mp. 25-Wys. Maz. 5

Etym.: Z mazurzeniem od Appell. *szadykierz* „jeżyna” lub PN. *Sadykierz* (SNW. VIII 255).

Saiden s. Zajdy

Saider See s. Zajdy

Sajdzkie Jezioro s. Zajdy

Sajenek staw w Puszcza Augustowska przy osadzie Sajenek dziś na terenie miasta Augustów.

Namensvariante: *Stawek*; ON. *Sajenek*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1569 Ieziorko tamże przy tem *Saienko* Falk, ABS. 10, 92

1843 *Sajęński Stawek* Mp. Kwat.

1929 *Staw Sajenek* Mp. WIG.

1961-1970 *Sajenek* mua. *Sajenek*, *-nka* SNT. 447

1961-1970 *Stawek* mua. *Stavek*, *-fku* SNT. 473

1963 *Jez. Stawek Sajenek* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Sajenek* HW. (433) 168

1966 *Sajenek* UN. 151

1976 Dzisiejszy *Sajenek*, *Staw Sajenek* [*staf sajének*]. Jeziorko to miało jeszcze w połowie

XIX wieku bezpośrednie połączenie z większym jeziorem Sajno Falk, ABS. 10, 102

1980 *Sajenek* PHP. 225

1983 *Staw Sajenek* PHP. 1. 566

1995 *J. Sajenek, Staw Sajenek* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1668 *Ruda na Saienku* Kartoteka PAN.

1784 *Saienko* HG. Dekanat Augustowski 165

1784 *Sajenko Rudnia* Kartoteka PAN.

1808 *Ruda Sajentka* Kondratiuk Bał. 64

1827 *Saienek* Tabella II 160

1880 *Sajenek* SG. I 54

1889 *wś Sajenek* SG. X 210

1921 *Sajenek* Sk. V 4

1942 *Sajenek* TK. R.

1961-1970 *Sajenek* SNT. 447

1963 *Sajenek* Mp. 25-Aug. 5

1982 *Sajenek* SM. III 192

1995 *Sajenek* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Nazwa *Sajenek* od SN. *Sajno* z Suff. *-ek*. Por. niżej.

Sajno jez. na południe i południowy-wschód od miasta Augustów.

Namenvariante: *Augustowskie Jezioro*; FlurN. *Sajno*: ON. *Augustów*

Mp. 25-Aug. 5

1569 *Jezioro Sayno* blisko miasta *Augustowskie* Falk, ABS. 10, 90

1784 *Jezioro Sayno* szerokie na 500 krokow HG. Dekanat Augustowski 167

1843 *Jez. Sayno* Mp. Kwat.

1880 *Sajno* SG. I 53

1889 *Sajno* al. *Augustowskie* SG. X 211

1942 *Jezioro Sajno* TK. R.

1961-1970 *Sajno* mua. *Sajno, -a* SNT. 447

1963 *Jezioro Sajno* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Sajno* a. *Jezioro Augustowskie* HW. (433) 168

1966 *Jez. Sajno, Sajno* mua. *Sajno* UN. 151

1967 *Jez. Sajno* Wiśniewski Aug. 223

1976 Dzisiaj *Sajno* największe z jezior augustowskich Falk, ABS. 10, 101

1980 *Sajno* PHP. 225

1983 *Sajno* PHP. 1. 566

1995 *Jezioro Sajno* Mp. 100 - Grod.

FlurN. Sajno las: 1961-1970 *Sajno*, mua. *Sajno*, -a SNT. 447
 1985 *Sajno* mua. *Sajno*, s *Sajna* Kondratiuk Bał. 169
 ON.: 1555 *Z wołości Augustowskiej* NMP. I 41
 1557 *Awhustowo* NMP. I 41
 1561 *Auhustowo* NMP. I 41
 1564 *tak wielka osada miasta Augusta* Wiśniewski Aug. 113
 1569 *Iezioro Sayno blisko miasta Augustowskie* Falk, ABS. 10, 90
 1576 *Miasto Augustów* LDK. WP. 110
 1567 *przy mieście Augustowie* LDK. WP. 112
 1576 *Augustów* NMP. I 41
 1577 *Miasto Augustów Źródła Dziejowe* VI 178
 1579 *Miasto Augustów Źródła Dziejowe* VI 160
 1580 *Augustów Źródła Dziejowe* VI 132
 1591 *miasteczko Augustów Źródła Dziejowe* VI 142
 1629 *Augustowa* Hennenberg
 1658 *miasteczka Augustowa* Wiśniewski Aug. 184
 1784 *Miasto Augustów* HG. Dekanat Grodzieński 57
 1784 *od Augustowa* HG. Dekanat Augustowski 178
 1795 *Augustow* NMP. I 41
 1779 *m(iasta) Augustowa* Ks. Ref. 83
 1880 *Augustów* SG. I 53
 1894 *Augustów* Dziennik 176
 1966 mua. *Augustóf, -va* UN. 151
 1980 *Augustów* SM. I 29
 1996 *Augustów* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: W nazwie występuje rdzeń **Sai-* rozszerzony Suff. *-no*. Znaczenie rdzenia, por. pie. **se##* / **so##* - "tropfeln, rinnen, feucht" (Pokorny 889). Sufiks *-no* może być polską adaptacją bałt. *-inis* lub *-inas*, częstego w hydronimii litewskiej (Vanagas LHD. 154-165, Kondratiuk Bał. 169). Nazwa odnosi się do prądu, który przecina całe jezioro. SN. *Augustowskie Jezioro* to Adj. od ON. *Augustów* i Appell. *jezioro "See"*. Por. SN. *Sajno* (Biolik, HE. 8, 222).

Lit.: Būga, RR I 523, Falk, ABS. 10, 100-102, Kondratiuk Bał. 169-179

Salmant s. Selmęt Wielki

Samey See s. Dudeckie Jezioro

Sanien s. Zaniewskie Bagno

Sanier See s. Zaniewskie Bagno

Sanne s. Dworackie Jezioro

Sanowo See s. Sunowo

Sareiken s. Szarek

Sareyken s. Szarek

Sargen See s. Dudeckie Jezioro

Sarken s. Szarek

Satrind s. Sawinda

Satrinde s. Sawinda

Sawinda See s. Sawinda

Sawadden s. Zawadzkie Jezioro

Sawinda jez. 357,5 ha ok. 1 km na wschód od wsi Grabnik w dorzeczu Woszczelska Struga.

Namenvariante: *Zawinda, Zawindy, Wielka Sawinda, Sawinda See, Sonewide See, Gross Sawinda See, Gross Margen See, Satrind, Satrinde*

Mp. 25 - Ełk 4

SN.: ok. 1390 *Sonewide* Leyding 24

1385 *das andir of dem Sonewide (das grosse Sawindasee)* SRP. II 702

1595 *Satrinde* Leyding 24

1748 *Satrind* Leyding 24

ok. 1790 *Sawinda See* Schrötter XVIII

1800 *Satrind See* TK. W.

1881 *Zawindy* Kętrzyński 462

1881 *z jeziór Zawinda (sawinda)* SG. II 351

1889 *Sawinda* al. *Zawinda*, jezioro na pol.-prus. Mazurach SG. X 348

1914 *Sawinda S.* TK. Kreis Oletzko

1919 *Gr. Sawinda See* TK. Kreis Lyck

1921 *Grosser Sawinda S.* Leyding 24

1921 *Gr. Sawinda See* Mp. Niem.

1923 *Gr. Sawinda - See* TK. 25/2199

1928 *Grosser Sawinda S.* Leyding 24

- 1928 mua. *Zajindy* Leyding 24
- 1938 *Grosser Margen See* Leyding 24
- 1940 *Grosser Margen See* Leyding 24
- 1955 *Sawinda Wielka* Leyding 24
- 1963 *Jez. Sawinda Wielka* Mp. 25 - Ełk 4
- 1965 *Sawinda* a. *Zawinda* a. *Zawindy* a. *Wielka Sawinda* [*Savinda See*, *Sonewide See*, *Gross Sawinda See*, *Gross Margen See*, *Satrind*, *Satrinde*] HW. (452)174
- 1980 *J. Sawinda Wlk.* PHP. 225
- 1983 *Sawinda Wielka* PHP. 1. 582
- 1996 *Jez. Sawinda Wlk.* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa współczesna i nazwy *Zawinda*, *Zawindy*, *Wielka Sawinda*, *Savinda See*, *Gross Sawinda See* to adaptacje wcześniejszej nazwy bałtyckiej, prawdopodobnie jaćwieskiej do polskiego i niemieckiego systemu językowego. Nazwa bałtycka mogła mieć formę **Saw-int-*, utworzoną Suff. *-int-* (por. Gerullis 256) od rdzenia **Saw-*, tego który tkwi w idg. **so#os* "Flüssigkeit, Feuchtes" i **se#-*, **so#-* "Saft, Feuchtes, Saft ausdrücken, regnen, rinnen" (Pokorny 912), por. SN. *Sawąg* i tam inne przykłady nazw wodnych (Biolik, HE. 8 225). SN. *Sonewide See*, por. dt. *Sonne* "słońce" i *Weide* "pastwisko". Tylko raz zapisana nazwa jako *Gross Margen See*, jest niejasna, może człon *Margen* (*g = j*, por. Gerullis 220-221), wtedy na cześć Matki Boskiej patronki zakonu. Zapisy *Satrind*, *Satrinde*, podane przez G. Leydinga, mogły zostać źle odczytane ze źródeł.

Sawinda Mała jez. 36,2 ha na południe od jez. Ułówki przy wsi Jeziorowskie.

Namenvariante: *Zawindki*, *Kleiner Sawinda See*, *Klein Margen See*

Mp. 25 - Ełk 4

SN.: 1919 *Kl. Sawinda S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Kl. Sawinda S.* Mp. Niem.

1923 *Kl. Sawinda See* TK. 25/2099

1928 mua. *Zajindki* Leyding 27

1929 *Kleiner Sawinda S.* Leyding 27

1938 *Kleiner Margen See* Leyding 27

1940 *Kleiner Margen See* Leyding 27

1955 *Zawindki* Leyding 27

1963 *Jez. Sawinda Mała* Mp. 25 - Ełk 4

1965 *Mała Sawinda* a. *Zawindki* [*Kleiner Sawinda See, Klein Margen See*] HW. (448) 173

1980 *J. Sawinda Mała* PHP. 225

1996 *J. Sawinda Mł.* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Por. wyżej *Sawinda* i człon *Mała* od Adj. *mały* "klein".

Sayden s. Zajdy

Sąstag s. Szóstak

Scheiba Bucht s. Siejba

Schelmund s. Wielki Selmęt

Schintheim s. Świętajno

Schlöppen s. Ślepie

Schlepian See s. Ślepian

Schlepien s. Ślepie

Schlippek See s. Ślepek

Schloss See s. Dybowskie Jezioro

Schluchten See s. Zdrężno

Schmolling See s. Smołąg

Schwalg s. Szwałk Mały

Schwalg See s. Szwałk Wielki

Schwalge s. Szwałk Wielki

Schwarzberge s. Rydzewo

Schwarzer See s. Czarne

Schwentainen s. Świętajno

Schwentainer See s. Świętajno

Schwentaynen s. Świętajno

Schwidrowken s. Grądzawka

Schwidrowker See s. Grądzawka

Szielony See s. Zielone Jezioro

Sdrzensno See s. Zdrężno

Sedrancker Heyde s. Sedrankowskie Jezioro

Sedraneckie Jezioro s. Sedrankowskie Jezioro

Sedraneckie Lasy s. Sedrankowskie Jezioro

Sedraneckie Łąki s. Sedrankowskie Jezioro

Sedranki s. Sedrankowskie Jezioro

Sedranki s. Sedrankowskie Jezioro

Sedrankowskie Jezioro jez. 80, 29 ha na zachód od wsi Sedranki gm. Olecko.

Namenvariante: *Sedraneckie Jezioro, Sedranki, Zedrańskie Jezioro, Kruska, Seedranker See, Kruska See*; ON. *Sedranki* dt. *Seedranken*; FlurN. *Sedraneckie Łąki* dt. *Seedrankener Wiesen, Sedraneckie Lasy* dt. *Seedrankener F(orst)*

Mp. 25 - Olecko 2

SN.: 1885 jez. *Sedranki* SG. VI 115

1889 *Sedrankowskie jezioro*, niem. *Seedranken*, pow. margrabowski SG. X 412

1914 *Seedranker See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Seedranker See* Leyding 63

1921 *Seedranker See* Mp. Niem.

1928 *Seedranker See* Mp. OE.

1930 *Zedrańskie Jez.* Srokowski 21

1930 mua. *Sedranki, Kruskja* Leyding 63

1938 *Kruska S.* Leyding 63

1940 *Seedranker See* Leyding 63

1951 *Sedraneckie Jezioro - Seedranker See* Rospond 286

1955 *Sedraneckie Jezioro* Leyding 63

1963 *J. Sedraneckie, J. Sedranki* Mp. 25 - Olecko 2

1965 *Jezioro Sedrankowskie a. Jezioro Sedraneckie a. Sedranki a. Zedrańskie Jezioro a.*

Kruska [Seedranker See, Kruska See] HW. (456)175

1983 *Jezioro Sedraneckie* PHP. 1. 571

1995 *J. Sedraneckie* Mp. 100 - Suw.

ON.: (1576) *Sedranki* Kętrzyński 524

um 1790 *Seedranken* Schrötter XII

1882 *Sedranki* Kętrzyński 524

1889 *Sedranki* SG. X 412

1914 *Seedranken* TK. Kreis Oletzko

1921 *Seedranken* Mp. Niem.

1928 *Seedranken* Mp. OE.

1941 *Szczedranki - Seedranken* Chojnacki 72

1946 *Sedranki - Seedranken* Leyding I 142

1951 *Sedranki - Seedranken* Rospond 286

1963 *Sedranki* Mp. 25 - Olecko 2

1982 *Sedranki* SM. III 200

1995 *Sedranki* Mp. 100 - Suw.

FlurN. Sedraneckie Łąki, łąki przy wsi Moźne: 1914 *Seedrankener Wiesen* TK. Kreis Oletzko

1921 *Seedrankener Wiesen* Leyding 63

1930 mua. *Sedrańskie Ł.* Leyding 63

1940 *Seedrankener Wiesen* Leyding 63

FlurN. Sedraneckie Lasy: 1614 *Sedrancker Heyde* Leyding 58

1938 *Seedrankener F, Lycker Forst* (III) Leyding 58

1930 mua. *Sedraneckie Lasy* Leyding 58

1930 mua. *Sedrańskie L.* Leyding 58

Etym. *Sedrankowskie Jezioro*, potem *Zedrańskie Jezioro*, *Sedraneckie Jezioro* to Adj. od ON.

Sedranki i Appell. *jezioro*. Nazwa chyba jaćwieska, ale niejasna. Brak starych zapisów uniemożliwia jej rekonstrukcję. Może **Zie(z)dr-anik-*, z Suff. *-an-* (por. Gerullis 252) - *ik-* (por. Gerullis 248-249) od rdzenia tego, który występuje w lit. *žiegždrà, žièzdras*, preuß. *sixdo* "Sand" (Fraenkel 1307) też prus. *sixdre*, lit. *žigždras* "grober Sand" i preuß. FIN. *Syxdro* 1387, SN. *Syxdrin* 1387 (Gerullis 158), vgl. lit. GNN. *Žiègždris, Žiegždrêlis, Žièzdrè* i inne (Vanagas LHEŽ 401). SN. *Sedranki* jest równa ON. *Sedranki*. SN. dt. *Seedranker See*, vgl. dt. ON. *Seedranken* i dt. *See*. SNN. *Kruska See; Kruska*, por. poln. mua. *kruska* "gruszka" lub *kruska* "otręby" (SWil. 551).

Sedrańskie L(asy) s. Sedrankowskie Jezioro

Sedrańskie Ł(ąki) s. Sedrankowskie Jezioro

Seedorf s. Jeziorowskie Jezioro

Seedranken s. Sedrankowskie Jezioro

Seedrankener F(orst) s. Sedrankowskie Jezioro

Seedrankener Wiesen s. Sedrankowskie Jezioro

Seedranker See s. Sedrankowskie Jezioro

Selmęt Mały jez. 17,44 ha na wschód od wsi Szyba, w pobliżu jez. Selmęt Wielki (zob.).

Namenvariante: *Selmętek, Kleiner Sel(l)ment See*

Mp. 25 - Elk 5

SN.: 1889 *Selment Mały*, jezioro, leży na zachód od Wielkiego SG. X 425

1919 *Kl. Selment* TK. Kreis Lyck

1921 *Kl. Sellment S.* Mp. Niem.

1923 *Kl. Selment See* TK 25/21100
1928 *mua. Selmentek* Leyding 27
1928 *Kl. Sellment - S. Mp.* OE.
1928 *Selmeł Mały* Leyding 27
1929 *Kleiner Sellment See* Leyding 27
1940 *Kleiner Sellment See* Leyding 27
1955 *Selmeł Mały* Leyding 27
1963 *Jez. Selmeł Mały* Mp. 25 - Ełk 5
1965 *Mały Selmeł a. Selmełek [Kleiner Sel(l)ment See]* HW. (453)175
1996 *J. Selmeł Mł.* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa z członem odróżniającym *Mały* od Adj. *mały* "klein". Por. SN. *Selmeł Wielki*.
SN. *Selmełek* z Suff. *-ek* od SN. *Selment*. Dt. SN. *Kleiner Sellment See*, por. niżej *Grosser Sellment See*.

Selmeł s. *Selmeł Wielki*

Selmeł Wielki jez. 1261,35 ha na wschód od miasta Ełk.

Namensvariante: *Selmeł, Szelment, Selmełno, Gross(er) Sel(l)ment See, Schelmund, Salmant*
Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1474 *Schelment, Salmant* Gerullis 160

1595 *Schelmund* Hennenberger II 20

1629 *Schelmund S.* Hennenberg

ok. 1790 *Sellment See* Schrötter XVIII

1800 *Scheelmont See* TK. W.

1881 z jeziora *Selment* SG. II 351

1885 *nad jezior. Selmełno* SG. VI 770

1889 *Selment Wielki* al. *Selmełno*, jezioro na pol.- prus. Mazurach, pow. łecki SG. X 425

1890 *nad jez. Selmełno* SG. XI 80

2 poł. 19 Jh. *Schelmen See* TK. PO.

1919 *Grosse Selment See* TK. Kreis Lyck

1921 *Grosse Selment S.* Leyding 25

1921 *Große Selment See* Mp. Niem.

1922 *Selment-See* Gerullis 160

1923 *Gr. Selment See* TK. 25/21100

1924 *mua. Selmełno* Leyding 25

- 1928 mua. *Selment* Leyding 25
- 1928 *Selmeł Wielki* Leyding 25
- 1928 *Große Selment See* Mp. OE.
- 1929 *Grosse Selment S.* Leyding 25
- 1936 *Grosse Selment See, J. Selment Wlk.* Mp. WIG.
- 1938 *Grosser Sellment See* Leyding 25
- 1940 *Grosser Sellment See* Leyding 25
- 1955 *Selmeł Wielki* Leyding 25
- 1963 *Jezioro Selmeł Wielki* Mp. 25 - Ełk 5
- 1965 *Wielki Selmeł* a. *Selmeł* a. *Selmełno* [*Gross(er) Sel(l)ment See, Schelmund, Salmant*]
HW. (458)176
- 1980 *Jezioro Selmeł Wielki* PHP. 225
- 1981 *Selmełno* Kętrzyński 455
- 1983 *jez. Selmeł Wielki* PHP. 1. 571
- 1983 *Selmeł Wielki, Jezioro Selmeł Wlk.* PHP. 1. 573
- 1996 *Jez. Selmeł Wielki* Mp. 100 - Ełk
- 1998 mua. *Szelment* Ekspl.

Etym.: Nazwa *Selmeł Wielki* z członem *Wielki* od Adj. *wielki*, odróżniającym od jeziora *Selmeł Mały* (zob. wyżej). SNN. *Selmeł, Szelment, Selmełno, Schelmund, Salmant* to adaptacje starszej nazwy bałtyckiej, prawdopodobnie jaćwieskiej do polskiego i niemieckiego systemu językowego. Jezioro mogło nosić nazwę bałtycką **Selm-en-t-is*, utworzoną Suff. *-ent-* od rdzenia *Selm-*. Rdzeń ten Gerullis łączy z SNN. lit. *Šelmeñto èžeras* i *Žėlmenes* i zestawia z lit. *žėlti*, lett. *zelt* "grünen" (Gerullis 160). A. Vanagas jaćwieską nazwę jeziora *Selmeł* łączy z lit. GNN. *Šelmuõ* up., *Šelmentà* up., *Še4#mentas* ež. i zestawia z lit. *šelmuõ* "kalenica, kurhan, kopiec". (Vanagas, LHEŽ. 328). Być może jaćwieski rdzeń **salm-* można zestawić z preuß. *salme* "Stroh", eher zum Provinzialismus *Schalm* "Streifen Waldes besonders abgegrenzt", "Rain, Grenze", "Marke in Waldbäumen", *schalmen* "Bäume im Walde durch Abschälen oder Abschlagen eines Stückes der Rinde zeichnen, entweder als Grenzmarke oder als zum Fällen bestimmt", por. ON. *Salmien* (1287), *Schalmia* (1366) (Gerullis 149) oraz ON. *Salminek* (Biolik, PMT X 113). Dt. SN. *Gross(er) Sel(l)ment See*, z członem *Grosser* antonimicznym do *Kleiner* w SN. *Kleiner Sellment See* (zob.). Jezioro leżało w pobliżu dawnej granicy pruskiej, ok. 12 km na północny-zachód od miasta Rajgród. K. O. Falk uważa, że nazwa jeziora należy do

substratu jaćwieskiego i odnosi się do konfiguracji linii brzegowej, jego kształt przypomina krokiew (Falk, Streszczenie 45).

Lit.: Gerullis 160, Falk, Streszczenie 45

Selmętek s. Selmęt Mały

Selmętno s. Selmęt Wielki

Sernik jez. 1,25 km na pn. od wsi Stacze, między jez. Rudnik i Okragłe.

Mp. 25 - Aug. 2; Ełk 6

SN.: 1963 *J. Sernik* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *J. Sernik* Mp. 25 - Ełk 6

Etym.: Od kształtu przypominającego różek sera, od *ser* z Suff. *-nik*.

Serwy jez. 466 ha przy wsiach Serwy, Małowiste, Sucha Rzeczka gm. Płaska.

ON. *Serwy*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1569 *Iezioro Sierwy* Falk, ABS 10, 94

1569 *Cepbeŭ* Falk, ABS. 10, 112

1784 *Jezioro Serwy* HG. Dekanat Augustowski 167

1843 *Serwy* Mp. Kwat.

1880 *jezioro Serwa (Ferwa)* SG. I 54

1889 *Serwy*, jezioro przy wsi t. n. SG. X 459

1900 *Jez. Serwy* Mp. Prus.

1942 *Jez. Serwy* TK. R.

1961-1970 *Serwy* mua. *Serwy*, -of SNT. 451

1963 *Jezioro Serwy* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Serwy* HW. (427) 166

1966 *Serwy*, -wów UN. 151

1976 *Dzisiaj Serwy* mua. *serwy* Falk, ABS. 10, 112

ON.: 1784 *Serwy* HG. Dekanat Augustowski 166

1889 *Serwy*, wś nad jez. t. n., pow. augustowski SG. X 459

1982 *Serwy* SM. III 203

1995 *Serwy* Mp. 100 - Grod.

Etym.: Pierwotna nazwa jeziora. Nazwa wsi *Serwy* została ponowiona od nazwy jeziora.

Jezioro nosi nazwę jaćwieską, zawierającą rdzeń **Sirw-*, por. jać. **sirvis* "szary", preuß.

sirwis "Reh", lit. *širvis* "szary koń", *širvas* "szary, por. lit. SN. *Širvys* (Falk, ABS. 10, 112).

Nazwa *Serwy* ma znaczenie "szare jezioro". Por. nazwę jeziora *Serwent* i tam inne przykłady (Biolik, HE. 8, s. 231-232).

Lit.: Falk, ABS. 10, 112, Būga RR. III, 539, Falk, Streszczenie 40

Sidra bagno nad rzeką Biebrza, przy ujściu rzeki Lebedzianka.

Mp. 25 - Dąb. Biał. 2

SN.: 1963 *Sidra* Mp. 25 - Dąb. Biał. 2

1963 *Sidra* Mp. 25-Aug. 5

Etym.: Nazwa ponowiona od nazwy rzeki *Sidra* (zob.). FIN. *Sidra* zapewne jaćwieskia, może **Zigzdrā*, por. prus. *sixdre*, lit. *žigždras* "grober Sand" i preuß. FIN. *Syxdro* 1387, SN. *Syxdrin* 1387 (Gerullis 158). Nazwa **Zigzdrā* została adaptowana do języka polskiego poprzez uproszczenie grupy spółgłoskowej *-gzdr-* > *-dr-*, ubezdźwięcznienie nagłosowego *z* > *s* i palatalizację głoski *s* przed samogłoską przednią *-i*. Por. lit. GNN.: *Žiegždrēlis*, *Žiēgzdr-upė*, *Žiēzdris*, *Žiēgzdras* (Vanagas LHEŽ. 401) i jez. *Zyzdrój* w dorzeczu Wisły. J. Udolph uważa nazwę za staroeuropejską *Sidra* < **Sidra* i łączy z pie. Wurzel **sei-* / **soi-* / **sēi-* / **si-* / **sī-* „tröpfeln, rinnen, feucht” (Udolph, Die Stellung 270).

Sieben Berge s. Przytułskie Jezioro

Sieben Berge s. Przytułskie Jezioro

Siebenbergen s. Przytułskie Jezioro

Sieden s. Żydowskie Jezioro

Sieder See s. Żydowskie Jezioro

Siejba część wschodnia jez. Ełckie Jezioro przy wsi Szyba gm. Ełk.

Namenvariante: *Szybska Zatoka*, *Scheiba Bucht*, *Sybbaer Bucht*; ON. *Szyba* (Mp. 25- Ełk 5)

SN.: 1928 mua. *Sybska Zat.* Leyding 35

1928 *Siejba* Leyding 35

1938 *Scheiba B.* Leyding 35

1938 *Sybbaer Bucht* Leyding 35

1955 *Siejba* Leyding 35

1965 *Siejba* a. *Szybska Zatoka* [*Scheiba Bucht*, *Sybbaer Bucht*] HW. (451)174

ON.: 1890 *Syba* al. *Szyba*, niem. *Sybba*, wś pow. łecki SG. XI 731

1919 *Sybba* TK. Kreis Lyck

1921 *Sybba* Mp. Niem.

1923 *Sybba* TK. 25/22100

1928 *Sybba* Mp. OE.

1951 *Szyba - Walden Ost (Sybba)* Rospond 326

1951 *Szyba - Walden West (Sybba)* Rospond 326

1982 *Szyba* SM. III 413

Etym.: SN. *Siejba* równa Appell. *siejba* "siew, sianie; okres siewu; ziarno zasiane" (SJP. VIII 208). SN. *Szybska Zatoka* to Adj. od ON. *Szyba* i Appell. *zatoka* "Bucht". Dt. SN. *Scheiba Bucht*, por. poln. *Siejba* i dt. *Bucht*. Dt. SN. *Sybbaer Bucht*, to Adj. od ON. dt. *Sybba* i *Bucht*.

Siekierowo, jez. w lesie w pobliżu rzeki Rospuda, ok. 1 km na północ od wsi Bakalarzewo, przy folwarku Siekierowo.

ON. *Siekierowo*

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1888 *Siekierowo* SG. IX 769

1914 *Sekerowo S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Sekerowo See* Mp. Niem.

1928 *Sekerowo See* Mp. OE.

1931 *Jez. Siekierowo* Mp. WIG.

1961-1970 *Siekierowo* mua. *S'ek'erovo*, -a, -'e// -'ówi SNT. 454

1963 *J. Siekierowo* Mp. 25 - Suw. 4

1963 *J. Siekierowo* Mp. 25 - Olecko 3

1965 *Siekierowo* HW. (431) 167

1980 *J. Siekierowo* PHP. 225

1995 *J. Siekierowo* Mp. 100 - Suw.

ON. † folwark Siekierowo: 1931 *Siekierowo* Mp. WIG.

Etym.: Od PN. *Siekiera* (por. *Siekira*, *Siekirka* SSNO. V 51-52) z Suff. -owo.

Sielony See s. Zielone Jezioro

Siemianowe Bagno bagno, leśne rozlewisko, ok. 1 km na wschód od wsi Topiłówka.

Mp. 25 - Suw. 8

SN.: 1963 *Siemianowe Bagno* Mp. 25 - Suw. 8

Etym.: Od Adj. *siemianowe* (: PN. *Siemian*) i Appell. *bagno* "Bruch, Morast".

Siemianowskie Jezioro jez. w dolinie Narew między wsiami Siemianówka, Tarnopol, Bachury gm. Narewka.

(Mp. 25-Haj. 3)

SN.: 1997 *Jezioro Siemianowskie* Mp. 100 Bielsk Podl.

ON.: 1634 *Siemionowka* Kondratiuk 180

1789 *Siemienowka* Kondratiuk 180

1878, 1886 *Семеновка* Kondratiuk 180

1889 *Siemionówka* SG. X 549

1921 *Siemianówka* Kondratiuk 180

1942 *Siemionówka* TK. R.

1966 *Siemianówka, -ki, siemianowski* UN. Haj. 122

1982 *Siemianówka* SM. III 213

1997 *Siemianówka* Mp. 100 - Bielsk Podl.

Etym. SN. *Siemianowskie Jezioro* to Adj. z Suff. *-ska* od ON. *Siemianów(ka)* i Appell.

jezioro. ON. *Siemianówka* od PN. *Siemion, Siemian*, poln. *Szymon* z Suff. *-ów-ka*.

Siemiańskie bagno w rozlewisku rzeki Ełk, blisko jej ujścia do Biebrza.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Siemiańskie* Mp. 25-Moń. 1

1964 *Siemiańskie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Adj. *siemiański* (: PN. *Siemian* z Suff. *-ski*).

†**Sieńko** staw przy drodze z miasta Knyszyn do miasta Białegostok.

(Mp. 25-Moń. 8)

SN.: 1784 Stawek maleńki nazwany *Sieńko* HG. Dekanat Knyszyński 162

1784 na stawie maleńkim *Sieńko* nazwanym HG. Dekanat Knyszyński 163

Etym.: Od PN. *Sieńko* (SNW. VIII 403), *Sieńko, Siańko, Sińko* (SSNO. V 68).

Sincek s. Jezioro Małe

Sitnik teren bagienny 1 km na pn.-wsch. od Hieronimowo.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Sitnik* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Z Suff. *-nik* od Appell. *sit* "bot. *Juncus*, roślina z rodziny sitowatych (*Juncaceae*), o

nagich, wąskich liściach i małych, zielonkawych kwiatach; rośnie w miejscach podmokłych" (SJP. VIII 239) w znaczeniu "miejsce, gdzie rośnie sit".

Sitowian teren bagienny na północ od wsi Cieluszki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 6

SN.: 1963 *Sitowin* Mp. 25-Bielsk Podl. 6

Etym.: Z Suff. *-in* od Appell. *sitowie* "bot. Scirpus, roślina z rodziny turzycowatych (Cyperaceae)" (SJP. VIII 241).

Sitówka staw we wsi Janów, gm. Janów.

(Mp. 25-Sok. 4)

SN.: 1961-1970 *Sitówka* mua. *S'itańka*, *-i*, *-cy* SNT. 457

Etym.: Z Suff. *-ka* od *sitowie*, por. FIN. *Sitówka*.

Skamant s. Skomętno

Skamećkie Jezioro s. Skomętno

Skazdub s. Skazdubek

Skazdubek jez. 3,5 km na północny-wschód od wsi Bakalarzewo, w pobliżu wsi Skazdub Stary, Skazdub Nowy, w dorzeczu rzeki Rospuda.

Namenvariante: *Skazdub*; ON. *Skazdub Stary*, *Skazdub Nowy*

Mp. 25 - Suw. 5, Olecko 3

SN.: 1569 *Iezioro Skazdub* Falk, ABS. 10, 94

1889 *nad jez. Skazdubek* SG. X 664

1889 *Skazdubek*, jezioro przy wsi Skazdub SG. X 664

1921 *Skasdubek* S. Mp. Niem.

1928 *Skasdubek* See Mp. OE.

1961-1970 *Skazdubek* mua. *Skazdubek*, *-pka* SNT. 458

1963 *J. Skazdubek* Mp. 25 - Suw. 5

1965 *Skazdubek* HW. (431) 167

1976 *Jezioro to ma dzisiaj nazwę Skazdubek* mua. *skazdubek* Falk, ABS. 10, 118

1980 *J. Skazdubek* PHP. 225

1983 *z jez. Skazdubek* PHP. 1. 562

1995 *J. Skazdubek* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1569 *Siola Skazduba* Falk, ABS. 10, 94

1605 *Kazdub* Kartoteka PAN.

1744 *Skazdub* Kartoteka PAN.

um. 1790 *Skasdup* Schrötter XII

1802-1812 *Skasdup* TK. Ost.- Pr.

1827 *Skazdub* Tabella II 173

1839 *Skazdub* Mp. Kwat. IV 3

1889 *Skazdub* SG. X 664

1914 *Skasdub* TK. Kreis Oletzko

1921 *Skasdub* Mp. Niem.

1921 *Skazdub Stary* Sk. V 88

1928 *Skasdub* Mp. OE.

1963 *Skazdub Stary* Mp. 25 - Suw. 5, Olecko 3

1982 *Stary Skazdub* SM. III 333

1995 *Str. Skazdub* Mp. 100-Suw.

ON.: 1921 *Skazdub Nowy* Sk. V 88

1963 *Skazdub Nowy* Mp. 25 - Suw. 5

1982 *Nowy Skazdub* SM. II 597

1995 *Nw. Skazdub* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Nazwa *Skazdub* jest być może pochodzenia jaćwieskiego **Skars-dub-is* lub **Skers-dub-is*, por. lit. *skeišas* "poprzeczny" i lit. *dùbė* "wklęsłość, zapadlina, jama". K. O. Falk pisze, że *Skazdubek* ma poprzeczne położenie w stosunku do dopływu, który płynie prostopadle do rzeczki Czerwonka, dopływu Rospuda z lewej strony i w jeziorze jest bardzo głębokie miejsce. Nazwa uległa sławizacji, ponieważ była wymawiana jako **skarzdubis* z *-rzd-*. Forma była obca polskiemu systemowi językowemu i została uproszczona do *Skazdub*, potem *Skazdubek* z Suff. *-ek*.

Lit.: Falk, ABS. 10, 118, Falk, Streszczenie 41

Skomandt s. Skomętno

Skomant Berg s. Skomętno

Skomant Burg s. Skomętno

Skomant See s. Skomętno

Skomanten s. Skomętno

Skomenter See s. Skomętno

Skomentnen s. Skomętno

Skomęcka Góra s. Skomętno

Skomęckie Grodzisko s. Skomętno

Skomęckie Jezioro s. Skomętno

Skomętno jez. 209, 63 ha na południe od wsi Skomętno gm. Kalinowo, w dorzeczu strumyka Pietraska.

Namenvariante: *Skomęckie Jezioro*, *Skamęckie Jezioro*, *Skomant See*, *Skomenter* See, *Skomandt*, *Skamant*; ON. *Skomętno Wielkie* dt. *Skomanten*, *Skomętno Małe* dt. *Klein*

Skomanten; FlurN. *Skomecka Góra* dt. *Skomant Berg*, *Skomeckie Grodzisko* dt. *Skomant Burg*

(Mp. 25-Ełk 6)

SN.: 1422 *Mervnyschky usque in Skoymontischki ad aream Schoymonthi* CEV. s. 552

1595 *Skomandt* Hennenberg II 20

1629 *Skomandt* S. Hennenberg

1881 *Skomećno* Kętrzyński 452

1881 *Skomećno* SG. II 351

1889 *Skomećno*, jezioro, pow. łecki, przy wsi t. n., ma 237 ha obszaru SG. X 691

1919 *Skomentner* S. TK. Kreis Lyck

1921 *Skomentner* S. Leyding 34

1921 *Skomentner* See Mp. Niem.

1928 *Skomećno* Leyding 34

1928 *Skomentner* See Mp. OE.

1929 *Skomentner* S. Leyding 34

1938 *Skomant* See Leyding 34

1940 *Skomant* See Leyding 34

1949 *Jez. Skomentno* Mp. pow. elckiego

1951 *Skomećno - Skomentner* See Rospond 293

1955 *Skomećno* Leyding 34

1965 *Skomećno* a. *Jezioro Skomeckie, Jezioro Skawęckie* [*Skomant* See, *Skomenter* See, *Skomandt, Skamant*] HW. (460) 177

1967 imię wodza Skomanda z ziemi Karasima, jako bliskiej nazwie jeziora *Skomećno*
Wiśniewski Aug. 32

1980 *J. Skomećno* PHP. 225

1983 *Skomećno* PHP. 1. 574

1996 *J. Skomećno* Mp. 100 - Ełk

ON.: (1422) *in Skoymantischki ad aream Schoymontki* Nalepa 186

1474 *Gr. Scomanthen* Kętrzyński 452

um 1790 *Skomentnen* Schrötter XVIII

1882 *Skomećno* Kętrzyński 452

1889 *Skomećno Wielkie* SG. X 691

1919 *Skomentnen* TK. Kreis Lyck

1921 *Skomentnen* Mp. Niem.
 1928 *Skomentnen* Mp. OE.
 1938 *Skomanten, Skomentnen* Unger 137
 1946 *Skomanten, Skomentnen - Skomętno* Leyding I 127
 1951 *Skomętno Wielkie*, dt. *Skomanten (Skomentnen)* Rospond 293
 1982 *Skomętno Wielkie* SM. III 231
 1996 *Skomętno Wlk.* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1486 *Kl. Skomentnen* Kętrzyński 504
 um 1790 *Kl. Skomentnen* Schrötter XVIII
 1882 *Małe Skomętno* Kętrzyński 504
 1889 *Skomętno Małe* SG. X 691
 1946 *Kleinskomanten, Klein Skomentnen - Skomętno Małe* Leyding I 125
 1951 *Skomętno Małe - Klein Skomanten (Klein Skomentnen)* Rospond 293
 1982 *Skomętno Małe* SM. III 231
 FlurN. Skomęcka Góra, góra nad wsch. brzegiem jeziora Skomętno: 1919 *Skoment B.* TK.

Kreis Lyck

1921 *Skomant Berg* Leyding 34
 1940 *Skomant Berg* Leyding 341
 1928 *Skomęcka Góra* Leyding 34
 1955 *Skomęcka Góra* Leyding 34
 FlurN. Skomęckie Grodzisko pagórek nad pd.-wsch. brzegiem jeziora Skomętno: 1595
Skomandburg, Burgwall Hennenberg, Erclerung 151
 1921 *Skomant Burg* Leyding 34
 1928 *Skomęckie Grodzisko* Leyding 34
 1940 *Skomant Burg* Leyding 34
 1955 *Skomęckie Grodzisko* Leyding 34

Etym.: SN. od nazwy wsi *Skomętno*, dziś Skomętno Małe, Skomętno Wielkie. Jest to nazwa jaćwieska **Skōmant-(a)s*, przejściowo z Suff. *-isk-* lub lit. *-išk-* (grafem *sch* dla *š*) utworzona od PN. **Skōma(n)t-*, por. *Skomond, Scumandus, Scumant*, sowie den Namen des ermländischen Anführers **Skumō* < **Sk9#mā* i *-mant(a)-s*, por. pr. PN. *Monto* (Būga, RR. III 140 f.) Znaczenie nazwy osobowej, por. ON. *Skomack Wielki* (Przybytek, HE. 268). Nazwa miejscowa została spolonizowana Suff. *-no*, rdzenne *-an-/-en-* oddane przez przez *-ę*. (Por. Przybytek, HE. 268). SNN. *Skomęckie Jezioro, Skamęckie Jezioro* to Adj.

od ON. *Skomętno* i Appell. *jeziro*. SNN. dt. *Skomant See, Skomenter See*, por. dt. ON. *Skomanten, Skomentne* i dt. *See "jeziro"*. SNN. *Skomandt, Skamant* to substytucje fonetyczne jaćwieskiej nazwy jeziora.

Skomętno Małe s. Skomętno

Skomętno Wielkie s. Skomętno

Smolanka bagno na północ od wsi Łopuchówka, przy uroczysku Smolanka.

FlurN. *Smolanka*

Mp. 25 - Haj. 2

SN.: 1963 *Smolanka* Mp. 25 - Haj. 2

FlurN.: 1931 *Ur. Smolanka* Mp. WIG.

Etym.: Od *smoła* z Suff. *-an-ka*.

Smoląg jez. ok. 2 ha osuszone, wcześniej 19,07 ha na wschód od wsi Wydminy, w pobliżu Wydzińskie Jezioro.

Namenvariante: *Smolnik, Schmolling See*

(Mp. 25-Ełk 1)

SN.: 1923 *Szmolling S.* TK. 25/2098

1928 *Szmolling S.* Leydnig 94

1929 mua. *Smolnik* Leyding 94

1938 *Schmolling See* Leyding 94

1940 *Schmolling See* Leyding 94

1955 *Smolnik* Leyding 94

1965 *Smoląg* a. *Smolnik* [*Schmolling See*] HW. (447) 172

Etym.: Pierwotnie zapewne *Smolnik* od Adj. *smolny* (: *smoła* "Pech, Teer") z Suff. *-ik*.

Nazwa *Smolnik* została przejęta do języka niemieckiego jako *Schmolling See*. SN. *Smoląg* jest polską substytucją fonetyczną SN. dt. *Schmolling See*.

Smolnik s. Smoląg

Sobolewski staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Sobolewski* mua. *Sobolevsk'i, -'ego, -'im* SNT. 465

Etym.: Od PN. *Sobolewski* lub *Sobolew*.

Soffen See s. Sowa

Soffon s. Sowa

Sofy s. Sowa

Sokole jezioro i łąka przy wsi Nieciece, gm. Tykocin.

(Mp. 25-Biał. 3)

SN.: 1961-1970 *Sokole* mua. *Sokole*, -a, -u // *Sokoleve 2#eżoro* SNT. 465

Etym.: Od Adj. *sokole* (: *sokół*).

Sokoła Grzęda część Bagno Biebrzaskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Sokoła Grzęda* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od PN. *Sokół* w Gen. Sg. lub Appell. *sokół* i Appell. *grzęda*.

Sonewide See s. Sawinda

Sonnau See s. Sunowo

Sonntag See s. Szóstak

Sonstack s. Szóstak

Sonstagen s. Szóstak

Sordachy s. Mrozy

Sordachen s. Mrozy

Sordacher See s. Mrozy

Sosnowiec bagno na wschód około 1 km od wsi Radule.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Sosnowiec* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od Adj. *sosnowy* (: *sosna*) z Suff. -ec.

†**Sosnowo**, jeziorko zag. nad rzeką Netta.

Namenvariante: *Sosnowka*

(Mp. 25-Aug. 2 oder 3,5,6)

SN.: 1639 *jezierzwę Sosnową* Wiśniewski Aug. 162

1967 *Jez. Sosnowka* Wiśniewski Aug. 223

1996 *Sosnowo* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: Od Adj. *sosnowy* (: *sosna*) z derywacją paradygmatyczną. Funkcję sufiksu pełni końcówka fleksyjna -o. Nazwa *Sosnowka* od *Sosnowo* z Suff. -ka.

Sosnowy Ług teren 2,5 km na południowy-wschód od wsi Topolany.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Sosnowy Ług* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od przymiotnika *sosnowy* (: *sosna*) z członem *Ług*, od Appell. *ług* "bagno; podmokła łąka" (SWil. 613).

Sosnowy Pień bagno leśne 1,5 km na północny-wschód od wsi Rybniki.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Sosnowy Pień* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od Adj. *sosnowy* i Appell. *pień*.

Sosnówka s. Sosnowo

Sowa jez. 16,12 ha na wschód od jez. Gawlik, ok. 1 km na północ od wsi Pietrasze.

Namenvariante: *Sowie Jezioro, Sofy, Sowa See, Soffen See, Hang See, Soffon*

Mp. 25 - Olecko 4

SN.: 1595 *Soffon* Hennenberg Erclerung II, 21

1928 *Sowa S.* Leyding 88

1928 *Soffen S.* Leyding 88

1929 mua. *Sojie J.* Leyding 88

1938 *Hang See* Leyding 88

1940 *Hang See* Leyding 88

1955 *Sowa* Leyding 88

1963 *Jez. Sowa* Mp. 25 - Olecko 4

1965 *Sowa* a. *Jez. Sowie* a. *Sofy* [*Sowa See, Soffen See, Hang See, Soffon*] HW. (446) 172

1980 *J. Sowa* PHP. 225

1983 *Sowa* PHP. 1. 580

Etym.: SN. *Sowa* dziś równe Appel. *sowa*. SN. *Sowie Jezioro*, to Adj. *sowi* (: *sowa*) i Appell. *jezioro* "See". SNN. dt. *Sowa See, Soffen See*, to adaptacje nazwy polskiej z członem *See*. Dt. SN. *Hang See*, por. dt. *Hang* "stok, zbocze" i *See* "jezioro". Można przypuszczać, że nazwa *Sowa* i jej niemieckie adaptacje *Soffon; Sofy*, kontynuują wcześniejszą nazwę bałtycką, zapewne jaćwieską zawierającą rdzeń **saw-*, por. lett. *sáva* "längliche Narbe" (Gerullis 163). Rdzeń **Saw-* tkwi w idg. **so#os* "Flüssigkeit, Feuchtes" i **se#-*, **so#-* "Saft, Feuchtes, Saft ausdrücken, regnen, rinnen" (Pokorny 912), por. SN. *Sawinda* (zob.) i *Sawag* i tam inne przykłady nazw wodnych (Biolik, HE. 8 225).

Sowa See s. *Sowa*

Sowie Jezioro s. *Sowa*

Soymstagk s. *Szóstak*

Sprindenau s. *Stożeńskie Jezioro*

Sprindenauer See s. *Stożeńskie Jezioro*

Staaker T(eich) s. *Kaczeniec Wielki*

Stace s. Stackie Jezioro

Stacki Karpieniec staw około 9 ha, około 1 km na północny-wschód od wsi Stacze gm.

Kowale Oleckie.

Namenvariante: *Statzener Karpfenteich*; ON. *Stacze* dt. *Statzen*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1931 mua. *Stacki Karpieniec* Leyding 63

1938 *Statzener Karpfenteich* Leyding 63

1955 *Stacki Karpieniec* Leyding 63

1965 *Stacki Karpieniec* [*Statzener Karpfenteich*] HW. (438) 169

ON.: 1560, 1564 *Staczen* Kętrzyński 515

ok. 1780 *Statzen* HAPr. IV 386

um 1790 *Statzen* Schrötter XII

1882 *Stacze* Kętrzyński 515

1890 *Stacze* S[*tacze*] Nowe SG. XI 172-173

1941 *Stacze - Statzen* Chojnacki 128

1951 *Stacze - Statzen*; olecki Rospond 303

1982 *Stacze* SM. III 280

1995 *Stacze* Mp. 100- Suw.

Etym.: Nazwa *Stacki Karpieniec* to Adj. od ON. *Stacze* i Appell. *karpieniec* "staw, w którym hoduje się karpie" (*karpieniec* od Adj. *karpi* z Suff. *-eniec*). ON. *Stacze* w formie liczby mnogiej od PN. *Staczko* - nazwiska odbiorcy nadania ziemi z 1504 r. SN. dt. *Statzener Karpfenteich*, por. dt. ON. *Statzen* i *Karpfenteich* "karpieniec, karpi staw".

Stackie Jezioro jez. 397,78 ha odnoga Rajgrodzkie Jezioro w pobliżu wsi Stacze gm.

Kalinowo.

Namenvariante: *Stacze*, *Stace*, *Rajgrad*, *Statzer See*, *Statzer See*; ON. *Stacze* dt. *Statzen*

(Mp. 25-Graj. 3, Elk 9)

SN.: ok. 1790 *Statzer See* Schrötter XVIII

1843 *Jez. Stacer* Mp. Kwat.

1881 *Stace* SG. II 351

1900 *Statzen S.* Leyding 35

1919 *Statzer See* TK. Kreis Lyck

1921 *Statzen See* Mp. Niem.

1928 mua. *Stace* Leyding 35

1928 *Statzer See* Mp. OE.

1928 *Stackie Jezioro* Leyding 35

1929 *Statzer See* Leyding 35

1940 *Statzer See* Leyding 35

1951 *Stackie Jezioro - Statzer See* Rospond 303

1955 *Stackie Jezioro* Leyding 35

1965 *Jezioro Stackie a. Stacze a. Stace a. Rajgrad* [*Statzer See, Statzer See*] HW. (460) 177

1980 *J.Stackie* PHP. 225

1983 *Jeziora Stackie i Przepiórka* są częściami Jez. Rajgrodzkiego PHP. 1. 574

1996 *Jez. Stackie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1482 *Staczen* Kętrzyński 456

um 1790 *Statzen* Schrötter XVIII

1843 *Stacen* Mp. Kwat.

1882 *Stacze* Kętrzyński 456

1890 *Stacze* al. *Stace; Statzen* ob. *Stacze* SG. XI 172

1919 *Statzen* TK. Kreis Lyck

1921 *Statzen* Mp. Niem.

1941 *Stacze - Statzen* Chojnacki 128

1951 *Stacze - Statzen* Rospond 303

1982 *Stacze* SM. III 280

1996 *Stacze* Mp. 100 - Ełk

Etym.: *Stackie Jezioro* to Adj. od ON. *Stacze* i Appell. *jezioro "See"*. SNN. *Stacze, Stace* są równe ON. *Stacze*. SNN. dt. *Statzer See, Statzer See*, por. dt. ON. *Statzen* i *See*. ON. *Stacze*, por. wyżej.

Stacze s. Rdzawe Jezioro

Stacze s. Stackie Jezioro

Stare Juchy s. Juskie Jezioro

Starożyn bagno śródleśne w Puszcza Augustowska, 2,5 km na południe od jez. Mikaszewo.
Mp. 25 -Aug. 7

SN.: 1928 *Błoto Starożyn* Mp. WIG.

1963 *Błoto Starożyn* Mp. 25 -Aug. 7

1966 *Błoto Starożyn, Starożyn* mua. *Starożyn* , -na UN. 151

Etym.: Od PN. *Starożyn*, por. PN. *Staroż*, *Starożak*, *Starożuk*, *Starożyk*, *Starożyński* (SNW. IX 33) też z członem *bloto* "Bruch".

Stary Majdan bagna leśne przy Trakt Napoleoński, ok. 6,5 km na południowy-wschód od wsi Ciasne.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1963 *Stary Majdan* Mp. 25-Biał. 5

Etym.: Od Adj. *stary* i Appell. *majdan* "plac obozowy".

Statzen s. Rdzawe Jezioro

Statzen s. Stackie Jezioro

Statzener Karpfenteich s. Stacki Karpieniec

Statzener See s. Rdzawe Jezioro

Statzer See s. Stackie Jezioro

Statzer See s. Stackie Jezioro

Statzer T(eich) s. Kaczeniec Wielki

Staw s. Gorczyckie Jezioro

Staw s. Stawek

Staw Białostocki staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1784 *Staw Białostocki* HG. Dekanat Knyszyński 112

Etym.: Od Appell. *staw* i Adj. *białostocki* od ON. *Białystok*, ON. *Białystok*, por. FIN. *Biała*.

†**Staw Dolicki** s. Dojluckie Stawy

Staw Księdzowski, część dawnego jeziora Królówek.

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1976 *Staw Księdzowski* Falk, ABS. 10, 126

Etym.: Od Appell. *staw* i Adj. *księdzowski* (: *ksiądz*).

Lit.: Falk, ABS. 10, 126

†**Staw Marczycki** w pobliżu miasta Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1784 *Staw Marczycki* na rzece wypływającej od Starosielców formujący się HG.

Dekanat Knyszyński 113

Etym.: Jak wyżej. Człon *Marczycki* w Gen. Sg. od PN. *Marczycka* "żona *Marczyka*". PN.

Marczycka od PN. *Marczyk* z Suff. *-ka*).

Staw Studzieniczański s. Studzieniczne

Staw Studzieniczniański jez. w pobliżu wsi Studzieniczna.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1966 *Staw Studzieniczniański*, -wu -kiego, mua. *Staf Stu3#'eńičńansk'i*, -vu -k'ego UN.

151

Etym.: Vgl. poln. *staw* "Teich" i przymiotnik od ON. *Studzieniczna* utworzony Suff. -*ański*.

Staw Wojciechowski s. Wojciech

Staw Wojcieszkański s. Wojciech

Stawek See s. Stawek

Stawek s. Sajenek

Stawek jez. na wschód od miasta Augustów.

Namenvariante: *Staw*

(Mp. 25 - Aug. 6)

SN.: 1784 *Stawek* na rzece Necie z koryta tejże wypływający HG. Dekanat Augustowski 168

1942 *J. Staw* TK. R.

1961-1970 *Stawek* mua. *Stavek*, -*fku* SNT. 473

1966 *Stawek* mua. *Stavek* UN. 151

1980 *J. Staw* PHP. 225

Etym.: Od Appell. *staw* oraz *stawek* "mały staw".

Stawek jez. ok. 2 ha na północ od wsi Stacze gm. Kalinowo.

Namenvariante: *Stawek See*

(Mp. 25-Ełk 9)

SN.: 1928 *Stawek* Leyding 35

1938 *Stawek See* Leyding 35

1955 *Stawek* Leyding 55

Etym.: Wie oben. Dt. *Stawek See* to substytucja fonetyczna nazwy polskiej z członem *See*.

†**Stawek Czaplinski** staw na rzece Niewodnica w pobliżu wsi Czaplino (zob. FIN.

Czaplinianka).

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1784 *Stawek Czaplinski* zwany HG. Dekanat Knyszyński 178

Etym.: Jak wyżej. Człon *Czaplinski* od ON. *Czaplino* z Suff. -*ski*.

Stawek Wojciechowski s. Wojciech

Stawiska dziś bagna 1 km na północny-zachód od wsi Sochonie.

Mp. 25-Biał. 4

SN.: 1963 *Stawiska* Mp. 25-Biał. 4

Etym.: Od *staw* z Suff. *-isko* lub *stawisko* „miejsce, gdzie był staw” lub „duży staw”. Nazwa w liczbie mnogiej.

Stawki bagno 1 km na północny-wschód od wsi Topczykały.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Stawki* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od *stawek* w liczbie mnogiej.

Stawy Biebrzańskie s. Biebrzańskie Stawy

Stawy Bobrańskie s. Biebrzaskie Stawy

Stawy Dojlidzkie s. Dojlidzkie Stawy

Stawy Knyszyn stawy na zachód od miasta Knyszyn.

ON. *Knyszyn*

Mp. 25-Moń. 7

SN.: 1963 *Stawy Knyszyn* Mp. 25-Moń. 7

ON.: 1531 *Knyschyn* Aleksandrowicz 289

1536 *Knyszyno* Źródła Dziejowe VI /2, 187

1559 w *Knyszynie* Halicka 81

1561 z *Knyszyna* Halicka 81

1576 Miasto *Knyszyn* LDK. WP. 73

1580 Miasto *Knyszyn* Halicka 81

1623 de Villa *Knyszyno* Halicka 81

1664 Miasto *Knyszyn* Halicka 81

1795 *Knyszyn* Halicka 81

1883 *Knyszyn* SG. IV 199-200

1963 *Knyszyn* Mp. 25-Moń. 7

1981 *Knyszyn* SM. II 94

Etym.: Wie oben. Człon drugi od ON. *Knyszyn*. ON. *Knyszyn* od PN. *Knysza* z Suff. *-in*.

Stawy Popielewo ok. 1,5 km na wschód od wsi Ruda przy zabudowaniu Popielewo.

FlurN. *Góra Popielewo, Popielewo*

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Stawy Popielewo* Mp. 25-Biał. 1

FlurN.: 1963 *G(óra) Popielewo* Mp. 25-Biał. 1

FlurN.: 1963 *Popielewo* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Wie oben. Człon drugi od FlurN. *Popielewo* a ta od PN. *Popiel* z Suff. *-ewo*.

Stopka s. Dybowskie Jezioro

Stosznen s. Stożeńskie Jezioro

Stoszner See s. Stożeńskie Jezioro

Stożeńskie Jezioro jez. 2,29 ha na północ od jez. Przepiórka w pobliżu wsi Stożne gm. Kalinowo.

Namenvariante: *Stoszner See, Sprindenauer See*; ON. *Stożne* dt. *Sprindenau*

(Mp. 25-Ełk 6)

SN.: 1928 mua. *Stozenskie J.* Leyding 35

1928 *Stożeńskie Jez.* Leyding 35

1938 *Sprindenauer See* Leyding 35

1938 *Stoszner S.* Leyding 35

1955 *Stożeńskie Jez.* Leyding 35

1965 *Jezioro Stożeńskie* [*Stoszner See, Sprindenauer See*] HW. (462) 178

ON.: 1503 *Stosnen* Kętrzyński 459

um 1790 *Stosnen* Schrötter XVIII

1882 *Stożne* Kętrzyński 459

1890 *Stożne* SG. XI 379

1941 *Stożne - Sprindenau* 1936, *Stosznen* Chojnacki 129

1951 *Stożne - Sprindenau (Stosznen)* Rospond 312

1982 *Stożne* SM. III 353

1996 *Stożne* Mp. 100 - Ełk.

Etym.: SN. *Stożeńskie Jezioro* to Adj. od ON. *Stożne* i Appell. *jezioro*. SNN. dt. *Stoszner See, Sprindenauer See*, por. dt. ON. *Stosznen* potem *Sprindenau* i *See*. ON. *Stożne* od ap. *stóg* z Suff. *-no* (< *-bno*) wtórnie *-ne* (< *-bne*).

Stożne s. Stożeńskie Jezioro

Stójka tereny bagienne w rozlewisko Biebrza przy uroczysku Stójka.

FlurN. *Stójka*

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Stójka* Mp. 25-Moń. 6

FlurN.: Uroczysko Stójka: 1930 *Ur. Stójka* Mp. WIG.

Etym.: Od czasownika *stać, stoić* z Suff. *-ka*.

Stradanauer See s. Straduńskie Jezioro

Stradaunen s. Straduńskie Jezioro

Stradunek s. Straduńskie Jezioro

Straduny s. Straduńskie Jezioro

Straduńskie Jezioro jez. ok. 50 ha na północny-wschód od wsi Staduny gm. Ełk.

Namenvariante: *Stradunek*, *Stradanauer See*; ON. *Straduny* dt. *Stradaunen*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1923 *Stradauner See* TK. 25/2199

1928 mua. *Stradunek* Leyding 35

1931 *Straduńskie Jezioro* Srokowski 69

1938 *Stradauner See* Leyding 35

1940 *Stradauner See* Leyding 35

1951 *Straduńskie Jezioro - Stradaunen See* Rospond 313

1955 *Straduńskie Jezioro* Leyding 35

1963 *Jez. Straduńskie* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Jez. Straduńskie* a. *Stradunek* [*Stradanauer See*] HW. (449) 173

1983 *Straduńskie* PHP. 1. 581

1996 *J. Straduńskie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1474 *Stradaun* Kętrzyński 500

1489-1503 *Stradownen* MWrm. VIII 14

1507 *Stradawnn* Gerullis 174

um 1790 *Stradaunen* Schrötter XVIII

1800 *Stradaunen* TK. W.

1882 *Straduny* Kętrzyński 500

1890 *Straduny* niem. *Stradaunen* SG. XI 386

1923 *Stradaunen* TK. 25/2299

1951 *Straduny - Stradaunen* Rospond 313

1963 *Straduny* Mp. 25. - Ełk 5

1982 *Straduny* SM. III 354

1996 *Straduny* Mp. 100 - Ełk

Etym.: *Straduńskie Jezioro* to Adj. od ON. *Straduny* i Appell. *jezioro*. SN. *Stradunek* od ON.

Straduny z Suff. *-ek*. SN. dt. *Stradanauer See* to Adj. od dt. ON. *Stradaunen* i *See*

"jezioro". ON. *Straduny* od preuß. PN. *Stradune* (Trautmann, APN. 100).

Stróże część Bagno Biebrzaskie w rozlewisku rzeki Biebrza.

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Stróże* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Nazwa od przymiotnika *stróży* (: *stróż* "dozorca") w rodzaju nijakim.

Struha bagna na południe od wsi Pasyunki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Struha* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od mua. brus. *struha* "struga".

Strymień tereny bagienne w rozlewisko Biebrza, na północ od Bagno Ławki, przy uroczysku Strymień.

FlurN. *Strymień*

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Strymień* Mp. 25-Moń. 6

FlurN.: 1930 *Ur. Strymień* Mp. WIG.

Etym.: Od mua. *strymień* "strumień".

Strzęsneńskie Jezioro s. Zdrężno

Strzęszewskie Jezioro s. Zdrężno

Studzieniczna s. Studzieniczne

Studzieniczne jez. w Puszcza Augustowska przy osadzie Studzieniczna na wschód od jez. Białe.

Namenvariante: *Staw Studzieniczniański*; ON. *Studzieniczna*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1569 *Студеніцѡв* Falk, ABS. 10, 106

1569 Przechodzi przez nią z *Ieziora Studzieniczne* rzeczka Falk, ABS. 10, 92

1569 *Iezioro Studzieniczne* od Augustowa Falk, ABS. 92

1679 *na Studzieniec* Falk, ABS. 10, 106

1709 *Studzienice* Falk, ABS. 10, 106

1784 *Jezioro Studzieniczna* korespondujące Białemu leży na północ HG.Dekanat Augustowski 167

1843 *Jez. Studzieniczne* Mp. Kwat.

1880 *Studzieniczne* SG. I 54

1890 *Studzieniczne*, jezioro przy osadzie t. n. , SG. XI 501

1961-1970 *Staw Studzieniczniański* mua. *Staf StuI@'ėničhansk'i*, -vu -'ego SNT. 474

1961-1970 *Studzieniczne* mua. *StuI@'ėnične*, -ego SNT. 479

1963 *Jez. Studzieniczne* Mp. 25-Aug. 5
1965 *Jez. Studzieniczne* HW. (427) 166
1966 *Jez. Studzieniczne, Studzieniczne, -nego* mua. *Stu1@e##čne, -ego* UN. 151
1976 *Dzisiejsze jezioro Studzieniczne* [*Stu1@eńicne, do Stu1@eńic*] Falk, ABS. 10, 106
1980 *J. Studzieniczne* PHP. 225
1983 *Studzieniczne* PHP. 1. 565
1995 *J. Studzieniczne* Mp. 100 - Grod.

ON. *Studzieniczna* cz. m. Augustów, dawniej wieś: 1784 *Studzieniczna* HG. Dekanat Augustowski 166

1784 *Studzieniczna* Kartoteka PAN.

1827 *Stuzienniczna* Tabella II 206

1890 *Studzieniczna* SG. XI 501

1921 *Studzieniczna* Sk. V 6

1963 *Studzieniczna* Mp. 25-Aug. 5

1966 *Studzieniczna, -nej* mua. *Stu1@eńična, -ne##* UN. 151

1976 wieś *Studzieniczna* Falk, ABS. 10, 106

1982 *Studzieniczna* SM. III 368

1995 *Studzieniczna* Mp. 100 - Grod.

Etym. SN. *Studzieniczne* od Adj. *studzieniczny* z Suff. *-ny* od *studzienka* "źródło", por.

"Znajduje się tu studzienka, której woda ma mieć własności uzdrawiające" (SG. XI 501).

ON. *Studzieniczna* od nazwy jez. *Studzieniczne*, nad którym wieś leży.

Lit.: Falk, ABS. 10, 106

Stunowskie Jezioro s. Sunowo

Sucha Rzeczka s. Jezioro Suchorzeczczzańskie

Sumowo s. Sunowo

Sumowo jez. w dorzeczu Rospuda w pobliżu jez. Garbaś, na południe od wsi Bakałarzewo.

Namenvariante: *Szumowo*

Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 3

SN.: 1888 *Sumowo* SG. IX 769

1914 *Sumowo S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Sumowo* - See Mp. Niem.

1928 *Sumowo* - See Mp. OE.

1931 *Jez. Sumowo* Mp. WIG.

1961-1970 *Sumowo* mua. *Sumovo*, -a SNT. 482

1963 *Jez. Sumowo* Mp. 25 - Suw. 4, Olecko 3

1965 *Sumowo* a. *Szumowo* HW. (431) 167

1980 *J. Sumowo* PHP. 225

1983 *Sumowo*, *jez. Sumowo* PHP. 1. 562

1995 *J. Sumowo* Mp. 100 - Suw.

Etym.: Z Suff. -owo od *sum* "Silurus glanis, ryba z rodziny sumowatych" (SJP. VIII 911).

SN. *Szumowo* to forma hiperpoprawna na terenie mazurzącym.

Sunowo jez. 167,30 ha na zachód od miasta Ełk.

Namensvariante: *Sumowo*, *Stunowskie Jezioro*, *Sonnau See*, *Sanowo See*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1881 *Sunowo* Kętrzyński 451

1881 i *Sumowo* [!] SG. II 351

1921 *Sunowo* S. Leyding 34

1921 *Sunowo* - See Mp. Niem.

1923 *Sunowo See* TK. 25/2199

1928 *Sunowo* Leyding 34

1929 *Sunowo* S. Leyding 34

1938 *Sonnau See* Leyding 34

1940 *Sonnau See* Leyding 34

1951 *Sunowo* - *Sonnau See* (*Sunowo See*) Rospond 319

1955 *Sunowo* Leyding 34

1963 *Jez. Sunowo* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Sunowo* a. *Sumowo* a. *Jez. Stunowskie* [!] [*Sonnau See*, *Sanowo See*] HW. (451)174

1980 *J. Sunowo* PHP. 225

1983 *Sunowo* PHP. 1. 582

1996 *Jez. Sunowo* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SNN. *Sunowo*, *Stunowskie Jezioro* [!], *Sonnau See*, *Sanowo See* to polskie i

niemieckie adaptacje wcześniejszej nazwy bałtyckiej **Sun-ōv-*, utworzonej Suff. -ōv-

(por. Gerullis 258-259) od **sun-*, por. lett. *sūnas* "Moos" i por. idg. rdzeń **seu-*, *se#&-*,

**sū-* "Saft, Feuchtes, regnen, rinnen" rozszerzony spółgłoską -n-, preuß. *suge* "Regnen",

lit. lett. *sulà* "abfließender Baumsaft", preuß. *sulo* "geronnene Milch" (Pokorny 912-913)

G. Gerullis nazwy staropruskie *Suna*, *Sune* i A. Vanagas lit. GNN. *Šùnija*, *Šūnykštà*, *Šùn-*

a-ùpė, Šùn-upis, Šùn-upė, Šùn-upis, Šun-upys, Šùn-upis łączą z lit. *šuõ, šuõs, šuniės*,
preuß. *sunis* "Hund" (Vanagas LHEŽ 336), por. FIN. *Suńka* (Biolik, HE. 11, s. 191-192).

Swansee s. Łabętnik

Swinareja część rozlewiska Narwi 1 km na północny-wschód od wsi Suszcza.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Swinareja* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Od *swina* "świnia" i *reja* "kopiec podłużny, w którym przechowują się przez zimę
kartofle lub warzywa".

Swoboda s. Swobodzki Stawek

Swobodzki Stawek staw we wsi Studzieniczne w pobliżu budynku zarządu wodnego
Swoboda.

(Mp. 25 - Aug. 4)

SN.: 1961-1970 *Swobodzki Stawek* mua. *Sfoboocki Stavek*, -'ego -fku SNT. 482

1966 *Swobodzki Stawek*, -kiego -wku mua. *Sfoboock'i Stavek*, -kiego -ku UN. 151

Etym. Adj. od *Swoboda* (vgl. *Swobodzka Rzeka*) i *stawek* "mały staw".

Sybba s. Szybka

Sybba See s. Szybka

Sybbaer Bucht s. Siejba

Synkółka bagna i rozlewiska ok. 2 km na północ od wsi Orla w dorzeczu rzeki Orlanka.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Synkółka* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Nazwa niejasna, może PN. *Szymkołek* z mazurzeniem i w Gen. Sg. z końcówką -a.

Szabinneck See s. Żabieniec

Szczowszczyzna bagna na wschód od wsi Kozły.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Szczowszczyzna* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od PN. *Szczowski* z Suff. -izna.

Szalone teren bagienny nad Biebrza, ok. 2 km na północny-zachód od wsi Klewianka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Szalone* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: W rodzaju nijakim od PN. *Szalony*.

Szarejki s. Szarek

Szarek jez. 132,10 na wschód od wsi Szarek w dorzeczu rzeki Ełk.

Namenvariante: *Sarker See*; ON. *Szarek* dt. *Sarken*, *Szarejki* dt. *Sareiken*

Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1881 *Szarek* Kętrzyński 455

1919 *Sarker S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Sarker See* Leyding 33

1921 *Sarker See* Mp. Niem.

1923 *Sarker See* TK. 25/2199

1928 mua. *Sarek* Leyding 33

1940 *Sarker See* Leyding 33

1951 *Szarek - Sarker See* Rospond 321

1955 *Szarek* Leyding 33

1963 *Jez. Szarek* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Szarek [Sarker See]* HW. (451)174

1980 *J. Szarek* PHP. 225

1983 *Szarek* PHP. 1. 582

1996 *J. Szarek* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1483 *Sarcken* Kętrzyński 455

um 1790 *Sarken* Schrötter XVIII

1882 *Szarek* Kętrzyński 455

1889 *Sarek* al. *Szarek* SG. X 315

1919 *Sarken* TK. Kreis Lyck

1923 *Sarken* TK. 25/2199

1941 *Szarek - Sarken* Chojnacki 130

1951 *Szarek - Sarken* Rospond 321

1963 *Szarek* Mp. 25 - Ełk 5

1982 *Szarek* SM. III 388

1996 *Szarek* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1574 *Schereyken* Kętrzyński 464-465

um 1790 *Sarreyken* Schrötter XVIII

1882 *Szarejki* Kętrzyński 464

1889 *Sarejki* al. *Szarejki* SG. X 314

1921 *Sareyken* Mp. Niem.

1946 *Szarejki - Sareiken* 1938, *Sareyken* Leyding I 127

1951 *Szarejki - Sareiken, Sareyken* Rospond 321

1963 *Szarejki* Mp. 25 - Ełk 5

1982 *Szarejki* SM. III 388

1996 *Szarejki* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Szarek* od ON. *Szarek*. Nazwa wsi może być pochodzenia bałtyckiego, por. lit. PN. *Szarejko*, lit. *Šareiká*. W. Kętrzyński podaje, że mieszkali tutaj Litwini. (Kętrzyński 465), ale por. też poln. PN. *Szarek* (SSNO. V 275). Można również przyjąć, że nazwa wodna jest pierwotna i łączyć ją np. z preuß. *sarke* "sroka", por. zapis dt. *Sarker See*.

Szarny See s. Czarne

Sząstak s. Szóstak

Szczerec bagno na północny-wschód od wsi Rogówek gm. Choroszcz.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Szczerec* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od mua. *szczerezec, szczyrzec* „nazwa gleby”, por. *szczerek* „ziemia z drobnymi kamyczkami, gruby piasek”.

Szczołyna bagna 1 km na północny-wschód od wsi Koszki.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1964 *Szczołyna* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od PN. *Szczołyn* w Gen. Sg. z końcówką *-a*, por. PNN. *Szczolek, Szczolak, Szczolo* (SNW. IX 249).

Szelment s. Selmęt Wielki

Szeneczek jez. przy wsi Grabnik, na południowy-wschód od jez. Grabnik.

Mp. 25 - Ełk 4

SN.: 1963 *Jez. Szeneczek* Mp. 25 - Ełk 4

Etym.: Nazwa utworzona sztucznie, może *Sen(e)czek* od *sęczek* (: *sęk*) określająca kształt zbiornika.

Szeroka Biel bagno w Puszcza Augustowska, 3,5 km na wschód od wsi Strękowizna.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1929 *Bg. Szeroka Biel* Mp. WIG.

1963 *Bg. Szeroka Biel* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: Od Adj. *szeroki* i Appell. *biel*.

Szerokie Bagno bagno na północ od wsi Michnówka.

Mp. 25 - Haj. 3

SN.: 1963 *Szerokie Bagno* Mp. 25 - Haj. 3

Etym.: Od Appell. *szeroki* i Appell. *bagno*.

Szerokie Bagno bagno ok. 1 km na północny-wschód od wsi Pszczółczyn.

Mp. 25-Wys. Maz. 3

SN.: 1963 *Bg. Szerokie* Mp. 25-Wys. Maz. 3

Etym.: Wie oben.

Szienszek S. s. Jezioro Małe

Szkockie bagno 2,5 km na północny-wschód od Tykocina nad Narwią.

Mp. 25-Biał. 3, Moń. 6

SN.: 1963 *Szkockie* Mp. 25-Biał. 3

1963 *Szkockie* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Adj. od PN. *Szkot* lub *Szkocki*.

Szlachcianka teren bagienny nad Biebrza, ok. 3, 5 km na północny-wschód od miasta Goniądz.

Mp. 25-Moń. 4

SN.: 1963 *Szlachcianka* Mp. 25-Moń. 4

1963 *Szlachcianka* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Appell. *szlachcianka*.

Szlachciuki teren bagienny 2 km na północ od wsi Złotoria przy strumieniu Hermanka.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Szlachciuki* Mp. 25-Biał. 3

Etym.: Od PN. *Szlachciuk* w liczbie mnogiej.

Szlam jez. 9,47 ha na południe od jez. Regiel przy wsi Regiel, w dorzeczu strumyka Regielnica.

Namenvariante: *Regielek*, *Mały Regiel*, *Kleiner Regeler See*; ON. *Regiel* dt. *Regeln*

Mp. 25 - Elk 8

SN.: 1923 *Kl. Regeler See* TK. 25/22100

1928 *Regielek* Leyding 27

1938 *Kleiner Regeler See* Leyding 27

1955 *Regielek* Leyding 27

1963 *J. Szlam* Mp. 25 - Elk 8

1965 *Szlam* a. *Regielek* a. *Mały Regiel* [*Kleiner Regeler See*] HW. (459) 177

Etym.: SN. *Szlam* od Appell. *szlam* "błoto, muł, kał". SNN. *Regielek*, *Mały Regiel*, por. *Regielskie Jezioro* i tam zapisy nazwy wsi *Regiel*. SN. dt. *Kleiner Regeler See*, zob. *Grosser Regeler See*.

†**Szlamy**, jez. w Puszcza Augustowska obok jeziora Długie.

(Mp. 25- Aug. 5)

SN.: 1881 jez. *Szlamy* SG. II 37

Etym.: Wie oben. W liczbie mnogiej.

Szmetnowina rozlewisko, bagna ok. 2 km. na pn.-zach. od wsi Krasna Wieś.

Mp. 25-Bielsk Podl. 5

SN.: 1963 *Szmetnowina* Mp. 25-Bielsk Podl. 5

Etym.: Od PN. *Szmet*, por. *Szmeta* (SNW. IX 306) i *nowina* "pole po raz pierwszy uprawione" (SWil. 789).

Sznury Nadbiebrzańskie, terenny bagienne na brzegiem rzeki Kopytkówka, w pobliżu jej ujścia do rzeki Biebrza.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Sznury Nadbiebrzańskie* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Od *sznur* "wąski, długi pas gruntu, wąski zagon" w liczbie mnogiej i Adj. *nadbiebrzański* "leżący nad Biabrzą" w rodzaju nijakim.

Szonstag See s. Szóstak

Szostak s. Szóstak

Szóstak jez. 680,6 ha na północ od wsi Juchy.

Namensvariante: *Szostak*, *Szastak*, *Sastag*, *Szonstag See*, *Sonntag See*, *Grosser Szonstags See*, *Sonstack*, *Soymstagk*, *Sonstagen*, *Niedziela*

Mp. 25 - Ełk 1

SN: 1487 *Sanstangen* Leyding 34

sec. 15 Jh. *Sanstangen* Gerullis 151

1538 *Sonstag* Barkowski 193

1538 *Soymstagk* Kętrzyński 506

1572 *Szonstag* Barkowski 193

1595 *Sonstag* Hennenberg II 21

1748 *Sonstack* Leyding 34

um. 1790 *der Szonstag See* Schrötter XII

1802-1812 *der Szonstag See* TK. Ost.- Pr.

- 1800 *Sonstag* See TK. W.
- 1881 *Szóstak* SG. II 351
- 1881 *Sząstak* Kętrzyński 506
- 1888 *nad jeziorem Sząstak* SG. VII 612
- 1914 *Szanstag* See TK. Kreis Oletzko
- 1919 *Szonstag S.* TK. Kreis Lyck
- 1921 *Szonstag S.* Leyding 34
- 1921 *Szonstag* See Mp. Niem.
- 1923 *Sonntag* - See TK. 25/2098
- 1925 *Sonntag* See Leyding 34
- 1928 *mua. Sąstak, Sónstak* Leyding 34
- 1929 *Sonntag* See Leyding 34
- 1930 *Szostak* Srokowski 17
- 1931 *Grosser Szontags S.* Willer
- 1940 *Sonntag* See Leyding 34
- 1951 *Szóstak - Gross Szonstag* See Rospond 325
- 1955 *Szóstak* Leyding 34
- 1963 *Jez. Szóstak, Niedziela* Mp. 25 - Ełk 1
- 1965 *Szóstak a. Szostak a. Sząstak a. Sąstag* [*Szonstag See, Sonntag See, Grosser Szonstags See, Sonstack, Soymstagk, Sonstagen*] HW. (448) 173
- 1980 *J. Szóstak* PHP. 225
- 1983 *Szóstak* PHP. 1. 581
- 1996 *Jez. Szóstak* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Współczesna SN. *Szóstak* od Adj. *szósty* z Suff. *-ak*. Nazwa ta podobnie jak SNN.

Szostak, Sząstak, Sąstag, Szonstag See, Grosser Szonstags See, Sonstack, Soymstagk, Sonstagen kontynuuje nazwę bałtycką, zapewne jaćwieską **San-stang-*, zawierającą według G. Gerullis częśćkę *san-* "zusammen". Człon drugi *-stang-*, por. lit. *su-stingti* "starr werden, gerinnen" (Gerullis 151). Por. lit. GNN. *Stángė Stángis* od lit. *stangùs* (Vanagas, LHEŽ. 313). SN. poln. *Niedziela* jest tłumaczeniem SN. dt. *Sonntag See*.

Lit.: Gerullis 151

Szumowo s. Sumowo

Szussna s. Łanowicze

Szwaleczek s. Szwałk Mały

Szwałk s. Szwałk Wielki

Szwałk Mały jez. ok. 66 ha na południe od wsi Szwałk gm. Kowale Oleckie i na wschód od jez. Szwałk Wielki.

Namenvariante: *Szwałeczek*, *Kleiner Szwałg See*; ON. *Szwałk* dt. *Schwalg*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: um. 1790 *Kl. Schwalg* Schrötter XII

1914 *Kl. Schwalg S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Kl. Schwalg - See* Mp. Niem.

1923 *Kl. Schwalg - See* TK. 25/1899

1928 *Kleiner Schwalg See* Leyding 57

1931 mua. *Swalcek, Mały Swałk* Leyding 57

1931 *Szwałk Mały* Leyding 57

1940 *Kleiner Schwalg See* Leyding 57

1951 *Szwałk Mały - Klein Schwalg See* Rospond 325

1955 *Szwałk Mały* Leyding 57

1963 *J. Szwałk Mały* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Mały Szwałk a. Szwałeczek [Kleiner Schwalg See]* HW. (439) 169

1980 *J. Szwałk Mł.* PHP. 225

1983 *Szwałk Mały* PHP. 1. 577

1995 *J. Szwałk Mł.* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1879 *Szwałk*, niem. *Klein Schwalg* Kętrzyński Nazwy 168

1820 *Kl. Schwalg* Mp. HAPr. I

1914 *Kl. Schwalg* TK. Kreis Oletzko

1921 *Kl. Schwalg* Mp. Niem.

1923 *Schwalgenort* TK. 25/1899

1941 *Szwałk - Schwalg* 1938, *Klein Schwalg* Chojnacki 131

1951 *Szwałk - Schwalg (Klein Schwalg)* Rospond 325

1963 *Szwałk* Mp. 25 - Olecko 1

1982 *Szwałk* SM. III 413

1995 *Szwałk* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Szwałk Mały*, por. niżej *Szwałk Wielki* i Adj. *mały* "klein". SN. *Szwałeczek* od SN.

lub ON. *Szwałk* z Suff. *-ek*. Dt. SN. *Kleiner Szwałg See*, por. niżej *Grosser Schwalg See*.

ON. poln. *Szwałk*, dt. *Schwalg* R. Przybytek łączy z rdzeniem **Žvalg-*, od lit. *žvalgyti*

"beobachten", *žvalgùs* "aufmerksam" lub z lit. *išvalka* "der Fang(netz) mit den gefangenen Fischen". Nazwy dt. *Schwalg See*, *Schwalg*, pod wpływem dt. *Schwalch*, *Schwalg* "Rauch, Dunst" (Przybytek, HE. 292).

Lit.: Przybytek, HE. 292

Szwałk s. Szwałk Mały

Szwałk Wielki jez. 224,95 ha na północ od jez. Łażno i południowy-wschód od wsi Czerwony Dwór.

Namensvariante: *Szwałk*, *Gross(er) Schwalg See*, *Schwalg See*, *Schwalge*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1595 *Schwalge* Leyding 55

um. 1790 *Gr. Schwalg See* Schrötter XII

1885 *Gr[osser] Schwalg*, *Szwałk* SG. VI 115

1892 *Schwalg*, *Szwałk*, *Gross Schwalg* SG. XII 89

1914 *Gr. Schwalg See* TK. Kreis Oletzko

1921 *Gr. Schwalg - See* Mp. Niem.

1923 *Gr. Schwalg-See* TK. 25/1899

1928 *Grosser Schwalg See* Leyding 55

1931 *mua. Swałk* Leyding 55

1931 *Szwałk Wielki* Leyding 55

1940 *Grosser Schwalg See* Leyding 55

1951 *Szwałk Wielki - Gross Schwalg See* Rospond 325

1955 *Szwałk Wielki* Leyding 55

1963 *Jez. Szwałk Wielki* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Wielki Szwałk* a. *Szwałk* [*Gross(er) Schwalg See*, *Schwalg See*, *Schwalge*] HW. (439)
169

1980 *J. Szwałk Wlk.* PHP. 225

1980 *Szwałk Wielki* PHP. 1. 577

1995 *J. Szwałk Wlk.* Mp. 100 - Suw.

Etym.: SN. *Szwałk Wielki*, z pierwszym członem *Szwałk*, por. wyżej i drugim od Adj. *wielki*, por. wyżej *Szwałk Mały*. SN. dt. *Gross(er) Schwalg See*, z członem *Gross(er)* antonimicznym do *Klein(er)* w SN. *Klein(er) Schwalg See*.

Lit.: Przybytek, HE. 292

Szybka s. Szybka

Szybka jez. 3,43 ha między wsią Szyba a jez. Selmęt Mały, w dorzeczu dopływów Ełckie Jezioro.

Namenvariante: *Sybba See, Kleiner Sybba See, Walden See*; ON. *Szyba* dt. *Walde Ost/West* (Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1928 mua. *Sybkja* Leyding 36

1928 *Szybka* Leyding 36

1931 *Kleiner Sybba S.* Willer

1938 *Sybba S.* Leyding 36

1938 *Walden See* Leyding 36

1955 *Szybka* Leyding 36

1965 *Szybka* [*Sybba See, Kleiner Sybba See, Walden See*] HW. (453)175

ON.: 1890 *Syba* al. *Szyba*, niem. *Sybba_SG.* XI 731

1941 *Szyba - Walden* 1938, *Sybba* Chojnacki 131

1951 *Szyba - Walde Ost (Sybba)* Rospond 326

1951 *Szyba - Walde West (Sybba)* Rospond 326

1982 *Szyba* SM. III 413

Etym.: Nazwa jeziora *Szybka* od ON. *Szyba* z Suff. *-ka*. ON. *Szyba* niejasna, może od PN.

Szyba też *Szybała, Szybel* (SSNO. V 342-343). Dt. SN. *Sybba See*, jest substytucją fonetyczną polskiej nazwy wsi *Szyba* z członem *See* "jezioro". Dt. SN. *Kleiner Sybba See*, por. *Sybba See* z członem *Kleiner* od dt. *klein* "mały". Dt. SN. *Walden See*, por. dt. *Wald* "las" i *See* "jezioro".

Szybska Zatoka s. Siejba

Szyrokie część rozlewiska Narwi między wsiami Łuka i Połtryki przy ujściu strumienia Łuplanka.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Szyrokie* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Od Adj. mua. *szyroki* "szeroki" w rodzaju nijakim.

Ś

Ślepak jez. przy wsi Czostków gm. Filipów.

(Mp. 25-Suw. 5

SN.: 1961-1970 *Ślepak* mua. *Ś'lepak, -a* SNT. 499

Etym.: Od Adj. *ślepy* "bezodpływowy" z Suff. *-ak*. Por. też mua. *ślepak* "człowiek niewidomy".

Ślepak jez. przy wsi Skazdub gm. Bakalarzewo.

(Mp. 25-Suw. 5)

SN.: 1961-1970 *Ślepak* mua. *Ś'lepak*, *-a* SNT. 499

Etym.: Wie oben.

Ślepe jez. w pobliżu Stackie Jezioro, 1,5 km na północ od wsi Krzywe.

Mp. 25 - Ełk 6

SN.: 1963 *J. Ślepe* Mp. 25 - Ełk 6

Etym.: Oa Adj. *ślepy* "bezodpływowy".

Ślepe jez. 2 oczka wodne wśród bagien leśnych w Puszcza Augustowska 4, 5 km na północny-wschód od miasta Augustów.

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1961-1970 *Ślepe Jezioro* mua. *Ślepe 2#eźorko*, *-ego -a* SNT. 500

1963 *Jez. Ślepe* Mp. 25-Aug. 5

1966 *Ślepe Jezioro* mua. *Ślepe 2#eźorko* UN. 151

Etym.: Wie oben.

Ślepe jez. w pobliżu rzeki Rospuda, 4,3 km na południowy-wschód od wsi Raczki.

Mp. 25 - Suw. 8

SN.: 1569 *Jezioro szliepe nad rzeką dowspudą* Falk, ABS. 10, 94

1961-1970 *Ślepe Jezioro* mua. *Ślepe 2#eźorko*, *-ego -a* SNT. 500

1963 *J. Ślepe* Mp. 25 - Suw. 8

1966 *Ślepe Jezioro* mua. *Ślepe 2#aźorko* UN. 151

1976 *dziś Ślepe, położone blisko Rospudy* Falk, ABS. 10, 118

Etym.: Od Adj. *ślepy* "bezodpływowy" w rodzaju nijakim.

Ślepe jez. w zakolu Rajgrodzkie Jezioro, w pobliżu wsi Zabród.

Mp. 25. - Aug. 2; Graj. 3, Ełk 6

SN.: 1963 *Jez. Ślepe* Mp. 25. - Aug. 2

1963 *Jez. Ślepe* Mp. 25 - Ełk 6

Etym.: Jak wyżej.

Ślepe Jezioro zarastające jezioro we wsi Nowe Jezioro, ok. 6,5 km na północ od wsi Bargłów Kościelny.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1966 *Ślepe Jeziorko*, mua. *Ślepe Jeżorko, -pego, -rka* UN. 151

Etym.: Vgl. poln. Adj. *ślepy* i *jeziorko* "małe jezioro".

Ślepe Jeziorko, jez. w pobliżu wsi Danowskie.

(Mp. 25 - Aug. 4)

SN.: 1961-1970 *Ślepe Jeziorko* mua. *Ślepe Jeżorko, -ego -a* SNT. 500

1966 *Ślepe Jeziorko, Ślepego Jeziorka* mua. *Ślepe Jeżorko* UN. 151

Etym.: Wie oben.

Ślepe Jezioro jez. około 2 ha na północny-zachód od miasta Olecko.

Namenvariante: *Blinder See*

(Mp. 25 - Olecko 2)

SN.: 1930 *Ślepe Jezioro* Leyding 53

1938 *Blinder See* Leyding 53

1955 *Ślepe Jezioro* Leyding 53

1965 *Jezioro Ślepe [Blinder See]* HW. (456)176

Etym.: Wie oben. SN. dt. *Blinder See* jest tłumaczeniem nazwy polskiej.

Ślepe jeziorko 5,5 km na południowy-wschód od wsi Raczki.

Namenvariante: *Widne*

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1976 i z jeziorka *Ślepe (Widne)* Falk, ABS. 10, 118

Etym.: Wie oben. SN. *Widne* od Adj. *widny* "nieocieniony".

Ślepe małe bezodpływowe jez. w Puszcza Augustowska, 0,5 km na zachód od zabudowania Swoboda, ok. 0,2 km na wschód od jez. Studzieniczne.

Mp. 25 -Aug. 5

SN.: 1961-1970 *Ślepe Jeziorko* mua. *Ślepe Jeżorko, -ego -a* SNT. 500

1963 *J. Ślepe* Mp. 25 -Aug. 5

Etym.: Wie oben.

Ślepek jez. 4,23 ha około 1,5 km na zachód od wsi Zawady, w dorzeczu dopływów jeziora Wielki Szwałk.

Namenvariante: *Schlippek See*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1931 mua. *Ślepek* Leyding 62

1938 *Schlippek See* Leyding 62

1955 *Ślepek* Leyding 62

1963 *J. Ślepek* Mp. 25 - Olecko 1

1965 *Ślepek* [*Schlippek See*] HW. (439) 169

Etym.: Od Adj. *ślepy* "bezodpływowy" z Suff. *-ek*. SN. dt. *Schlippek See* to substytucja fonetyczna nazwy polskiej z członem *See*.

Ślepian jez. bezodpływowe 1, 77 ha na wschód od wsi Ramoty, w pobliżu Stackie Jezioro.

Namensvariante: *Schlepian See*

(Mp. 25 - Ełk 6)

SN.: 1928 *Ślepian* Leyding 33

1938 *Schlepian See* Leyding 33

1955 *Ślepian* Leyding 33

1965 *Ślepian* [*Schlepian See*] HW. (461)17

Etym.: Od czasownika *ślepy* "bezodpływowy" z Suff. *-an* (może w formie imiesłowowej *ślepian*, tak jak *czytan*, *pisan*).

Ślepie jez. ok. 0,7 ha na południowy-zachód od wsi Ślepie gm. Olecko.

ON. *Ślepie* dt. *Schlöppen*

(Mp. 25-Olecko 5)

SN.: 1567 *nad jeziorem Ślep* Kętrzyński 524

1882 *Ślepie* Kętrzyński 524

1889 *nad jez. Ślep* SG. X 760

1889 *Ślep* niem. *Schloeppen* SG. X 760

1930 *mua. Ślepie* Leyding 65

1955 *Ślepie* Leyding 55

ON.: 1567 *Schlöppen* Kętrzyński 524

um 1790 *Schlepien* Schrötter XII

1882 *Ślepie* Kętrzyński 524

1890 *Szlepie*, niem. *Schlepien* SG. XI 959

1938 *Schlöppen*, *Schlepien* Unger 128

1941 *Ślepie* - *Schloeppen* 1938, *Schlepien* Chojnacki 132

1951 *Ślepie* - *Schlöppen* (*Schlepien*), olecki Rospond 327

1982 *Ślepie* SM. III 421

1996 *Ślepie* Mp. 100-Ełk.

Etym.: SN. *Ślepie* równe ON. *Ślepie*, por. Appell. *ślep*, w liczbie mnogiej *ślepie* "oczy zwierzęcia; także potocznie o oczach ludzkich" (SJP. VIII 1263), tu zapewne w znaczeniu

metaforycznym "oko wodne, bezodpływowy zbiornik wodny". N. genetycznie może być niemiecka lub bałtycka. Por. dt. *Schlep(p)s*; łż. *Slepz* "żebrak" albo *schleppen* "wlec, ciągnąć", lit. *šlepas*, *šlepis* "coś małego, pospolitego, zwyczajnego". Też lit. PN.

Slepikas, rdzeń *slep-* niezupełnie jasny.

†**Ślepie** jez. na południe od jez. Serwy i osady Sucha Rzeczek.

(Mp. 25- Aug. 4)

SN.: 1843 *J. Ślepie* Mp. Kwat.

Etym.: Wie oben.

Śpiewakowo bagno leśne 2,5 km na południe od wsi Krasne Stare.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Śpiewakowo* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od PN. *Śpiewak* z Suff. -owo.

Świdrówko s. Grądzawka

Świdrówko s. Grądzawka

Świątajno jez. 87,49 ha przy wsiach Świątajno i Sulejki, między jez. Muliste i Dworackie w dorzeczu Ełk.

Namenvariante: *Świątajńskie Jezioro*, *Świątowo*, *Świątjańskie Jezioro*, *Schwentainer See*, *Schintheim*, *Schwentaynen*; ON. *Świątajno* dt. *Schwentainen*

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1550 *Schwentaynen* Barkowski 213

1595 *Schwintheim* Hennenberg Erclerung 20

1882 *Świątajno* Kętrzyński 513

1914 *Schwentainer S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Schwentainer See* Leyding 62

1921 *Schwentainer S.* Mp. Niem.

1923 *Schwentainer See* TK. 25/1999

1930 *Świątjańskie* Srokowski 62

1930 mua. *Świątjańskie Jez.* Leyding 62

1940 *Schwentainer See* Leyding 62

1955 *Świątajno* Leyding 62

1963 *J. Świątowo*, *J. Świątajno* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Świątajno a. Jez. Świątajńskie a. Jez. Świątjańskie* [*Schwentainer See*, *Schintheim*, *Schwentaynen*] HW. (440) 170

1980 *J. Świętowo* PHP. 225

1983 *Świętowo. Jezioro Świętowo* bywa również nazywane *Świętajno* PHP. 1. 579

1995 *J. Świętajno* Mp. 100 - Suw.

ON.: 1554 *Schwentainen* al. *Kowahlen* Kętrzyński 512, 513

1719 *Świętajno* czyli *Kowale* Kętrzyński 512, 513

um 1790 *Schwentaynen* Schrötter XII

1802-1812 *Schwentaynen* TK. Ost.- Pr.

1879 *Schwentainen* - *Świętajno* Kętrzyński Nazwy 168

1882 *Kowale* al. *Świętajno* Kętrzyński 512

1883 *Kowale* al. *Świętajno*, niem. *Schwentainen* SG. IV 506-507

1914 *Schwentainen* TK. Kreis Oletzko

1921 *Schwentainen* Mp. Niem.

1923 *Schwentainen* TK. 25/1999

1941 *Świętajno* - *Schwentainen* Chojnacki 132

1951 *Świętajno* - *Schwentainen* Rospond 332

1963 *Świętajno* Mp. 25 - Olecko 5

1982 *Świętajno* SM. III 437

1995 *Świętajno* Mp. 100 - Suw.

Etym.: ON. *Świętajno* została ponowiona od bałtyckiej, zapewne jaćwieskiej SN. **Swintain*-(-*ein*-)-*e*, por. preuß. *swints* "heilig", lit. *šveñtas* z Suff. -*ein*- lub -*ain*- (por. Gerullis 252). Por. liczne lit. GNN. związane z lit. *šveñtas*, jak np. *Šveñtas*, *Šventêlis*, *Šventóji*, *Šventêlė*, *Šveñčius*, *Švenčiùs* i inne (Vanagas, LHEŽ. 337-338). Nazwy wodne związane z rdzeniem **svint*-/**svent*- w językach bałtyckich i słowiańskich mają znaczenie "błyszczący". Według obserwacji H. Górnowicz rzeki i jeziora tak nazwane, mają tę wspólną cechę, że nie są porośnięte szuwarami i stąd silnie odbijają promienie słoneczne, por. FIN. *Święta* na Powiśle Gdańskie (Górnowicz, PMT 4, 267-268) oraz SNN. *Świętajno*, *Święte Jezioro* (Biolik, HE. 8, 257). Wieś *Świętajno* nosiła wcześniej nazwę *Kowale* od nazwiska *Kowal* odbiorcy nadania 1554. (Kętrzyński 512) SN. *Świętajńskie Jezioro* i wariant *Świętiańskie Jezioro*, por. Adj. od ON. *Świętajno* i Appell. *jezioro* "See". SN. *Świętowo* od Adj. *święty* z Suff. -*owo*. SNN. dt. *Schwentainer See*, *Schinthheim*, *Schwentaynen* to adaptacje nazwy bałtyckiej do języka niemieckiego.

Lit.: Przybytek, HE. 297

Świętajńskie Jezioro s. *Świętajno*

Świątianańskie Jezioro s. Świątajno

Świątowo s. Świątajno

Świąty Jan staw w mieście Augustów.

(Mp. 25 - Aug.

SN.: 1966 *Świąty Jan*, mua. *Śf'enty 2#an* UN. 151

Etym. Vgl. pol. *Świąty Jan*.

Świnoryje część rozlewiska Narwi ok. 2 km na północny-wschód od wsi Łuka.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Świnoryje* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Nazwa w formie złożenia słowotwórczego z pierwszym członem od Appell. *świnia*, por. Adj. *świni* i drugim od czasownika *ryć* na określenie miejsca, gdzie „ryją świnie”.

T

Tabory bagno leśne w Puszcza Augustowska, 4,8 km na pn-zach. od wsi Czarny Bród.

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1963 *Tabory* Mp. 25-Aug. 4

Etym.: W liczbie mnogiej od *tabor* "obóz, obozowisko" lub PN. *Tabor* (SNW. IX 473)

Tajenko s. Tajno

Tajenko staw w pobliżu jez. Tajno, pomiędzy wsiami Wólka i Tajno.

(Mp. 25 - Aug. 3)

SN.: 1892 *Tajenko*, jezioro w pow. szczuczyńskim, pomiędzy wsiami Wólka i Tajno, łączy się z jez. Tajno SG. XII 144

1942 *Tajenko* TK. R.

1965 *Tajenko* HW. (434) 168

Etym.: Od SN. *Tajno* (zob.) z Suff. *-ko*. Zob. niżej wieś *Tajenko*.

Tajno jez. w dorzeczu strumienia Tajenka, prawego dopływu raki Natta, gm. Bargłów Kościelny.

ON. *Tajno Podjeziorne, Tajenko, Tajno Stare, Tajno Łanowe*

Mp. 25. - Aug. 3

SN.: 1385 *Dainowe* SRP. II 702 [nie wiadomo czy ten zapis dotyczy nazwy wodnej ?]

1565 *Tajno* Wiśniewski Aug. 122

1784 *Jezioro Tajeńskie* HG. Dekanat Augustowski 174

1784 *Jezioro Taienskie* HG. Dekanat Augustowski 178

1892 *Tajno*, jezioro SG. XII 145

1942 *J. Tajno* TK. R.

1963 *Jez. Tajno* Mp. 25 - Aug. 3

1965 *Tajno* HW. (434) 168

1966 *Jez. Tajno, Tajęskie Jezioro, Tajęskiego Jeziora* mua. *Tajęsk'e Jeżoro, -k'ego -ra*
UN. 151

1980 *Tajno* PHP. 225

1983 *Tajno* PHP. 1. 568

1996 *Jez. Tajno* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1636 *wsi Tainki* K. M. K. 186. 44-45

1661 *Tajno Małe seu Tajenko* Wiśniewski Aug. 145

1707 *Tajenka* Kartoteka PAN.

1744 *Tajenko* Kartoteka PAN.

1750 *Tajenko* Kartoteka PAN.

1758 *Tajenko* Wiśniewski Aug. 223

1778 *i do Tajenka zawieść* Ks. Ref. I 378

1778 *do Tajenka* Ks. Ref. I 379

1784 *Tajenko* HG. Dekanat Augustowski 173

1827 *Tajenko* Tabella II 233

1892 *Tajenko*, wś i folw. na wsch. brzegu jez. *Tajno* SG. XII 144

1942 *Tajenko* TK. R.

1963 *Tajenko* Mp. 25. - Aug. 3

1966 *Tajenko, -ka* mua. *Tajenek, -ka* UN. 151

1982 *Tajenko* SM. III 443

1996 *Tajenko* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1556 *w w siole Tajnem* Kartoteka PAN.

1561 *Tajne* Kartoteka PAN.

1576 *Wieś Tayno* LDK. WP. 119

1576 *Wieś Tayno* LDK. WP. 114

1577 *Tajno Źródła* Dziejowe VI 178

1580 *Thayno* K. M. K. 125.122-123

1639 *Tayne, Tayne Wielkie* K. M. K. 185. 138-139

1744 *Tajno* Kartoteka PAN.
 1750 *Tajno* Kartoteka PAN.
 1779 *dzierżawy Tajno* Ks. Ref. I 486
 1781 *do dzierżawy Tajno* Ks. Ref. I 188
 1784 *Tajno* HG. Dekanat Augustowski 173
 1827 *Tajno* Tabella II 233
 1892 wś *Tajno*, dawniej królewszczyna SG. XII 145
 1892 *Tajno*, wś, pow. szczuczyński, gm. Pruska, par. Bargłów SG. XII 145
 1921 *Tajno* Sk. V 92
 1942 *Tajno* TK. R.
 1963 *Tajno Stare* Mp. 25 - Aug. 2
 1966 *Tajno Stare*, mua. *Stare Tajno, -rego -na* UN. 151
 1972 *Stare Tajno* UN. 151, 73
 1982 *Stare Tajno* SM. III 320
 1996 *Str. Tajno* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1963 *Tajno Łanowe* Mp. 25. - Aug. 2
 1966 *Tajno Łanowe, -na -wego* mua. *Tajno Łanowe, Tajna Łanowego* UN. 151
 1972 *Tajno Łanowe* UN. 151,74
 1982 *Tajno Łanowe* SM. III 443
 1996 *Tajno Łanowe* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1963 *Tajno Podjeziorne* Mp. 25 - Aug. 3
 1966 *Tajno Podjeziorne, -na -nego* mua. *Tajno Podjeźorne, -na -nego* UN. 151
 1972 *Tajno Podjeziorne* UN. 151, 75
 1982 *Tajno Podjeziorne*. SM. III 443
 1996 *Tajno Podjeziorne* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa wsi *Tajno* została utworzona od nazwy jeziora *Tajno*. Nazwa jeziora *Tajno* może być dziś analizowana jako utworzona Suff. *-no* od czasownika *tajać* "topnieć" lub mua. Appell. *taj* "koryto wypełnione wodą". Pierwotnie była to nazwa jaćwieska, może (fem.) **Tai-n-ō*, por. FINN. *Tina, Tejne*, lit. *tenė, tēnė* "Stelle in einem Fluß, besonders am Ufer, die von der Strömung nicht bewegt wird" (Fraenkel 1080) i dalsze wyjaśnienie (Biolik, HE. 5, 48-49). Nazwę można łączyć z idg. **tā-*, *tā##-*, *t&##-*, *ti-* oraz z należącym tu scs. *tajati* "schmelzen, sich auflösen", scs. *tina* "Schlam". Według K. O. Falk jezioro *Tajno* wcześniej zamarza. Lód na jeziorze prędko też topnieje, ponieważ jezioro jest

płytkie. SN. *Tajno* może też być pokrewna nazwie jaćwieskiej ziemi *Dajnawa*, zawierająca ten sam rdzeń, który występuje w FIN. *Dejna* (Biolik, HE. 11, 41) i preuß. ON. *Dajny* (Przybytek, HE. 42). Bałtycki rdzeń **dain-*, por. lett. *deju, dil&t* "springen, hüpfen, tanzen" (Būga, RR. III 143, Toporow I 290, Vanagas, LHEŽ. 79). Nazwa może kontynuować idg. **dei-*, **di-* "świecić; ciec, płynąć, bieć", rozszerzony formantem *-n-* (Péteraitis 81), vgl. idg. **dei-*, *de##&-*, *dī-*, *d##ā-* "hell glänzen, schimmern, scheinen", lit. *dienà*, lett. *diena*, apreuß. Akk. fem. *deinan* "Tag" lub idg. *de##&-*, (*d##ā-*, *d##&-*, *dī-*) "sich schwingen, eilen, nacheilen, streben", lett. *deju, dil&t* "tanzen" (Pokorny 183-187).

Lit.: Falk, Streszczenie 49

Tajno Łanowe s. Tajno

Tajno Podjeziorne s. Tajno

Tajno Stare s. Tajno

Talfrieder See s. Haleckie Jezioro

Tartary Małe s. Tatarskie Małe Jezioro

Tartary Wielkie s. Tatarskie Wielkie Jezioro

Tatarskie Małe Jezioro jez. 8,12 ha w Ełckie Lasy ok. 1,5 km na południe od wsi Szyba.

Namenvariante: *Kleiner Tataren See, Tartary Małe*

Mp. 25 - Ełk 5

SN.: 1923 *Kl. Tartaren S.* TK. 25/22100

1928 mua. *Małe Tatarskie Jez.* Leyding 28

1928 *Tatarskie Małe Jez.* Leyding 28

1938 *Kleiner Tataren See* Leyding 28

1955 *Tatarskie Małe Jezioro* Leyding 28

1963 *J. Tartary Małe* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Jezioro Małe Tatarskie [Kleiner Tataren See]* HW. (453)175

Etym.: Adj. *tatarski* (: *Tatar*) z drugim członem od Adj. *mały* "klein" i trzecim *jezioro*

"See". SN. dt. *Kleiner Tataren See*, por. dt. *Tatar*. SN. *Tartary Małe* z pierwszym członem w liczbie mnogiej od *Tartar* "Tatar" i drugim od Adj. *mały*. Por. niżej. *Tatarskie Wielkie Jezioro*.

Tatarskie Wielkie Jezioro jez. 10,96 ha bezodpływowe w Ełckie Lasy, ok. 2 km na południe od wsi Szyba, w dorzeczu dopływów Ełckie Jezioro.

Namenvariante: *Duże Tatarskie Jezioro, Grosser Tataren See, Tartary Wielkie*; FlurN:

Gościniec Tatarski dt. *Grosser Tatarenweg, Tatarskie Góry* dt. *Tataren Berge, Tatarski Szaniec* dt. *Tatarenschanze*

Mp. 25 - Ełk 5, 8

SN.: 1923 *Gr. Tartaren S.* TK. 25/22100

1928 mua. *Duże Tatarskie Jez.* Leyding 25

1938 *Grosser Tartaren (!)* See Leyding 25

1955 *Tatarskie Wielkie Jez.* Leyding 25

1963 *J. Tartary Wielkie* Mp. 25 - Ełk 5

1965 *Jezioro Wielkie Tatarskie a. Jez. Duże Tatarskie* [*Grosser Tataren See*] HW. (453)175

FlurN. *Gościniec Tatarski* dt. *Grosser Tatarenweg*: 1921 *Grosser Tatarenweg* Leyding 25

1923 *Gr. Tartarenweg* TK. 25/22100

1928 mua. *Tatarski Gościniec* Leyding 25

1940 *Grosser Tatarenweg* Leyding 25

1951 *Gościniec Tatarski - Grosser Tatarenweg* Rospond 399

1955 *Gościniec Tatarski* Leyding 25

FlurN. *Tatarskie Góry, wzgórze 144 m. w Ełcki Bór na południe od wsi Szyba*: 1919 *Tartaren B(er)ge* TK. Kreis Lyck

1921 *Tataren Berge* [*Tartaren Berge*] Leyding 35

1923 *Tartaren Bge.* TK. 25/22100

1928 *Tatarskie Góry* Leyding 35

1940 *Tataren Berge* Leyding 35

1955 *Tatarskie Góry* Leyding 35

FlurN. *Tatarski Szaniec* wzniesienie przy wsi *Gorczyce*: 1928 *Tatarski Szaniec* Leyding 36

1938 *Tatarenschanze* Leyding 36

1955 *Tatarski Szaniec* Leyding 36

Etym.: *Tatarskie Wielkie Jezioro, Duże Tatarskie Jezioro* jak wyżej z członem odróżniającym

Wielkie, Duże antonimicznym do członu *Małe* w nazwie *Tatarskie Małe Jezioro* (zob.

wyżej.). SN. dt. *Grosser Tataren See*, jak wyżej z członem *Grosser* antonimicznym do

Kleiner w SN. *Kleiner Tataren See*. SN. *Tartary Wielkie*, por. wyżej *Tartary Małe*. Nazwa

jeziora może należeć do nazw jaćwieskich, spolszczonych w wyniku adideacji do

przymiotnika *tatarski* (: *Tatar*), po najazdach Tatarów w 1656 roku. Pierwotnie mogła

zawierać jaćwieski rdzeń **Tart-*, który występuje w lit. GNN. *Tártalas, Tartal7#*

Vanagas LHEŽ. 340) i kontynuować idg. Wurzel **ter-*, **tor-* "schnell, stark" (Krahe 1964, s. 57) rozszerzony formantem *-t-*.

Tierbruch s. Zwierzyniec

Tobołowo jez. u źródeł rzeki Blizna, na południe od wsi Tobołowo, gm. Nowinka.

ON. *Tobołowo*

Mp. 25-Aug. 4

SN.: 1770 *Tobołowo Jez.* Mapa Polonia

1892 *Tobołowo jez.* SG. XII 355

1929 *Jez. Tobołowo* Mp. WIG.

1963 *J. Tobołowo* Mp. 25-Aug. 4

1965 *Tobołowo* HW. (432) 167

1966 *Tobołowo, -wa* mua. 2#*eżoro Tobołosk'e* UN. 151

1980 *J. Tobołowo* PHP. 225

1983 *Tobołowo* PHP. 1. 563

1995 *J. Tobołowo* Mp. 100 - Grod.

ON.: 1783 *Tobołowo* Kartoteka PAN.

1827 *Tobołowo* Tabella II 235

1892 *Tobołowo* SG. XII 355

1963 *Tobołowo* Mp. 25-Aug. 4

1966 *Tobołowo, mua. Tobołovo* UN. 151

1972 *Tobołowo* UN. 151, 51

1982 *Tobołowo* SM. III 457

1995 *Tobołowo* Mp. 100 - Grod.

Etym.: SN. *Tobołowo* równe ON. *Tobołowo*. Pierwotnie nazwa jaćwieska, która została spolszczona w wyniku adaptacji fonetycznej i adideacji do polskich PN. *Toboła* (SSNO. V 443) z Suff. *-owo*. Nazwa może kontynuować rdzeń **Tabal-*, może pierwotnie **Tabalinis* lub **Tabalis*. por. lit. GNN. *Tabālis, Tabalīnis, Tabaliūkas, Tabólis, Tābalas, Tabālė, Tabālės* i inne (Vanagas LHEŽ. 338) związane z lit. *tābalas* "eine hin und herschlenkernde Sache" (Fraenkel 1047) lit. *tabalúoti* "chwiać się, kołysać; niezgrabnie skakać" (Szlāpelis 522), lit. *tabalaĩ* "zur Bezeichnung des Schwankens, Wackelns" oraz *tābaloti* "wackeln, verwirren, schwanken, taumeln, toben, ausgelassen sein", *tabalúoti* "hier her und dort reiten, sich bewegen", "...hin und herschaukeln". Nazwa wiąże się z krętymi, krzywymi liniami brzegowymi jeziora.

Lit.: K. O. Falk, Streszczenie 49-50

Tobołówko jez. na południe od jez. Tobołowo przy jez. Kopanica.

(Mp. 25-Aug. 4)

SN.: 1965 *Tobołówko* HW. (432) 167

Etym.: Od SN. lub ON. *Towołowo* z Suff. *-ko*.

Toczydłowo s. Toczyłowo

Toczyłowo jez. na północ od wsi Toczyłowo gm. Grajewo.

Namenvariante: *Toczydłowo*; ON. *Toczyłowo*

Mp. 25- Graj. 3

SN.: 1415 an den Seen Graywo, *Toczlow* u. Ribno K. M. K. 5.26

1422 a flumine Lyk, a vado dicto Cammynnybrod (...) altius quam est lacus Greywo et

Toczylow (...) usque ad illum lacum qui dicitur Rogors CDL. s. 287

1784 *Jezioro Toczyłowo* HG. Dekanat Augustowski 216

1843 *Jez. Toczyłowo* Mp. Kwat.

1892 *Toczyłowo jez.* SG. XII 356

1919 *Totschilowo See* TK. Kreis Lyck

1923 *Toczyłowo See* TK. 25/23100

1928 *Jez. Toczyłowo* Mp. OE.

1942 *J. Toczyłowo* TK. R.

1963 *Jez. Toczyłowo* Mp. 25- Graj. 3

1965 *Toczyłowo a. Toczydłowo* HW. (454)175

1975 Do nazw jaćwieskich zalicza się (...) nazwę jeziora Grajwy, może też jeziora Mierucie i

Toczyłowo Wiśniewski Graj. 24

1975 W dolinie Ełku stare nazwy nosiły jeziora: Grajwy i *Toczyłowo* oraz jezioro Mierucie,

leżące w pobliżu, ale poza doliną Wiśniewski Graj. 42

1980 *J. Toczyłowo* PHP. 225

1983 *Toczyłowo* PHP. 1. 583

1996 *J. Toczyłowo* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1569 *de Thoczilowo* Halicka 174

1577 *w Toczyłowie* Halicka 174

1580 *Thoczyłowo* Źródła Dziejowe VI 115

1591 *Thoczyłowo* Źródła Dziejowe VI 157

1784 *Toczyłowo* HG. Dekanat Augustowski 214

1789 *na Przeciwno Dziedzicom Dóbr ... Toczyłowa* Halicka 174

um. 1790 *Tocziłowo* Schrötter XVIII

1795 *Toczyłowo* Halicka 174

1800 *Toczyłowen* TK. W.

1827 *Toczyłowo* Tabella II 235

1892 *Toczyłowo* SG. XII 356

2 poł. 19 Jh. *Toczyłowen* TK. PO.

1919 *Totschilowo* TK. Kreis Lyck

1921 *Toczyłowo* Sk. V 91

1923 *Toczyłowo* TK. 25/23100

1928 *Toczyłowo* Mp. OE.

1942 *Toczyłowo* TK. R.

1963 *Toczyłowo* Mp. 25- Graj. 3

1966 *Toczyłowo, -wa, toczyłowski*, mua. *Točy#ovo, -va* UN. Graj. 13

1973 *Toczyłowo* UN. 155, 15

1982 *Toczyłowo* SM. III 458

1996 *Toczyłowo* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Toczyłowo* od ON. *Toczyłowo*, ta od PN. *Toczył*, por. *Toczek, Toczka* (SSNO. V 445) i *Toczyłło, Toczyłkowski, Toczyn, Toczyński* (SNW. IX 543). Forma *Toczyłowo* powstała w wyniku zniekształcenia nazwy *Toczyłowo* poprzez wtórny związek z Appell. *toczydło* (: *toczyć* z Suff. *-idło*). Pierwotnie mogła to być nazwa jaćwieska, która ulegając adaptacji fonetycznej upodobniła się do poln. PN. i wyrazów pospolitych. Mogła zawierać jaćwieski rdzeń) rozszerzony Suff. *-il-, -ov-*, ten sam, który występuje w bałtyckich nazwach rzek: *Tāks, Tākgrabē, Takē, Takiš7#lē* (Pēteraitis 165) i wyrazach lit. *tākas* "(Fluß)-Lauf", vgl. FIN. *Taktauische Beek* (Biolik, HE 11, 197-198), scs. *tokъ*, lett. *taks* "Pfad, Flußsteig" (Fraenkel 1051-1052).

Lit.: Halicka 174

†**Tolkaczów** rozległe błoto u źródeł rzeki Kmitówka, dopływ Biebrza. Brak dokładnej lokalizacji.

SN.: 1964 U źródeł Kmitówki widnieje rozległe błoto *Tolkaczów (tolcaczow)* Alexandrowicz 292

Etym.: Nazwa od PN. *Tolkaczow*, por. ros. *tolkacz*, ukr. *towkacz* „tłuczek” od *towkaty* „tłuc, bić”.

Topilek dziś bagno dawniej jezioro w pobliżu wsi Topiłówka gm. Augustów.

Namenvariante: *Topiło*; ON. *Topiłówka*

(Mp. 25 - Aug. 1)

SN.: 1561 *jeziorko Topiło* Wiśniewski Aug. 124

1966 *Topilek* mua. *Top'ilek, -ka* UN. 151

1967 *bagno Topilek* Wiśniewski Aug. 124

ON.: 1892 *Topolówka*, wś, pow. augustowski SG. XII 391

1966 *Topiłówka* mua. *Top'iłufka -k'i* UN. 151

1992 *Topiłówka* SM. III 462

Etym.: GN. *Topilek* z Suff. *-ek* od Adj. **topiły* "ulegający (za)topieniu, dający się pogrążyć w wodzie, w bagnie", por. ON. *Topilek* (Halicka T. 71). GN. *Topiło* od **topiły* w rodzaju nijakim. ON. *Topiłówka* od GN. *Topiło* z Suff. *-ów-ka*.

Topiło s. Topilek

Topiłówka s. Topilek

†**Topole** staw na rzece Niewodnica.

(Mp. 25-Biał. 7)

SN.: 1784 Staw zwany *Topole* HG. Dekanat Knyszyński 178

1784 jeden w *Topolach* na rzece Niewodnicy HG. Dekanat Knyszyński 178

Etym.: Od *topola* w liczbie mnogiej.

Treuburg s. Oleckie Wielkie Jezioro

Treuburger See s. Oleckie Wielkie Jezioro

Trokiele s. Trukiele

Trokiele s. Trukiele

Trukele s. Trukiele

Trukiele bagno między wsiami Jeziorka i Turówka u źródeł rzeki Turówka.

Namenvariante: *Trokiele, Trukele*

Mp. 25-Aug. 2

SN.: 1784 Bagno znaczniejsze *Trokiele* zwane HG. Dekanat Augustowski 175

1843 Bagno *Trukiele* Mp. Kwat.

1883 i *blotem Trukele* SG. III 576

1921 *Trukele Bruch* Mp. Niem.

1928 *Trukele Bruch* Mp. OE.

1967 *bagno Trukiele* Wiśniewski Aug. 122

1963 *Bagno Trukiele* Mp. 25-Aug. 2

1967 bagno *Trokiele* między Jeziorkami i Rutkami Wiśniewski Aug. 36

1966 *Trukiele, Trokiele, gw. Trok'ele, -lof* UN. 151

Etym.: Pierwotnie nazwa bałtycka, zapewne jaćwieska **Trok-el-e*, z Suff. *-el-* od rdzenia **trok-*, lit. *trākas, trakà* "Waldwiese, mit Sträuchern und Knieholz bewachsen" (Szłapelis 536), por. SN. *Troki* i tam inne przykłady nazw bałtyckich (Biolik, HE. 8 265) i ON. *Trokajny* (Przybytek, HE. 505).

Trybuchowo bagna, jeziorko 1 km na południe od wsi Hołody.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Trybuchowo* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Z Suff. *-owo* od PN. *Trybuch* (SNW. IX 598), por. Appell. *tryba* "przecięty w drzewostanie pas szerokości 6-10 m, dzielący las na ostępy; dukt, przecinka" (SJP. IX 259).

Trzy Pokosy część rozlewiska rzeka Narew przy wsi Łuka.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Trzy Pokosy* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Por. liczebnik *trzy* i *pokos* w liczbie mnogiej.

Turówka jez. między wsiami Jeziorki i Rutki, w pobliżu wsi Turówka gm. Augustów.

ON. *Turówka*

(Mp. 25 - Aug. 1)

SN.: 1967 *Jeziorko Turówka* Wiśniewski Aug. 110

ON.: 1561 *do Turówki* Halicka T. 73

1573 *Villa Turowka* Halicka T. 73

1576 *Obrąb Turowka* LDK. WP. 111

1577 *Sioło Turowka* Źródła Dziejowe VI/1, 178

1664 *Obrąb Turowka* Halicka T. 73

1673 *we Wsiach rzeczonych ... Zarnowo Turowka* Halicka T. 73

1745 *Turowka* Halicka T. 74

1784 *Turowka* HG. Dekanat Augustowski 166

1827 *Turówka* Tabella II 244

1892 *Turówka* wś nad rzeką t. n. (prawym dopł. Netty) SG. XII 653

1963 *Turówka* Mp. 25-Aug. 2

1972 *Turówka* UN. 151, 91

1982 *Turówka* SM. III 483

1996 *Turówka* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. została ponowiona od ON. *Turówka*. ON. od *tur* "zwierzę w Polsce już wynarłe, podobne do krowy") lub PN. *Tur* (NP. II 628) z Suff. *-ów-ka*.

Tybulki tereny bagienne ok. 1 km na północny-zachód od wsi Polkowo, w pobliżu Kanał Augustowski.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Tybulki* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

1963 *Tybulki* Mp. 25. - Aug. 3

Etym.: Od PN. *Tybulka* w Gen. Sg. (SNW. IX 637).

Tyniec bagna leśne 3 km na południowy-wschód od wsi Ciasne.

Mp. 25-Biał. 5

SN.: 1963 *Tyniec* Mp. 25-Biał. 5

Etym.: Od Appell. *tyn* „mur, płot” z Suff. *-’ec* lub od PN. *Tyn* (SSNO. V 509, SNW. IX 647). Może to być spolszczona nazwa bałtycka, por. FIN. *Tine* i lit. *tinė* "eine ruhige Flußstelle am Ufer" (Biolik, HE 11, 200).

U

Ulaff s. *Ułówka*

Uloffke See s. *Ułówka*

Ułówka jez. zachodnia część jez. Łaśmiady przy wsi Juchy.

Namenvariante: *Ułówki*, *Ołów*, *Uloffke See*, *Blanker See*, *Olaufken*, *Golauffken*, *Ulaff*

Mp. 25. - Ełk 4, 1

SN.: 1550 *Olaufken* Barkowski 196

1548 *Golauffken* Barkowski 196

1595 *Ulaff* Hennenberger II 24

1914 *Uloffke See* TK. Kreis Oletzko

1919 *Uloffke See* TK. Kreis Lyck

1881 *Ułówka* Kętrzyński 501

1884 zachodnia odnoga nazywa się *Ułówka* SG. V 89

1921 *Uloffke S.* Leyding 21

- 1921 *Uloffke See* Mp. Niem.
 1923 *Uloffke See* TK. 25/2099
 1928 *Uloffke S.* Leyding 21
 1928 mua. *Ułówkja* Leyding 22
 1930 *Ułówki* Srokowski 19
 1938 *Blanker See* Leyding 21
 1940 *Blanker See* Leyding 21
 1955 *Ułówki* Leyding 21
 1963 *Jez. Ułówki* Mp. 25 - Ełk 4
 1965 *Ułówka a. Ułówki a. Ołów* [*Uloffke See, Blanker See, Olaufken, Golauffken, Ulaff*]
 HW. (448) 172-173
 1980 *J.Ułówki* PHP. 225
 1983 *Ułówki* PHP. 1. 580
 1996 *J. Ułówki* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SNN. *Ułówka, Ułówki, Uloffke See, Olaufken, Golauffken, Ulaff* to adaptacje nazwy bałtyckiej, prawdopodobnie jaćwieskiej do języka polskiego i niemieckiego. Nazwa bałtycka zapewne * *Al-ov-* związana z idg. rdzeniem **el-*, **ol-* "fließen" i Suff. *-ov-*, por. SN. *Ałowy* i tam dalsze wyjaśnienia (Biolik, HE. 8, 2). G. Gerullis nazwę pruską *Alawken* (1475) zestawia z preuß. *laucks* "Acker", (Gerullis 8) może więc nazwa jeziora *Ułówki* to jaćwieskie **Alauk-en-*, z Suff. *-en-* (por. Grullis 253). SN. *Ołów* utworzono w wyniku skojarzenia nazwy z poln. Appell. *ołów*. SN. dt. *Blanker See*, por. dt. *blank* "lśniący, błyszczący" i *See*.

Ułówki s. *Ułówka*

Unter Garbassen s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Urszkoffski s. Orzechowskie Łąki

V

Vayhrod s. Rajgrodzkie Jezioro

W

W Widłach tereny bagienne na północ od wsi Polkowo w dorzeczu Kanał Augustowski.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *W Widłach* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

Etym.: Przyimek *w* i rzeczownik *widły* w znaczeniu metaforycznym "rozgałęzienie utworzone przez dwa strumienie, dwie rzeki" w formie miejscownika. Nazwa wskazuje na położenie obiektu.

Wachteldorf s. Przepiórka

Wachtendorfer See s. Przepiórka

Wald See s. Płaskie Jezioro

Walden See s. Szybka

Wały bagienny teren leśny około 4 km na wschód od wsi Czarna Wieś.

Mp. 25-Biał. 2

SN.: 1963 *Wały* Mp. 25-Biał. 2

Etym.: Od *wał* w liczbie mnogiej.

Wedem s. Wydmińskie Jezioro

Wedemyn s. Wydmińskie Jezioro

Wedmin s. Wydmińskie Jezioro

Weisser See s. Białe

Węgorzel staw we wsi Rutki Stare.

(Mp. 25-Aug. 2)

SN.: 1966 *Węgorzel, -la* mua. *Vengožel, -la* UN. 151

Etym. Od. poln. *węgorz* z Suff. *-el*.

Widдем s. Wydmińskie Jezioro

Widły bagienny teren w zakolu rzeki Narew, przy ujściu Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Widły* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Appell. *widły* w znaczeniu metaforycznym "rozgałęzienie utworzone przez dwa strumienie, dwie rzeki".

Widmin s. Wydmińskie Jezioro

Widminnen s. Wydmińskie Jezioro

Widminner See s. Wydmińskie Jezioro

Widne Jeziorko jez. we wsi Topiłówka.

(Mp. 25-Aug. 1)

SN.: 1961-1970 *Widne Jeziorko* mua. *V'idne Ježorko, -ego -a* SNT. 530

1966 *Widne Jeziorko* mua. *V'idne Ježorko* UN. 151

Etym.: Od Adj. *widny* "jasny, dobrze oświetlony" i *jeziorko* "małe jezioro".

Widne Jezioro s. Widno

Widne s. Ślepe

Widno jez. 7,14 ha na północ od wsi Puchówka w dorzeczu Widna Struga.

Namenvariante: *Widne Jezioro*, *Widny See*

(Mp. 25-Olecko 6)

SN.: 1921 *Widny S.* Leyding 64

1923 *Widni S.* TK. 25/20101

1929 *Widni See* Leyding 64

1931 mua. *Jidne Jez.* Leyding 64

1940 *Widni See* Leyding 64

1955 *Widne Jezioro* Leyding 64

1965 *Widno a. Jezioro Widne* [*Widny See*] HW. (458)176

Etym.: SN. *Widno* to przysłówek od Adj. *widny* "jasny, dobrze oświetlony, pełen światła, słońca". SN. dt. *Widny See* z pierwszym członem równym poln. *widny* i drugim *See* "jezioro".

Widny See s. Widno

Wiedem s. Wydmińskie Jezioro

Wiejki jez. w dorzeczu Supraśl ok. 3 km na zachód od wsi Wiejki, gm. Gródek.

ON. *Wiejki*

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Jez. Wiejki* Mp. 25-Biał. 9

1965 *Wiejki* HW. (419)164

1980 *J. Wiejki* PHP. 224

1997 *J. Wiejki* Mp. 100 - Biał.

ON.: 1623 *Beŭku* Kondratiuk 213

1623 *Wejki* Kartoteka PAN.

1634 *Wejki* Kartoteka PAN.

1744 *Wiejki* Kartoteka PAN.

1750 *Beŭku* Kondratiuk 213

1784 *Wiejki* Kartoteka PAN.

1893 *Wiejki* SG. XIII 302

1921 *Wiejki* Sk. V 96

1963 *Wiejki* Mp. 25-Biał. 9

1982 *Wiejki* SM. III 538

1997 *Wiejki* Mp. 100 - Biał.

Etym.: SN. *Wiejki* ponowiona od ON. *Wiejki*. Nazwa wsi *Wiejki* należy do nazw typu rodowego, została utworzona od PN. **Wiejka*, **Wiejko* (Kondratiuk 213), por. brus. *wiejka* "rzęsa".

Lit.: Kondratiuk 213

Wielikija Bołota s. Wielkie Błota

Wielka Sawinda s. Sawinda

Wielki Głębocek s. Kuterka

Wielki Selmęt s. Selmęt Wielki

†**Wielki Staw** staw w pobliżu wsi Harasimowicze (Dąbrowa Białostocka).

(Mp. 25-Dąb. Biał. 6)

SN.: 1784 Staw *Wielkistaw* zwany za wsią Harasimowiczami; na *Wielkim Stawie* HG.

Dekanat Grodzieński 34.

Etym.: Od Adj. *wielki* "gross" i *staw* "Teich".

Wielki Szwałk s. Szwałk Wielki

Wielkie Lepaki s. Lepackie Jezioro

Wielkie Rude Jezioro s. Rude Wielkie Jezioro

Wielkie Błota bagna między rzekami Biebrza i Netta.

Namenvariante: *Wielikija Bołota*

(Mp. 25-Aug. 6)

SN.: 1515 *Wielikija Bołota* Wiśniewski Graj 155

1515 *Wielikija Bołota* Wiśniewski Aug. 155

1998 *Wielkie Błota* Ekspł.

Etym.: W liczbie mnogiej od Adj. *wielki* i błoto "Bruch, Morast". GN. *Wielikija Bołota*, od brus. mua. *wielikaja* "wielka" i *bołota* "błota".

Wielkie Głębokie Jezioro jez. w pobliżu Stackie Jezioro. Obiekt nosi zapewne inną nazwę, nie potrafię go zlokalizować i zidentyfikować.

(Mp. 25 - Ełk 9, 6)

SN.: 1965 *Jezioro Wielkie Głębokie* HW. (461)177

Etym.: Od Adj. *wielki* "gross", *głęboki* "tief" i *jezioro* "See".

Wielkie Jezioro jez. wieś Brzeziny gm. Trzcianne.

(Mp. 25-Moń. 6)

SN.: 1961-1970 *Wielkie Jezioro* mua. *V'elk'e 2#eżoro*, -'ego -a, -'im -že SNT. 533

Etym.: Wie oben.

Wielkie Mieruniszki s. Mieruńskie Wielkie Jezioro

Wielkie Olecko s. Oleckie Wielkie Jezioro

Wierbnik bagno na północ od wsi Topilec.

Mp. 25-Łapy 2

SN.: 1963 *Wierbnik* Mp. 25-Łapy 2

Etym.: Nazwa od Appell. mua *wierba* "wierzba" z Suff. -*nik*.

Wierzbilowszczyzna staw we wsi Waliły gm. Gródek.

(Mp. 25-Biał. 6)

SN.: 1961-1970 *Wierzbilowszczyzna* mua. *V'erb'itovščyzna*, -y, -'e SNT. 537

Etym.: Od PN. *Wierzbilowski* (: *Wierzbilo* z Suff. -*ow-ski*) z Suff. -*izna*. Por. FIN.

Wierzbilówka.

Wiesen See s. Białe

Wiesenfelder Bruch s. Puchówki

Wiesenfelder s. Puchówki

Wilcze Bagno dziś bagno w dolinie rzeki Biebrza u jej źródła.

(Mp. 25-Dąb. Biał. 6)

SN.: 1983 *Wilcze Bagno* PHP. 1. 560

Etym.: Od Adj. *wilczy* (: *wilk*) i *bagno*.

Wilcze Bagno obszerne bagna leśne na północ od Błota Biebrzańskie, między wsiami

Jastrzębna i Hruskie.

Mp. 25 - Dąb. Biał. 2, Aug. 8

SN.: 1963 *Wilcze Bagno* Mp. 25 - Dąb. Biał. 2

Etym.: Wie oben.

Wilcze Gardło podmokłe torfowisko w dolinie Narewka w pobliżu uroczysko Wilcze

Gardło. FlurN. *Wilcze Gardło*

(Mp. 25-Haj. 2)

SN.: 1983 Przy ujściu Narewki rozległe torfowisko zw. *Wilcze Gardło* PHP. 1. 544

FlurN. Uroczysko Wilcze Gardło: 1931 *Ur. Wilcze Gardło* Mp. WIG.

Etym.: Pierwszy człon jak wyżej. Człon drugi od Appell. *gardło* w znaczeniu metaforycznym

"ujście rzeki".

Wilcze Gardło rozlewisko Narew, 0,5 km na południowy-zachód od wsi Suszcza.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Wilcze Gardło* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Wie oben.

Wild Bruch s. Zalewek

Wilde Brücher s. Dzikowizna

Wilkaskie Bagno bagno i łąki na północ i północny-wschód od wsi Wilkasy gm. Wieliczki.

Namenvariante: *Willkassener Bruch*; ON. *Wilkasy* dt. *Willkassen*

(Mp. 25-Olecko 5)

SN.: 1914 *Willkassener Bruch* TK. Kreis Oletzko

1919 *Willkassener Bruch* TK. Kreis Lyck

1921 *Willkassener Bruch* Leyding 64

1931 mua. *Jilkaskie B.* Leyding 64

1940 *Willkassener Bruch* Leyding 64

1955 *Wilkaskie Bagno* Leyding 64

ON.: 1508 *Wilkaschen* Kętrzyński 505

1533 *Wilkaschen* Kętrzyński 505

1785 *Wilkaschen* Goldbeck III 234

um 1790 *Willkassen* Schrötter XII

1882 *Wilkasy* Kętrzyński 505

1893 *Wilkasy*, niem. *Willkassen* SG. XIII 474

1914 *Willkassen* TK. Kreis Oletzko

1919 *Willkassen* TK. Kreis Lyck

1951 *Wilkasy - Willkassen* Rospond 358

1982 *Wilkasy* SM. III 562

Etym.: GN. *Wilkaskie Bagno* to przymiotnik od ON. *Wilkasy* i rzeczownik *bagno*, vgl.

Wilkaska Struga. ON. lub GN. może być nazwą bałtycką, zapewne pruską lub jaćwieską

**Wilkas*, por. preuß. *wilkis*, poln. *wilk* "Wolf", por. ON. *Wilkasy* (Przybytek, HE. 328-329)

i FIN. *Wilkaska Struga* (zob.).

Lit.: Przybytek, HE. 328-329

Wilkasy s. Wilkaskie Bagno

Wilkija s. Łaśmiady

Wilkijskie Jezioro s. Łaśmiady

Wilkińskie Jezioro s. Łaśmiady

Willkassen s. Wilkaskie Bagno

Willkassener Bruch s. Wilkaskie Bagno

Wisznie Bagno bagno nad rzeka Wissa koło wsi Brychy-Karwowo.

(Mp. 25-Graj. 8)

SN.: 1975 *Wisznie Błoto* Wiśniewski Graj 42

Etym.: Od Adj. *wiszni* od *wisznia* "wiśnia" (SWil. 1866) i *bagno* "Bruch".

Witeńki rozlewisko, zatoki rzeki Biebrza, na wschód od wsi Pluty.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Witeńki* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od Appell. *witeńka* "mała witka; witeczka" w liczbie mnogiej.

Wittenzki s. Jachimowo

Wittinen s. Jachimowo

Wittiner See s. Jachimowo

Wityny s. Jachimowo

Wityńskie Jezioro s. Jachimowo

Wnory-Pażochy s. Pażochowska Biel

†**Wodzilowka** staw w pobliżu Knyszyn.

(Mp. 25-Moń. 8)

SN.: 1784 Stawek nazwany *Wodzilowka*, także *maleńki* HG. Dekanat Knyszyński 162

1784 *na Wodzilowce* HG. Dekanat Knyszyński 163

Etym.: Z Suff. *-ow-ka* od PN. *Wodziło* od *Wodzisław* (?), por. *Wodziej*, *Wodzina* (SSNO. VI 159).

Wojciech jez. przy wsi Wojciech, 5,5 km na północny-wschód od miasta Augustów.

Namenvariante: *Staw(ek) Wojciechowski*, *Staw Wojcieszkański*; ON. *Wojciech*

Mp. 25-Aug. 5

SN.: 1961-1970 *Staw Wojciechowski* mua. *Stav Vo##ćexofsk'i, -u -'ego* // *Stav Vo##ćešańsk'i, -u -'ego* SNT. 474

1963 *Stawek Wojciechowski* Mp. 25-Aug. 5

1965 *Wojciech* (staw) HW. (427) 166

1966 *Staw Wojcieszkański, -vu -kiego* mua. *Stav Vo##ćexosk'i, -vu -k'ego; Stav Vo##ćešańsk'i, -vu -kiego* UN. 151

1976 *Staw Wojciech* Falk, ABS. 10, 126;

ON.: 1668 *Ruda na Krolewce* Kartoteka PAN.

1784 *Woyciech rudnia* HG. Dekanat Augustowski 166

1679 *Ruda na Krulewce* Kartoteka PAN.

1731 *Ruda Wojciech* Kartoteka PAN.

1732 *Krolewka* Kartoteka PAN.

1744 *Ruda Wojciech* Kartoteka PAN.

1783 *Ruda Wojciechowska* Kartoteka PAN.

1795 *Woyciech Rudnia* Mp. Pert.

1827 *Woyciech ruda* Tabella II 287

1839 *Woyciech* Mp. Kwat. VI 4

1893 *Wojciech* SG. XIII 738

1921 *Wojciech* Sk. V 6

1964 *Wojciech* Mp. 25-Aug. 5

1966 *Wojciech, Wojciecha*, Adj. *wojcieszański* mua. *Vo##ćex, -xa* UN. 151

1982 *Wojciech* SM. III 583

Etym.: GN. *Wojciech* od ON. *Wojciech*. ON. *Wojciech* od PN. *Wojciech* (SSNO. VI 162-166). *Wojciechowski Staw(ek)*, *Wojcieszanski Staw(ek)* to Adj. *wojcieszanski* (od ON. *Wojciech* z Suff. *-anski* i oboczność *sz : ch*) i Adj. *wojciechowski* (od ON. *Wojciech* z Suff. *-owski*) oraz poln. *staw* "Teich". Nad jeziorem leżała jeszcze w roku 1699 Ruda Wojcieszczyki (Falk, Streszczenie 43).

Lit.: Falk, Streszczenie 43

Wojcieszanski Staw s. *Wojciech*

Wolki chyba bagienne łąki na zachód od wsi Kowalowce.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Wolki* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: W liczbie mnogiej od . *wolek* (:*wół*) lub mua. *wołk* „wilk”.

Wołowiska bagno w rozlewisku Narew, przy ujściu Turośnianka na wschód od wsi Bokiny,

Mp. 25-Łapy 2

SN.: 1963 *Wołowiska* Mp. 25-Łapy 2

Etym.: Od Adj. *wołowy* (:*wół*) z Suff. *-iska*.

†**Woronianskie** błota, rozlewisko nad rzeczką Sokołda przy wsi Woroniany gm. Sokółka.

ON. *Woroniany*

(Mp. 25-Sok. 5)

SN.: 1784 Błota nazywające się *Woronianskie* HG. Dekanat Grodzieński 123

ON.: 1893 *Woroniany* SG. XIII 952

1982 *Woroniany* SM. III 605

1995 *Woroniany* Mp. 100- Sok.

Etym.: Nazwa w liczbie mnogiej od Adj. *woroniański* od ON. *Woroniany* z Suff. *-ski*. ON.

Woroniany od PN. *Worona* lub Appell. brus. mua. *worona* "wrona".

Woroszyły obszar bagienny na południe od wsi Wólka przy wsi Woroszyły gm. Wasilków.

ON. *Woroszyły*

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Woroszyły* Mp. 25-Biał. 1

ON.: 1784 *Woroszyło* Kondratiuk 218

1893 *Woroszyły* SG. XIII 959

1974 *Woroszyły*, mua. *voroszyły*, *voroszył* Kondratiuk 218

1982 *Woroszyły* SM. III 605

1997 *Woroszyły* Mp. 100-Biał.

Etym.: GN. ponowiona od ON. *Woroszyły*. ON. *Woroszyły* od nazwiska *Woroszyło* do dziś

występującego w tej wsi, w formie liczby mnogiej (nazwa rodowa).

Woszczele s. Woszczelskie Jezioro

Woszczelskie Jezioro jez. 179,80 ha przy wsiach Woszczele i Małkinie gm. Ełk, w dorzeczu dopływów jez. Sunowo, por. Woszczelska Struga.

Namenvariante: *Woszczele*, *Małkiń*, *Małkin*, *Jezioro Małkińskie*, *Woszeller See*,

Malkiehn See, *Neumalken See*; ON. *Woszczele* dt. *Neumalken*, *Małkinie* dt. *Malkienen*

Mp. 25 - Ełk 4, 5

SN.: 1881 *Małkin* (*malkiehn*) SG. II 351

1882 *Małkińskie Jez.* Kętrzyński 451

1898 z jez. *Małkińskim* SG. X 348

1919 *Woszczeller S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Woszczeller S.* Leyding 31

1921 *Woszczeller See* Mp. Niem.

1923 *Woszczeller See* TK. 25/2199

1928 *Małkińskie Jez.* Leyding 31

1928 mua. *Woszczelskie Jez.* Leyding 31

1928 *Woszczelskie Jezioro* Leyding 31

1929 *Woszeller S.* Leyding 31
 1938 *Neumalker See* Leyding 31
 1940 *Neumalker See* Leyding 31
 1951 *Woszczelskie Jezioro - Woszeller See* Rospond 366
 1955 *Woszczelskie Jezioro* Leyding 31
 1963 *Jezioro Woszczelskie* Mp. 25 - Ełk 5
 1965 *Jezioro Woszczelskie a. Woszczele a. Małkiń a. Małkin a. Jezioro Małkińskie*
 [*Woszeller See, Malkiehnen See, Neumalker See*] HW. (452)174
 1980 *J. Woszczelskie* PHP. 225
 1983 *Woszczelskie* PHP. 1. 582
 1996 *J. Woszczelskie* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1600 *Woschtzilcken* Kętrzyński 462
 1785 *Woszellen* Goldbeck III 240
 um 1790 *Woszellen* Schrötter XVIII
 1879 *Wosziellen - Woszczele* Kętrzyński Nazwy 164
 1882 *Woszczele* al. *Nowy Małkiń* Kętrzyński 462
 1895 *Woszczele*, niem. *Wosziellen* SG. XIV 9
 1919 *Woszellen* TK. Kreis Lyck
 1921 *Woszellen* Mp. Niem.
 1923 *Woszellen* TK. 25/2199
 1941 *Woszczele - Neumalken* 1938, *Woszellen* Chojnacki 137
 1951 *Woszczele - Neumalken (Woszellen)* Rospond 366
 1963 *Woszczele* Mp. 25 - Ełk 5
 1982 *Woszczele* SM. III 606
 1996 *Woszczele* Mp. 100 - Ełk
 ON.: 1473 *Melkinsken, Malkinsken* Kętrzyński 451
 um 1790 *Malkiehnen* Schrötter XVIII
 1882 *Małkiny* Kętrzyński 451
 1885 *Malkiehnen* (niem.), ob. *Małkiny* SG. VI 20
 1885 *Małkiny*, niem. *Malkiehnen*, dok. *Melkinsken, Malkinsken* SG. VI 34
 1941 *Małkiń - Malkienen* 1938, *Malkiehnen* Chojnacki 112
 1946 *Małkinie - Malkienen* 1938, *Malkiehnen* Leyding I 126
 1951 *Małkinie*, dt. *Malkienen (Malkiehnen)* Rospond 181

1963 *Małkinie* Mp. 25. - Ełk 4

1981 *Małkinie* SM. II 399

1996 *Małkinie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: SN. *Woszczelskie Jezioro* to Adj. od ON. *Woszczele* i Appell. *jezioro "See"*. SN.

Woszczele jest równa ON. *Woszczele*. Nazwa wsi *Woszczele* została utworzona od nazwiska odbiorcy nadania z 1538 r. Marcina Woszczelki. SNN. dt. *Woszeller See*, *Neumalker See*, por. dt. ON. *Woszellen*, potem od 1938r. *Neumalken* i dt. *See "jezioro"*. Jezioro nosiło też nazwy poln. *Jezioro Małkińskie*, dt. *Malkiehnén See* związane z ON. poln. *Małkinie* i dt. *Malkiehnén*. Nazwa wsi zapisana w 15 Jh. jako *Melkinsken*, *Malkinsken* wskazuje na formę Adj. **Małkińskie* utworzoną od wcześniejszej, bałtyckiej nazwy wodnej **Malk-in-is(?)*, którą kontynuują formy substytucyjne *Małkiń*, *Małkin*. Nazwa bałtycka, zapewne jaćwieska **Malk-in-is(?)*, została utworzona Suff. *-in-* (por. Gerullis 253). Zawiera rdzeń **malk-*, który można łączyć z lit. *malkà*, *malkas* "Getränk, Schluck", *ma4#kas* "Schluck", *maũkas* "Morast, Sumpf", poświadczonym w lit. GNN. *Malkėstà*, *Malkõsnė*, *Málk-upis*, *Ma4#k-upis* i inne (Vanagas, LHEŽ. 203), por. ON. *Małkinie* (Przybytek, HE. 167).

Lit.: Przybytek, HE. 167

Woszellen s. Woszczelskie Jezioro

Woszeller See s. Woszczelskie Jezioro

Woytostwo s. Woytowski

†**Woytowski**, stawek przy wsi Wójtostwo, gm. Goniądz.

ON. *Wójtostwo*

(Mp. 25-Moń. 4

SN.: 1784 Stawek *Woytowski* do Woytostwa (...) należący, na tymże ruczaju niewielki, zarosły HG. Dekanat Augustowski 197

ON.: 1784 *Woytostwo* HG. Dekanat Augustowski 195

1893 *Wójtowstwo*. Wś (*Wójtowstwo Goniądzkie*) SG. XIII 771

1995 *Wójtostwo* Mp. 100-Graj.

Etym.: Od Adj. *woytowski* "wójtowski; należący do wójta" (: *wójtowy* z Suff. *-ski*). ON.

Wójtowstwo od Adj. *wójtowy* (: *wójt*) z Suff. *-stwo*.

†**Woznawskie Jezioro**, jezioro przy wsi Woźna Wieś gm. Rajgród, może część jeziora Dręstwo (zob.).

ON. *Woźna Wieś*

(Mp. 25-Aug. 3)

SN.: 1784 *Jeziorko Woznawskie* również denominacją od wioski Woźnawieś mające, rozciągające się i łączące się z jeziorem Rybczyna zwanym, (...) leży między południem i zachodem zimowym dwie mile mierne HG. Dekanat Augustowski 174

1784 *Jeziorko Woznawskie* rozciągające się i toczące się z jeziorem Rybczyna zwanym podobnej długości i szerokości jako i pierwsze HG. Dekanat Augustowski 178

ON.: 1576 z *Woznej Wsi* LDK. WP. 114

1576 *Wozna Wieś* LDK. WP. 115

1576 *Wosna Wieś* LDK. WP. 122

1576 w *Woznej Wsi* LDK. WP. 124

1577 *Wozna Źródła* Dziejowe VI 178

1635 *dictam Prorokowo de Wroczenie ad Woźna Wieś* Halicka 187

1784 *Woźnawieś* HG. Dekanat Augustowski 173

1784 idzie środkiem wioski (...) zwanej *Woźna* HG. Dekanat Augustowski 215

1963 *Woźna Wieś* Mp. 25- Graj. 3

1967 *najstarsza była Wozna Wieś. Wozna Wieś*, jak wynika ze śladów jej obowiązków, powstała jako osada służebna, zobowiązana do dostarczania podwód w zimie dla łączności między Rajgrodem i Goniądzem Wiśniewski Aug. 83

1982 *Woźnawieś* SM. III 606

1996 *Woźnawieś* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Od Adj. *woźnawski* (: ON. *Woźna* z Suff. *-aw-ski*) i Appell. *jeziorko "See"*.

Woźnawiejskie Jezioro s. Dręstwo

Wroneckie Jezioro jez. około 15 ha na zachód od wsi Wronki gm. Świętajno, w dorzeczu rzeki Łażna Struga (Ełk).

Namenvariante: *Wronkowskie Jezioro*, *Wronker See*, *Fronicker See*; ON. *Wronki* dt. *Fronicken*

Mp. 25- Ełk 1, Mp. 25 - Olecko 4

SN.: 1923 *Wronker See* TK. 25/1999

1931 mua. *Wronkowskie J.* Leyding 54

1931 *Wroneckie Jezioro* Leyding 54

1938 *Fronicker See* Leyding 54

1938 *Wronker S.* Leyding 54

1955 *Wroneckie Jezioro* Leyding 54

1963 *J. Wronki* Mp. 25- Ełk 1, Mp. 25 - Olecko 4

1965 *Jez. Wroneckie* a. *Jez. Wronkowskie* [*Wronker See, Fronicker See*] HW. (440) 170

ON.: 1785 *Wronken* Goldbeck III 241

um 1790 *Wroncken* Schrötter XII

1879 *Wroncken - Wronki* Kętrzyński Nazwy 170

1895 *Wronki*, niem. *Wronken* SG. XIV 53

1923 *Wronken* TK. 25/1999

1941 *Wronki - Fronicken* 1938, *Wronken* Chojnacki 138

1951 *Wronki - Fronicken (Wronken)* Rospond 368

1963 *Wronki* Mp. 25- Ełk 1, Mp. 25 - Olecko 4

1982 *Wronki* SM. III 620

Etym.: *Wroneckie Jezioro* to Adj. od ON. *Wronki* i Appell. *jezioro "See"*. Nazwa wsi *Wronki* o charakterze rodowym, w formie liczby mnogiej, mogła zostać utworzona od PN *Wronka* (SSNO. VI 211-212). SNN. poln. *Wronkowskie Jezioro*, dt. *Wronker See, Fronicker See*, por. ON. *Wronki*, dt. *Wronken*, potem *Fronicken* od 1938 r. i poln. *jezioro* = dt. *See*.

Wronken s. *Wroneckie Jezioro*

Wronker See s. *Wroneckie Jezioro*

Wronki s. *Wroneckie Jezioro*

Wronkowskie Jezioro s. *Wroneckie Jezioro*

Wróblewskie teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Wróblewskie* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: Adj. od PN. *Wróblewski*.

Wtoki teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Wtoki* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Wtoki* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: W liczbie mnogiej od Appell. *wtoka* "kawałek w rzecz jaką wtoczony; łata wszyta" (SWil. 1929), por. *wytok* „wyciek”.

Wydmin s. *Wydmińskie Jezioro*

Wydminy s. *Wydmińskie Jezioro*

Wydminy s. Wydmińskie Jezioro

Wydmiński Ostrów s. Wydmińskie Jezioro

Wydmińskie Jezioro jez. 393, 15 na północny-zachód od wsi Wydminy w dorzeczu
dopływów jez. Gawlik.

Namenvariante: *Wydminy, Widminner See, Widmin, Wiedem, Widdem, Wedem, Wedemyn, Wydmin, Wedmin*; ON. *Wydminy* dt. *Widminnen*; FlurN. *Wydmiński Ostrów* dt. *Grosse Insel*

(Mp. 25- Ełk 1)

SN.: 1340 *Wedemyn* Gerullis 197

ok. 1390 *Wedem* Leyding 97

1542 *Widdem* Barkowski 212-213

1556 *Wiedem* Barkowski 212-213

1595 *Widimin* Hennenberg, Erclerung II, 24

um. 1790 *Widminsche See* Schrötter XII

1881 *Wydminy* SG. II 351

1882 *Wedmin* Kętrzyński 503

1895 *Wydmińskie Jez.* SG. XIV 77

1921 *Widminner See* Mp. Niem.

1923 *Widminner See* TK. 25/1997

1928 *Widminner See* Leyding 97

1929 mua. *Wydmin, Wydmińskie Jezioro* Leyding 97

1940 *Widminner See* Leyding 97

1951 *Wydmińskie Jezioro - Widminner See* Rospond 370

1955 *Wydmińskie Jezioro* Leyding 97

1965 *Jez. Wydmińskie a. Wydminy* [*Widminner See, Widmin, Wiedem, Widdem, Wedem, Wedemyn, Wydmin, Wedmin*] HW. (447) 172

1980 *J. Wydmińskie* PHP. 225

1983 *Wydmińskie* PHP. 1. 580

1996 *J. Wydmińskie* Mp. 100 - Ełk

1994 *J. Wydmińskie* Mp. 100 - Kęt.

ON.: 1384 *Wedem* Gerullis 197

1480 *Wedme, Widminnen* Kętrzyński 503

1595 (?) *Widiminen* Hennenberger, Erclerung I 487

1785 *Widminnen* Goldbeck III 233
um 1790 *Widminnen* Schrötter XII
1800 *Widminen* TK. W.
1882 *Wydmyny* Kętrzyński 503
1893 *Widminnen*, ob. *Wydmyny* SG. XIII 290
1895 *Wydmyny*, niem. *Widminnen* SG. XIV 77
1921 *Widminnen* Mp. Niem.
1922 *Widminnen* Gerullis 197
1923 *Widminnen* TK. 25/2098
1951 *Wydmyny* - *Widminnen* Rospond 370
1982 *Wydmyny* SM. III 632
1996 *Wydmyny* Mp. 100 - Elk
FlurN. Wydmiński Ostrów, wyspa na Wydmińskie Jezioro: 1928 *Grosse Insel* Leyding 86
1929 *Duzy Ostrów* Leyding 86
1940 *Grosse Insel* Leyding 86
1955 *Wydmiński Ostrów* Leyding 86

Etym.: *Wydmińskie Jezioro* to Adj. od ON. *Wydmyny* i Appell. *jezioro "See"*. SN. *Wydmyny* jest ponowiona od nazwy wsi *Wydmyny*. SN. dt. *Widminner See*, por. dt. ON. *Widminnen* i See "jezioro". Zapisy nazwy jeziora: *Widmin, Wiedem, Widdem, Wedem, Wedemyn, Wydmin, Wedmin* i nazwy wsi: *Wedem, Wedme, Widminnen* wskazują, że jezioro nosiło wcześniej nazwę bałtycką równą nazwie miejscowej. G. Gerullis uważa, że pierwotna była nazwa miejscowa (Gerullis 197), którą R. Przybytek rekonstruuje w formie **Widemins*. Nazwa wsi jest związana z PN. preuß. *Wydemynus* (por. Przybytek, HE. 342), por. *Wydeman* (Trautmann, APN. 117).

Lit.: Gerullis 197, Przyb.Bałt. 342, Przybytek, HE. 342

Wygorzale Bagno bagno 1 km na północny-zachód od wsi Kurkowo.

Mp. 25 - Graj. 7

SN.: 1963 *Wygorzale Bagno* Mp. 25 - Graj. 7

Etym.: Od Adj. *wygorzały* "wypalony" i *bagno* "Bruch, Morast".

Wygorzeli teren bagienny nad Biebrza na zachód od wsi Wrocień.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Wygorzeli* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Wygorzeli* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od czasownika *wygorzeć* "spalić, wypalić się", por. *gorzeć* "palić".

Wypust teren bagienny nad Biebrza między wsiami Wrocień i Dolistowo Nowe.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Wypust* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Wypust* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od Appell. *wypust* "miejsce, na które bydło się wypuszcza, wygon, pastwisko" (SWil. 2002) lub *wypust* wody.

Wysokie część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza na wschód od wsi Brychy i Pluty.

Mp. 25-Moń. 3, 6

SN.: 1930 *Wysokie* Mp. WIG.

1963 *Wysokie* Mp. 25-Moń. 3

Etym.: Od Adj. *wysoki*.

Wysokie duże jezioro przy jez. Rospuda od południa, ok. 4 km na północny-zachód od miasteczka Filipów.

Mp. 25 - Suw. 4

SN.: 1914 *Wyssoke S.* TK. Kreis Oletzko

1921 *Wyssoke S.* Mp. Niem.

1928 *Wyssoke - S.* Mp. OE.

1963 *Jez. Wysokie* Mp. 25 - Suw. 4

1965 *Jez. Wysokie* HW. (428) 166

1980 *J. Wysokie* PHP. 225

1995 *J. Wysokie* Mp. 100 - Suw.

Etym.: *Wie oben*.

Wysokie jez. na północ od źródeł rzeki Rospuda, przy wsi Sumowo.

Mp. 25 - Suw. 1

SN.: 1963 *Jez. Wysokie* Mp. 25 - Suw. 1

1980 *J. Wysokie* PHP. 225

Etym.: *Wie oben*. Por. leżące obok Niskie Jezioro.

Wyżar teren bagienny na wschód od wsi Trzeszczotki w dorzeczu strumienia Łoknica.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Wyżar* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od Appell. *wyżar* "miejsce wypalone w torfowisku, na którym zbiera się woda"
(SWil. 2045).

Wyżary bagna na północ od wsi Gneciuki.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Wyżary* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Jak wyżej, tylko w formie liczby mnogiej.

Wyżery bagno ok. 1 km na północ od wsi Topilec.

Mp. 25-Biał. 3

SN.: 1963 *Bagno Wyżery* Mp. 25-Biał. 3

1963 *Bagno Wyżery* Mp. 25-Łapy 2

Etym.: Wie oben lub od *wyżreć* (: *zreć*) jako „miejsce wyżarte”.

Z

Zabielne Jezioro s.Dudeckie Jezioro

Zabielne s. Dudeckie Jezioro

Zabudnik tereny bagienne w rozlewisku rzeka Biebrza.

Mp. 25-Moń. 6

SN.: 1963 *Zabudnik* Mp. 25-Moń. 6

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *za budą* z Suff. *-nik*.

Zachorodzie tereny bagienne na wschód od wsi Kowalowce.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Zachorodzie* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Nazwa spolszczona, określająca położenie obiektu, przyimek *za* i mua. brus.

haradok, harad'ok "gródek", ukr. *horodok*.

Zaczkowo część Bagno Biebrzańskie w rozlewisku rzeki Biebrza, przy uroczysku Zaczkowo.

FlurN. *Zaczkowo*

Mp. 25-Moń. 3

SN.: 1963 *Zaczkowo* Mp. 25-Moń. 3

FlurN.: Uroczysko Zaczkowo: 1930 *Ur. Zaczkowo* Mp. WIG.

Etym.: Od PN. *Zaczek* (SNW. X 394) lub *Żaczek* (SNW. X 565) z Suff. *-owo*.

Zadroże bagno, podmokłe łąki na północ od wsi Mokre.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Zadroże* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *za drogą* z Suff. *-e < *-bje*.

Zające Kolana część rozlewiska Narwi ok. 2,3 km na południowy-zachód od wsi Budy.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Zające Kolana* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Od Appell. *zając* lub PN. *Zając* (SNW. X 406) i Appell. *kolano* tu w znaczeniu metaforycznym "zakręt rzeki".

Zajdy jez. 62,36 ha przy wsi Zajdy gm. Świątajno, w pobliżu Dudeckie Jezioro.

Namenvariante: *Zajdzkie Jezioro, Sajdzkie Jezioro, Saider See, Clein Soyden*; ON. *Zajdy* dt.

Saiden

Mp. 25 - Olecko 5

SN.: 1565 *Clein Soyden* Barkowski 208

1889 *Sajdy* SG. X 210

1914 *Sayder S.* TK. Kreis Oletzko

1919 *Sayder S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Sayder S.* Leyding 61

1921 *Sayder See* Mp. Niem.

1923 *Sayder See* TK. 25/20100

1928 *Sayder See* Mp. OE.

1930 *Sajdzkie Jez.* Srokowski 61

1930 mua. *Zajdzkie Jezioro* Leyding 61

1938 *Saider See* Leyding 61

1940 *Saider See* Leyding 61

1951 *Zajdy - Sayder See* Rospond 376

1955 *Zajdy* Leyding 61

1963 *Jez. Zajdy* Mp. 25 - Olecko 5

1965 *Zajdy a. Jez. Zajdzkie a. Jez. Sajdzkie* [*Saider See, Clein Soyden*] HW. (442) 170

1980 *J. Zajdy* PHP. 225

1983 *Zajdy* PHP. 1. 579

ON.: 1554 *Zayde, Seyden, Soltmanen* Kętrzyński 512

1785 *Sayden* Goldbeck III 179

um 1790 *Sayden* Schrötter XII

1879 *Sayden - Sajdy* Kętrzyński Nazwy 168

1882 *Zajdy* al. *Soltmany* Kętrzyński 512
1889 *Sajdy* SG. X 210
1895 *Zajdy*, niem. *Saiden* SG. XIV 290
1914 *Sayden* TK. Kreis Oletzko
1919 *Sayden* TK. Kreis Lyck
1921 *Sayden* Mp. Niem.
1923 *Sayden* TK. 25/20100
1928 *Sayden* Mp. OE.
1941 *Zajdy* - *Saiden* 1938, *Sayden* Chojnacki 139
1951 *Zajdy* - *Saiden* (*Sayden*) Rospond 376
1963 *Zajdy* Mp. 25 - Olecko 5
1982 *Zajdy* SM. III 698
1995 *Zajdy* Mp. 100-Suw.

Etym.: Nazwa jeziora *Zajdy* jest równa nazwie wsi *Zajdy*. R. Przybytek nazwę wsi rekonstruuje jako preuß. **Said-//Zaid-*, i łączy z preuß. PN. *Seydike*, *Sayde*, *Saidenne* o trudnej do ustalenia etymologii. (Przybytek, HE. 346-347). SNN. *Zajdzkie Jezioro*, *Sajdzkie Jezioro* i dt. *Saider See*, por. Adj. od ON. poln. *Zajdy*, dt. *Saiden* i poln. *jezioro*, dt. *See*. SN. *Clein Soyden*, z pierwszym członem od dt. *klein* "mały".

Zajdzkie Jezioro s. *Zajdy*

Zajma, część rzeki Supraśl, rozlewisko w mieście Supraśl.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1998 *Zajma* Mp. Supraśl

Etym.: Od Appell. *zajma* (: *zajmować*) jako „miejsce zalewane przez wodę”, por. *Zayma*.

Zakoziniec bagna na północ od wsi Pasyunki.

Mp. 25-Biał. 7

SN.: 1963 *Zakoziniec* Mp. 25-Biał. 7

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *za kozońcem*, por. *koziniec* (: *koza* "Ziege" z Suff. *-niec*) lub od PN. *Koza*.

Zalesie bagno nad rzeką Czarna 1 km na południe od wsi Wólka.

Mp. 25-Biał. 1

SN.: 1963 *Zalesie* Mp. 25-Biał. 1

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *za lasem* z Suff. *-e* < **-bje*.

Zalew jez. ok. 1 km na północny-wschód od Grajewo.

Mp. 25 - Graj. 3

SN.: 1963 *Jez. Zalew* Mp. 25 - Graj. 3

1980 *J. Zalew* PHP. 225

1983 *Zalew* PHP. 1. 583

Etym.: Od Appell. *zalew* "to co zalane".

Zalew Kalinowa Karczma tereny bagienne nad Biebrza, na północ od ujścia do Biebrza rzeki Brzozówka.

Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

SN.: 1963 *Zalew Kalinowa Karczma* Mp. 25- Dąb.-Biał. 4

1963 *Zalew Kalinowa Karczma* Mp. 25. - Aug. 3

Etym.: Jak wyżej z Adj. *kalinowy* (: *kalina*) i *karczma* "Krug".

Zalewek bagno między wsiami Regielnica i Kałużczyny.

Namenvariante: *Wild Bruch*

(Mp. 25-Ełk 5)

SN.: 1919 *Zelewek Bruch* TK. Kreis Lyck

1928 mua. *Zalewek* Leyding 36

1929 *Zalewek Br.* Leyding 36

1938 *Wild Bruch* Leyding 36

1940 *Wild Bruch* Leyding 36

1955 *Zalewek* Leyding 36

Etym.: Od *zalewek* "mały zalew". Dt. *Wild Bruch*, por. dt. *wild* "dziki, bezludny, pustynny" i *Bruch* "bagno, błoto".

Zanie s. Zaniewskie Bagno

Zaniewskie Bagno błoto dawniejsze jezioro na wschód od wsi Zanie gm. Kalinowo.

Namenvariante: *Sanier See*, *Berndhöfer See*; ON. *Zanie* dt. *Berndhöfen*

(Mp. 25-Ełk 3)

SN: 1928 *Zaniewskie Bagno* Leyding 21

1938 *Sanier See* Leyding 21

1938 *Berndhöfer See* Leyding 21

1965 *Zaniewskie Bagno* (jez.), a. *Sanier See* a. *Berndhöfer See* HW. (427) 166

ON.: 1471 *Sanien*, *Saynen* Kętrzyński 499

1785 *Sahnien* Goldbeck III 177

um 1790 *Sahnien* Schrötter XII

1879 *Sanien* - *Zanie* Kętrzyński Nazwy 163
1882 *Zanie* Kętrzyński 499
1895 *Zanie*, niem. *Sahnien*, *Zanien* SG. XIV 391
1941 *Zanie* - *Berndhoefen* 1938, *Sanien* Chojnacki 139
1951 *Zanie* - *Berndhöfen* (*Sanien*) Rospond 379
1982 *Zanie* SM. III 722
1996 *Zanie* Mp. 100 Ełk.

Etym.: Nazwa *Zaniewskie Bagno* to Adj. od ON. *Zanie* i Appell. *bagno* "Bruch". Dt. SNN. *Sanier See*, *Berndhöfer See*, por. dt. ON. *Sanien*, potem od 1938 *Berndhöfen* i See "jezioro". Pierwotna nazwa wodna jaćwieska **Sain-is* ? lub **Sain-ai* związana z idg. rdzeniem **sei-*, **soi-* "rinnen, tröpfeln, fließen", por. FIN. *Sajna* (Biolik, HE. 11 168, SN. *Sajno* (Biolik, HE. 8, 222), por. lit. *at-sainus* "frei, langsam, schwerfällig" (Przybytek, HE. 348). Por. wyżej SN. *Sajno*.

Lit.: Przybytek, HE. 348

Zapole jez. 5,08 ha na południowy-zachód od wsi Romanowo.

Namenvariante: *Głębocek*, *Mały Głębocek*, *Kleiner Glembocka See*, *Kleiner Glemboki See*, *Kleine Kutte See*

(Mp. 25 - Ełk 6)

SN.: 1921 *Kleiner Glimbocka S.* Leyding 27

1928 mua. *Mały Glembocek*, *Glembocek* Leyding 27

1928 *Kl. Glemboki* - S. Mp. OE.

1929 *Kleiner Glemboki S.* Leyding 27

1938 *Kleine Kutte* Leyding 27

1940 *Kleine Kutte* Leyding 27

1955 *Głębocek Mały* Leyding 27

1965 *Zapole* a. *Głębocek* a. *Mały Głębocek* a. *Kleiner Glembocka See*, *Kleiner Glemboki See*, *Kleine Kutte See*] HW. (461)177

Etym.: SN. *Zapole* od wyrażenia przyimkowego *za polem*. SN. *Głębocek* od Adj. *głęboki* z Suff. *-ek*. SN. *Mały Głębocek* z członem od Adj. *mały* "klein". Dt. SNN. *Kleiner Glembocka See*, *Kleiner Glemboki See*, z pierwszym członem *Kleiner*, por. dt. *klein* "mały", drugim *Glembocka*, *Glemboki* będącym adaptacją poln. *Głębocek* i trzecim *See* "jezioro". SN. *Kleine Kutte See*, por. SNN. *Biała Kuta*, *Czarna Kuta*, *Duża Kuta*, *Głęboka Kuta*, *Krzywa Kuta* w dorzeczu Pregoty (Biolik, HE. 8, 13).

Zarowie teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza od strony prawej, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Zarowie* Mp. 25-Moń. 1

1963 *Zarowie* Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Od wyrażenia przyimkowego *za rowem* z Suff. *-e* < **-bje*.

Zaćciankowy staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Zaćciankowy* mua. *Zaććankowy*, *-ego* SNT. 592

Etym.: Od Adj. *zaćciankowy* (: *zaćcianek*).

Zatoka bagna między wsiami Orla i Koszele.

Mp. 25-Bielsk Podl. 7

SN.: 1963 *Zatoka* Mp. 25-Bielsk Podl. 7

Etym.: Od *zatoka*.

Zatoka Kuchenka teren bagienny w rozlewisku rzeki Biebrza, między dopływami Dybła i Kopytkówka.

Mp. 25-Moń. 1

SN.: 1963 *Zatoka Kuchenka* Mp. 25-Moń. 1

Etym.: Jak wyżej, z drugim członem *Kuchenka*, od Appell. *kuchenka* "mała kuchnia" lub PN.

Kuchenek, por. *Kuchenecki* (SNW. V 373) w Gen. Sg.

Zatoka Szumowo ramię Biebrza w pobliżu ujścia rzeki Ełk.

Mp. 25-Moń. 1, Graj. 6

SN.: 1963 *Zatoka Szumowo* Mp. 25-Moń. 1, Mp. 25 - Graj. 6

Etym.: Jak wyżej, z drugim członem *Szumowo* od *szumieć* z Suff. *-owo* lub PN. *Szumow*,

Szumowski (SNW. IX 368).

Zatoka Tur odnoga rzeki Biebrza, ok. 3 km na północny-wschód od miasta Goniądz.

Mp. 25-Moń. 4

SN.: 1963 *Zatoka Tur* Mp. 25-Moń. 4

Etym.: Jak wyżej, z drugim członem od Appell. *tur* lub PN. *Tur* (SNW. IX 622).

Zawady Elckie s. Zawadzkie Jezioro

Zawadzkie Jezioro jez. 124,4 ha na północny-zachód od jez. Łaśmiady przy wsi Zawady gm. Stare Juchy, w pobliżu Krzywe Jezioro.

Namenvariante: *Moksty*, *Muxt See*, *Moxt*; ON. *Zawady Elckie* dt. *Auglitten*

Mp. 25- Ełk 1

SN.: 1595 *Muxt* Hennenberg II 16

um. 1790 *Muxt* See Schrötter XII

1802-1812 *Muxt* See TK.Ost.- Pr.

1914 *Muxt* - See TK. Kreis Oletzko

1919 *Muxt* See TK. Kreis Lyck

1921 *Muxt* See Leyding 31

1921 *Muxt* See Mp. Niem.

1923 *Muxt* See TK. 25/2099

1928 *Moksty* Leyding 31

1928 *Zawadzkie Jez.* Leyding 31

1940 *Muxt* See Leyding 31

1951 *Zawadzkie Jezioro* - *Muxt* See Rospond 381

1955 *Zawadzkie Jez.* Leyding 31

1963 *Jez. Zawadzkie* Mp. 25- Ełk 1

1965 *Jez. Zawadzkie* a. *Moksty* [*Muxt* See, *Muxt*] HW. (445)171

1980 *J. Zawadzkie* PHP. 225

1983 *Zawadzkie* PHP. 1. 580

1996 *J. Zawadzkie* Mp. 100 - Ełk

ON.: 1588 *Zawady, Sawadden* Kętrzyński 464

ok. 1780 *Sawadden* HAPr. IV 364

1895 *Zawady, Sawadden* SG. XIV 482

1914 *Sawadden* TK. Kreis Oletzko

1938 *Auglitten, Sawaden* Unger 13, 124

1946 *Auglitten, Sawaden bei J.* - *Zawady* Leyding I 122

1951 *Zawady Elckie* - *Auglitten (Sawadden)* Rospond 381

1963 *Zawady Elckie* Mp. 25- Ełk 1

1982 *Zawady Elckie* SM. III 745

1996 *Zawady Elckie* Mp. 100 - Ełk

Etym.: *Zawadzkie Jezioro* to Adj. od ON. *Zawady* i Appell. *jezioro* "See". ON. *Zawady* od PN. *Zawada* (SSNO. VI 276) w liczbie mnogiej jako nazwa rodowa lub Appell. *zawada* "przeszkoda". SNN. *Moksty, Muxt* See, *Muxt* to adaptacje nazwy bałtyckiej, zapewne jaćwieskiej **Muk-(i)st-* (?), utworzonej Suff. *-ist-* > *-st-* por. Suff. *-ist-*, *-est-*, *-st-* w

nazwie: *Wangiste, Wangeste, Wangste* (Gerullis 257). Podstawę **Muk-*, można łączyć z lit. FIN. **Mùkè*, por. lit. *mùkti* "rozłazić się, robić się grząskim", *mukùs* "grząski", lett. *muka* "grzęznąć w bagnie" (Vanagas, LHEŽ. 221).

Zawadzkie Bagno jez. ok. 2,5 ha i bagno na południe od wsi Zawady gm. Kowale Oleckie, w dorzeczu zlewni jez. Piłwąg.

Namenvariante: *Moor See*; ON. *Zawady Oleckie* dt. *Schwalgenort*

Mp. 25 - Olecko 1

SN.: 1931 mua. *Zawadzkie Bagno* Leyding 59

1938 *Moor See* Leyding 59

1965 *Zawadzkie Bagno* [*Moor See*] HW. (439) 169

ON.: 1541 *Sawadden* Kętrzyński 508

um 1790 *Sawadden* Schrötter XII

1882 *Zawady* Kętrzyński 508

1895 *Zawady Wielkie*, niem. *Sawadden Gross* SG. XIV 482

1941 *Zawady - Schwalgenort, Sawadden* Chojnacki 139

1951 *Zawady Oleckie - Schwalgenort, Sawadden* Rospond 381

1963 *Zawady Oleckie* Mp. 25 - Olecko 1

1982 *Zawady Oleckie* SM. III 745

1995 *Zawady Oleckie* Mp. 100-Suw.

Etym.: *Zawadzkie Bagno* to Adj. od ON. *Zawady* i Appell. *bagno* "Bruch, Morast". ON.

Zawady od Appell. *zawada* "przeszkoda" lub PN. *Zawada* (SSNO. VI 276). Dt. *Moor See*, por. dt. *Moor* "torfowisko, bagno" i *See* "jezioro".

Zawinda s. Sawinda

Zawindki s. Sawinda Mała

Zawindy s. Sawinda

†**Zayma** staw przy wsi Zajma gm. Michałowo.

ON. *Zajma*

(Mp. 25-Biał. 5)

SN.: 1784 Stawek zwany *Zayma* HG. Dekanat Knyszyński 198

ON.: 1674 staw w *Zajmie* na rz. Płoskiej, młyn i tartak Kondratiuk 224

1784 *Zayma* młyn HG. Dekanat Knyszyński 196

1895 *Zajma* SG. XIV 293

1921 *Zajma* Kondratiuk 224

1982 *Zajma* SM. III 699

1997 *Zajma* Mp. 100 - Biał.

Etym.: Nazwa wodna *Zajma* została ponowiona od nazwy terenowej i miejscowej *Zajma*, ta od mua. *zajmiska* „łachy nad Narwią i miejsca do połowu ryb służące” SGP. VI 285, rus. i brus. *zajmiszcze* „kawałek ziemi nad rzeką, żuławy, smugi zatapiane wodą w czasie wiosennych powodzi; dawniej także miejsce specjalnie zajęte np. pod uprawę” (Kondratiuk 224). Osada leży przy ujściu rzeki Żednicka do rzeki Płoska.

Lit.: Kondratiuk 224

Zbiornik staw w m. Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Zbiornik* mua. *Zb'ornik, -a, -u* SNT. 595

Etym.: Od Appell. *zbiornik*.

Zdrenzna See s. *Zdrężno*

Zdrężne Jezioro s. *Zdrężno*

Zdrężno jez. 75,79 ha na północ od wsi Płociczno, w dorzeczu rzeki Ełk.

Namenvariante: *Zdrzęsno, Zdrężne Jezioro, Strzęszewskie Jezioro, Strzęsneńskie Jezioro, Sdrzensno* See, *Zdrenzna* See, *Schluchten* See, *Drenschno*

Mp. 25. - Ełk 5

SN.: 1438 *Drenschno* Barkowski 185

1899 *Sdrenznasee* Keller 123

1914 *Sdrensna* S. TK. Kreis Oletzko

1919 *Sdrenzna* S. TK. Kreis Lyck

1921 *Sdrzensno* S. Leyding 33

1921 *Sdrzensno* - See Mp. Niem.

1923 *Sdrzensno* See TK. 25/20100

1928 mua. *Zdrenzno, Zdrenzne Jez.* Leyding 33

1928 *Zdrężno* Leyding 33

1929 *Sdrzensno* S. Leyding 33

1930 *Zdrzęsno* Srokowski 69

1938 *Schluchten* See Leyding 33

1940 *Schluchten* See Leyding 33

1955 *Zdrężno* Leyding 33

1963 *Jez. Zdręsno* Mp. 25. - Ełk 5

1965 *Zdrężno a. Zdrzęsno a. Jez. Zdrężne a. Jez. Strzęszewskie a. Jez. Strzęsneńskie*

[*Sdrzensno See, Zdrenzna See, Schluchten See, Drenschno*] HW. (449) 173

1980 *J. Zdresno* PHP. 225

1983 *Zdrężno* PHP. 1. 581

1996 *J. Zdrężno* Mp. 100 - Ełk

Etym.: Nazwa utworzona Suff. *-no* od wyrażenia przyimkowego z *drężgi*, por. aksl. *drężga* "Wald" (por. Rospond, Słowiańskie, 106), altpoln. *drzążdże* "biegsame Ruten" (Sławski I 173), por. SNN. *Zdrężno* w dorzeczu Pregoła (Biolik, HE. 8, 301). SNN. *Zdrężne Jezioro, Strzęszewskie Jezioro, Strzęsneńskie Jezioro* to nazwy z pierwszym członem przymiotnikowym utworzonym od SN. *Zdrężno* i jego wariantów fonetycznych. SNN. dt. *Sdrzensno See, Zdrenzna See* to substytucje fonetyczne nazwy polskiej adaptowane do języka niemieckiego członem *See* "jezioro". SN. dt. *Schluchten See*, por. dt. *Schlucht* "parów, wąwóz, jar, wądół" i *See*.

Zdrzęsno s. Zdrężno

Zedrańskie Jezioro s. Sedrankowskie Jezioro

Zelony See s. Zielone Jezioro

†**Zgnilka** bagno w pobliżu Augustów przy drodze do Bargłowa.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1784 Bagno znaczniejsze *Zgnilka* HG. Dekanat Augustowski 168

1784 most na bagnie *Zgnilka* HG. Dekanat Augustowski 169

Etym.: Od Adj. *zgnily* z Suff. *-ka*.

†**Ziednia** staw przy wsi Żednia gm. Michałowo.

ON. *Żednia*

(Mp. 25-Biał. 5)

SN.: 1784 Stawek zwany *Ziednia* HG. Dekanat Knyszyński 198

ON.: 1784 *Ziednia* młyn HG. Dekanat Knyszyński 196

1856 po polsku *Ziedna*, mua. *Зедная* Kondratiuk 231

1895 *Żednia* SG. XIV 731

1921 *Żednia* Kondratiuk 231

1982 *Żednia* SM. III 793

Etym.: Nazwa stawu i wsi od FIN. *Ziedna* dziś *Żednicka* (zob.).

Lit.: Kondratiuk 231

Zielone jez. u źródeł rzeki Rospuda.

(Mp. 25-Suw. 1)

SN.: 1527-1528 lacus Prussie *Zielone* Alexandrowicz 282

1966 Dla rzeki Dowspudy od jej wypływu z jeziora *Zielonego* do ujścia do jeziora Okrągłego Alexandrowicz 281

Etym.: Od Adj. *zielony*.

Zielone Jezioro jez. 10,20 ha na południowy-wschód od wsi Grabnik, przy jez. Sawinda Wielka.

Namensvarianten: *Zelony See, Sielony See, Sczielony See*

(Mp. 25. - Ełk 4)

SN.: 1923 *Szielony See* TK. 25/2199

1928 *Zielone Jezioro* Leyding 34

1931 *Zelony S.* Willer

1938 *Sczielony See* Leyding 34

1938 *Sielony See* Leyding 34

1955 *Zielone Jezioro* Leyding 34

1965 *Jezioro Zielone* [*Zielony See, Sielony See, Sczielony See*] HW. (452)174

Etym.: Wie oben. SNN. dt. *Zelony See, Sielony See, Sczielony See* to niemieckie substytucje fonetyczne nazwy polskiej *Zielony* z członem *See* "jezioro".

Zieńczek w dorzeczu dopływów jez. Sunowo.

(Mp. 25 - Ełk 4)

SN.: 1923 *Szienczek See* TK. 25/2199

1965 *Zieńczek* HW. (452)174

Etym.: Nazwa niejasna. Może *Sińczek* od *siny* z Suff. *-czek*.

Zimne Drogi jezioro we wsi Gugny gm. Trzcianne.

(Mp. 25-Moń. 3)

SN.: 1961-1970 *Zimne Drogi* mua. *Z'imne Drog'i, -yx -ax* SNT. 600

Etym.: Nazwa w liczbie mnogiej, por. Adj. *zimny* i Appell. *droga*.

Zimochowy staw w mieście Białystok.

(Mp. 25-Biał. 4)

SN.: 1961-1970 *Zimochowe (!)* mua. *Ž'imoxovy, -ax* SNT. 600

Etym.: Od Adj. *zimochowy* "należące do Zimocha", por. PN. *Zimoch* (SNW. X 512).

†**Znitka Bruch** bagno na południowy-zachód od Augustowa w rejonie wsi Naddawki.

(Mp. 25-Aug. 5)

SN.: 1808 *Znitka Bruch* Mapa Tex.

Etym.: Nazwa w formie hybrydy, człon pierwszy jest niemiecką substytucją fonetyczną jakiejś nazwy polskiej, człon drugi równy niemieckiemu *Bruch* „bagno, błoto”.

Zusienko s. Łanowicze

Zusno s. Łanowicze

Zwierzyniec bagno nad południowy-wschód od jez. Piłwąg.

Namenvariante: *Tierbruch*

(Mp. 25 - Olecko 1)

SN.: 1931 mua. *Zjerzyniec* Leyding 63

1938 *Tierbruch* Leyding 63

1955 *Zwierzyniec* Leyding 63.

Etym.: Od Appell. *zwierzyniec* "miejsce, gdzie przebywają zwierzęta". Dt. *Tierbruch*, por. dt. *Tier* "zwierzę" i *Bruch* "bagno, błoto".

Ż

Żabieniec jez. bezodpływowe 9,90 ha na południe od jeziora Sawinda Mała.

Namenvarinete: *Żabinek, Sabienek, Szabinneck See, Sabinnek See*

(Mp. 25 - Ełk 4)

SN.: 1923 *Sabinnek See* TK. 25/2099

1928 mua. *Zabjeniec, Zabjinek* Leyding 32

1928 *Żabieniec* Leyding 32

1938 *Sabinnek See* Leyding 32

1938 *Szabinneck S.* Leyding 32

1955 *Żabieniec* Leyding 32

1965 *Żabieniec* a. *Żabinek* a. *Sabienek* (!) [*Szabinneck See, Sabinnek See*] HW. (448) 173

Etym.: Od Adj. *żabi* z Suff. *-eniec*. SN. *Żabinek* od Adj. *żabi* z Suff. *-inek*. Dt. SNN.

Sabienek, Szabinneck See, Sabinnek See to substytucje fonetyczne nazwy polskiej z członem *See* "jezioro".

Żabinek s. Żabieniec

Żabiniec jez. 1 km na południe od wsi Jeziorowskie, połączone strumieniem z jez. Sawinda Wielka.

Mp. 25. - Ełk 4

SN.: 1963 *Jez. Żabiniec* Mp. 25. - Ełk 4

Etym.: Wie oben.

†**Żarnow** jez. w pobliżu wsi Budne i Żarnowo gm. Goniądz.

ON. *Żarnowo* dziś *Budne - Żarnowo*

(Mp. 25-Graj. 6)

SN.: 1444 *locande ville, que nuncupabitur Zarnowo (...) cum lacu Żarnow, lacui Żarnow*

Herb. K. Mil.128 1975

1975 Z pierwszej połowy XV w. znamy tylko nazwy jezior: (...) *Żarnowo* (koło wsi Budne)

Wiśniewski Graj. 42

ON.: 1444 *locande ville, que nuncupabitur Zarnowo* Herb. K. Mil.128

1567 *Obrąb albo sioło Żarnowo* LDK. WP. 112

1780 *in rem Villae Budne Żarnowo* Halicka 100

1980 *Budne-Żarnowo* SM. I 178

1995 *Budne-Żarnowo* Mp. 100-Graj.

Etym.: SN. *Żarnow* jest polską adaptacją nazwy jaćwieskiej, od której utworzono poln.

ON. *Żarnowo*, dziś Budne - Żarnowo, por. poln. *żarnow* "kamień w żarnach" (Halicka

100). Pierwotna jaćwieska nazwa wodna, por. lit. GNN. *Žarnà, Žãrė* > *Žar6#nai, Žãrnas*,

lett. *Zarne* (Vanagas LHEŽ. 398) od lit. *žarnà* "(Dünn)darm; Schlauch" (Fraenkel 1291).

†**Żuk** staw na rzece Nereśl.

(Mp. 25-Moń. 7)

SN.: 1784 do stawu na tejże rzece (...) naziskiem *Żuk* HG. Dekanat Augustowski 225

1784 dalej ciągnie się do stawku naz. *Żuk* HG. Dekanat Augustowski 233

Etym.: Od PN. *Żuk* (SSNO. VI 370) lub Appell. *żuk*.

Żurawłowa Szyja rozlewisko Narwi 1 km na południe od wsi Suszcza.

Mp. 25-Biał. 9

SN.: 1963 *Żurawłowa Szyja* Mp. 25-Biał. 9

Etym.: Od Adj. mua. *żurawłowy* "żurawiowy" i *szyja* w znaczeniu metaforycznym

"zwężenie obiektu".

Żydowskie Jezioro jez. 24,32 ha między wsiami Żydy a Pisanica gm. Kalinowo, w dorzeczu strumyka Pietraska.

Namenvariante: *Żydzienko, Sieder See*; ON. *Żydy* dt. *Sieden*

(Mp. 25-Ełk 6)

SN.: 1919 *Sieder S.* TK. Kreis Lyck

1921 *Sieder See* Leyding 34

1921 *Sieder S* Mp. Niem.

1928 mua. *Zydzienko* Leyding 34

1928 *Sieder - S.* Mp. OE.

1928 *Żydzienko* Leyding 34

1940 *Sieder See* Leyding 34

1955 *Żydzienko* Leyding 34

1965 *Jeziro Żydowskie* a. *Żydzienko* [*Sieder See*] HW. (460) 177

ON.: 1485 *Sieden, Schieden* Kętrzyński 457

um 1790 *Sieden* Schrötter XVIII

1882 *Żydy* Kętrzyński 457

1895 *Żydy*, niem. *Sieden* SG. XIV 887

1919 *Sieden* TK. Kreis Lyck

1921 *Sieden* Mp. Niem.

1928 *Sieden* Mp. OE.

1951 *Żydy - Sieden* Rospond 392

1982 *Żydy* SM. III 804

Etym.: SN. *Żydowskie Jezioro* to Adj. od ON. *Żydy* i Appell. *jeziro "See"*. ON. *Żydy* od. PN.

Żyd (SSNO. VI 374), poln. *żyd* "Jude", w formie liczby mnogiej. Można jeszcze przyjąć,

że pierwotna była nazwa pruska o postaci **Zid(ai)*, por. lit. PN. *Žydas* od *žydas* albo

Žiedelis, Žiedas. Por. ON. *Żydowo* (Przybytek, HE. 354). SN. *Żydzienko* od ON. *Żydy* z

Suff. *-enko*. Dt. SN. *Sieder See*, por. ON. dt. *Sieden* i *See*.

Żydowszczyzna podmokłe łąki lub bagna, 1 km na północny-wschód od wsi Zabłudów.

Mp. 25-Biał. 8

SN.: 1963 *Żydowszczyzna* Mp. 25-Biał. 8

Etym.: Od PN. *Żyd* z Suff. *-owszczyzna* lub Adj. *żydowski* z Suff. *-izna*.

Żydy s. *Żydowskie Jezioro*

Żydzienko s. *Żydowskie Jezioro*

Abgekürzt zitierte Quellen und Literatur

- ABS. Akta Baltico-Slavica, Białystok 1964, t. I i następne.
- AGAD. perg. 975 Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, perg. 975.
- Akta Akta Unji Polski z Litwą 1385-1791. Wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz, Kraków 1932.
- Alexandrowicz S. Alexandrowicz, Mapy majątkowe północnego Podlasia z XVI wieku, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. IV, Nr. 2, 1966 s. 279 - 305.
- Alexandrowicz S. Alexandrowicz, Powstanie i rozwój miast województwa podlaskiego (XV w. - I poł. XVI w.) ABS I, Białystok 1964, s. 137-156.
- Arnold Słownik geograficzny Państwa Polskiego i ziem historycznie z Polską związanych. Pod red. S. Arnolda. I: Pomorze Polskie. Pomorze Zachodnie. Prusy Wschodnie. Warszawa 1936-1939.
- AS. I Archieograficzeskij Sbornik dokumentow odnosjaszczichsja k istorii Siewero-Zapadnoj Rusi, t. I, Wilno 1867.
- Barkowski O. Barkowski, Die Besiedlung des Hauptamtes Insterburg 1525-1603, Prussia 28 (1928)159-245.
- Belchnerowska, HE. 7 A. Belchnerowska, Die Namen der stehenden Gewässer im Zuflußgebiet der Ostsee zwischen unterer Oder und unterer Weichsel (Nazwy jezior w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą i dolną Wisłą), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 7, Stuttgart 1991.
- BER. Български етимологичен речник, Bd. 1 ff., Sofia 1970 ff.
- Bilut, HE. 10 E. Bilut, Gewässernamen im Flußgebiet des Westlichen Bug (Nazwy wodne dorzecza Bugu), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 10, Stuttgart 1995.
- Biolik, HE. 11 M. Biolik, Die Namen der fließenden Gewässer im Flußgebiet des Pregel (Nazwy wód płynących dorzecza Pregoly), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 11, Stuttgart 1996.

- Biolik, HE. 5 M. Biolik, Zuflüsse zur Ostsee zwischen unterer Weichsel und Pregel (Nazwy wodne dopływów Bałtyku między dolną Wisłą a Pregolą), *Hydronymia Europaea* hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 5, Stuttgart 1989.
- Biolik, HE. 8 M. Biolik, Die Namen der stehenden Gewässer im Zuflußgebiet des Pregel und im Einzugsbereich der Zuflüsse zur Ostsee zwischen Pregel und Memel (Nazwy wód stojących dorzecza Pregoly i dopływów Bałtyku między Pregolą a Niemnem), *Hydronymia Europaea* hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 8, Stuttgart 1993.
- Biolik, HP. M. Biolik, *Hydronymia dorzecza Pregoly z terenu Polski*, Olsztyn 1987.
- Biolik, Nazwa Narew M. Biolik, Nazwa Narew na tle innych nazw wodnych Polski północno-wschodniej (w. :) *Polszczyzna regionalna 2.*, Warszawa 1996, s. 90-96
- Biolik, PMT. 10 M. Biolik, *Toponimia byłego powiatu ostródzkiego, Pomorskie monografie toponomastyczne Nr. 10*, Gdańsk 1992.
- Biolik, Mikrotoponimia M. Biolik, *Mikrotoponimia byłego powiatu ostródzkiego*, Olsztyn 1994.
- Boniecki A. Boniecki, *Poczet rodów w Wielkim Księstwie Litewskim w XV - XVI wieku*, Warszawa 1887.
- Borek H. Borek, *Zachodniosłowiańskie nazwy toponimiczne z formantem -ьн-*. Wrocław 1968.
- Brückner A. Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków 1927
- Būga, RR. K. Būga, *Rinkiniai raštai*, Bd. 1 - 4, Vilnius 1959-1962.
- CDW. *Codex diplomaticus Warmiensis*, hrsg. V. C.P. Woelky, J.M. Saage u.a., Bd. 1 - 4, Mainz bzw. Braunsberg u. Leipzig 1860-1935.
- CEV. *Codex epistolaris Vitoldi Magni Ducis Lituaniae 1376-1430*, wyd. A. Prochaska, Kraków 1882.

- Chojnacki W. Chojnacki, Słownik polskich nazw miejscowości w byłych Prusach Wschodnich i na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, według stanu z 1941 r. , Poznań 1946.
- Chomętowski Inwentarz starostwa knyszyńskiego (1561) [w:] W. Chomętowski, Materiały do dziejów rolnictwa w Polsce XVI i XVII w., "Biblioteka Ordynacji Krasieńskich, Muzeum Konstantego Świdzińskiego" t. 2, Warszawa 1876.
- Chrap. J. A. Chrapowicki, Diariusz. Część druga: lata 1665-1669, Warszawa 1988.
- Cieślikowa A. Cieślikowa, Staropolskie odapelatywne nazwy osobowe. Proces onimizacji, Wrocław, Warszawa, Kraków 1990.
- Czopek-Kopciuch B. Czopek-Kopciuch, Adaptacje niemieckich nazw miejscowych w języku polskim, Kraków 1995.
- CzRkps. Nr. 1099 Regestr pogłównego dwojga w roku 1676 uchwalonego. Biblioteka Czartoryskich, rękopis. Nr. 1099.
- Długosz J. Długosz, Historia Polonica, (w:) Opera omnia, wyd. A. Przeździecki, t. III, Kraków 1965.
- Duma, HE. 4 J. Duma, Zuflüsse zur unteren Oder und zur Ostsee bis zur Persante (Nazwy dopływów dolnej Odry oraz Bałtyku po ujście Parsęty), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 4, Stuttgart 1988.
- Dziennik L. Postołowicz, J. Szumski, Dziennik podróży Konrada Prószyńskiego po Grodzieńszczyźnie, Podlasiu i Suwalszczyźnie w latach 1894-1895, "Studia Podlaskie" III, Białystok 1991, s. 171 - 188.
- Falk, Uwagi K. O. Falk, Uwagi o jaćwieskim substracie hydronimicznym na Suwalszczyźnie, Rocznik Białostocki XIV, Warszawa 1981, 29-48.
- Falk, ABS. 10 K. O. Falk, Regestr s Pisania ieżior ... Roku 1569, ABS. 10 (1976), s. 89-179.
- Falk, Streszczenie K. O. Falk, Streszczenie niektórych części pracy "Ze studiów nad nazwami wód suwalskich", Lund w lipcu 1973 r. (Biblioteka PAN w Warszawie).

- Fraenkel E. Fraenkel, Litauisches etymologisches Wörterbuch, Bd. I, I, II, Heidelberg 1962-1965.
- General-Karte General-Karte von dem Preussischen Staate, Halle 1820.
- Gerullis G. Gerullis, Die altpreussischen Ortsnamen, Berlin-Leipzig 1922.
- Goldbeck II J.F. Goldbeck, Volständige Topographie des Königreichs Preussen erster Theil, welcher die Topographie von Ost-Preussen enthält, hrsg. 1785 von J. Goldbeck, 2 Lieferung. Department Königsberg, Nachdruck Hamburg 1967.
- Goldbeck III J.F. Goldbeck, Volständige Topographie des Königreichs Preussen erster Theil, welcher die Topographie von Ost-Preussen enthält, hrsg. 1785 von J. Goldbeck, 3 Lieferung. Litauisches Department (Gumbinnen), Nachruck Hamburg 1968.
- Górnowicz H. Górnowicz, Rodowe nazwy miejscowe Podlasia, Onomastyka XII, 1967, s. 5-69.
- Górnowicz, PMT. 4 H. Górnowicz, Toponimia Powiśla Gdańskiego, Po-morskie monografie toponomastyczne Nr. 4, Gdańsk 1980.
- Górnowicz, HE. 1 H. Górnowicz, Gewässernamen im Flußgebiet der unteren Weichsel (Nazwy wodne dorzecza dolnej Wisły), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 1, Stuttgart 1985.
- Herb. K. Mil. Herbarz Ignacego Kapicy Milewskiego.(Dopełnienie Niesieckiego) wydanie Biblioteki XX.Czartoryskich w Sieniawie, Kraków 1870.
- Halicka T. I. Halicka, Nazwy miejscowe środkowej i zachodniej Białostoczczyzny topograficzne i kulturowe, Warszawa 1978.
- Halicka I. Halicka, Nazwy miejscowe środkowej i zachodniej Białostoczczyzny, dzierzawcze, patronimiczne i rodzinne. Warszawa 1976.
- HAPr. IV Historisch-geografischer Atlas des Preussenlandes. Lieferung 4. Erläuterungen zu den Karten. Register. Wiesbaden 1976.
- HAPr. Historisch-geographischer Atlas des Preußenlandes, Lfg. 1-5, Wiesbaden 1967-1978.
- Hedemann O. Hedemann, Dzieje Puszczy Białowieskiej w Polsce przedrozbiorowej (w okresie do 1798 roku), Warszawa 1939.

- Hedemann, Tablica Mapy dołączone do pracy: Hedemann Otton, Dzieje Puszczy Białowieskiej w Polsce przedrozbiorowej (w okresie do 1798 roku), Warszawa 1939.
- Hennenberg I (mapa) Caspar Hennenberger's Grosse Landtafel von Preussen in 9 Blättern, Königsberg 1576. Befindet sich in den Beständen der Bibliothek der PAN. in Gdańsk, Sign. Mb II 4.
- Hennenberg Prussiae das ist des Landes zu Preussen... Königsberg in Preussen 1629, 1: 368 600.
- Hennenberg, Erclerung Casp. Hennenberger, Erclerung der grossen Preussischen Landtaffel, Teil 2: Von den See'n, Strömen..., Beigabe, Königsberg 1595.
- HG. Dekanat Grodzieński Rękopiśmienne opisy parafii litewskich z 1784 roku. Źródła do dziejów geografii. Zeszyt 1, Opracowała W. Wernerowa, Warszawa 1994.
- HG. Dekanat Knyszyński Opisy parafii dekanatu knyszyńskiego z roku 1784. Oprac. W. Wernerowa, Studia Podlaskie, t. I, Białystok 1990, s. 100-217.
- HG. Dekanat Augustowski W. Wernerowa, Opisy parafii dekanatu augustowskiego z roku 1784, Studia Podlaskie, t. III, Białystok 1992, s. 161-239.
- HW. Hydronimia Wisły, Red. P. Zwoliński, Wrocław usw. 1965.
- Jaszuński S. Jaszuński, Supraśl, Prace Filologiczne XII, 1927, s. 152-164.
- Jurkowski M. Jurkowski, Ukraińska terminologia hydrograficzna, Wrocław usw. 1971.
- Kamiński A. Kamiński, Jaćwież. Terytorium, ludność, stosunki gospodarcze i społeczne. Łódź 1953.
- K. M. K. Kartoteka słownika historyczno-geograficznego Mazowsza w średniowieczu, Metryka Koronna, zbiory Polska Akademia Nauk Instytut Historii w Warszawie.
- Kartoteka PAN. Z materiałów kartoteki IJP PAN w Krakowie - nazwy miejscowe Polski.
- Keller H. Keller, Memel-, Pregel- und Weichselstrom, ihre Stromgebiete und ihre wichtigsten Nebenflüsse, Bd. 1-4, Berlin 1899.

- Kętrzyński Nazwy W. Kętrzyński, Nazwy miejscowe polskie Prus Zachodnich, Wschodnich i Pomorza wraz z przezwiskami niemieckimi, Lwów 1879.
- Kętrzyński W. Kętrzyński, O ludności polskiej w Prusiech niegdyś Krzyżackich, Lwów 1882.
- Kodeks Dypl. Ks. Maz. Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego, obejmujący bulle papieży, przywileje królów polskich i książąt mazowieckich tudzież nadania tak korporacyj, jako i osób prywatnych, wyd. J. T. Lubomirski, Warszawa 1863.
- Kondratiuk M. Kondratiuk, Nazwy miejscowe południowo-wschodniej Białostoczczyzny, Wrocław 1974.
- Kondratiuk Bał. M. Kondratiuk, Elementy bałtyckie w toponimii i mikrotoponimii regionu białostockiego, Wrocław 1985.
- Kondratiuk Jał. M. Kondratiuk, Zależność nazw geograficznych białostoczczyzny od fizjografii terenu na przykładzie nazw typu Jałówka, ABS I, Białystok 1964, s. 259-266.
- Kondratiuk, Toponimiczny M. Kondratiuk, Toponimiczny formant -icha w gwarach polsko-białoruskiego pogranicza (w:)W kręgu kultury białoruskiej, Olsztyn 1994, s. 169-184.
- Krahe H. Krahe, Unsere ältesten Flußnamen, Wiesbaden 1964.
- Ks. Ref. Księgi referendarii koronnej z drugiej połowy XVIII wieku. Wydali A. Keckowa, Wł. Pałucki, t. I (1768-1780), Warszawa 1955, t. II (1781-1794) Warszawa 1957.
- Kurschat A. Kurschat, Litauisch - Deutsches Wörterbuch, Bd. I - IV, Göttingen 1968 - 1973.
- LDK. M. I Lustracje województwa mazowieckiego XVII wieku. Cz. I. 1617-1620. Wydała A. Wawrzyńczyk, Wrocław - Warszawa - Kraków 1968.
- LDK. WP. Lustracja dóbr królewskich XVI-XVIII w. Lustracja woj. Podlaskiego 1570, 1576, Wrocław - Warszawa 1959.
- LDK. M. II Lustracja województwa mazowieckiego z XVII wieku. Część II 1660-1661. Wydała A. Wawrzyńczyk, Warszawa 1989.

- Leyding G. Leyding, Słownik nazw miejscowych okręgu mazurskiego, Teil 2: Nazwy fizjograficzne (zlokalizowane), Poznań 1959.
- Leyding I G. Leyding-Mielecki, Słownik nazw miejscowych okręgu mazurskiego. Cz. I, Olsztyn 1947.
- Lehr-Spławiński T. Lehr-Spławiński, Rozmieszczenie geograficzne prasłowiańskich nazw wodnych, Rocznik Sławistyczny XXI, 1960, s. 5-22.
- LWM. I Lustracja województwa mazowieckiego 1565. Część I. Wydały: I. Gieysztorowa i A. Żaboklicka, Warszawa 1967.
- LWM. II Lustracja województwa mazowieckiego. 1565. Część II. Wydały: I. Gieysztorowa i A. Żaboklicka, Warszawa 1968.
- Malec, 1982 M. Malec, Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych. Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk, Łódź 1982.
- Malec, 1994 M. Malec, Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce, Kraków 1994.
- Mapa Chrzanowskiego Karta dawnej Polski z przyległymi okolicami krajów sąsiednich, opracował i wydał W. Chrzanowski, Skala 1 : 300 000, Paryż 1859
- Mapa Polonia Mapa „Polonia” Karola Pertheesa, 1770, w zbiorach Biblioteka Narodowa w Warszawie.
- Mapa Tex. Topographisch Militärische Karte Neuen Ostpreussen, herausgegeben von D. F. Solzman, Berlin 1808.
- Matr. Matricularum Regni Poloniae summaria. Contextuit indicesque adiecit T. Wierzbowski. I - V/1. Varsoviae 1905-1919, V/2. Red. J. Sawicki. Warszawa 1961.
- Mažiulis V. Mažiulis, Historical grammar of old Prussian [mazgr.pdf].
- Mažiulis, PKEŽ. V. Mažiulis, Prūsų kalbos etimologijos žodynas. I: A - H, Vilnius 1988.
- MM. Metryka Księstwa Mazowieckiego z XV i XVI wieku, t. I-II, wyd. A. Włodarski, Warszawa 1918-1930.
- Mól, HE. 6 H. Mól, Gewässernamen im Flußgebiet des Wieprz (Hydronimia dorzecza Wieprza), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 6, Stuttgart 1990.

- Mp. Niem. Rastenburg - Grabowen - Marggrabowa - Nikolaiken - Arys - Lyck. Herausgegeben vom Reichsamt für Landesaufnahme, 1 : 100 000, Berlin 1921.
- Mp. OE. Marggrabowa - Lyck. Zusammendruck 1928 aus der Karte des Deutschen Reiches, 1 : 100 000, Nr. 30 b.
- Mp. 28 Karte des westlichen Russlands, M. 28, Białystok, 1 : 100 000, Berlin 1915.
- Mp. 100 - Biał. Mapa 1: 100 000. Białystok. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1997, N-34-107/108.
- Mp. 100 - Bielsk Podl. Mapa 1: 100 000. Bielsk Podlaski. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1997, N-34-119/120.
- Mp. 100 - Elk Mapa 1 : 100 000. Elk. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1996, N-34-81/82.
- Mp. 100 - Graj. Mapa 1 : 100 000. Grajewo. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1995 N-34-93/94.
- Mp. 100 - Grod. Mapa 1 : 100 000. Grodno . Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1995 N-34-83/84.
- Mp. 100 - Łom. Mapa 1 : 100 000. Łomża. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1997, N-34-105/106.
- Mp. 100 - Sok. Mapa 1 : 100 000. Sokółka. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1995 N-34-95/96.
- Mp. 100 - Suw. Mapa 1 : 100 000. Suwałki. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1995 N-34-69/70.

- Mp. 100 - Zamb. Mapa 1 : 100 000. Zambrów. Mapa topograficzna Polski. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP. Warszawa 1997 N-34-117/118
- Mp. 25 - Aug. Mapa 1: 25 000 Powiat Augustów, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego,, Warszawa 1963 (obrębówka) 8 arkuszy.
- Mp. 25 - Biał. Mapa 1: 25 000 Powiat Białystok, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 9 arkuszy.
- Mp. 25 - Dąb. Biał. Mapa 1: 25 000 Powiat Dąbrowa Białostocka, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 6 arkuszy.
- Mp. 25 - Elk Mapa 1: 25 000 Powiat Elk, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 9 arkuszy.
- Mp. 25 - Giż. Mapa 1: 25 000 Powiat Giżycko, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka).
- Mp. 25 - Graj. Mapa 1: 25 000 Powiat Grajewo, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 9 arkuszy.
- Mp. 25 - Haj. Mapa 1: 25 000 Powiat Hajnówka, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 8 arkuszy.
- Mp. 25 - Łapy Mapa 1: 25 000 Powiat Łapy, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 4 arkusze.
- Mp. 25 - Łom. Mapa 1: 25 000 Powiat Łomża, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 8 arkuszy.
- Mp. 25 - Moń. Mapa 1: 25 000 Powiat Mońki, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 8 arkuszy.

- Mp. 25 - Olecko Mapa 1: 25 000 Powiat Olecko, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 6 arkuszy.
- Mp. 25 - Suw. Mapa 1: 25 000. Powiat Suwałki, Wwojewództwo białostockie. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 9 arkuszy.
- Mp. 25 - Wys. Maz. Mapa 1: 25 000 Powiat Wysokie Mazowieckie, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 9 arkuszy.
- Mp. 25- Bielsk Podl. Mapa 1: 25 000 Powiat Bielsk Podlaski, Województwo białostockie, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego, Warszawa 1963 (obrębówka) 8 arkuszy.
- Mp. Kwat. Topograficzna karta Królestwa Polskiego. (Warszawa) 1839.
- Mp. HAPr. I Historich-geographischer Atlas des Preußenlandes. Hrsg. V. H. Mortensen, G. Mortensen, R. Wenskus. Lieferung 1. Übersichtkarte. Stand vor 1920. Wiesbaden 1976.
- Mp. Pert. Mappa szczegulna woiewodztwa podlaskiego zrzadzona z innych wielu mapp mieyscowych tak dawniey iak i pozney odrysowanych tudziez goscincowich y niewatpliwych wiadomosci, wszystko reguł geograficznych y obserwacyi astronomicznych przez K. de Perthées. 1795.
- Mp. pow. ełcki Mapa powiatu ełckiego, 1 : 100 000, 1949 r.
- Mp. Prus. Mapa Prus. Skala 1 :300 000. W zbiorach Pracowni Atlasu, Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.
- Mp. Supraśl Supraśl i okolice. Mapa Turystyczno-Krajoznawcza w skali 1 : 20 000. Zarząd Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej w Supraślu, Białystok br. (1998).
- Mp. WIG. Mapa WIG. Skala 1 : 300 000, Warszawa 1936, Skala 1 : 100 000, Warszawa 1931.
- MWrm. Monumenta Historiae Warmiensis oder Quellensammlung zur Geschichte Ermlands, hrsg. von dem Historischen Vereins für Ermlands:

I: Codex diplomaticus Warmiensis, 1231-1340. Hrsg. v. C. P. Woelky, J.M. Saage, Mainz 1860.

II: Codex diplomaticus Warmiensis, 1341 - 1375 nebst Nachträgen von 1240-1340. Hrsg. v. C. P. Woelky, J.M. Saage, Mainz 1860

III: Scriptores rerum Warmiensium oder Quellenschriften zur Geschichte Ermlands. Hrsg. v. C. P. Woelky, J.M. Saage, Bd I, Braunsberg 1866

V: Codex diplomaticus Warmiensis oder Regesten und Urkunden zur Geschichte Ermlands. Hrsg. v. C. P. Woelky. 1376-1424 nebst Nachträge, Braunsberg u. Leipzig 1874.

VIII: Scriptores rerum Warmiensium oder Quellenschriften zur Geschichte Ermlands. Hrsg. v. C. P. Woelky, J.M. Saage, Bd II, Braunsberg 1889.

IX: Codex diplomaticus Warmiensis oder Regesten und Urkunden zur Geschichte Ermlands. Bd IV. Urkunden der Jahre 1424-1425 und Nachträge. Braunsberg 1935.

Nalepa J. Nalepa, Z badań nad jaćwieskimi relikatami onomastycznymi Połeksza, Studia linguistica slavica baltica K.-O. Falk, Lund 1966, S. 185-202.

Nalepa, 1967 J. Nalepa, Połekszenie (Pollexiani) - Plemię Jaćwieskie u północno-wschodnich granic Polski, „Rocznik Białostocki”, VII/1966, Warszawa 1967, s. 7-33.

NKMaz. Nowy Kodeks Dyplomatyczny Mazowsza, cz. II, dokumenty z lat 1248-1355, wydali I. Sułkowska-Kuraś i S. Kuraś przy współudziale K. Pacuskiego i H. Wajsa, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź 1989.

NMP. Nazwy miejscowe Polski. Historia. Pochodzenie. Zmiany. Red. K. Rymut, Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, t. I, Kraków 1996, t. II, Kraków 1997.

NP. K. Rymut, Nazwiska Polaków, t. I, Kraków 1999, t. II, Kraków 2001.

- NPN. Narwiański Park Narodowy - nazwy używane przez pracowników Parku.
- Opis. Maz. Najstarszy opis Mazowsza Jędrzeja Święckiego, wyd. S. Pazyra, Warszawa 1974 [I wydanie tekstu w 1634 r.].
- P. Pr. Pomniki prawa wydane przez Warszawskie Archiwum Główne, T. V. Metryka Księstwa Mazowieckiego z XV-XVI wieku, Warszawa 1919. T. I. Księga oznaczona nr. 333 z lat 1470-1429, Warszawa 1918.
- Pałucki W. Pałucki, Nazwy miejscowe typu Białystok, Górnystok, Ponikłystok, Onomastyka VII, (1961) s. 45-81.
- Pėteraitis V. Pėteraitis, Lithuania minor and tvanksta, Vilnius 1992.
- PHP. Podział hydrograficzny Polski, Atlas, Warszawa 1980.
- PHP. 1. Podział hydrograficzny Polski, Teil 1, Warszawa 1983.
- Pociecha W. Pociecha, Królowa Bona (1494-1557). Czasy i ludzie Odrodzenia. T. III, IV, Poznań 1958.
- Pokorny J. Pokorny, Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, Bd. I, II, Francke Verlag Bern und München 1959.
- Przybytek, HE. R. Przybytek, Ortsnamen baltischer Herkunft im südlichen Teil Ostpreußens (Nazwy miejscowe pochodzenia bałtyckiego w południowej części Prus Wschodnich), Stuttgart 1993.
- Rospond SE. S. Rospond, Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź 1984.
- Rospond S. Rospond, Słownik nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej, Wrocław-Warszawa 1951.
- Rospond, Słowiańskie S. Rospond, Słowiańskie nazwy miejscowe z sufiksem -ьsk-, Wrocław - Warszawa - Kraków 1969.
- Rozwadowski Studia J. Rozwadowski, Studia nad nazwami wód słowiańskich, Prace Onomastyczne PAU Nr. 1, Kraków 1948.
- Rymut, HE. 9 K. Rymut, Gewässernamen im Flußgebiet der oberen Weichsel von der Quelle bis Soła und Przemsza (Nazwy wodne dorzecza górnej Wisły od źródeł do Soły i Przemszy). Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 9, Stuttgart 1993.

- Rzetelska-Feleszko, HE. 2 E. Rzetelska-Feleszko, Die Zuflüsse zur Ostsee von der Weichselmündung bis zur Persante (Dopływy Bałtyku od ujścia Wisły do Parsęty), Hydronymia Europaea hrsg von W. P. Schmid, Lieferung 2, Stuttgart 1987.
- S. KS. J. Senkowski, Księga skarbowa Janusza II księcia mazowieckiego z lat 1477-1490, Warszawa 1959.
- Safarewiczowa H. Safarewiczowa, Nazwy miejscowe typu Mroczkowizna, Klimontowszczyzna, "Prace Onomastyczne " 2, PAN, Wrocław 1956.
- SB. Z. Abramowicz, L. Citko, L. Dacewicz, Słownik historycznych nazw osobowych białostoczczyzny (XV-XVII w.), t. I, II, Białystok 1997.
- Schmid, Donum Balticum W.P. Schmid, Zur -ñ - Ableitung in einigen baltischen Gewässernamen, Donum Balticum, S. 469-479.
- Schrötter Schrötter, Karte von Ostpreussen nebst Preussisch Litauen und Westpreussen nebst der Netzedistrict, Berlin 1803-1810 (mapa w skali 1 : 150 tyś., sporządzona ok. 1790 r.).
- SE. SSNO. Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, część 6; Nazwy heraldyczne opracowała M. Bobowska-Kowalska, Kraków 1995; część 3; Odmiejscowe nazwy osobowe, Kraków 1997, część 4; Nazwy osobowe pochodzące od etników, Kraków 1997, część 2; Nazwy osobowe pochodzenia chrześcijańskiego, Kraków 1995.
- SG. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Red. F. Sulimierski u.a., Bd. 1-15, Warszawa 1880-1902.
- SGP. J. Karłowicz, Słownik gwar polskich, t. I - VI, Warszawa 1900-1911.
- SGP. PAN. Słownik gwar polskich opracowany przez Zakład Dialektologii Polskiej PAN w Krakowie pod kierunkiem Jerzego Reichana, T I - V Wrocław -Warszawa - Kraków - Gdańsk 1979 - 1996.
- SJP. Słownik języka polskiego, pod red. W. Doroszewskiego, t. I-, Warszawa 1958 n.

- Sk. V Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej opracowany na podstawie wyników pierwszego powszechnego spisu ludności z dn. 30 IX 1921 r.: V: woj. Białostockie Warszawa 1924.
- Sławski F. Sławski, Słownik etymologiczny języka polskiego, Bd. 1 - 5, Kraków 1952 ff.
- SM. Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce, Bd. 1-3, Warszawa 1980-1982.
- SN. Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych, wydał K. Rymut, t. I., Kraków 1992.
- SNT. N. Barszczewska, J. Głuszkowska, T. Jasińska, E. Smułkowa, Słownik nazw terenowych północno-wschodniej Polski, Warszawa 1992. (1961-1970).
- SP. Słownik prasłowiański. Opracowany przez Zespół Zakładu Słowianoznawstwa PAN pod red. Fr. Sławskiego, T. I A - B, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk 1974.
- SpM. Spis miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Warszawa 1967
- SpXVI Słownik polszczyzny XVI wieku. Wrocław 1966 i nn.
- Srokowski S. Srokowski, Jeziora i moczary Prus Wschodnich, Warszawa 1930.
- SRP. Scriptores Rerum Prussicarum. Die Geschichtsquellen der Ordensschaft, Hrsg. Th. Hirsch, M. Toeppen, E. Strehlke, Bd. I Leipzig 1861; T. II, Leipzig 1863, Bd. IV, Leipzig 1874.
- SS. Słownik staropolski, red. nacz. S. Urbańczyk, t. I, Wrocław 1953 ff.
- SSNO. Słownik staropolskich nazw osobowych. Pod red. W. Taszyckiego. I - VI; VII (Suplement) pod kierunkiem M. Malec. Wrocław 1965-1987.
- SW. Słownik języka polskiego, red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiecki, t. I - VIII, Warszawa 1900 - 1927, wyd. Fotooffset. Warszawa 1952-1953.

- SWil. Słownik języka polskiego, część I A-O, Wilno 1861, część II P-Ż, Wilno 1861.
- SWJP. Słownik współczesnego języka polskiego. Redaktor naukowy B. Dunaj, Warszawa 1996.
- Szcześniak K. Szcześniak, Nazwy miejscowości z byłych powiatów oleckiego i gołdapskiego związane z bałtyckimi oraz innymi indoeuropejskimi określeniami wody, in.: Studia językowe z Białostoczczyzny, Warszawa 1989, S. 37-53.
- Szłapelis J. Szłapelis, Słownik litewsko-polski, Wilno 1940.
- Tabella Tabella miast, wsi, osad Królestwa Polskiego z wyrażeniem ich położenia i ludności. I, II, Warszawa 1827.
- TG. M. Toeppen, Geschichte Masurens, Gdańsk 1870.
- TK. 100/171 Karte des Deutschen Reiches, 1 : 100 000. Rok 1918, Nr. 171 Prostken.
- TK. 25 Topographische Karten (Meßtischblätter) im Maßstab 1 : 25 000. Hrsg. in der 2 Hälfte des 19. Jh. s und im 20. Jh. bis 1944.
- TK. KDR. Karte des Deutschen Reiches, 1 : 100 000, Nr. 171. Rok 1939.
- TK. ME. Übersichtkarte von Mitteleurope, 1 : 300 000, 1899.
- TK. PO. Provinz Ostpreussen. [Diercke, Schulwandkarte], 1 : 200 000, Braunschweig, Mapa z drugiej połowy XIX w.
- TK. Ost-Pr. Karte von Ost-Preussen nebst preussisch Litthauen und West - Preussen nebst dem Netzstrickt, Berlin 1802-1812, 1 : 150 000. Mapa w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur. Dział Historii.
- TK. W. Ost Preussen, Wien 1800. Mapa w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Dział Historii.
- TK. Kreis Oletzko Kreis Oletzko. Bearbeitet in Geographischen Institut Paul Baron, Liegnitz i/Schl., 1 : 100 000, 1914.
- TK. Kreis Lyck Kreis Lyck. Bearbeitet in Geographischen Institut Paul Baron, Liegnitz i/Schl., 1 : 100 000, 1919.
- TK. R. Reichsgau, 1: 300000, Berlin 1942. Mapa w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur. Dział Historii.
- Toporow V.N. Toporow, Prusskij jazyk, Bd. 1 ff., Moskva 1975 ff.

- Toporow, O bałtyckim W, N. Toporow, O bałtijskom elemente w gidronimii Werchnego Narewa [w:] *Studia linguistica slavica baltica* Canuto-Olavo Falk, Lundae 1966, s. 285-297.
- Trautmann, APN. R. Trautmann, *Die altpreussischen Personennamen*, Göttingen 1925.
- Trautmann, TAS. R. Trautmann, *Die altpreussischen Sprachdenkmäler*, Göttingen 1910.
- Tyszkiewicz J. Tyszkiewicz, *Zarys dziejów okolic Białegostoku od starożytności do początku XVI w.* (w:) *Studia i materiały do dziejów miasta Białegostoku. T. I*, Praca zbiorowa pod red. J. Antoniewicza i J. Joka, Białystok 1968, s. 57-80.
- Udolph, Stellung J. Udolph, *Die Stellung der Gewässernamen Polens innerhalb der alteuropäischen Hydronymie*, Heidelberg 1990.
- UN. Urzędowe nazwy miejscowości i obiektów fizjograficznych, Warszawa 1962 ff. Benutzt wurden die Bände: 158 - Powiat łapski, 1973, 151: Powiat augustowski, 1966 (maszynopis), 1973 (druk); 1966 UN Wys. Maz. (maszynopis, powiat Wysokie Mazowieckie); UN Haj. (powiat Hajmówka, maszynopis, po skrócie nazwy powiatu podaję numer strony maszynopisu); UN. Dąb. Biał. (powiat Dąbrowa Białostocka, podaję numer strony maszynopisu); UN Graj. (powiat Grajewo, maszynopis, po skrócie nazwy powiatu podaję numer strony), UN 153 - powiat Bielsk Podlaski (po skrócie nazwy powiatu podaję numer strony maszynopisu).
- Unger H. Unger, *Neues Ortsnamenverzeichnis von Ostpreussen mit den alten und neuen Ortsnamen*, Königsberg 1938.
- Vanagas, LHEŽ. A. Vanagas, *Lietuvių hidronimių etimologinis zodynas*, Vilnius 1981.
- Wasilewski T. Wasilewski, *Białystok w XVI - XVII wieku* (w:) *Studia i materiały do dziejów miasta Białegostoku. T. I*, Praca zbiorowa pod red. J. Antoniewicza i J. Joka, Białystok 1968, s. 107-127.
- Willer Willer, *Die stehenden Gewässer der Provinz Ostpreussen*, Neudamm-Berlin 1931.

- Wiśniewski Aug. J. Wiśniewski, Dzieje osadnictwa w powiecie augustowskim od XV do końca XVIII wieku (w:) Studia i materiały do dziejów pojezierza augustowskiego. Praca zbiorowa pod red. J. Antoniewicza, Białystok 1967, s. 13-294.
- Wiśniewski Graj. J. Wiśniewski, Dzieje osadnictwa w powiecie grajewskim do połowy XVI wieku (w:) Studia i materiały do dziejów powiatu grajewskiego. Praca zbiorowa pod redakcją M. Gnatowskiego i H. Majeckiego, t. I Warszawa 1975, t. II, Warszawa 1974.
- Wiśniewski Rozwój J. Wiśniewski, Rozwój osadnictwa na pograniczu polsko-rusko-litewskim od końca XIV do połowy XVII wieku , ABS I, Białystok 1964, s. 115-135.
- Wolff A. Wolff, Mazowieckie zapiski herbowe z XV i XVI wieku, Kraków 1937.
- Wolff, Rzetelska A. Wolff, E. Rzetelska-Feleszko, Mazowieckie nazwy terenowe do końca XVI wieku, Warszawa 1982.
- WSI. Słownik imion współcześnie w Polsce używanych, wydał K. Rymut, Kraków 1995.
- Vasmer M. Vasmer, Wörterbuch der Russischen Gewässernamen, Bd. I, Berlin 1961, Bd. II Berlin, Wiesbaden 1963, Bd. III, Berlin, Wiesbaden 1965, Bd. IV, Berlin, Wiesbaden 1968, Bd. V, Berlin 1969, Nachtrag, Berlin 1973.
- Vasmer, ES. М. Фасмер, Этимологический словарь русского языка. Перевод с нем. и дополнения О.Н.Трубачева, Москва 1964 ff.
- Zierhoffer K. Zierhoffer, Nazwy miejscowe północnego Mazowsza, Wrocław 1957.
- Źródła Dziejowe V A. Pawiński, Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym, t. V Mazowsze. Źródła dziejowe t. XVI, Warszawa 1895.
- Źródła Dziejowe VI Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. T. VI. Podlasie. Opisane przez A. Jabłonowskiego. Źródła dziejowe T. XVII, Część I. Warszawa 1908, Część II, Warszawa 1909, Część III, Warszawa 1910.

Weitere Abkürzungen

a. - albo
Appell. - wyraz pospolity
Adj. adj. - adiectivum
Acc. - biernik
altpoln. - staropolski
altrus. - straoruski
Appell. - wyraz pospolity
bałt. -bałtycki
biał. - białostockie
brus - białoruski
bułg. - bułgarski
czes. -czeski
dt. - niemiecki
FIN. - nazwa wodna
FINN. - nazwy wodne
FlurN. - nazwa terenowa
Gen. - dopełniacz
gm. - gmina
jać. -jaćwieski
jez. - jezioro
kol. - kolonia, wybudowanie
l.z. - lewy dopływ
lit. - litewski
łot. - łotewski
m. - miasto
mua. - gwarowy
a. - nazwa
o. - oder
ON. - nazwa miejscowa
ONN. - nazwy miejscowe
ok. - około

pd. - południowy
pd. -wsch. - południowo-wschodni
pd. -zach. - południowo-zachodni
Plur. - liczba mnoga
poln. - polski
por. - porównaj
pow. - powiat
pn. - północny
pn.-wsch. - północno-wschodni
pn.-zach. - północno- zachodni
PN. - nazwa osobowa
PNN - nazwy osobowe
połab. - połabski
preuß. - staropruski
przym. - przymiotnik
psł. - prasłowiański
rek. - rekonstrukcja
r.z. - prawy dopływ
rus. - rosyjski
s. - patrz
Sg. - liczba pojedyncza
słow. - słowiański
SN. - nazwa jeziora
SNN. - nazwy jezior
Suff. - sufiks
ukr. - ukraiński
vgl. - porównaj
wś - wieś
wsch. - wschodni
wsł. - wschodniosłowiański
zach. - zachodni
zob. - zobacz

(!) tak jest napisane ale jest to pomyłka, źle przepisano ze źródła lub utworzono błędną nazwę

(?) wywołuje wątpliwość

[?] informacja niepewna, w źródle brak lokalizacji obiektu.

Eksp. - zapis z eksploracji terenowej.

Skróty nazw powiatów

Aug. Augustów, Podlaskie

Biał. - Białystok, Pdlaskie

Bielsk Podl., Bielsk Podlaski, Podlaskie

Dąb. Biał., Dąbrowa Białostocka, Podlaskie

Ełk - Ełk, Warmińsko-Mazurskie

Giż. - Giżycko, Warmińsko-Mazurskie

Graj. - Grajewo, Podlaskie

Haj. - Hajnówka, Podlaskie

Łapy - Łapy, Podlaskie

Łom. - Łomża, Podlaskie

Moń. - Mońki, Podlaskie

Olecko - Olecko, Warmińsko-Mazurskie

Sok. - Sokółka, Podlaskie

Suw. - Suwałki, Podlaskie

Wys. Maz. - Wysokie Mazowieckie, Podlaskie